

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

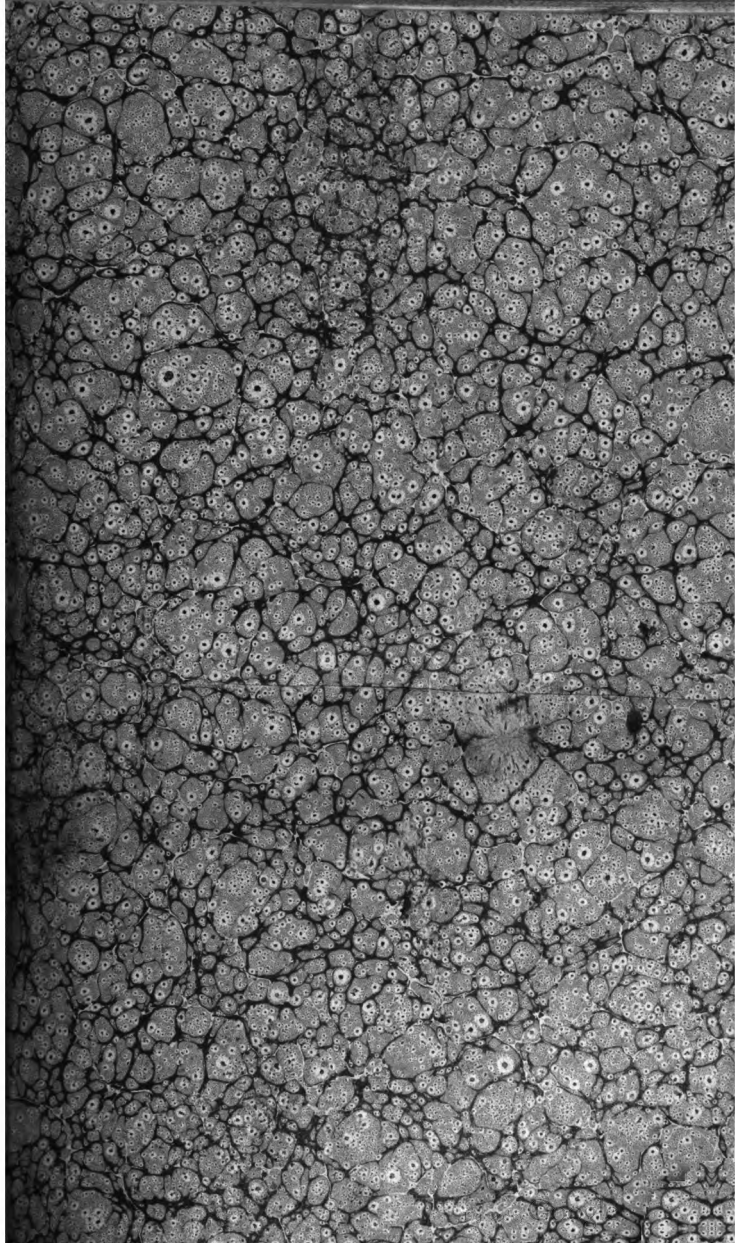
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

COLL.
AV. S.J.

~~176-11~~

~~AA 464-4~~

JY. 19/6, 1-

D E L I C I A E
 E R V D I T O R V M
 S E V
 V E T E R V M
 A N E K A O T O N
 O P V S C V L O R V M
 M O L L E C T A N E A
 H O L I A M I S
 Collegio Illustrate, Editi

F L O R E N T I A E . M D C C X L I V .
 Ex Typographio PETR. CAIET. VIVIANII
 Ad Insigne D. THOMAE AQUINATIS.

Cum adprobatione.

**GABRIELIS SEVERI
ET ALIORVM GRAECORVM
RECENTIORVM
EPISTOLAE.**

CLARISSIMO ET ERUDITISSIMO VIRO
DOMINO DE LA CVRNE
 SAINTE PALAIE
 REGIAE PARISIENSIS ACADEMIAE
 INSCRIPTIONVM ET BONARVM ARTIVM,
 SOCIO CELEBERRIMO.

DOMINO MEO MAXIME HONORANDO.
 ET AMICO VERO AC LIBERALI.
 HOC QVALECVMQVE AMICITIAE
 ET VENERATIONIS MONVMENTVM

I O L A M I V S

DEDICO CONSECROQVE.

Vanta cum animi
 laetitia, quanta
 cum voluptate, TE licet absen-
 tem, immanique intervallo direm-
 tum,

tum modo compellem & adloquar,
VIR PRAESTANTISSIME, non
 nisi is intelligere potest, qui men-
 ti volucris, & quolibet eunti, prae-
 sentia omnia, & nota in primis at-
 que iucunda, semper adesse per-
 spicaciter comprehendit; quique
 penitus novit, quantum Gallicae
 nationis homines, & maxime Pa-
 risienses, cultu, elegantia, eru-
 ditione, ceteris hominibus prae-
 stent, & sua comi facilitate, &
 humanitate liberali, omnium
 amorem ac benevolentiam in-
 credibiliter obligent, ac pro-
 mereantur. At **TV, VIR CLA-**
RISSIME, inter homines illos
 cultissimos & politissimos ita ex-
 bellis, ut si oris comitatem,
 conloquii gratiam, nitidam ora-
 tionis venustatem, subspeciam;
 nullum superiorem: si multiingem

castigatamque eruditionem, doctas lucubrationes in vulgus proditas, opera bona fruge plena a Te scribi coepta, demirer; aequales paucos; si egregias animi virtutes, humanitatem singularem, amicitiam constantem, utilem liberalitatem, sinceram benevolentiam, mente revolvam; parem neminem, Tui esse diiudicem. Memini, quum Florentiae versaretis, quantis me amoris & benevolentiae argumentis suaviter devinciros; quantas mihi de largo & exundanti Tui pectoris penu doctrinae opes prodiga effunderes; quanta animi contentione, & studii sedulitate, libros quaereres, qualesque evolveres, evolutos atque perlectos in memoriae thesauro alte penitusque reconderes. Quid de viris doctis,

quos assidue conveniebas , dicam? Quid de codicibus manu exaratis, quorum rariores comparabas, eloquar? Quid de veterum Poetarum Provincialium carminibus undique a TE conquisitis, atque descriptis, & publica luce olim donandis, pronunciem? Quid denique de ineditis monumentis, quibus Gallicam historiam locupletares, investigatis diligenter, & cupide collectis, iam efferam? Quum per Italiam nostram vagareris, instar illorum fluviorum eras, qui per montes auri argenteque divites effluunt, atque una cum aquis pretiosa illa metalla, undecumque conradentes, ad mare evolvunt ac deferunt: sic TV enim emensam Italiam laudabiliter populatus, litterariis opibus onustus & ad
fluens

fluens in Galliam Tuam rever-
 sus, popularium Tuorum laudem
 & plausum optimo iure merui-
 sti. Sed quando Provincialium
 Poetarum, quos veros Poetas
 indigena ipsum nomen ostendit,
Inventores peculiari adpellatione
 demonstrans, mentionem feci, di-
 cam TIBI in primis propositum,
 vetustatis dilucidandae gratia,
 quotquot illorum opera & car-
 mina exstant, casca illa lingua
 exarata, vulgare; & eorum vi-
 tas adiicere, quales Provincia-
 li idiomate a fere συγγραφοῖς Scri-
 ptoribus litterarum monumentis
 commendatae fuerunt; qualesque
 plures in Florentinis Bibliothe-
 cis adservantur; quas omnes, a-
 libique etiam repertas, in Tuum
 usum describendas prudenter in-
 dustrieque curavisti. Sed, etsi
 pro-

procul a nobis profectus recessus, &
 me praesentia Tua rebus incoferen-
 tibus privavisses, non tamen vul-
 rus meus Tuo pectore lapsus est;
 sed initae amicitiae, usque me-
 mor, me Lutetiae morans comba-
 lis beneficiis cumulare, tum mu-
 nere peramplo & gratissimo, &
 ximio scilicet *Orientis Christiani*
 opere, quo praecipue mihi opus
 esse sciebas, donare munificen-
 tissime voluisti. Ne igitur in-
 gratus vivere omnino videar,
 hunc libellum TIBI nuncupare
 animum induxi meum, qui ve-
 luti anathema quoddam exstaret
 observantiae, & grati animi erga
 TE mei; quod quidem monu-
 sculum, etsi leve & exiguum,
 TIBI tamen haud iniucundum
 fore confido, dum quae in se
 complectatur ille considero. Epi-
 sto-

Notae enim sunt *Gabrielis Severi*,
Philadelphiae Archiepiscopi, Vi-
 di inter Graecos eruditione per-
 sebris; aliorumque Graecorum
 recentiorum, haud amplius edi-
 tar; cernuae vero ex Codice MS.
 singulari Viri Cl. *Scipionis Mas-*
fai, *Marchionis Veronensis*, &
Collegae Tui perillustris, utpote
Academiae Tuae Socii dignissi-
 mo; ex quibus multa haurire est,
 quae ipsum *Orientem Christianum*
 locupletent atque perficiant, &
 non parum ad *Ecclesiae Grae-*
cae, iam prope conclamatae, hi-
 storiam nobis proximiorē te-
 rendam conferant, aequae ac a-
 liae a me editae *Maximi Mar-*
gunii, *Dionysii Cateliani*, aliorum-
 que illius gentis hominum eru-
 ditiorum Epistolae. Quum autem
 omnes nova delectent, quam
 hac

hac animum tuum voluptate perfundent, arcana monumenta, ignotosque ac latentes libros, adfidue investigantem venantemque prae ceteris; & obscuris illustrandis, abditis detegendis, insatiabiliter inhiantem? Nosse quoque delectabit, popularem Tuam *Rich. Simonium*, τὸν χρηστότατον, in simili ferme arena defudasse, & alias eiusdem Philadelphiensis Metropolitae opuscula publici iuris iterum fecisse; meque Italum hominem eius vestigiis insistentem laudatam quadam aemulatione cum eo decertare. Verum quidem est illum & Latinam suam interpretationem Graeco contextui adposuisse, & luculentis commentariis opuscula illa enarrasse; me autem Graece tantum hasce Epistolas exhibere, nullisque prope scholiis, & ani-

& animadversionibus edisserere.
 At haec omnia in praesens tem-
 pus fortassis omisi, & alii libel-
 lo reservavi, probe sciens, TE
 huiusmodi adiumentis praesidiis-
 que non indigere, quum Grae-
 cis litteris adprime excultus sis,
 & Atticae Sapientiae adyta ri-
 te initiatus penitus subite con-
 sueveris. Et profecto qui Grae-
 canica litteratura TE lateat, sua-
 vis, amabilis, iucundissima, qui
 nec hispida & inamoena barba-
 ri aevi studia horres ac refugis;
 & corruptas foedatasque Latinae
 linguae propagines, nominum-
 que ac verborum, quae sequior
 aetas peperit ac procudit, origi-
 nationes sedulo subtiliterque per-
 quiris; & obscura incertaque vo-
 cabula interpretaris; Gallicum-
 que Idioma ex tot aliis coalitum
 & co.

& coagmentatum illustrias, ut tot ac tanta volumina de huiusmodi argumento a TE conscripta testantur? Vtinam tandem operosa haec & erudita volumina publici iuris facias, ut tot glossemata, & ignota nomina, quae veteres Gallicos Scriptores, atros & tenebrosos efficiunt, manifestae demum significationis appareant, & librorum obscurissimorum intelligentia iam pateat, atque opacis umbris involuta historiae fides legentibus clara & perspecta referetur! Interea tamen unum praecipue velim a TE in hoc libello castigari & corrigi, vel saltem mature expendi, quod pag. 7. legitur, ubi in meo scholio me ambiguum traducere videor in subscriptione illa Epistolae: Δούλος τῆς σῆς ἀσπαρείας Γάβρι

λλ

ἡλ' ὁ Σεβῆρος Φιλαδελφίας ὁ ἐκ Μονεμβασίας. Ibi enim talem me praes-
 sto, quasi ignoraverim *Gabrielem*
Severum, Epidaurum, Pelopon-
 nesi urbem, Monembasiam dona-
 de adpellatam, patriam habuisse,
 id quod & *Leo Allatius*, &
Richard. Simonius testantur. Ce-
 terum quum subscriptio illa cor-
 rupta & interpolata fuerit a re-
 centiore quodam, fortassis illud
 Φιλαδελφίας inepte adpositum fuit,
 quum anno MDXLVII. *Gabriel*
Severus Archiepiscopus Philadel-
 phiae nondum esset; & sub-
 scriptio ita se habere debet, ut
 videtur: Δοῦλος τῆς σῆς δεσποτείας Γα-
 βριήλ ὁ Σεβῆρος ὁ ἐκ Μονεμβασίας. At
 haec omnia Tuo subactō iudicio
 examinanda relinquo; interea,
 quaeso, aequi bonique consule, VIR
 DOCTISSIME, hoc quaecumque
 of

officium, & meae venerationis argumentum; ex eoque intellige animum meum ad gratias TIBI referendas paratum & alacrem, si mea fortuna pateretur, vel Tua amplitudo requireret. Vale. Dabam Florentiae Idib. Septembr. Anno Domini MDCCXLIV.

Г А В Р I.

Γ Α Β Ρ Ι Η Λ Ο Τ

Τ Ο Τ Σ Ε Β Η Ρ Ο Τ

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Α Ι.

Τῷ πανιερωτάτῳ κυρίῳ μακαρίῳ μητροπολίτῃ μονεμβασίας, γαβριήλ ιερομόναχος ὁ σεβηρὸς εὐπράττην.

Αρασκόμενων ἡμῶν ἤδη, πανιερώτατε δεσπότη, ἐς κρήτην ἀπαραι, ἤδη καὶ ὁ τὰς οἴακας τῆς αὐτῆς ὑμῶν προχῶν μητροπολίτης ἱερεμίας ἡμᾶς κατελάμβανε, μεθ' οὗ νύκτα συνεκάθευδον, οὐκ

ἀνδρὶ τῷ σοφωτάτῳ με καθευγνῆ, ἤδη δ' οὖν ἀλλήλοις ἡμῶν διαλεγόμενοι ἐκ ὀλίγων λόγων λαβὰς, δὲ θὺς ἐκεῖνος θεάμα ἡμῖν (οὐκ ἀληθῶς εἰδῶσιν εἰ πατριάρχικόν διατετέλεκεν ὃν) ἐνεχείρισεν, ὃ δὴ ἀνα χεῖρας χόντες ἡμεῖς, ἐκτῆς σῆς ἐς λόγον αἰδεσιμότητος διενέγκαμεν
 Α ἡπερ

ἥπερ ἀνδρὸς φθονερώτατοι, ἔ· τὸν κρείττον τὸν
 τοῖς λαλοῦσι τὸ ψαῦδος ὀλεθρον ἐπαγγελλόμε-
 νον δεδοικότες, τῇ σῇ πανιερώτητι ἀπηγγέλαν-
 το, ἀλλ' εἰς ἡμῶν (μάρτυρ Θεός) λισιτέλειαν, ὡ-
 νόμην γὰρ Θεοδώρῳ τῷ μακαρίῳ τῷ σεβηρῷ ἐ-
 κείνῳ, ὡς νομίσας ξυμφέρειν ἐπιδείξαι, βοη-
 θῶσιν οὖν καὶ αὐτῷ, ὡς καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκείνου
 διατετέλεκεν ὢν. κυθήροις δ' ἔπειτα προσο-
 κείλαντες, τὰ ἱερεμία προεργαθέντα ἐς δημη-
 ξίοι βασκηναρε διαλεγόμεθα, τὴν καὶ αὐτὰ κί-
 γνῳ τὸ ποροηθέν ρεάμμα ἀφθότως καὶ ἀπαθῶς
 ἐκείνῳ προσέδειξα, μᾶλλον γὰρ πρὸς κατηγορέ-
 αν ἐκείνῃ, ἢ πρὸς λόγον ἡμέτερον, ὡς οἱ φθο-
 νεροὶ ἀπηγγέλαντο, καὶ ὡς αὐτὸς οὗτος ὁ ἱερε-
 μίας ἀνακυκῶσας τὰ πάντα κατεστρέψατο. τὰ
 ληθεῖς μὲν οὖν οὕτως ἔχει, πανιερώτατε δέσπο-
 τα, ἐγὼ ἢ οὐπω σε ἐπαινῶν θεϊότατε, πέπαυ-
 μαι, καὶ ἐς ἂν ὕδωρ ῥεοὶ καὶ δένδρεα μακρά τε
 θήλοι, καὶ ἥλιός τ' ἀνιῶν λάμποι, λαμπρά τε
 σελήνη, καὶ τὸν ὑπέρσοφον οὐποτε παύσο-
 μαι ὁμιρον. οὐδὲν γὰρ αἰεὶς τῇ σῇ τελειότητι
 σύνοιδε, διὰ δὲ ἐπαινέειν σε ὀφείλω, ὡς καὶ ὁ
 σημεῖαι μάρτυς Θεὸς ὁ πανάγαθος τὰς ἡμε-
 τέρας ἀγαθαεργίας καὶ ἀνακτίσεις καὶ τὰ τῇ
 ἡμῶν μητροπόλει ποιῆσαι σοι δόξοντα, καὶ τὰ
 ὑπερβαλλούσας σε χεῖρας, θαυμάζειν καὶ
 ἐς ὕψος ἐπαίρειν ἔ· πέπαυμαι, ἡμᾶς δὲ δια-
 βάλλειν ἐκάστοτε πρὸς τὴν πανιερώτητι, ὡς αὐ-
 τῷ ἀπόντας τῷ τυχόντι καὶ βελομένῳ γὰρ ἔ-
 ξισιν, ἔργον δ' ὑμέτερον ὡς ἂν ἦν κρείττον δι-
 καιό-

καιότατον μὴ ταῖς πῶν ὑπεναντίων διαβολαῖς
 πιθεῖσθαι, ἀλλὰ τὴν ἡμῶν ἐπανελεύσιν προσδο-
 κόντα, ἵπαν τὴν ἐνεγκαμένην καταλαβεῖν ἡμῖν
 γε προσγένηται. τότε ταῖς ἀνιχνύειν τε
 καὶ ψῆφον καὶ τῷ ὑπεραῦντος καὶ ἡττημένου, δι' ὧν
 ἄγειν. καὶ τῶν μὲν ἄλλης, ἡμεῖς δὲ διὰ πῶν
 σῶν εἰλικρινῶν ὀχῶν, καθηγητῇ ὑπερόφω
 ἐνετύχομεν, ὑφ' ἧς ὁσημέραι διδασκόμεθα,
 καὶ ἡμῖν ἀρκούντως παρέχει τὰ δέοντα τὸ γη-
 ῖνον ᾧ ἄρδειν ὁσημέραι ἔπαύεται, θωμᾶν
 δὲ βιβηζάνον ὀνομάζουσι, ὥπερ οἱ ἐντυγχά-
 νοντες ἐν ἀκαρῇ χρόνῳ μετεμφίενονται, καὶ ἀν-
 τιφασῶν θάνατον περισεραὶ περιφαίνονται,
 ἀλλ' οὖν εἰ καὶ τῷ κακῷ τῆς ὑμετέρας τανῦν ὄξε-
 βλήθημι πανιερώτητος, ὅμως παρακλήθητι,
 ποιμὴν ἀγαθὲ, μήποτε ἐπιλαθῆσαι ἡμῶν πῶν
 αἰέποτε μιμνημένων σε, καὶ πῶν ὧν ἀνασώμια
 ἐκάστοτε ὁ θαυμαστὸς καὶ γενναῖος μακάριος,
 σὰ ᾧ ἐσμέν θρέμματα καὶ τὴν φωνὴν τῷ ποι-
 μενὸς οἶδαμι, καὶ ἡπερ ἂν αὐτὸς ἡμᾶς προσ-
 καλέσοιο, ἀόκνως σοι συνεφομεθα. ἔρρωσα.

(1) Hanc Epistolam, quum quando scripta fue-
 rit non conflet, heic temere collocavimus; nam a-
 licubi collocanda erat.

Εἰς Καρδιάνην.

Εἰ μὴ ἀναγκάσαις ἀχολίαις τῇδε καταχά-
 μνη, θείστατε καρδιναλέων, ἐκ αὐτοῦ ἐπέ-

Α 2

514

σελλον, ἀλλ' αὐτὸς αὖ ἀφικόμην τὴν ἱεράν σου
 ὀφύμηνος κεφαλὴν, καὶ προσέτι γονυπετήσας
 (ὡς ἔθος δούλοις δεσπόταις) ἀσπάσασθαι σε τὸν
 αἰετον καὶ φιλελληνικώτατον κερδηνάλεων, καὶ
 συγχαρῆναί σοι ἐπιβάντι ἤδη καὶ τῆς τῶν ἐλλή-
 νων ἀρχῆς. τὸ μεγαλεῖον εἰς καὶ ἀξίωμα, ὅσον
 καὶ οἶον διετέλει ὄν; ἔξεσίσοι καὶ ὄραν, καὶ ἀ-
 κέειν, ἀπότε διατάξων καὶ παρασχεμάτων τῶν
 αἰοιδίμων αὐτοκρατόρων τῆς ῥωμαίων ἡγεμο-
 νίας, προσέτι δὲ καὶ ἀπὸ θεασισμάτων τῶν ἱερῶν
 ξυνόδων. ὑπέταξαν γὰρ αὐτῇ τῆς χριστιανῶν ἐκ-
 κλησίας, ὅσας δὴ καὶ κατέχει τὸ ἰλλυρικόν,
 ἡπειρος, ἀκαρνανία, ἀμβρακία, αἰτωλία,
 πελοπόννησος, βαιωτία, θετταλίατε ἅπασα, καὶ
 ἔτι μακεδονία, θράκητε, καὶ μυσία, καὶ ἀπλῶς
 εἰπεῖν πάντα τὰ τῶν ὑπερβορέων ἔθνη. πρὸς
 δὲ τέτοις, ὅσας πόντος, καππαδοκία, φρυ-
 γία, ἀσία, βιθυνία, ἐλλάσσοντος, κυκλαδῶν
 ῥόδος, καὶ κρήτη, ἵνα καὶ ποιητικῶς ἐπιποιη-
 τιμίεσσα διὸς μεγάλαιον τιθήνα, καὶ ζάκυνθος,
 καὶ κεφαλληνία, καὶ λιπαρὴ κέρκυρα φίλον πέ-
 δον ἀλκίνοοιο, σικελίατε ξύμπασα, ἣν καὶ ῥώ-
 μης ταμεῖον οἱ παλαιοὶ τῶν ῥωμαίων ἐκ ἀπ-
 ηξίωσαν καλεῖν. ὑπέκειντε γὰρ καὶ ἄλλαι πολ-
 λαὶ πόλεις τε καὶ νῆσοι, ὧν τὰ ὀνόματα, φιλαν-
 θρωπότατε καρδινάλεων, ἀφίημι τανῦν ὅξεπῆ-
 δες, ἵνα μὴ τοῖς πάντα ἀργυραμοιβικῶς ἀνιχ-
 νόουσιν, εἰκότως αὖ ἀπειρόκαλοι φανείημι,
 ὡς εἶδει ἐπιστολῆς φιλοτιμηθέντες χωρογραφεῖν,
 εἴ τε καὶ γεωγραφεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν (σὴν χά-
 ριν,

ρισ) διέξήλθομεν, αἰδεσιμώτατε κύριε, ὡς ἂν
 εἰδείης ὡς οὐ τῆς τυχεύσεως τῶν ἀρχῶν ἐπέ-
 βης. κατέχει ἡ δὲ δουτερεῖα, ἵνα μὴ εἴπω, ὡς
 οἱ πολλοὶ διχουρίζονται καὶ τὰ ἴσα τῆς παλαι-
 ᾶς ρώμης. βασιλεία δὲ καὶ ἱερωσύνη μέγιστα
 παρὰ θεῶν δῶρα τυγχάνουσι, καὶ πᾶσιν ἱεροσύ-
 νη βασιλείας, ἐμὴν κρίσιν, μείζων, ὅσον ἢ
 μὲν τῶν θεῶν, ἢ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων ἐπι-
 μελεῖται. ὅτι ἡ τῶν μεγάλων φαρνεσίων οἰκία,
 καὶ πάσαι τῶν περιβλέπτων, καὶ ἐνδόξων ἐ-
 τύγχανον οὕσα, οὐδεὶς ἂν ἀπαρνήσαιο. καὶ
 νῦν εἰ τοῖς μεγίστοις τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀξιώ-
 μάτων κοσμεῖται, καὶ λαμπρύνεται, ἐκ ἁπὸ
 τῆς καθήκοντος τυγχάνει. ἄρεται ἡ δὲ ρωμαίων
 ἀγαθὰ ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν δόξου ἐκείνων ἐ-
 πασχυλεῖσθαι. ὅτι δὲ καὶ ἡ ἱερωσύνη παρὰ τοῖς
 πάσαι ρωμαίοις, τε καὶ Ἕλλησι, καὶ βαρβάροις
 ἐτύγχανε περιμάχητος καὶ αἰδεσίμος, οὐ πολ-
 λῶν σοι περὶ τῆς δεήσεως μαρτυριῶν ἀλλ'
 ἢ δυοῖν ἢ καὶ τριῶν, καὶ ταῦτα πῶς μεγίστων
 αὐτοκρατόρων καὶ βασιλέων. ἀλέξανδρος ἡ δὲ
 φιλίππου ὁ τὴν τῶν περσῶν μεγάλην ἀρχὴν
 καταλύσας καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ὀλίγη δαῖν οἰ-
 κημένην τοῖς ἑαυτῶν σκήπτροις ὑπεπέβας, πε-
 σῶν ἐπὶ γῆς τὸν μέγιστον παρὰ ἰουδαίοις ἀρχι-
 ερεῖα προσεκύνησε, καὶ τὸ παρ' ἐβραίοις ἔθνος,
 αἰδοῖ αὐτῶν, ἐ μόνον ἐλδέσθον, ἀλλὰ καὶ αὐτό-
 νομον ἀφῆκε. τί δὲ μωσῆς ἐκεῖνος καὶ ἀαρὼν
 ὁ μέγας, οὐχ ὁ μὲν στρατηγός, ὁ δ' ἑτερος μέ-
 γας ἀρχιερεὺς; ὁ δὲ ἰσχυρὸς καῖσαρ, ὁ δὲ παῖς

μεγάλας αὐτῷ πράξεις Θεὸς ἐπονομάθει, οὐ
 πᾶσαν ἐνεδείξατο φιλοτιμίαν, καὶ βίαν ἐπὶ τῷ
 τυχεῖν τῆς ῥωμαίων μεγίστης ἀρχιερωσύνης,
 ἢ ἀγνοεῖς ὃν ἀπέρριψεν λόγον πρὸς τὴν αὐ-
 τῷ πατέρα τῆς οἰκίας ἔξερχόμενος εἰπὼν, ὥσ-
 περ σήμερον τὸν υἱὸν ἢ ἀρχιερέα ἢ φυγάδα ὄ-
 φει; ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἀνταγωνιζόμενος, πρὸς
 ἰσαουρακοὺς καὶ κἀτλης, εἴτε βίᾳ εἴτε τινὶ ἄλλῳ
 τῶν φιλοτιμῶν χρησάμενος, ἐγκρατὴς ἐγένετο
 ὧν ἐφίετο ὁ δὲ σὸς μακαριώτατος πάπας, ἐ-
 σία, ἐκ ἀνάγκη, ἀλλὰ κοινῇ πάντων τῶν ἀρί-
 στων αἰρέσει καὶ νόσει, καὶ τῆς βασιλείας καὶ
 τῆς ἀρχιερωσύνης ἐπέτυχεν. ὅσον τίνυν αἰρέσις
 βίας τιμιώτερον, τοσῶτον κρείττων καίσαρος
 ἐκεῖνος, ὅσος δὲ δαίμων παπᾶς. τίδαί; οἱ σοὶ
 φίλτατοι καὶ ὁμόφυχοι ἀδελφοί, οὐχ ἡγεμό-
 νες; οὐ πρόεδροι τῆς μεγάλης τῶν ῥωμαίων
 πολιτείας; οὐ γαμβροὶ τῶν νῦν μεγίστων βα-
 σιλέων καὶ αὐτοκρατόρων; τίδαί; ὁ ξυνετώτατος,
 καὶ στρατηγικώτατος, ὁ μέγας λέγων τῷ οὐρβίνῳ
 ἡγεμῶν, ἐκδεσθὲς σὸς ἐπὶ τῇ νῦν νεογάμῳ
 καὶ καλλίσῃ καὶ σοφρονεσάτῃ σου ἀδελφῇ τυγ-
 χάνει ὢν, ἢ καὶ πάντ' ἂν δέξαίτο, οἷς ὅμηρος
 ὁ Θεῖος κοσμοῖν εἰώθειν ἐκείνας τὰς πάλαι σαρ-
 φρονεσάτας ἡρώιδας, καὶ τετωνὶ κρείττονα καὶ
 λαμπρότερα πορτίσαθαι εἶχεν ἢ τύχη, καὶ κεί-
 νων ἂν οὐκ ἄμοιρον ἀνέδειξε τὴν δὴ γενῇ καὶ αἰ-
 δῆμον οἰκίαν τῶν μεγάλων φαρνείων. ἐπεὶ
 τίνυν οὔτε κρείττονα τῶν παρόντων ἀγάθων,
 οὔτ' ἀτυχέστερα παρὰ τῇ τύχῃ ὄρεῖν οἷόν τε
 εἰσὶ,

ἰσὶ, οὐδ' ἔμοι, ὧν εἰρήκαμεν, δοκεῖ περαιτέ-
 ρω εἰπεῖν. τὰς γὰρ παππώας ἀρετὰς, ἔ μόνον
 ἀν τῶν νῦν ὄντων μόγεις, ἀλλὰ καὶ τῶν πώπο-
 τε ἐπὶ λόγοις ἐπιφανῶν κατ' ἀξίαντις ὑμνή-
 σει δίοπερ σιγῇ τιμάδωσαν. καὶ ὁ λόγος μοι
 εἰς πόδε ὠρέδω. τὴν δ' ὠτὰ πολυβίβη βιβλίαν-
 τα δέρισκομένην ἐπιτομήν, ἀμβροσίω τῶ σῶ
 πιστοπάτῳ καὶ δυναστάτῳ θεράποντι δεδώκαμεν
 πέμψαι, ἵν' ἅμα μὲν σοι εἴη καὶ δεῖγμα καὶ ἐν-
 ἔχυρον τῆς ἐμῆς πρὸς σε κατὰρᾶς καὶ εὐλκε-
 νᾶς δυνείας. οὗ πρᾶττοις ἀνδρῶν μοι ἄρεισε.
 οὗ ἐνετιῶν, μινὸς μαυμακτιμῶνος ἔιτη ἱ-
 σαμένου, ἕως ἔχοντος ὑπο τῆς θεογονίας.
 αἰμῆς'.

Δουλος τῆς σῆς δεσποτείας Γαβριήλ ὁ
 σεβῆρος φιλαδελφίας ὁ ἐκ
 μονεμβασίας. (1)

(1) Haec subscriptio in textu archetypo corrupta
 & interpolata est recentiori manu, & nomen in ea
Gabrielis Severi effictum, priori, quod inerat, eraso;
 quamquam illud ὁ ἐκ μονεμβ. integrum ἱστικῶν-
 que est. Certe anno 1547. *Gabriel Severus* Archie-
 piscopus Philadelpiae non erat, quum ex Epistolis
 ad eum scriptis nec anno quidem 1573. fuisse Ar-
 chiepiscopum liqueat; imo ex *Gerlachio* apud *Cri-
 siani* sciamus eum demum anno 1577. die XVIII.
 Novembris ab *Ieremia Patriarcha* Archiepiscopum
 Philadelpiae ordinatum fuisse: Potuit tamen esse

Hieromonachus, si annosus decessit; nam ultra annum 1604 vixisse videtur: vel Patavii, ubi litteris operam dedit, tunc erat. Nescio cum Latinis umquam additum fuisse. *Arsenii* Monembasiae Archiepiscopi esse non crediderim, quum vix forte hanc aetatem attigerit; nec subscriberet ὁ ἐκ μονεμβασίας, sed ὁ μονεμβασίας. Quicumque tamen hanc Epistolam scripserit, eam certe scripsit Cardinali *Rainuc. Farnesio*, qui ut videtur anno 1547. ad titularem Patriarchae Constantinopolitani dignitatem evectus est, quum anno antecedenti Cardinalis a *Paulo III.* Avo suo creatus fuisset, ut scribit *Onuphrius*. Erat is *Aloysii Farnesii* filius, & *Pauli III.* Nepos. Ex hac Epistola corrigi potest *Jo. Alb. Fabricius* qui huius Cardinalis Patriarchatum anno 1550. consignat.

Νικόλαος πρωτοπέρσιος ὀχωνιάτης γαβριήλι
τῷ σεβηρῷ.

Τὸ πρὸς ἡμᾶς σε πλήρες ἐπαίνει γράμμα
πάππος ὁ σὸς ἐναγχός μοι ἐντεχέισε,
καὶ δὴ τὸ ἀναγνούς τοιαῦτ' ἐφθεγξάμην, ὃ ἐ-
μὸς γαβριήλ ἦσε πάλιν ὠδίαν, τὸς γὰρ πρὸ
μικρῆ ὀνειδισμὸς τε καὶ ἐλέγχος, ἢ τάλιθδὲς
εἰπεῖν μέμφεις τε καὶ λιδοσίαι, αἵς ὑπ' ἐναγών
ἀνθρωπισκων, συῶν ἐχόντων κεφαλὰς, κατ' ὁμη-
ρον, φωνήν τε δέμας καὶ ξίχας, καὶ πῆς πολυ-
φαρμάκῃς κίρκῃς ποτὲ ἐκπιόντων, κατ' ἡμῶν
κινηθεῖς ἐγρέψατο. νῦν δ' ὡς μεταβαλλόμενος,
ἵνα μὴ παροιμακῶς, ὡς ἰκεῖος τὰ ξοφεία ἀ-
πο

πρότιση, διανοήθη ὡς πρὸς φίλον ἡμάρτε, καὶ
 ἀντὶ τῶν προτέρων κατηγοριῶν καὶ μέμψεων,
 ἐγκώμιά τε καὶ ἐπαίνους προσήγαγε. ἀλλὰ γε οὐ
 ἴδι ἐν, πανιερώτατε ἄνερ, εἰ ἔγω θάττον οὐ
 μεταβάλλω, καὶ σαυτὸν ῥά σθ' οὕτως οὐ μετέ-
 θε, οὐκ ἂν ὀξέφυγες τὴν ἐπὶ ῥοχοῦ κόλασιν.
 θεῶν δὲ ἐφετμίαν ἰξίονα φαντὶ ταῦτα βροτῆς
 λέγειν ἐν πτερόσθι ῥοχῶ πάντα κυλινδόμενον
 τὸν δὲ περγέην ἀγὰν ἀμοιβᾷς ἐποιοχόμε-
 νας τίνεσθαι. ὅμως δ' οὖν, ἐπεὶ ταῦθ' οὕτως
 ἔχει, καὶ μετὰ μελὸν σε ὀρώντες, πόρρω πε-
 λπορρήψαται τὰς πανδελτίας γνώμας, αἵ
 σε τε καθήκοντος χεδὸν παρεμβαπῆναι εἰρ-
 γάσαντο. ἐκ ἔτι δεῖ ἡμᾶς ἄχθεσθαι, μηδὲ χό-
 λον ποιητικῶς φάναι, ἐν θυμῷ θέρμερον. οὕτω γὰρ
 δεδιδάγμεθα, καὶ δὲ μέλει δυσμῶν ὑλίσχῃ χρη-
 θυμὸν ἢ ὀργὴν φυλάττειν. ἀλλὰ τίς μὲν δια-
 βάλλοντάς σε τε καὶ ἡμᾶς, οἷς κληῖρος τὰ βέλη
 τῷ δυνατῷ, κατὰ δαβίδ, σὺν πῆς ἀνδραξί τοῖς
 ἐρημικοῖς εἰς κόρακας βαλλόμεθα, ἡμεῖς δ' αὖ-
 θις εἰς τὸ ἐξῆς τὴν ἀνέκαθεν χέειν τε καὶ διά-
 θεσιν ἀμετάβλητον καὶ ἀκραιφνήν διατηρήσο-
 ρην. τῆς γὰρ σῆς πολυχρονίου παρ' ἡμῖν ἀνα-
 ῥοφῆς τε καὶ διαξιβῆς ὁ διαπυρὸς καὶ διακαῖς
 αἰέποτε ἔρωσ ὀξάπτεμε. ὃν οὐδ' ἂν ὁ πᾶς
 αἰὼν, ἔγω πέποιθα, κλέ σοι ἀσφαλίζομαι,
 δυνήσαιο σβέσαι, καὶ ταῦτα μὲν εἰς ποσῆτον.
 περὶ δὲ τῆς τῶν λόγων σε παιδείας, ἧς οὐδὲν
 οἶμαι τιμιώτερον, πρὸς τὸ τέλος ἀπὴν κησα-
 θαι, πάντα κάλων ἀνάσειε, καὶ πάντα πτέρον

κα

κεκινεί. οἶδας ᾧ οἶδας καλῶς, ὅσον ἰχθύει
 παιδεία τοῖς μετιοῦσιν αὐτήν. παιδεία ᾧ, κό-
 σμον παρέχει καὶ ἀσφάλειαν. δῆτιχῶσι μὴ
 κόσμος, ἀτυχοῦσι δὲ καταφυγίον. παιδῶσις
 τε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας καὶ ἀγωγὴ σωτή-
 ριος. ὅθεν οὖν εἰδῆς καὶ τῆς σῆς ἀγχεινοίας,
 καὶ τὸ πινδαρικὸν ἔπος ἐκείνο, ὡς ἀγλαίζεται
 καὶ μουσικῆς ἐν αἰῶτι. οὕτω μὴ ἀπαναίνω, καὶ
 τὴν γλῶτταν ὅτι μάλισα ἐξελληνίζειν, καὶ ὅπο-
 διώκειν μακρὰν πᾶν βαρβαρῶδες καὶ ἄλογον,
 εἰμέλλοι ἀνεκπλυτὸς σοιή τῷ ἀγαθῷ παρα-
 μένειν δόξα, καὶ ἐκ δυνάμεως δύναμιν, καὶ ἀ-
 πό δόξης εἰς δόξαν ἐλθεῖν καὶ τὸ ψαλπῶδημα.
 ἔρρωσο καὶ ἡμῶν μὴ ἐπιλάθῃ. μαιμακτελῶνος
 ἢ φθίνοντος.

Νικόλαος πρωτοπατριάρχης ὁ χωνιάτης.

Εὐγνώμονάσε πρὸς ἡμᾶς ὧ μὴν εἶναι καὶ
 χάριν ὁμολογεῖν, καὶ δὴ δίκαιον εἶη,
 καὶ ἀντὶ χάριτος διαφράττεσθαι, ἀλλ' αὐτὸς,
 ἱερέων αἰδέσιμώτατε, οὐ μόνον ἀχαριστίαις,
 ἀλλ' ἐλέγχοις καὶ ὀνειδίσειν ἐκ τῷ πλείονος τῆς
 ἀεργέτης ἀμείψα. οὐ δὴ ἕνεκα, ἣν ἰάσθην μά-
 λ' ἐγώ γε καὶ ἡγανάκησα. τὸ μὴ, ὡς οὐ πολ-
 λῶ χρόνον διεληλυθότος, ἐν οὐδένι λόγῳ ἔθου
 τὰ καθ' ἡμᾶς, ὃ τεκμήριον ἀγνωμοσύνης καὶ
 ἀκραιφνίου μεταβολῆς, τὸ δ' ἔτι πειθεῖς σι-
 κοφαντίαις καὶ διαβολαῖς ἀνδρῶν δῆθεν ἀπὸν,
 μὴ

μὴ πρότερον ἀληθείας ἐροῦνῇσιν χρησάμενος,
 αἰτίους ἡμᾶς (φοῦ τῆς ἀχαριστίας) τῆς σῆς ἀρ-
 γίας καὶ πολυμητῶν τῶν μὴ ἀνηκόντων ἡμῖν δαπ-
 φαινόμενος διατελεῖς, ἐν τοιαύτῃ γὰρ σε προσε-
 δόκουν φιλίᾳ συνηρμόθαι. ὅς οὔτε τῆς γύγης
 σφενδόνης σὲ διαλύσει, οὔτε τῷ μίδου μετα-
 βαλεῖν ἰχύσει χρῦσος μὴ τι γε πλάτος εἰπεῖν
 κροίσου. σὺ δὲ ἀγαθὲ, σαυτὸν οὕτως ἀπερι-
 καλύπτως μεταδόμενος, καὶ τὴν γνώμην θάτ-
 τον μεταβαλόμενος, καὶ ὡς ἄλλας σειρῆνας πα-
 ραπλέων ὅλως ἐπιλάθου ἡμῶν, καὶ ὧν σοι
 ἀγαθῶν γεγενήμεθα αἰτίοι. καὶ οὐ πόσον τῆς
 σῆς λήθης καὶ ἀμνημοσύνης δυσχεραίνω, ὅσον
 τὰς οὐκ ἀληθεῖς διαβολὰς, ἀληθεῖς ἀναμφι-
 λέκτως καὶ ἀνενδιάσως ἀναφαίνεις, καὶ τὸ τοῦ
 πλάτωνος πρὸς τὸν σωκράτην, σαυτῷ συνα-
 στίζον παρασησάμενος. γνώσῃ δ' οὐκ εἰς μα-
 κρὰν συγκίνων τότ' ἐπικουράω, ὃ δὴ λέγεται
 προβληματισάμενος εἰ πέπεισαι τῶν, τοιῶ-
 τον εἶναί με, ὅποῖον οἱ διαβάλλοντες εἰσά-
 γουσιν, πολὺ τῆς ἀληθείας ἀμαρτάνεις, οὐ
 τοσῶτον οὖν ἡμεῖς, φίλη κεφαλὴ, ἀναιδεῖς καὶ
 ἀπαίδεῖται ὡς ἀπροόπτως κατατολμᾷ τῶν μὴ
 προσηκόντων ἡμῖν, ἢ γὰρ ἀνέκαθεν ἡμῶν δι-
 ἀγωγὴ καὶ πολιτεία, σοίτε δὴλη πρῶτον, εἶπα
 καὶ τοῖς τὸ ἐμὸν ἦθος δυναμένοις διακρίνειν,
 οὐ κομπάζω, οὐδὲ μεγαλαυχούμενος, ταῦτ'
 ἀγορεύω, ἀπαγε, ἀλλ' ἵνα μὴ τὸ ψεύδος ἐν
 ἰχύσει τῆς ἀληθείας, ὡς καὶ σὺ, φίλτατε,
 κατίχυσε ὀφθόνος καὶ τὰ ψεύδη, τῶν τὴν γνώ-
 μην

μὴν διαφθερόντων συκοφάντων, καὶ καὶ τῶ σῶ-
 ξοφέως ὀνειδισμούς τε καὶ ἐλέγχους ἐξηρώ-
 ξω. οὐκ ἐν φρεσὶ ὅλως ὄνδεις ἐκείνο τὸ τῶ θε-
 κυδίδε, τὸ, διαβολὰς οὐ σώφρων, οὔτε λέγειν
 οὔτε ἀκρίβειν ὁποδέχεται, οὔτε τῶ κλεάνθους.
 κακουργότερον οὐδὲν διαβολῆς ἐστὶ πω. λάθρα
 γὰρ ἀπατήσασα τὸν πεπεισμένον, μῖσος ἀνα-
 πλάττει πρὸς τὸν οὐδὲν ἀναίτιον. πρὸς ἐπὶ
 τῶτοις, οὐ δὴ τῆς τέκνου νομοθεσίας, καὶ σό-
 λωνος πρὸς τὰς δικαστὰς ἔνορκον, τὸ ἀμφοῖν ὁ-
 μοίως δεῖν ἀκροᾶσθαι. εἰ μὴ τε δίκην δικάσης
 πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης. ἀλλ' ἀνέτης,
 ὡς ἄλλος ὁ τῆς φρυγίας βασιλεὺς, ταῖς ἀκοῇς
 τοῖς κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσι παρέχων, ἡ-
 μῖν δὲ ὁπολογίας χώραν οὐδὲν τὸ σύνολον κατ-
 ἐλίπον. καί τοι γε οὐ θέμις ἦν, ποθεινότετε,
 καθ' ἡμῶν τοιαῦτα γράφειν καὶ ἀγορεύειν τῶν
 ὧς ἀπαλῶν ὀνύχων πρὸς τε παιδείην, ἥδη τε
 χρησά, καὶ πρᾶξιν θεάρισιον διεγειράντων.
 ἀλλ' ἔδεισε βροφίμον ὄντα λόγων, τὸν περὶ
 τὰ τοιαῦτα τῶν σοφῶν ἔσπον μιμεῖσθαι, καὶ μὴ
 ὅτι δάκνυσθαι, ἢ καὶ ὅποσεν πισδύειν ταῖς τῶν
 συκοφάντων καὶ φιλολοιδώρων ψευδολογίαις,
 ὑφ' ὧν κατὰ τὸν εἰπόντα, πάρεσ καὶ παίδων
 ἐξεμάνησαν, καὶ ἀδελφοὶ καὶ ὁμογένων, καὶ
 παῖδες καὶ τῶν γεινομένων. ὅμως δ' οὖν, πάν-
 τα ταῦτα χαίρειν ἐάσωμεν, εἴτε ἐξ ἀγνοίας
 χρὴ λέγειν, εἴτε τῆς ἀκαταμαχίτης λήθης ἐξ-
 ηρηται τῶν γὰρ πεπραγμένων ἐνδίκᾳ τε καὶ
 παραδίκῃ, ὁποῖόν τε ἐδ' αὖ χρόνος ὁ πάν-
 των

των πατέρων δυνάιτο θέμεν ἔργων τέλος, ἔφη ὁ
 μικροποιὸς πίνδαρος. ἦγάρ ὃ ἡμᾶς, τὴν γὰρ
 χάριν δεῖ ἀμεταμέλητον εἶναι, καὶ ἀσφαλέ-
 σατα πίσυσε φίλος σοι γνησίης καὶ ὁμοφυ-
 χεῖς καὶ τὰ βελτίω βουλομένους τέσοι καὶ συνδύ-
 χομενους, καὶ παρὶν, καὶ νῦν ἤδη μάλισα, καὶ
 διὰ βίου παντός. ὅπερ ὄντως καὶ τὸ ἀγαπᾶν
 σε δι' ἔργων ἐδείξαμεν, καὶ μὲν τοι δεικνύομεν,
 οὐ μόνον παρὲς σέ, ἀλλὰ καὶ παρὸς τῆς σῆς, ὅση
 δύναμις, ἀγχιστὰς τε καὶ συγγενεῖς. πλην δ'
 οὐκ ἔτι τόσοι παραινῶ, μὴ οὕτω ραδίως ἐ-
 λέγω περὶ ἡμῶν, οὐ φροντὶς ὅ φασιν ἱππο-
 κλείδου περιπίπτει τὰς καὶ τῶν συνήθων καὶ
 φίλων διαβολαῖς. ἀλλὰ τῆς λάθρα τῷ πλη-
 σίου καταλαβόντας, καὶ ὁδρῶσιν αὐτοὶ, τῶν
 ἄλλοις περιάπτειν πειρομένους, τέτρε καὶ δαβίδ
 ἐκδίωκε, ἀσινῆς τὴν γνώμην τοῖς φίλοις κατὰ-
 παξ διατηρῶν. ἔρρωσο, καὶ ἡμῶν μὴ ἀμνημόνους.
 ἑκατομβαιῶνος ἢ φθίνοντος.

Εἰ γὰρ συμφοιτήτης σου νικόλαος ζέβερνος
 ἠδέως ἀπαύζομαι τὴν σὴν ἀγιωσύνην

Λ Ἰθὺν κίνει φησὶν ἡ παροιμία, ὡς παῖ-
 δων τε καὶ ἀδελφῶν μοι ἐν ἱερομονά-
 χοις Γαβριὴλ παμφίλτατε. τὸ κατ' ἐμὲ δι' ὅ-
 σον λέγω, ἐπεὶ περ παρὰ πολλῶν καὶ πολλὰ-
 κισ πάσχυε τὴν σὴν πισωθεὶς ἀρετὴν, καὶ τὴν
 καὶ θεοὸν σε χησὴν τείβον, ἔπει προσεπι-
 ρεά-

γράψαι σοι πέφθακα. τῇ ραθυμίᾳ δεινῇ γε
 οὔσῃ καδυπαχθεῖς, ἀλλ' οὔ γε δὴ ταύτην μα-
 κρὰν πᾶσι χαίρειν ἰάσας, γράφω, ου δῶρά σοι,
 μή τε λόγους πέμπων ἀπλῶς ἀλλ' ὀλίγας,
 αἷς παρὰ μου τοῦ τῶν φάτων πατρὸς αἰτῆσας
 τύχων, ὡς ἀπὸ χρηστῶ εἰς χρηστὸν, ἐξ ἀρετῆς
 εἰς ἀρετὴν, καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν διαπυντός
 μέγχι μοι τῷ ζῆν ἔνεσι ἀκούοιμί σε μεταβε-
 βληῖσθαι εἶναι, δὲς σαυτὸν τινι κόπῳ καὶ περὶ
 οὐ τὰ πλείστα ἤδη διατελῶ ἐφιέμενος παρα-
 καλῶ, εἴπερ καὶ σύ με φιλήεις. πῶν διδασκῶν τῷ
 πάλαι κυρίου ἀρσενίου τὸν σύλον, ἔχω χρεῖ-
 ας ἰδεῖν. σὺ ὃ ἀρετέμοι ἦσιν εἰάν κοπιάσας
 ταύτας μοι γράψαι, οὐ μόνον τὸν ὀρέποντα
 παρ' ἐμὲ μισθὸν ἔξεις, ἀλλὰ καὶ πλείστας τοτὲ
 ὁμολογήσω αὐτοῖς σοι τὰς χάριτας, ὁρίζοντί με
 καὶ πῶν παρ' ἡμῖν εἰς τὴν δέη ὡς οἰκειότατον σὸν.
 ἑρρώσο, καὶ διαπυντός δούτῃ καὶ ἐν ἀγίῳ πνέ-
 ματι. ἰωάννης θυτῆς ὁ ναθαναήλ. φθξ' φευ-
 ρααρίου ιζ', ἐκ ῥυθείμνης.

Εὐμανουὴλ ὁ πηγὰς τῷ ὀσιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις
 γαβριήλ τῷ σεβήρῳ χαίρειν.

Ὁ ῥᾶς οἷα πράττεας, ὦ φίλη μοι κεφαλῇ;
 ἐμὲ δὲ καὶ ἀπαραιρέτως χερσὶν εἰπεῖν καὶ
 βιαίως γράψαι τοιαῦτα ἐπισέλλων ἠνάγκασας.
 ἐγὼ δὲ πῶφθαλμῶ πονήρως ἔχω, καὶ πάνυ
 ρευματιζομένην κατ' ἐκαστην, καὶ μηδὲ μικρὸν
 γὰρ

χοῦν ἐμφιλοχωρεῖν πῶς τινι ἀναγνώσει καὶ
 διαγωγῇς ἐνεκα, μὴ πωγε παρδάξεν τι τῶν
 ἀναγκαίων παρεχομένων. τοιαῦτα γὰρ μοι οἱ
 τὰ πάντα ὑπισχνέμενοι ἰατρῶν παῖδες ὁση-
 μέραι κελδύονται καὶ ἐκ προσάγματος τό γ' ἐμοὶ
 εἰπεῖν μόνον εἰδανοῦν νόσον ἰατρῶντες, ἢ μᾶλ-
 λον εἰπεῖν, ἰατρῶν φαίνόμενοι, καὶ δόσεις
 μὲν ποικίλης, φάρμακα δὲ παντοῖα παρασκευά-
 ζοντες, οὐδὲν μέρας δὲ νόσου θεραπεύοντες. τοι-
 αῦτα μὲν τὰ κατ' ἐμέ, ὧδε γὰρ βελήλεις, ἐξ ὧν
 εἶση, καὶ ὅτι οὐδ' εἰὼν καδυφίεμαι, οὐδ' ὡς
 ἀμελῶν τῶν φίλων καὶ σέ γε μάλιστα, μάθοις
 δ' ἂν κατ' ἑξῶν χθές ὡς δι' ἐμῆ σοι ὁ κύριος συ-
 μεῶν γέγραφε, σὺ δ' ὑγιαίνοις μοι, καὶ περισ-
 βύοις ὑπὲρ ἐμῆ πρὸς κύριον καὶ συγγινώσκεις
 μοι μικρὰ ἐπιστέλλοντι, τὸ πάθος ἀλλ' οὐ κε-
 μέ εἰκότως αἰτιώμενος. ἔρρωσο, ἐκ παταβί-
 νομβροῦ πέμπτη φθίνοντος.

Γαβριήλ ἐμμανουήλ.

ΕΠεὶ μὲν οὕτως ἔχων διατελεῖς, φίλ' ἔμοι
 μανηῆλε, εἰς τὸ γράφειν δὲ ἐκ ἀναβάλλω,
 μήτε τῆς νόσου ἀκηδίαν τινὰ ἢ ρασώνην ἡμῖν ἐ-
 πιδειξάμενος, τίς εἰλικρινῆς τῷ ὄντι τῶν φί-
 λων πάντας ὑπερικόντισας, καὶ μόνος χεδὺν
 σὰ κείνων ἀθλα ἤρην. τίς γὰρ οὕτως ἰσχυρῶς
 ταῦτα τῶν μορέων τῷ σώματι τὸ κάλλιστον,
 οὐκ ἂν τὸ αὐτὸ μενοειχέ, ἢ τῶν ἄλλων ἐφρόν-
 τι-

τιζε, αὐτὰς τῆς νόσε καὶ τῆς ἀλγηδῶνος ὑπερ-
εφρονήσας, καὶ μᾶλλον τὸν σύνδεσμον τῆς φι-
λίας δῆσαι προαιρέμενος. τίς ἂν τὸν κατ' ἀ-
ξίαν ἐπαίνων προσκυνέγκοιεν. ὅθεν καὶ ἡμεῖς
καθ' ὑπερβολὴν νῆ τὰς λόγους ἡλγήσαμεν τῶν
σῶν ἀκέσαντες. γεγονὸς σοι (ὡς κοινὸν ὃ πάν-
τῃς οἰόμεθα) καὶ οὐχ ἥττονά σε τὸ σιμβὰν
λογιούμεθα νόμιζε, ἀλλ' ἐπεὶ τινὰ τῶν τῶν
θεραπεύων σοι δοῦναι ἠπισάμην, ὑπὶ χνοίμην
ἂν αὐτῷ εἰ δυνατόν καὶ τιμὴν αἵματος. ἀλλ'
ἐπεὶ ἔχ' οἷός τε ὢν πρὸς τ' οὐμὸν μέλημα, τῶ-
τα ὃ ἐδεῖ ποιῆσαί με, καὶ μὴν ἡδίῳ παραπο-
λῦ ἀφικέσθαι συγγνωτέον, καὶ ταῖς τῆς ἐκκλη-
σίας φροντίσι, καὶ ταῖς τῶ λαῷ ἡδὴ ἔξομολο-
γήσεις αἴτιον ὑποδοτέον.

Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ σωφράτῳ ἐν ἐρασιμονάχοις κυ-
ρίῳ γαβριήλῳ τῷ σεβηρῷ πατρὶ ἐν κυρίῳ τι-
μιωτάτῳ μελετίῳ ὁμοναχῷ παρὰ κυρίου
παντοκράτορος παρακλησίν καὶ σωτηρίαν.

ΕΠετυχόν σε τῆς ἐπιστολῆς, ὧς θεία καὶ τι-
μία μοι κεφαλὴ, δι' ἧς ἡμῖν τὸν θάνατον
ἐγνώρισας τῶ ἡμετέρῳ ἀδελφῷ, ὃν ὧ ἅμα καὶ
τὸ φιλόσοργον καὶ εὐσπλαγχνον τῆς φύσεως ἀ-
πέφνηας, καὶ τῆς ἀνωτέρας φιλοσοφίας τὸ σερ-
ρεόν. οὐτε τὸν ἀπελθόντα (τὸ τῷ θεολόγῳ φά-
ναι) πλέον θρηνηῶν, ἢ καλῶς ἔχει, καὶ πρὸς
τῷ μεγάλῳ θεοῦ παρακλησίν καὶ λαμβάνων,
καὶ

καὶ προσδοκῶν . λαμβάνωμεν νῦν τῆς αἰδομένης
 αἰσ τῆς σαρκὸς εἰς πάθη τὴν ψυχὴν ἐφελεξέσης
 καὶ διὰ τῶτο ἐνδεὲς τυγχανέσης οὕσης παρα-
 μυθείας . προσδοκῶν δὲ τὸ τέλειον , ὅ ποτε τὴν
 ἀφθαρσίαν περιτιθέμενος , τῇ ἀπαθείᾳ ἀνα-
 λάμψῃ , ἥς νῦν ὁ ἡμέτερος ἀδελφὸς περιανγί-
 ζεται ταῖς ἀκτίσι ἐκ τῆς μικρᾶς ταύτης παροί-
 κίας , εἰς τὴν κατοικίαν μεταθέμενος , ὅθεν ἡ-
 μᾶς ἐλεᾷ ἰσως τῆς τῷ βίου ἔρικυμίας πάντα-
 χόθεν εἰρῇ ἐπανισαμένης , καὶ πάντοθεν να-
 υάγιον ἀπειλούσης . ἥς τὲς ἀπαλλαγμένους μα-
 κρεσιέον ἔγω γε φαίᾳ ἂν μαῖλλον ἢ θρηνητέ-
 ον , καὶ ταῦτα τὸ μυστήριον τῷ θανάτῳ δειδώς
 εἰς οἶον ὅξ οἶου τὲς δόσεβεῖς βίον διαπορ-
 μύει . λυπεῖ μὲν ἡ σὰρξ τῆς σαρκὸς ὑποξε-
 νεχθῆσα πῶν ἀπελθόντων τὲς ἀπελθεῖν μέλ-
 λοντες , ἀλλὰ παραμυθήτω τὸ πνῦμα τοῖς ἀ-
 περχομένοις συναπερχόμενον τῇ διανοίᾳ καὶ
 συμμετέχον τῆς ὑπολαύσεως τῶν αἰωνίων . ὑ-
 ποχορῶν γὰρ καὶ ἐφυστηχάζον τῇ διαπάξει τῷ
 μεγάλου θεοῦ τῷ τῇ ζωῇ ἀεὶ αἰετιθεμένῳ . πάν-
 τες ὅν ὀφείλομεν θάνατον , ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 ἡμεῖς γεάφοντες γλαύκας ἐς ἀθήνας , ὁ δὲ θε-
 ὸς καὶ πάσης πατὴρ παρακλήσεως παραμυθή-
 σειε τὴν θείαν καὶ ἱεράν σου κεφαλὴν . σῶν συν-
 τηρῶν εἰς θ' ἡμετέρας καὶ εἰς ὀφέλειαν πολλῶν
 περὶ ᾧ περιφανές ἀτὲ μεδάτξῃ ὁ μοι ἐντε-
 λας σπασδαῖος μάλα ἐτέλεσα ! ὁλοφύχως γὰρ
 διὰ τῶν συνδεδεμένων μετ' ἡραμμάκων ἀνατέτακ-
 α τὸν ἡγαπημένον μετ' ἐδιδάσκαλόντε καὶ πατέ-
 ρα .

B

ρα. ἔχω δὲ καὶ οὐ μικρὰς ἐλπίδας ἑσσεῖσθαι ἐκείνον πρὸς ἡμᾶς καὶ δι' ἐμὲ παρρησιώτερον. ἔρρωσο, τιμιώτατε πατέρ, καὶ ἡμῶν ἐν ταῖς πρὸς τὸν θεόν σε ἐντεύξεσι μνημόνους. τὸν δὲ σέβιον πέπομφε τῷ δὺλαβεσάτῳ ἱερομονάχῳ μαξίμῳ, ὥσπερ μοι ἐπέβρεψας διὰ τῶ σε πρῶτου γραμματος.

Ἰωάννης ἱερεὺς ὁ ναθαναήλ τῷ ἐν μοναχοῖς ἱερῷ γαβριήλ τῷ σεβίρῳ χαίρειν.

Ι"Να τί περιλύπος εἶ, ἵνα τί συνταράσσεις μέφῃσιν ὁ παρρησιώτης, οὐχ ἥττον δέ μοι ταυτὸ λυπούμενον καὶ ἀθυμοῦντι πεφυκὸς ἔοικε, γαβριήλ ἐμοὶ τέκνων παμφίλτατε, τὸ μὲν, ὡς ἅπαξ καὶ δις γραμμάτων ἀποληθέντων σοι παρ' ἐμῆς, μηδαμῶς ὑπὸ σε καὶ φιλοῦ τῷ χαίρει κατηξιώθην. ὅπερ λήθης ὀλιγοψυχίας τε μᾶλλον σημειοῦν εἶναι μοι κατεφήφησα. τὸ δὲ, ὡς ἐλπίδος λαβὴν ἐλαχίστης ἐπιγνούς ἐφ' ὅμῃ κατέχειν οὐτινοσὲν ἐπ' ἄκραν ἡρμοσμένον φιλίαν. ἀλλ' ὁμῶς δέξαι καὶ ταύτην ἢ ἀνὰ χεῖρας λαβὼν, μὴ ἀποσκυβαλίσσης οἷα δὴ καὶ τὰς προτέρας, ἀλλὰ ταύτης τε καὶ κείνων τὴν ἀντίδωσιν χορηγῶν, κεχαρισμένον λίαν ἔργον μοι ἐκτελέσας. οὐ μὲν γὰρ ἀλλὰ καὶ κατ' ἡμᾶς τὸς φίλους, ὅπως διάγῃσι εἴπερ τῷ το φιλεῖς, δέελθε, ἐσμέν γὰρ καὶ ἡμεῖς σὺν θεῷ ὑγιαίνοντες μετὰ τῷ υἱοῦ, τὰ πατρὸς ἡμῶν ἐθὺ καὶ ὅσα μὴ ἀποβάλλοντες, μονονουχὶ δὲ παρ' ὅλων ἀντιφιλέμενοι, καὶ ἐν ταυτῇ μὴτ' ἐγεννήθημεν, οὔτε μὲν

μὲν αὐτοῖς συνεξάφημεν, τὸν δὲ ἰωαννίνων κῆ-
 γαθὸν ἱερομόναχον τὸν ἰωαννὰν, κὶ πάντας τὰς
 λοιπὰς τῶν φίλων ὡς ἀπ' ἐμῶ ἀπόσειπε. πέ-
 πριθα εἰς θεὸν, ὡς τάχιστα με παρ' ὑμῖν ἔξ-
 οῖτε χαίροντα. μάλιστα δὲ πῶς εἶπερ γενίχη κὶ
 τοῖς χριστιανοῖς τῷ θεῷ δωρηθεῖν. ὑπὸ ρώμης
 αφοβ', ὁκτωβρίῳ κ'.

Τῷ ἐν τατράσιν ὁ σοφώτατ', καὶ ἐν ἱερομονέχοις αἰ-
 δεσιμώτατ', κυρίῳ γαβριήλ, ἀνδρέας ὁ σπαῖρας
 ἐν κυρίῳ χαίρον.

Οἱ πρὸς τὸ μέλι ἔχοντες ὡς τὰς τῶν ἡδέων
 φίλης εἰκός, οὐδὲ ἦν ποτεν εἰς πικρὸν αὐ-
 τοῖς τὸ γλυκὺ παρεχημάτισαι (λέγω δ' ἐφ'
 ὅσον τὰ ἡλκωμένα δάκνει καὶ καθαίρει) διχε-
 راίνουσίν τε κὶ μεθίσανται, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπερ-
 φιλοῦσίν τε κὶ ἀντιποιοῦνται. τί δέ μοι βούλε-
 ται τὸ μέλι ἐπισαγόμενον; καὶ τίνος χάριν
 τοιούτῳ γινὶ προσιμῶ ἐξεβακχίσθην, ἐκ ἀνδρ
 λόγου (εἰ τῆς σῆς πάντως μνήμων πέφυκας
 ἐπισολῆς) ποιητῶσί με ἐνάρξασθαι ἴδι. τῆς
 σῆς γὰρ με δακνέσης τὴν καρδίαν, καὶ οἷα
 μέλι τὴν ψυχὴν με ὑποκαθαιρούσης, οὐ ποσοῦ-
 τον ἡδυνάμοι, ὅτι τῆς φιλίας τὸ ἔργον ὀρθῶς
 ἐπραγματεύσατο, τῆς κολακίας μακρὰν ὑπο-
 λείψασα ἔδοξεν, ὡς γὰρ ἀληθὴς κὶ φιλικὴ παρ-
 ρησία τοῖς ἀμαρτανομένοις ἐπιφέρειτο, ὅσον μοι
 καὶ πικρὰ ποιαύτην με ἀγκλοισιν καταψηφί-
 ζουσα παρεφάνη. πῶς γὰρ ἐγὼ γε σοῖο λα-
 δοίμην, ἢ οὕτως εἶπω, ὅ καὶ τῆς σῆς γλώτ-

τῆς τῷ ῥόδῳ ματι ὑπέχων τὰς ἀκοάς, ἀλλ' οὐκ ἐγώ
 τῷ πιούτῃ πταίσματος ἔνοχός εἰμι νῆ τὸν φί-
 λιον, ἀλλ' ἴσως οἱ τῇ σῇ οὐκ ὀποδόσαντες αἰ-
 δεσιμότητι τὰς ἐπισολὰς, ὥς τε με τοιαῦτ' ἀ-
 δοκέντων πολλάμμε τὴν ὄρεξιν λελυπήκασιν.
 ἀλλὰ τίνος χάριν οὐ πλείους ἢ συνεχῶς ἔρξα-
 φας; ὁ τῆς τεκούσης με θάνατος ὠφιλέτης αἰ-
 τιος, ὁ καὶ πολλῶν μοι ἀχολιῶν γεγονώς ἀ-
 παίσιος ἀπαρχή. ἐκείνου γὰρ ὕπῳ τῷ σώμα-
 τος ἡ ψυχὴ ἐκεχωρήκει, ἡμῶν δὲ χεδὸν το σῶ-
 μα τῆς ψυχῆς ἀπενοσφίδη, ψυχὴ τῷ σώματος
 οὐχ ὑπερβαίνει. τῷ το δὲ λέγω, ὥς μᾶλλον τὰς
 σωματικὰς ἐν νῷ ἔχοντες παράξεις, ἢ παρὸς τὰς
 τῆς ψυχῆς ἀφορώμενος θεορίας. καὶ τέτε χάριν
 ἀφωτος μόνον οὐκ ἂν τὰς φίλῃς καὶ ἀπολμος γέ-
 γονα. ὅμως σε νῆ τὸν φίλιον οὔτε νῦν οὔτ' ἐς
 τὸ ἐπερχόμενον οὔτ' ἔλαβον οὔτε λήφει λήθῃ,
 ἵνα δέσῃ καὶ καὶ τὸν ποιητὴν εἶπω, ἐς' ἂν ὕ-
 δωρτε ῥέει καὶ δένδρεα μακρὰ τεθύλει, ἡέλι-
 ός τ' ἀνιῶν λάμπει, λαμπαράτε σελήνη. καὶ
 πάντα σου τῆς ἐπισολῆς, ὅ, τε ρύθμος καὶ ἡτῆς
 ἰσορίας πυκνότης, ἐχρήμα μοι δὴ κοιᾷς δια-
 ρίθμητον ἐνέβαλλε, ἀλλ' ὥς ἡδυάμοι οἷα μέ-
 λι καθέστηκε. οὐκ ὀλίγης μέντοι με ἔμπλεων
 ἐποίησε τὸ περὶ τῶν σαυτῇ ἔργοντι γράψαι ἀ-
 παξιώσαθαι. ἔδει γὰρ, εἰ καλῶς ἴσμεν, τοὺς
 φίλῃς τὰς ἀλλήλων παράξεις καὶ ὀπτύσας ὥς
 παρούσας ὅμως ἔχειν, καὶ μίαν ὥσπερ ψυχὴν
 ἐν ἐνὶ τῷ δύο σώματι οἰκεῖν. ἢ γὰρ φιλία κατ'
 αἰετοτέλη μία ψυχὴ ἐν δύο σώμασιν οἰκεῖ-

σα

σα πέφυκε. διόπερ εἰ καὶ περὶ πῶν σῶν ἔσονται
 καὶ σπένδης τῆς τε χώρας ἀναδοχῆς, καὶ τῆς ἀξι-
 οτήτος, τῆς ἱεράς σε λέγω κεφαλῆς, ἐπισελ-
 λεῖν τοῖς σοῖς ἀξιῶσαιο, ἐκ εἰς ἀπεικὸς ἂν
 ποι ἄποβαίεις, τερπνὸν ᾧ ἐνίοτε δὲ καὶ χή-
 σιμον τὸ τὰς φίλης τὰ πῶν φίλων ἔργα εἰδέ-
 ναι πῶς καὶ οἷως διάκειται, ἐκ ἄκαιρον ἀρεῖσαι πε-
 εἰ τῆς σῆς καὶ ἡμᾶς κατὰτι ἀναμνησάμεθα διαγω-
 γῆς, τὴν παρ' ἐμοὶ τῷ βιβλίου ἐκδεῖσθαι πα-
 ρὰ τῆς σῆς αἰδεσιμότητος ἐπιμέλειαν, οὐ ποσῶ-
 τον αὐτὸς ἐπιλέλησμαι ὅσον οἱ οὐκ ἐπίμω-
 ταύτην ἀναγράψαντες ἀναγραφῆς. ἀλλ' ὅμως
 καίπερ ποσῶτον χρόνον μ' ἠδίκηκασιν, ἐτελεί-
 ωσαν, διὰ μέντοι τὴν τῆς κεφαλαίωσιν οὐ πέ-
 πομφα. σὺ δὲ τῷ παμπαρώτως ἀφ' ἡμῶν ὡς
 ἡμᾶς ἀποδημησομένῳ πλοίῳ ταύτην φιλοφρό-
 νως ἀποσελῶ. γράφε δὲ συνεχεστέρως τὰ προσ-
 φιλῇ σε γράμματα, τιμιώτατε, καὶ τὰς ἐπιστο-
 λὰς μετ' ἐκάστου πλοίου ἐπίσελλε. εἰ γὰρ τῷ-
 θ' οὕτως ἀράξεις, καὶ συνεχεστέρως δέξῃ, καί-
 περ ταῖς σῆς ἐδ' ὅλως συγκυνομένης, ἐμοὶ
 γὰρ ἡντιοῦξ' ἀξίου πάθω τῷ ξύλου καὶ τὴν πα-
 ροιμίαν ἥδιον πέφυκεν. ἑὸρῶσο, ἐκ κρήτης πο-
 σειδεῶνος δαυτέρῳ ἰσαμένῳ, χιλιοσῶ ἐβδομι-
 κοσῶ ἔτιτω.

Τῷ αἰδεσιμωτάτῳ καὶ ἀγιοτάτῳ κυρίῳ γαβριήλ τῷ
σεβίρῳ ἀνδρείῳ ὁ σπῆρας εὐπράττην .

Ε Δεξάμην τὰ τῆς σῆς λογισμῶτος χράμματα,
αἰδεσιμωτάτέ μοι πατέρων, ἐν ἀγορᾷ, καὶ
ταῖς μὲν ἐντυγχάνων, αὐτὸν σ' ἐποπτεύειν,
καὶ αὐτοῖς ἐφορᾷ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑπελάμβανον.
ἄθρο ὑπεροπτικῶς μὲν ἔχων πρὸς ἅπαντας,
διὰ τὸ μὴ πάντως τοιούτῳ ἀνδρὸς φιλίας ἀμέ-
πλος εἶναι, (οὐ γὰρ καὶ ἐς κρήνην τὰ τῆς φήμης
δεξιῶς ἀναπτύσσεται ἀξιώματα) καὶ διὰ τὸ μὴ
παντᾶσιν ἡμελεῖσθαι, συνεχέστερον τὰ γε-
γραμμένα διεξέρχομαι, καὶ ἄρτι μὲν αὐτοῖς ἐ-
λαβὼν τῷ προσώπῳ προσεπιβλέπων, ἄρτι δὲ
πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐπίνοιαν ἀναφέρων, σὲ μὲν τῆς
σφιδῆς ἐμακάριζον, καὶ τῷ αὐτόθι ἀξιώματος
(εἰς οἱ παρ' ἡμῶν εἰς ὑμᾶς πλείοντες ἀπηγγη-
λασιν ἐρωτώμενοι) εἰ καὶ σὺ ἀναμνήσαι ἡμᾶς
περὶ τῶ τοῖσδε ἀπηξιώσας, ἔμῳ δὲ σε,
ἀλλὰ καὶ τὰς σὰς πολίτας, τὰς τοιαύτης κεφα-
λῆς τὰς γνώμας, καὶ τὰς τῆς γλώττης ῥήσεις
δυναμένους καθ' ἐκείνην ἀκροᾶσθαι, οὐδαιμόνη-
σα τῆς ἀκοῆς. πῶς γὰρ ἐκ ἔμελλον; οἱ τοιαύ-
της πηγῆς ἀπαλαμβάνειν τὸ ῥῆθρον εἰς τὰς ἀ-
κοὰς ἡξιώθησαν, σέτ' ἐν τοιαύτῃ πόλει περε-
βόητον διὰ τὴν ἀκραφνὴν σε σοφίαν ἠδηνίθη-
σαν ἀποτελέσαι, ὥστε με τὰς τῆς φήμης ἐπαί-
νας καὶ τὰ ἀξιώματα τῆς λογικωτάτης σε κε-
φαλῆς ἀκούοντα ὁσημέραι, ὑπερήδεδαίτε καὶ
ὀφραίνεσθαι, ἀλλὰ πάλιν λυπεῖσθαι με ἴδι ,
διὰ

διὰ τὸ μήσε μινύειν, εἰ αὐτοῖς σοι εἴη ἐγνωσ-
 μένον τὴν ἐπὶ τῆς κρήτης σέλλεσθαι, ὃν ἡ καὶ
 ἡμεῖς τῆς σῆς ἔχοιμεν ἀγχεινοίας ἀπολαύσαι,
 ἀλλ' εἰμένσοι ἐράδιον τὸτον καταλαβεῖν τὸ τό-
 πον, μᾶλλον δ' ἐνετίαις παραμένειν σοι δοκεῖ,
 ἀλλ' ἐν γε ἡμεῖς εἰ θεὸς βούλοιτο, ὥς ἡμᾶς
 τέχα ταχέως ἐλδυσόμεθα. ἴδου σοι καὶ τὸ βιβλί-
 ον ἡμετέρες πέπομφα. διὰ γὰρ ταῖς ἀχολίας
 καὶ ταῖς σωματικαῖς τύρβας ἐκ ἐδυνήθην αὐτὸ
 τελειῶσαι. ὅταν δ' εἰς χολίας ἤξει τὰ τῆς ἀ-
 χολίας, καὶ τὸ σῶμα τῆς τοιαύτης τύρβης ἀ-
 νακουφίσω, ἀσμένως αὐτὸ περανῶ. καιρῶ μὲν
 καὶ χολῆς ἀπορῶν, οὐ πλείω σοι τυγχάνω γέ-
 ρεσθαι, ἂν δὲ καιρῶ καὶ χολῆς λαβοίμεν ἐκ πῶν
 ἐπικειμένων μοι πραγμάτων, μακροτέροις πρὸς
 σέ ἴσως τε καὶ κομφοῖς τοῖς θράμμασι χρῆσο-
 μαι. ἔρρωσο, σὸς ὅλος ἀνδρέας παῖρας. ἐκ
 κρήτης, ἀφοδ', μεμακτελῶνος δεκάτῃ φθίνον-
 τος.

Τῷ ἐν ἱερομονάχοις ὁσιωπάτῃ καὶ σοφοπάτῃ κυρίῳ
 γαβριὲλ τῷ σεβηρῷ, γεωργίος ὁ καρφιλις.

Α Νερδυνήσας ἀκρεβῶς, ὦ θεῖα καὶ ἱερά κέ-
 φαλή, ὅπερ ἔφθην εἰπὼν τῇ αγιωσύνῃ
 σε, περὶ τῷ βαπτίσματος τῷ εἰωθότος παρὰ
 πῶν πανόφημίων τῷ χριστῷ φοιτητῶν εἰς τὸ τῷ κυ-
 εῖν ἰησοῦ χριστῷ ὄνομα γίνεσθαι, οὐχ οἷός τε ἦν
 μέλει τῷ δδρεῖν. ὑποχνοῦμαι δέ σοι, πατὴρ
 ἅγιε,

ἀγίε, πάντα λίθον φασὶ κινῆσαι, ἔς' ἂν τοῦ
 ἔσπετο ἐπιτύχω. καὶ τότε παράχρημα δηλοποι-
 ηθήσεται ὑμῖν παρ' ἡμῶν. λίαν γὰρ ἐρωτι-
 κῶς ἔχω δρᾶν τὰ σοι οὐκ ἀποδύμια. δέσποτά-
 με, καὶ οὐδέν μοι ἀρουργε, ἢ τῷ ὑμετέρῳ,
 χαλῶζεσθαι θυμῷ. τὸ κυρωθὲν παρὰ τῆς ἀγί-
 ας ἑκτῆς συνόδου περὶ τῶν διαταγῶν, ὃν συ-
 νεκπεπόμοσμεν γὰρ ἢ τὴν τῆ ζωνάρᾳ ἐρμενεύ-
 σαν. ἐπανακάμπτει δὲ πρὸς τὸν ἴδιον κύριον καὶ
 ἢ τῆ βλασάρεως βίβλος, ἐν ἣ τὰ παρὰ τῆ
 γλυκῆ δόσεβοφρόνως ρηθέντα ἀναγνοὺς ὑπε-
 ρήσθην, οὗ ἔνεκον ἀειθμοῦ κρείττεας οἶδαςι
 χάριτας. διδωκμονίης κατ' ἀμφω ὑπερδύχο-
 μανος καὶ ἡμῶν τῶν ἀνοδύτως τὴν ὑμετέραν ἀ-
 γιωσύνην φιλέοντων. σκιρρόφορεῖωνος ἑκτῇ ἰσαμέ-
 σε, ἀφρὸς'.

Τῷ αἰδεσιμώτατῳ καὶ λογιωπάτῳ ἄκρῳ ἀρχιερεῖ
 ὑπερτίμῳ καὶ προέδρῳ φιλαδελφίας ἐν κυρίῳ
 εὖ πράτταν.

ΠΟΛΛοὶ μὲν, ὧ αἰδεσιμώτατε καὶ λογιώτα-
 τε πατέρ, τῶν ποτὲ ὑπὸ θεῶ ἀνδρῶν,
 νόσει θεία, εἰς τὰ τῶν τετιμημένων ἀγίων ἡ-
 ξιώθησαν καὶ μελέτη τῶν θείων γραφῶν, ἐγ-
 νῶσαν τὰ πάντα, καὶ πῶς, καὶ διὰ τι, καὶ αἰῶ-
 νίς τῶν ὑπὸ κατὰ γῆν μακαρίζονται οὕτω τίμιε
 πατέρ καὶ σεβασμιώτατε, καὶ ἡμεῖς οἱ δὲ τελεῖς
 τὰ τῆς σῆς ἀγιώτητος μαθόντες, καὶ τὸ τῆ ὀνό-
 μα

ματός σε ἀξίωμα περιποιήσαντες, ὡς αἰδεσίμως καὶ φιλόσεβως καθοδεγηθῆς πάντας, καὶ τῷ τῆς ἀγνωσίας κρυμνῷ ὄντας, παιδύεις καὶ νεφετεῖς. καὶ ἐκ Θεοῦ ὁδηγηθέντες, κοινῇ γνώμῃ, τέτε πατρός αὐτῆ καὶ μητρός, καὶ τῶν συγγενῶν πάντων, καὶ ὡς ἡξίωσαν καὶ ἡμᾶς χαίρειν πρὸς τὴν σεβασμιώτητα σου ὀνόματι ἀλέξανδρον, οὗ τὸ ἐπὶ κλῆν δράκων, φοβούμενοι ὡς ἄνουν ἵνα μήπως ἐκ τῶν ἡμᾶς κρατέντων ἐμπαίσει εἰς τὴν τῆ ἐχθροῦ παγίδα, καὶ παῖγνιον γένει τῆ διαβόλου, καὶ ὀνειδισμὸς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῶν γονέων αὐτῆ. σὺ ὦ, ὅτι τιμιώτατε πατέρ, ποιήσον αὐτὸν ὡς ἴδιον, καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ καθοδηγήσον αὐτὸν ὡς οἶδας, ἵνα τύχοις ἐπαινεῖν ἐκ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ ὑφ' ἡμῶν. καὶ μάλιστα ὡς καὶ βαπτιστικὸν κυρίου μανουὴλ τῆ μεζάλα. καὶ εἰς μνημόσυνόν σου αἰωνίως γένοιτο. αἰδὲ ἀγίαισα καὶ Θεοπειθεῖς δὶ χαί, εἴησαν μεθ' ἡμῶν φυλακτῆριον βίῳ παντί. ἔρρωσο σεβασμιώτατε πατέρ.

Λαμπαδάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας
γεωργίος καὶ δῆλος τῆς σῆς μεγίστης
ἀγιώπιτος.

Τῷ

Τῷ αἰδουμένῳ πάντῃ ἀρχιερεῖ φιλαδελφίας ὁ λονδάνος
ἐπτότης εὐπράττην .

Οὐ μὰ τὰς μούσας οὐδὲν ὑγιὲς ὁ πανῦρ-
γος κερκυραῖος ἀναπολεῖ, ἀλλὰ φαια-
κίζει, καὶ προσποιεῖται, ἄλλο τῷ λύσαι τὰ
πρυμνήσια τὴν ξίηρην, ἀναβαλλόμενος τὴν δι-
ασάφησιν τῆς ρήτης ἡμέρας κατ' ἣν ἐκπλη-
ρῶσαι τὸ χρέος τῆς συμφωνίας ὑπέχετο τῇ ὑ-
στεραίᾳ, ὅτε μεταπεμφάμενος ὑπὸ τῆς ἡμέτε-
ρας δυνάμεως, σοφῶν ἄριστε, ἀφῆκτο, καὶ περὶ-
θεὶς κωλύομεν γενέσθαι, τὴν εἰς τὴν βελτίονα
ζωὴν μετέβασιν τῷ ἑαυτῷ ἀδελφεῷ, τῆς μήπω
γεννημένης ἐκτυπόσεως πῶν ἐκκλησιαστικῶν κα-
νόνων . ἀλλ' ὦ λῶσε, βελομένην πείθεσθαι τὴν
τιμίαν σε κεφαλὴν τὸν πίξιπτον τέπν κλέπ-
τειν νόον . καὶ ὃ ἀπεμάζατο τὴν ἅπασάν μὴ βί-
βλον . διὰ τῆτο πλάττει πᾶς τοιαύτας ἐρρέχε-
λείας καὶ ραιδίῳ κολοσυρπῶν μυθολογίας, ὅς τε
χρεῶν σε πρὸς δοκίμασίαν αὐτῷ ἄφορσμον μετελ-
θεῖν καὶ διὰ συγγραφῆς ἰδίας χειρὸς ἀποδεί-
ξαι τὸ πρὸς ἐμὲ χρέος αὐτὸν τέπον διασαφηνί-
ζων, καὶ τὰ τῆς ἀναβολῆς πρὸς ἐκπλήρωσιν,
ἐπὶ πᾶσι δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐμῆς βί-
βλου σήμερον, καὶ ὃ δεῖναι ταύτης, μάλα νῆ
τὴν ἱεράν σε κεφαλὴν, πρὸς τῆργον ὥπερ αὐτὸς
πολλὰκις με κατηνάγκασας τέλος ἐπιθεῖναι .
ὁ δὲ κυριὸς δῶησοι τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήμα-
τα . ἔρρωσο . ἀσπάζομαι σε τὴν δεξιάν, καὶ δεό-
μαί σε σύγγνωθί μοι . εἰ γάρ σοι βαρὺ δοκεῖ τῷ
κατ'

καθ' ἐκάστην ἐνοχλεῖν σε πρὸς ἀκοάς, ἐγὼ τὸν
ἄνδρα ἐπισύρω εἰς τὸ δικαστήριον.

Κυρίῳ Γαβριήλ·

Θ Αὐμάζειν με διὰ τῆς ἐπισολῆς ἑοικας,
ὅτι τὰ κατ' ἐκείνου ὅτ' ἔδεισοις ἐδηλώσαν-
τι, καὶ μετὰ ταῦτα σαφῇ ποιῆσαι θελήσαντος.
ἐγὼ δὲ ὡς θεοτάτε δεσπότα εἰς τὰ μάλιστα τέτ' ἐ-
κείνα, ἀλλὰ δεδεικώς τὸ, σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων
ἀλλότριον οἰκάν; καὶ μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κρι-
θῇτε, ὅπερ καί μοι νῦν τὸν θεὸν αἴτιον, οὐκ ἐ-
δήλωσα. αὐτὸς δέ μοι συγγνώμην περὶ τούτου
πάρεχε, καὶ ἔχ' ὡς δοκῶντα καὶ φθεγγόμενον,
ἀλλ' ὡς ἀληθῆ καὶ ὄντα τῷ ὄντι φίλον ὑπο-
λάμβανε. τὸ δὲ βιβλίον καθ' ὅλον τὸν σκιρρο-
φορεῖον, ἐμοῦ καθ' ἐκάστην ἐν τετραδία ἢ καὶ
πλέον γραφοντος, τὸ τέλος λείπεται, καί περ ἀ-
ρχὴ τῶν ὑνέξ καὶ τετταράκοντα χάρται μοι γεγρα-
φῆσαν, μέγιστον καὶ κατὰ σοι χεῖρα πάνυ δυσνόη-
τον, ἀλλ' ὡς ὠφελιμώτατον τῇ ἐληθείᾳ καθε-
στηκε. σκιρροφορεῖωνος ἢ ἱσαμένου ἀπὸ πατα-
βίς, σὸς δοῦλος συμεών.

Τῷ

Τῷ σοφωτάτῳ καὶ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ φιλαδε-
φίᾳς (ι) κυρίῳ γαβριήλῳ συνέσιος ὁ ἐλλαδικός ἐν
κυρίῳ χαίρειν.

ΔΕΙΝΟΝ ὡς πᾶς σοφούς γράφειν, δεινότερον
ἢ τὸ μὴ συνεχῶς τοῖς φίλοις ἐπιστέλ-
λειν. οἷσπερ ὁφύκτως ὁ πάλαι ἐγὼ πέπονθα τῆ-
μερον. τῷτο μὲν μηδ' ὅλως εἰδώς, τῷτο δὲ μὴ δια-
κομισθῆναι ἐστὶν ὁ πετυχηκώς. ἐπεὶ δ' ἂν καὶ θεῶ
διδόκῃω, οἷάπερ φίλου ἀνέκαθεν ἐντυχάνω,
μὴ μόνον καλὰ μὲν καὶ μέλανι, ἀλλὰ ψυχῇ
καὶ καρδίᾳ γράφων προσπαρορῶ καὶ παρὰ ζῶμαι
τὴν σὴν λογίοντα. πῶς γάρ οὐ; ἢ πολλὰ πολ-
λῶν ἐτλη πέρι, καὶ ταῦτα μὲν οὕτως καὶ δὲ πε-
ρὶ ἐμὲ, πάντα καλῶς ὁ ἐν ἱερομονάχοις καὶ
πνύματικοῖς ἄριστος πῶν σπαδαίων, ὃν καὶ συ-
νίστημι τῇ σῇ λογίοντι, κύριος μετ' ὁφάνης ἀ-
ναγγελεῖ. ἐρρώσο, ἐκ τῶ μοχολοκρεῖς τῆς ἐλλά-
δος.

(ι) Quum Gabriel Severus Metropolitae Philadel-
phiae anno 1577. creatus fuerit; omnes Epistolae,
quae ei Metropolitae scribuntur. ab hoc anno initi-
um sumunt.

Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ φιλαδελφίᾳς ἰωάννης
ὁ σωζόμενος ὁ κύριος ἐν πρᾶττιν.

Η σὴ πρὸς ἡμᾶς ἀφίξις, θεῷ μετ' ὁφολίτα,
πάντας μὲν, ἐν τοῖς μάλιστα δ' ἐμὲ ἐς
ὑπερ-

ὑπερβολὴν ἥσε δίδοντα ἤδη ἐκ μακρῆς ξυγγε-
 νέδαισιν, καὶ τῶν σῶν καλίστων μορίων τινὸς
 ἀρετῶν ἐμπορεῖσθαι ὅσων δὲ καὶ οἴων τέτων νυ-
 νὶ τοῖς πᾶσι καθίσσεις θείῃσιν, ὡς πάντων
 θεὸς ὑπεραίρει πᾶν ὑπερβολῆς μέτρον. οἶ-
 μαί καὶ τῷ συνδιαγόντῳ σοι μονονὸν ἐγχεῖν τὴν
 ψυχὴν τῇ πρὸς σέ ὁσημέραι περιπτύξει, καὶ
 ποροσρήσει, ὕμνους χαρισησάμενος τῷ θεῷ ἀπο-
 θύοντάς καὶ πρὸς αὐτὸν χάριτας ἐκέτιδας ἀρου-
 τάς ὑπὲρ τοῦ θείας τῷ ὅντι τυχεῖν τύχης. ἐ-
 γὼ δὲ σὺν τοιοῖσι καὶ ἀπὼν ἐπιδημῶ, καὶ φίλ-
 ροντι περὶ τὴν ψυχὴν ζωπυρῶ, ἀργῶν ὥς ἐ-
 νὶ διὰ τάχους τῷ ἱερῷ χεῖρι κῦσαι καὶ ἡδυσα εἰς
 τὸ ἀπὸ τῶδε συνδημερῶσθαι, εἰδ' οὕτως ἀπο-
 βαίῃ ἐπαίρει δέ με ταῖς ἐλπίσιν, καὶ τὸ τῶν
 αὐτόθι σοφῶν περὶ τὸ τῆς ἰδίας παιδείας τὴν ἰ-
 σταγενῇ ἀποσβευνυμένην ἤδη, καὶ εἰς ληθὴν ἀ-
 πιοῦσαν ἀναλαβεῖν πτόθυμον, αἵπερ οὐκ ἠνέ-
 χοντο τῷ τὴν δίδου παταβίῃ βαδιεῖν με, καὶ ἀ-
 νάγκην ὥς τὰ πολλὰ εἰσέφερον, ἐν τῷ μέρει, ἐ-
 καστός τὸν καθήκοντα μισθὸν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου
 ἐκλαμψόν ἐργον μετιέναι καταδέδωκε ὑποχρέω-
 σις. ἐγὼ δὲ μέχρ' ἧς ἐπιδημήσεως ἀνέ-
 βαλλόμεν, τὰ νῦν ἢ πᾶν ὅτι συνθήσεις, ὥς δόγμα
 ψυχῆς ἀφρονούσης καὶ πρὸς τὸ θεῖον τὸ πᾶν
 ποδηγετήσεως νομιεῖται καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνα-
 γραπτὸς σοι κείσεται χάρις, καὶ μοὶ ἐκτόπως
 καὶ ἡδονὴν ἔσθαι τὸ τῆς ἑλληνικῆς μάλλον ἢ τῆς ἀλ-
 λογενεῖς τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν παιδῶσθαι. πε-
 ρὶ δὲ πιαύτης ὑποθέσεως σε μελήσει τῷ θεῷ
 ἑαυ-

ἐαυτὸν ἐπιτέφαντι, καὶ ἀναθέντι γνώμην καὶ
 χεῖρα ὑπηρετήν ἐισενεγκεῖν, τέως πολλῶν μα-
 θημάτων θεολογικῶν τε, καὶ φιλοσοφικῶν ἐχό-
 μος, οὐ δύναμει μακροτέροις πῆς πρὸς σὲ
 χρῆσθαι λόγοις. ἔρρώσο, καὶ ἐρρώμενος διαβί-
 ωης μακρῷ χρόνῳ τὴν ἱερωσύνην συναταλύ-
 σων. ἐκ παταβίας.

Οὐκ ἀπεκόπη σε τὸ βιβλίον ἐμοί, πανιε-
 ρωτάτε πατέρ καὶ δέσποτα, ἀλλ' εἰς μι-
 κρόν ἐχωρίσθη, καὶ δοκῶ συγγνώμην δοῦναι
 σε τὸ φιλάνθρωπον τῷ προξένῳ τέτε καὶ φιλα-
 λήθει ἐμοί. ἐπαγγειλάμενος ὅδ' ἀνδράσι συγ-
 κοινῶσαι τὸ ἔρμαιον. ἔκρινα πάντως τὸ διαμαρ-
 τεῖν πῶν αἰχίσων, καὶ μοὶ ἀνδρὲς καὶ ἀλλότρι-
 ον, δέξαιο γὰρ δόμενῶς τὸ βιβλίον, διὰ πῦ
 δ' γενοῦς καὶ σοφῶς ἀλοῖζε τῷ λελίνου, ἀνδρὸς
 ὅς τοις μάλιστα πῶν φιλέντων, καὶ θερμῶς συμ-
 πονεῖντος καὶ συναγωνιζομένου τὰ περὶ τὴν ἀρ-
 χιερωσύνην σου. ἅμα καὶ τὴν ἐμὴν πρὸς ταύτην
 διάθεσιν, ἐκάστοτε καθαρὰν καὶ ἀκίβδηλον ἤ-
 δην. ἀλλὰ πῶς οἶον; βαθείως ἤδην, μαθὼν
 ἰθύναδαίσεα κατασκοπὴν τὴν πανιερώτητος ἐφ'
 οἷς διετέλει πονεῖσα. τί γὰρ ἄλλον ἐχρὴν προσ-
 δοκᾶν, ἢ τὸς καλὸς τε ἀγαθὸς δὲ ἀρχέττειν,
 καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἠδεῖσθαι, καλῶς ἔρα μισθὸς ἢ
 φροντίς παρὰ θεῷ πεπαροιμιάσθαι. πρὸς δὲ
 τὸν ἀληθέστατον ἀβούρην τί χρὴ καὶ λέγειν, ἢ ὅ-
 θ' ὅλως λυπεῖσθαι καὶ πονηρῶς εἶχειν; φησι-
 σαι-

θέντας φεῖ τὸν κοινὸν ἐπίσκοπόν τε καὶ κηδε-
μόνα τὸν παναγιώτατον δηλαδὴ πατριάρχην,
συγκοινωνεῖν ἀκοινωνήτοις, καὶ τῆς ἐν τιμαῖς
ἔχειν καὶ ἀξιώμασιν; τίσι γὰρ ἡμεῖς τῶν
ἄλλων δοίσομεν. εἴπερ οἱ κακῶς καὶ πονηρῶς
βιῶντες, πρὸς ἐκεῖνα σέφοντό τε καὶ λαμπρῶς
περιφέροιντο, ὥστε σύμμικτον ἔχειν μετὰ δι-
άθεσιν, μέλει γέμματα κομίσασθαι, καθ'
ἑκαστον ἰσορῶντα, ἐν οἷς εἴη δ' ἄν τι χρῆσθον,
καὶ περὶ τὸν κεφαλῆνα, τὸν τὸς ζακυνθίους ποι-
μαίνοντα. ἐρρώμενος καὶ ἐν εὐθυμίᾳ βιώνης παν-
ιερώτατε μοι πατὴρ καὶ δέσποτα βίω παντί. ἀ-
πὸ παταβίας, μίου β'. προσειρήσθωσαν μοι
οἱ φίλοι, ὅτε κύριος γεωργίος ὁ μακρῆρης, καὶ
κύριος ἀνδρέας ὁ γερμανῆς, ἀσπάζομαι τοὺς ἱ-
ερωτάτας ἐφημερίκας. δούλος τῆς ἀρχιερωσύνης
σοῦ.

Γωάννης ὁ βοναφεὺς.

Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ φιλαδελφίας καὶ λο-
γιωπάτῳ κυρίῳ γαβριήλῳ τῷ σεβερῷ νικηφόρος
ἱεροδιάκονος ὁ παράσχης εὐπράκτειν.

Τῇ φοβιτάτῃ μοι, αὐτόθι ἀφικόμηνος ὁ
σπουδαιότατος ἀνδρέας, ἀρχιερέων ἀεῖσε,
περὶ οὗ αὐτῷ εἶρηκε βιβλία πρὸς αὐτὴν πέμ-
ψαίσης ἢ λογιότης εἰπεῖν μοι, διηλέχθη. ἴσω
πίνυν ἀκριβῶς αὐτὴ τὰ κατ' αὐτὸ. διάθεσιν
τι.

τινα ἡμεῖς οὐτὴν τυχεῖσιν ἀπὸς ἀλλήλων (οἷα εἰκὸς τοῖς περὶ λόγους) ἔχοντες, ὅτ' ὀποβε-
 βιωκῶς τῶν φίλων σιγούρους καὶ αὐτὸς, πολλά-
 κισ ἀλλήλοις (φιλεῖ ἥδ' οὕτω παρὰ πολλῶν
 γίνεσθαι τῶν περὶ λόγους) τῶν ἡμετέρων μετε-
 δίδομεν βιβλίων, τῷτο δὴ τήμερον καὶ ἡμέτε-
 ρον τοῖς ἐκείνου, καὶ τὰν ἀπάλιν τοῖς ἡμετέροις
 ἐνέσι βιβλίοις, ὥσθ' ἐκάστω ἡδὴ τὸν παρ' ἑ-
 μῶ τῷτο λαβεῖν αἰτῶνται, οἷον τε εἶναι ἔχειν
 αὐτῷ ὅτε βάλῃτο παραχόντα μοι τὸ ἡμέτερον,
 ταύτη μὴ τὰ περὶ τῶν. εἰ δ' αὐτὴ χρεία τῶν
 ἡμετέρων, μετ' αὐτὰ καὶ τὸ τῶν ἐφορεῖ (ὅπερ
 αὐτὸς ἔσθ' ὑπήκοον ἀφιζομένη ἐνταῦθ' ὅτι τά-
 χισα ξύν θεῷ. ἔτι δὲ τῇ πρώτῃ φθίνοντος τῷ
 παρελθόντος ποσειδεῶνος, περὶ τῷ πόθ' ὡς
 τὸν οἰκουμενικὸν αὐτὴν γράφειν πιδόμῃρος τῷ τό-
 τ' αὐτόθι τετυχικῶς, ὅταν ἐπὶ κωνσταντίνου πότ-
 λιν ὀποπλύσασσι πλοιάρεάτινα τῶν ἀρίστων,
 ἀνταποκριναμένης αὐτῆς ἀκήκοα, ἅπερ ὡς ὁ
 αἰδέσιμος ἰωαννίκιος τῇ παρέσῃ ἢ τῇ μετ' αὐ-
 τὴν ἐβδομάδι εἰ καιρὸς θεῶ συναιρομένου ὀπο-
 πλύσασιν ἀναμφίλεκτα, ὡς ταύτην εἰ θελή-
 τὸν ἀμ' ὀποσεῖλαι καὶ τὰ πρὸς τὸν αὐτὸν ἡμέτε-
 ρα τῶν γραμμάτων γράφαι οἷον τε εἶναι μοι, κατ'
 ἐπιστόδιον δὲ, καὶ τίνα τὰ παρὰ τῷ σελυμβολί-
 ας πεμφθέντος γραμματος διαλαμβανόμῃ καὶ
 πρὸς τέτοις δ' αὐτὴν ὡς ἔσφιμον τῆς τε σου-
 δῆς καὶ τῶν θεῶν ὅξ ἀπαλῶν ὀνύχων γεγε-
 νημένην ἐπὶ μακρὰν ὀωθεῖσθ' ἄξιον τὰ παρὰ-
 τινων αὐτῇ κατ' ἐμῶ λεχθέντα σωμύλματα.

ἐρε-

ἐραχελίας μετὰ καὶ βουφωνίας, ἀνδρὸς εἰρή-
σεται ᾧ τ' ἀληθὲς περὶ τε τῆς λόγους καὶ τὰ
θεῖα παιδόμεν αὐτόν τε καὶ τὰ ἑαυτῷ κατανα-
λύσαντος, καὶ ἄλλοι τῷ παρόντος ἐλήξαντος,
οὐτελήξαντος ἐπ' αὐτοῖς ζῶσιν ἐγκαταλείησιναι,
οὐτε μὲν τινος ὡς ἐξ ἀρχῆς ἄλλοι τῷ νῦν θεο-
σεβῶς τῇ περὶ τῶν ἀκρίβειας καὶ συνεχεῖ με-
λέτη ἐμυήθη δογματῶν τε καὶ κανόνων κατα-
φρονήσαντος, πάντῃ ἀπάλιν δὲ ἡ δυνάμειος ἔχει
φρονεῖν τὸς τε καὶ ἐκ ὀλίγοις ἀνδ' ὅσημέραι κη-
ρύττοντος. ἴν' ὁ πάσης κακίας δόφονετῆς καὶ
σκανδάλου παντὸς πόροενος κοσμοκράτορας τοῦ
σκότους ἐκποδῶν ἡμῖν γένηται τῆς χάριτος χά-
ριτας ἀντιποιοιούμενοις. οὐαλέτε καὶ μέγα χαῖρε
ἀντιφιλῶν τὰ ἴσα οἷς αὐτὸς ἐπέκεινα τυγχά-
νεις φιλέμενος ἀνδρῶν, ἄρισε. ὅπο' παταβίῃ
ἐλαφιβολιῶνος ἀεπτῇ δέκα, τῷ ἀφοή.

Τῷ πανερωπείῳ καὶ σοφωτάτῳ τῆς φιλαδελφίας ἀρ-
χιερῇ καὶ κυρίῳ ἡμετέρῳ, κωνσταντῖνος πατρίκιος
ὁ τῶν θεράπων, εὐτε πράττην διαζῶντα, καὶ
μακαρίως πρὸ ἀπαλλάττην.

ΜΑΤΘΑΪΩ Τῷ σοφῷ, χθὲς ἐμῷ περὶ δει-
λῆν ὀφίαν ἐλλάδι τῇ θωνῇ ρεάφαντος, καὶ
τὰ δὲ ἡπεῖρα ἐς βυζάντιον, καὶ βυζαντίῃ ἐς χί-
ον πρὸς ἐμῷ ἀποσελλόμενα συνησαμένε, οὐκ
ἄκαιρον ᾤηθην, οὐδὲ τῷ φιλικῷ καθήκοντος
ἀλλότριον, μὴ καὶ πρὸς σὲ τὸν τῆς ἡμετέρας σοφ-
γῆς

C

γῆς τὰ πρωτεῖα φέροντα ἐπισεῖλαι, κλίτι τῶν
 συμβάντων ἀνακοινώσασθαι. ἴσθι τοίνυν τὸν τῆς
 χιε ἀρχαῖον καθενητὴν, τὸν ὁσιώτατον καὶ σο-
 φώτατον ἰγνάτιον ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης χεδὸν
 ἐκατονταεῖτη συναρπασθέντα καὶ εἰς οὐράνιον
 χώρον μετασάντα, καὶ τὸ παρ' ἐμῆ τῶν τῶ πτω-
 χοποροδρόμου ἐπιγραμμάτων βιβλίον ἀποσα-
 λένου φθάσαντα ἐγχειρισθῆναι. θεάμματα δὲ
 οἴκοθεν κομισάμενος τῶ γαμηλιῶνος μεσσηντος
 ἤδη θεαφέντα ἔγνω ἑναργῶς πάντα. ἀντιβο-
 λῶ δὲ σε μετὰ ποσαύτης δεήσεως ὅταν ἐνδῶ και-
 ρὸς εἰς ζάκυνθον ἐπισεῖλαι τῷ ἐμῷ πολίτῃ
 ἰγνατίῳ τῷ βεσάρχει, εἰ ράδιον καὶ ὡς ἀπ' ἐμῆ
 πρὸς σε, ἐνετίαζε τὸ ρῆθον ἀνταποσεῖλαι βι-
 βλίον, ἵνα μὴ τὴν ἄλλως οὕτωσίπως καὶ δίχα
 σκέψεως διαπέση δυσαρετότατον ὄν. εἰς. ἐγὼ
 δὲ γλίχομαι ὅσημέραι τῆς ἐμῆς ἐκτετραμένης
 πυθέσθαι, τὴν σὴν ἀρχιερατικὴν πανιερώτητα
 προσάτρεσαι καὶ μηκέτι ταῖς τῶν ἀλιέων ψυ-
 δομέναις φροντίσιν ἐγκαλινδεῖσθαι. παρὰ σοὶ
 δὲ οὐδὲν προπετὲς, οὐδὲ παρακεκινδυνυμένον,
 ἀλλὰ πάντα πρὸς σάθμην ἀπηκριβωμένα, καὶ
 τῷ ἀρχιερατικῷ τάγματι ξυνφθὰ, ὅθεν μοι
 δοκεῖ τὰ τελευταῖα νῦν, σὲ εἰς χιόν ἀφικνεμέ-
 νη, ταύτην θεῶν ἥδὴ ταῖς βικυρίαις γεγονεί-
 αν, ἀναδαλήσειντε καὶ ἐπανήξιν ἐκ τῶν πά-
 λαι ρυτιδίῳ ἡβῶσαν, καὶ πλείστην καρπώσασ-
 θαι τὴν ὠφέλειαν. ὅτι ἄλλοι μὲν ἄλλοις χαί-
 ρουσι, σοὶ δὲ θεολογία καὶ φιλοσοφία τὸ σπου-
 δαζόμενον, ὥς καὶ ὑπὸ τῆς ἀγαν μελέτης, οἱ-

ΟΝΤΙ

ὅστι κοινὸν ἀρυταγῆον, τοῖς ὁποσὺν ἀρετὴν ἀν-
 πιουμένοις, ἠνεώχθαισιν τὴν οἰκίαν, ὅπερ
 πρὸς τὰ τῶν ἑσώπων ἦδη, καὶ τὰς τῆ βίου παρὰ-
 ξεις, καὶ τὰτο παρὰ τοῖς δὲ φρονούσιν, οὐκ ἐ-
 λαχίστην ζυμβαλλεται μοῖραν. διὸ ἐμοὶ χρη-
 σάμενος συμβούλῳ, τοῖς πᾶσι χαίρειν φρά-
 σας ἅπτα τῆς ἐς χίον ἀπορείας, ὁμνυμι δέ-
 σοι τὸν φίλιον κρεϊττόνως ταύτην τὸ γε νῦν ἔ-
 χον τῶν ὑπερῶν διοικεῖσθαι, ἄνδρας τε τῶν
 ἀπαξιδῶν ἔχουσιν ἐς ἀρετῆς κάλλος ἀκριβῶς
 ἐξησκημένους, καὶ σωφροσύνης διαπαντὸς ἐπι-
 μελημένους. τοσούτον δὲ τὰ τῆς πολιτείας σφό-
 δρα καλῶς κεκόσμηται, ὥστε καὶ τὸν μῶμον
 αὐτὸν εἰπὼς αὐτῇ δικάσῃ ἐπιστήσεις οὐδαμῇ
 ταύτην μωμήσαιο, δὲ ἀνδρόντε καὶ δύνοντον οὐ-
 σαν, καὶ πάσας κεκτημένην τὰς ἀρετὰς, ὅσας εἴ-
 τις εἰπεῖν ἔχει, εἰ μὴ μόνον βραχὺν τινα φέ-
 ρον, καὶ δασμὸν ἐπέτειον, τοῖς ἀσεβέσιν ἐχ-
 θροῖς ὑποτελῇ τυγχάνουσιν. καὶ ταῦτα μὴ δὲ
 ταύτη. καθορηγίζων δὲ ἀναμνήσω καὶ τὴν τῶν
 ταύτης παραδείσων ἀμύθητον ὡραιότητα, πα-
 ρεμφερῇ τῇ ἐν τῷ τῆ ἀλκιότητος διαγραφεῖσιν κήπῳ.

Γίνετο δ' ὕγρον ὕδωρ, καὶ δένδρεα ὑπεπέπληα
 ὄχραι καὶ ροιαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι
 συκαὶ πεγλυπεραὶ, καὶ ἐλαῖαι πλεθόωσαι,
 κλείθρητ' αἰ γειρός τε καὶ ἀνώδης κυπάριστος.
 Τάων σὺ ποτε καρπὸς ἀπόλλυται, οὐδ' ἐπι-
 λείπει.

Χεῖματος οὐδὲ θέρους ἐπεπύσιος, ἀλλ' αἰεὶ αὖρη
 Ζεφυρὴ πνέουσα, τὰ μὴ φύει, ἀλλὰ δὲ πείσει.

οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ ἄμπελοι παμμήκεις, καὶ λί-
αν ὑψηλαί, παντοδαπῶν δένδρων γένη περιε-
λίττονται ὥστε ἀνακλᾶν πάντας ἐπὶ πο-
λὺ τὸν αὐχένα πρὸς θεῶν τῶν κύκλῳ συναιω-
ρημένων βοτρώων, ὧν οἱ μὲν ὀρχῶσιν, οἱ δὲ
περκαΐζουσιν, οἱ δὲ ὄμφακες, οἱ δὲ οἰνάνθαι δο-
κᾶσι, καὶ πάντα καθ' ὅμηρον τοιαῦτα ἀπηκρί-
βονται, οἷα πᾶς τις ἂν ἰδὼν ἀγασθῇ. ἀπο-
σέτι δὲ πηγὰς χαλείσεται ὕδατος ποτίμης, ψυ-
χικοῦ τε δὴ μάλα καὶ διαγοῦς περιέρρουςαι,
καὶ ἐγὼ ἔτι πάντα διεξέρχομαι τὰ πλεῖστα
παραξέχων, παρ' ἄλλων πόσι. ἄλλος οὖν τέ-
των ἵνα μὴ καὶ τὰ λεγόμενα δοκεῖ τὸ τῆς ἐπισο-
λῆς ὑπερβάλλειν μέτρον. ἐγὼ μὲν ἔρρωμαι,
σύ δὲ δ' ὀτύχει καὶ σώζοιο, ποθεινότατε, δυαῖν
μὲν καλλίσαιν φιλοσοφία τε καὶ θεολογία κοσ-
μέμενός, καὶ τῶν σῶν ἀρετῶν καὶ χαρίτων ἀ-
πολαύων, οὐλέτε καὶ μέγα χαῖρε, θεὸς δέποι
ὄλβια δοῖν. ἐκ παταβίου, μνηὸς μουνιχιῶνος
ὀγδόῃ ἐπὶ δεκάδι, τῷ ἀφ' ἧς ἀπὸ τῆς θε-
ογονίας.

Εγὼ μὲν σε ἅπαξ ἰδὼν ἐν ῥώμῃ, θεϊότατε
καρδιναλέων, δύνους ἐκ τοτέσοι ὡς ἄλλος
τις τῶν σῶν γνωρίμων τυγχάνων διατελῶ καὶ
φιλῶ, καὶ μέμνημαι, καὶ ἔρομαι, καὶ ἀκῶν ὑ-
γιαίνειν σε χαίρω. καὶ τοῖς φίλοις λόγον ποιῶ-
μαι τὰ σε, τοῖς τε εἰδόσι, τοῖς τε μὴ
τὸ σύνολον φήμη γὰρ κατ'
δύει.

δειπιδὴν, τὸν ἐσθλὸν πανταχοῦ δείκνυσι γῆς,
 ὧν οἱ μὲν, ὀλίγα ἄττα λέγειν μεφασιν, οἱ δ'
 οὐκ ὀλίγα τε καὶ θαυμάζουσιν, σὲ μὲν καλοῦν-
 τες μακάριον, ἐμὲ δὲ διδάμονα, τοῖς δὲ φίλου
 τετυχηκότα (κατασοφίζομαι ὃν αὐτὸς συναρ-
 θμεῖσθαι λέγων τοῖς φίλοις σε) εἰ δὲ ἦν ἔλε-
 γον ἐπὶ πυθαγόρου καὶ πλάτωνος, πολλάκις
 ἂν εἶπον ἐκεῖνοι χαίρειν διογυσίου τε καὶ φαλά-
 ριδος, ἐφ' ᾧ τε συνδιαβίβειν τοῖσδε ἀνδρὶ,
 πάνθ' ὅσα πᾶσιν οὐδέδοται παγαθὰ μονοῦ
 κεκτημένῳ, εἰ καὶ φορτικός ὁ λόγος ὁμήρου μη-
 δένι ταῦτ' εἶναι συνδραμεῖν ὑποφαινομένῳ. ὁ
 δὲ φάσι ὅτι νέσωρ πεποίηκεν, οὐχ ὁ τῷ ἀγα-
 μέμνονος, ἀλλ' ὅσος λάσκαρις ὁ ἄλλος πλά-
 των, καὶ τῶν ἐλλήνων ἐπισημώτατος. εἶθε δὲ
 καὶ αὐτὸς συμπαρεῖν τῇ τοιαύτῃ ἀκαδημείᾳ συν-
 ὁμιλος τοίοῖσδε ἀνδροῖν ἢ δαιδάλα τέχναι-
 σιν ἢ θεῶν τιнос. ἐπειδὴ τὸ νῦν εἶναι τῇ χει-
 ροποδάρῃ πιέζομαι, ἀλλὰ τί πάθων; ὑπεκ-
 τέαμοι τῷ τῆς ἀνάγκης θένει τῷ ἀδελφῷ. ἐ-
 πεί δ' οὕτως ἔχει τὰ κατ' ἐμὲ, θείσατε καρδη-
 νάλεων, ὄρεξον πρὸς θεῶν χεῖρα βοηθείας ἐ-
 μοίτε ἰδίᾳ καὶ τῷ γένει τῶν ἐλλήνων κοινῇ. πρὸς
 τίνα δὲ βοήθειαν ἐπικαλούμεθάσε τὸν φιλελ-
 ληνικώτατον καὶ τὸν τῶν καρδηνάλεων ἐλδύθερι-
 κώτατον, ἀναγνοὺς εἴη. τὰ ρεάμματα πέμπο-
 μὲν τῷ θειοτάτῳ λασκάρει. γνοὺς ὅτι τὸ ζητέ-
 μενον, θὸς ἀπαλλαγὴν τῶν κατεχόντων ἡμᾶς
 λυπηρῶν. θὸς τῇ ἐλλάδι τὸν ἑλληνα λόγον, ἢ
 τὴν γλώτταν αὐτὴν ἀβάρβαρον ἐπὶ σοὶ διαμεῖ-

ρας ὡς ἐπὶ σοὶ βεληθέντι μόνον, ἔνεσι ταυ-
τὶ διασώζεσθαι, ἢ γὰρ ταῦτα λέγειν, ἔχ' ὅπως
ἐμέ, ἀλλὰ τῶν τὰς ἑλλήνας ἐκείνους τῶν πα-
λαιῶν, ἐφ' οἷς τὸ περὶ ὧν τῆς σοφίας οὐκ ἀγ-
νοεῖς ὅσον ὃν καὶ οἷον ἐτύγχανεν, ὃ καὶ πολ-
λοῦ εἴτις ᾤριαιτο, ἡθύμηνσας αὖν, αὐτὸς οὐκ
ὧν ὁ πριάμενος.

Καὶ τῶν σοιῶν ἐπισκόπων τῆς τε ἱεράς
πίτνας, καὶ τῆς χεροννήσου πρὸς αὐτοῦσι ἐ-
πισκόποις ταυτῶν μὴ παραχωρεῖν ἑτέροις τῶν αὐ-
τῶν θρόνων συγχωρῆσαι πρὸς ὅλον καθὰ δὴ-
μοι μανσῆλιος καὶ δαμόντες τῷ ἐπισκόπῳ
φθονήσαντε πεποιήκατον.

Haec Epistola forte Arsenii Monēbasiae est.

ΑΚηκόαμεν ὡς ἐς κρήνην ἐπέμφθη γραφὴ
παρὰ τῷ ἀκρῷ ἀρχιερέως, αἰτήσῃ τῆς
σῆς μεγίστης αἰδεσιμότητος, μὴτε τοὺς λοιπὰς
τῶν μαθημάτων ἱερέων ἀπαγορεύσας προκαί-
ρου λαμβάνειν τὸ σιτηρέσιον παρὰ τῶν συμπα-
θῶς καὶ ταῦτα πρὸς ἡμᾶς γε διακειμένων,
καὶ διὰ τῆτο πρὸ τῷ γαμηλιῶνος, οὗ πρὸς τὰ
τέλη καταβάλλειν ὀφείλῃσι τῇ πατριαρχικῇ
ἔαπέζη τὰ ὀφειλόμενα, τῆτο ἡμῖν προδιδόα-
σι μηδὲν ἀνδρὲς καὶ παντα ποιοῦντες τῇ ὑμετέ-
ρα παναγιότητι, ταῦτα μαθόντες, ὑπεικτέα
ἐδόξεν εἶναι σοῦ τῷ ἡμετέρου δεσπότη βα-
λομένου τε καὶ πρὸς αὐτόν, οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ
αὐτὸς, παναγιώτατε δεσποτα, πρὸς θεόν, πρὸ-
ας-

σαξον τοῖς καλοῖς ἐπιτρόποις μὴ ἀναβάλλεσθαι
 ὑποδοῦναι ἡμῖν τὸν μισθόν. εἰώθασι γὰρ οὐκ ἀ-
 πετίειν αὐτὸν, πρὶν ἂν ἡμᾶς ἴδωσι πολλά-
 κς τῆς ἡμέρας περὶ τὰς ἐκείνων θύρας γε ἀ-
 ναστρεφομένους, καὶ πρὶν ἂν γνῶσιν ἡρβύλας
 τελαττον κατεργάσοντας ὀκτώ. ἢ δοκεῖς τὸν μο-
 ναχὸν ἱεράνυμον, καὶ ῥόδιον τὸν ἐκείνον συνό-
 μιλον ἐπ' ἐφελείᾳ τῇ σῇ, ἀλλ' οὕτῃ ἐκείνων
 αἰτισσάμενους τοιαυτί. ὥς τ' ὑπορῶ μᾶλλον
 χρημάτων τῷ παραγματεύεσθαι, ἀλλ' ἡμῖν μὴ
 εἴτε παρὰ τούτων εἴτε παρ' ἐκείνων ὑπολαμβά-
 νειν αὐτὸν ἐν καιρῷ ἐπεὶ δὲ καὶ ὑμετέρα πεινα-
 γιότης ἀκριβῶς εἰδῶ τὴν ἐκείνων γε αἰχροκρη-
 δίαν, δι' ἣν ὀφείλεις χρυσίνους ὡς ἀκήκοα τῶν
 ῥιακοσίων ἐπέκεινα, καὶ μὴ δυνάμενος φέρειν
 ἐκείνην εἰς τὸ ἐξῆς, συνεχώρησας ἑτέρῳ ἀρ-
 χιερεῖ τῷ πατριαρχικῷ ἀξιώματι, δῆλωσον
 δικαίῳ τῇ ἐκείνῃ αἰδεσιμώτῃ ὅπερ δὴ θάρ-
 ρῳ καὶ πέπεικας, τὴν συμφωνίαν ἣν ἔχομεν
 πρὸς ἀλλήλους, οὐκ εἰώθας γὰρ ἄλλως ἢ τὰ
 ὑπερχημένα διατρεῖν τε καὶ διαφράττεσθαι. καὶ
 πρὸς τέτοις διάθεσι αὐτὸν, ὥς τε πρὸς ἡμᾶς δι-
 οίαν, μήτε ἡδίῳ μήτε ἐπεικεστέρα τῆς σῆς
 δεσποτείας ἐνδείξεσθαι.

Ε'Κ τῆς πελοποννησίου ἐπιδάυρου ἐς ἐνετί-
 ας ἐπακτῶν, ἀναγκαίων παραγμάτων κα-
 τεργόντων με, βίβλον αὐτῶν ἥκω κομίζων
 ἀξιολογωτάτην, καὶ ἀναγκαιοτάτην ἴσως τοῖς
 μέλει φιλοσοφίαν ἀναδύσσειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς

περὶ τὰς μαθητικὰς ἐπισήμας γεγυμνασμέ-
 νοις ταμάλισύγε συμβάλλεται, τσαύταις
 παραγματείαις βίβλος αὐτῇ ἀναβρυνομένη σεμ-
 νύνεται, ἀλλ' ὁ ταύτης πατήρ, ἄγνωστος ἡμῖν γε
 διατελεῖ, τῆς ἐπιγραφῆς ὑπαρχούσης καταπε-
 πατημένης τοσύνολον. πλὴν τοσῶτον ἡδυνήθη-
 μῦ ἀναγνῶναι, τῷ γερασινῷ. εἰ δὲ γερασιν-
 τὸς ἦν ὁ γεννήσας αὐτήν, νικόμαχος ἐστὶν ὁ πυ-
 θαγορικός, γερασινὸς ᾧ κακείνος. ὅς ἄλλα τε
 πλείεσα καὶ δὴ καὶ περὶ ἀριθμητικὴν συγγεγρα-
 φῶς ἔτυχε διεξοδικώτερον. ἐλπίσας οὖν τὴν
 βίβλον ἔχειν πολλὰς ἐρσάς, εἰ ἐκθεῖν αὐ-
 τὴν τοῖς βουλομένοις κοινὴν, τῷ το δ' ἂν οὐκ ἄλ-
 λων ἐδόκει γενέσθαι, ἢ τοῖς τύποις χηῖσθαι,
 ἐπιδιορθῶσας αὐτὴν ὠκειῶς, καὶ τὸ σκάζον
 ὦντε τόνους, καὶ ὀρθογραφαίαις ἐνερεῖσας ὡς οἶ-
 ὄν τε ἦν (ἔτυχε ᾧ τὸν τὸ βιβλίον ἐκ ὀρθο-
 γραφέμῳ) τοῖς τυποῦν ἐπισάμφοις ἐνεχείρι-
 σα συνησάμφοις. ἦγε δὴ παρ' ἐκείνων ἐπιμε-
 λῶς σὺν θεῷ ἐκτετύπεται. πρόκειται τοίνυν
 τοῖς ἐρσάσι, ὀλίγη μὲν τὴν χάριν αὐτῆς λπο-
 δρέπεσθαι. ἐκτίθημι δὲ τὸ βιβλίον εἰς ὄνομα
 σὸν τῷ σοφωτάτῃ γασπάρῳ, δηλῶν μὲν προ-
 ηγμένῳ ὡς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων τὸ δὴ λεγό-
 μῳ, πολλὰ περὶ φιλοσοφίαν γε ποιησάμε-
 νος, καὶ τὰς λοιπὰς ἀκριβοσάμφοις ἐπισήμας
 ταμείον ἀρετῶν γενέσθαι τὴν σαυτῇ ψυχὴν προ-
 ητοίμασας, καὶ διὰ πάσης ἐπισήμης εἰς ἄκρον
 ἐληλακῶσαν ἀπέδειξας. ἐπεὶ τὰς καὶ πρὸς ἐν-
 δεῖξιν, ἅμα μὲν, τῶν πρὸς ἐμὲ γενομένων

με-

μεγάλων καὶ πολλῶν ἔργεσιων, ᾧ δὲ λέγειν καὶ τῶν γερουσιμένων ἐσέπεται ἅμα δὲ καὶ τῆς φιλίας, ἣν ἡμῖν ἀντίστροφος συνέστησε ἄννοια. καὶ εἶπεν πρὸς ἡμῶν, ἕως ἂν ἐν ζῶσι διατελοίημεν, ἐφ' ᾧ τέ σε μὲν ἐμὲ γερονταγωγεῖν καὶ περιέπειν· ἐμὲ δὲ τὰ σὰ γεραίρειν καὶ ἐκθειάζεσθαι.

Insequens Epistola *Arsenii* Archiepiscopi Monembasiae fortassis fuerit, scripta quidem sub *Clemente VII.* cuidam viro praeclaro Romae tunc versanti, & quidem Graeco. Vereor ne *Antonio Eparcho* scripta sit.

ΜΕΓΙΣΤΗ Τῷ ὄντι καὶ ἀξιάγαστος καὶ ἐπαίνεσθαι παρὰ πάντων ἡ περὶ τὸ ἡμέτερον γένος κηδεμονία παρὰ τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας καὶ λογιότητος, καὶ ταύτην μὲν καὶ ἐξ ἄλλων ἰδοιτοῖς ἂν, μάλιστα δὲ ἐξ ὧν τὸν διδασκαλικὸν λόγον ποικίλον καὶ πολυευνδῆ τῆτον ποιεῖς. ὁρῶν γὰρ τὰς τῶν ἐλλήνων λόγους τὰ λοιδία πνέοντες ..... δέπω καὶ τήμερον (καλῶς ποιῶν) ἐκείνοις πάνυ συνάραθαι καὶ τῆτόσεως πρὸς τὸ γένος τῆς ἄκρας σύμβολον χάσεως. ἀλλὰ σὺ μὲν ποιῶντος. ἐγὼ δὲ, καὶ διὰ τὸ τῆς ἐκείνης βελτιώσεως καὶ τῆς πρὸς τὰ καλὰ ἐπιδώσεως ἐπιμελῶς τε καὶ ἐμπονῶς με κηδεσθαι, τοῖς σοῖς ἔχουσιν ἃ
σπ

ση δύναμις ἐπακολουθοῦνται, προσηκὼν εἰμὶ
 παρὰ τῆς σῆς λογίσιμος ὑπακένειαι, καὶ ταῦτ'
 ἐπειδὴ καὶ τὴν βυποδομουμένην ἐνδοξὴν μοι
 ἐπικρασίαν πρὸς τὴν τῶν λόγων ἐπίδοσιν προ-
 σεγχεῖν, εἰς προὔττον ἐκτεναδεῖν, ὅπως ἂν
 δαυασαίης μᾶλλον πρὸς τὴν ἐκείνων ἀντίληψιν.
 τοιῷδ' ἄμφω τὰ χρέη τοιαύτως λυποτινῶντες, ἐγὼ
 μὲν τὴν μνημονεύειν καὶ ἀναμνηνέσκειν, σὺ δὲ τὴν
 πρᾶττειν μεθοπωσῇς τὸ σύνολον λήξω μὲν, ἐπὶ
 λέοντος τὴν ἄκρην ἀρχιερέως αἵτιος ἐγένεα πῆς τῶν
 ἐλλήνων βελομένοις μὲν, μὴ δυναμένοις δὲ, τῇ
 πενίᾳ, τῆς περὶ τὰς ἐλληνικὰς λόγους συνεδρίας,
 πείσας τὸν ἀρχιποίμνην γυμνάσιον ἐνεργεῖν
 ἐλληνικὸν ἀναδείξαι δυοκαίδεκα μεираκίων ἐλ-
 ληνικῶν, ὃ δὴ καὶ ἀνέδειξαι σὲ καταβαλλόν-
 τις τὰ σπέρματα, ὃ δὲ τὰ σπέρματα καταβα-
 λὼν ὡς ὁ καλὸς... ῥήτωρ οὗτος τῶν φύντων αἵτι-
 ος. μέχρι μὲν οὖν ἐκεῖνος διετέλει τοῖς ζῶσι
 συναρθεμέμετος, καὶ αὐτὸς παρὼν ἐτύγχανε
 ὁ τὰ καλὰ σπέρματα τοῖς ἐκείνου ὑποσπείρων
 ὥσιν, ἐπίδοσις οὐ μετρία τῷ γυμνασίῳ ἐγίγ-
 νετο. ἀποτιχομένους δ' ἐκείνους, φῶς κακοδαιμονία
 τῇ ἡμετέρᾳ, συναπέσβυ καὶ τὸ γυμνάσιον. ἀλλ'
 ὦ θεοί, ὑπερίσασθε καὶ αὐτοῖς τῶν γένους. ἐν
 σοὶ γὰρ μόνῳ τὸ τῶν ἐλλήνων γένος ἐξήρηται.
 θέλησον καὶ εἶναι καὶ τῇ ἐλλάδι πᾶς λόγους
 ἀντιθεῖναι, ὃ τῶν λόγων γὰρ πρῶταίς, ἡδὴ ὅπως
 μαρτυρόμεναι, μᾶλλον δὲ καταξηρυνθέντας τα-
 σύνολον, ἔργον τέλεισον καὶ παντὶ τῷ γένει κοινῶς
 χρεῖ-

χρησιμώτατον· εἰ γὰρ κλήμης ὁ ἄκρος ἀρχιερεὺς ἐπιβεβαιώσῃ τὰ παρὰ τῷ ἀρχιποίμηνος λέοντος ὑποχθέντα μοι καὶ συγχωρηθέντα, ἔχομεν πάντῃ αὐτοῖς δ' ἐργασίαν, οὐκ ἐλάττω τῆς προτέρης ἐκείνης, ἥς διὰ τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας ἐτύχομεν. ἵνα δ' ἐγὼ τὴν δ' ἐργασίαν ἐκείνου τοῦ φιλέλληκος λέοντος καὶ καλὸς ἀρχιποίμενος, πέμπεταῖσοι τὸ ἱερόν τῆς ἱερᾶς ἐκείνου ραφῆς, ἣν ἐπιδείξας τῷ ἄκρῳ ἀρχιερεῖ καὶ γονυπετήσας ὡς ὅτ' τῷ γένει πάντες αἴτησον ἐπικυρωθῆναι, καὶ παρὰ τῆς αὐτῆς παναγιότητος τὰ δόξαντα τῷ φιλότῳ αὐτῷ ἀρχιποίμηνι, καὶ διαμένειν ἀμετακίνητα, καὶ μὴ ὑποπέμψαι ὀξίτηλα πρὸς Θεοῦ. ἄγε τοίνυν ἀσμένως καὶ ποροθυμῶς βοήθησον, διὰ σὲ γὰρ τὰ τῶν ἐλλήνων ἐνέσιν ἀναθῆλαι. σὲ γὰρ τῶν πραγμάτων ἐρρώμένως συναραμένε καὶ αὐτοῖς βεβαίου τὰς λόγους, ὁ φεύγων τῶν λόγων. σὲ γὰρ ἀντὶ τῆς συμμαχίας μετὰ Θεόν, τοξόσομέν τε εἰς οὐρανόν, καὶ εἰς τετρημένον πίδακον ἀντλήσομεν, ὃ μὴ γένοιτο χεῖρ ἐπανταξ.

Ἱερόθεος μητροπολίτης μονεμβασίας τῷ φιλαδελφείας ἀρχιερεῖ κυρίῳ γαβριήλ τῷ σεβίμῳ.

Θ Αλλά ταις ἐπαίνων ἡμᾶς κατεπόντισας, —
 Θεῷ θεράπων θαυμάσιε, καὶ τῶν αὐ-
 τῶν θεῶν τελετῶν μύσα καὶ μυσαγωγέ, καὶ πο-
 ταμοῖς ἐγκωμίων κατέδυσας ἐν ἀγίῳ πνεύμα-
 τι

τι, ἀγαπητὲ ἀδελφεὲ καὶ συλλεϊτῆργε. ἀνθρώ-
 πος παιδόςθεν ὡς εἰπεῖν ἀκρατὲ μεταχρηκός
 τῷ χείρονος. καὶ σοιχείου τῷ κατωτάτου τοῖς
 χηραμοῖς αἰεὶ ἐμμένοντας. ἅτε τὰ καθαίροντα
 φύσιν πνύματος τῷ φαντασικῷ, αἰδοῖσιν οὖσαν
 αἰδήσεων; δι' ἧς δεχεῖα τῷ θεῷ χρηματίζομεν,
 ἔργα μὴ αγωνισάμενοι, καὶ ἀπλέμενοι φυ-
 λαττεῖν ὑποχεδέντες συντηροῦντα τὸ ἀκριβές
 τῆς εἰκότος περὶ ὧσάμοι. ἀλλὰ μέχει μὲν τῆς
 ποσαύτης ἐπιρροῆς ἀντέχειν ἐνόμιζον, καὶ δια-
 νοίξεσθαι κατ' ὀδυπρία ἢ λέανδρον κυλινδόμε-
 νος εἰς γῆν ὀξενόσασθαι ἠλπιζον, ἐμοὶ δ' ἂν
 ἄλλα τοῖς ἐλπιζομένοις καὶ χείρωνα τῶν παρω-
 τέρον συνέβη τὰ ὑσέρον. τὸ γὰρ ὕψος καταλέ-
 ξιν ἀναγινώσκοντι, ἐρράγησαν αἰτῆς ἀβύσσου
 πηγαὶ καὶ οἱ καταράκται τῷ οὐρανοῦ κατὰ τὸ λό-
 γιον ἠνεώχθησαν, ὅτι ποσειδῶν ἐφ' ἄρματος
 παροχέμενος τὴν ἀμφιξίτην νηριίδας τε καὶ ξί-
 πονας ἔχων, εὐ χειμῶνας, καὶ ζάλας καὶ ξί-
 κυμίας, ἀλλὰ πεντακυμίας καὶ δεκακυμίας δι-
 ήγηρε, καὶ πρὸς πέδας ὑφαλεῖς καὶ σκοπέλους
 ὀποκρήμνης ἠπείγετο περιρρήξαι, μόλις δ' ἐκ
 τῆς ποσαύτης ἀναδύς θαλάπης παραδόξως γα-
 λήνης με περιδραξαμένης, ἐφ' ἀπαλήν τινα
 ἠύονα κατήχθην, ἄσματος πλήρης τὸ σῶμα,
 καὶ τὸν νῆν φρεστίτιδος ἔχων παράφορον, ὡς ἐκ
 ὀφελον, ταῦτα με ἢ τῶν σῶν παρ' ἀξίαν ἐπαί-
 νων ὑπερέφωτις παθεῖν ἠνάγκασε, δέσποτα ἄ-
 γιε. τέτοις καὶ τέτων ἐπέκεινα ἡ μελισταγῆς καὶ
 θαύματος ἀξία ἐπισολήσῃς περιπεσεῖν ἐβίω-

σα-

σατο. τίς γάρ ἐγὼ καὶ τίς ὁ οἶκος τῷ πατρὶ
 με, ὥστε πόλιν τοσαύτην δι' ἐμέ τε μέγιστα δὲ
 δαίμονιζεν, καὶ σωρὸν ἀγαθῶν πλετεῖν ὡς
 θεάφεις, καὶ τὴν καὶ κανόνας καὶ νόμους κυβέρ-
 νησιν προβάλλει, τὸ πῶν πολλῶν ἀνύπαρκτον
 ἐνεπιδείξει τῷ μέρεος σοφιστικῶς σὺ εἶναι βε-
 λόμενος. ἐμὲ δ' αὐτῆς μάλιστα μέγα τὸ κλέος
 ἀράμεινον καὶ αἰμίμησον πόλεως τοσαύτης προ-
 σταθεῖν λαχόντα θεῶν κλέμασιν ἀρρήτοις ἦν
 βασιλεῖς ἡγήσαντο οἰκεῖν ἐν αὐτῇ. καὶ δωρεὰς
 μεγαλοπρεπεῖς χρυσοβούλῳ λόγῳ ἐθέσπισαν,
 προκαταλέγουσιν μὲν εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι πάσης
 Πελοποννήσου, τὰς δὲ λαχόντας, παναγιώτα-
 τας διφιμίζεσθαι καὶ προεδρεύειν πῶν ἄλλων
 ἐν ταῖς κατὰ καιρὸν συνελεύσεσιν, δικάριαν
 θέσεως, ἐρυμνότητος ἀσφάλειαν, οἰκειόρων
 πλῆθος πολυόλβον, δυνάμειαν, πολιτείαν,
 τεχνῶν ἀσκήσεις, πασῶν πάντας δύνοντας τὰ πα-
 ρακινῶντα, δυνάμειαν τε καὶ δύφειαν, καὶ μάλι-
 στα τὸ κάλλιστον πάντων, τὴν τε πρὸς θεὸν πί-
 σιν ποιμένος τε καὶ ποιμνίου, καὶ εἰς τὰς ἐκείνας
 ἐνεργόντες καὶ ἄφεπτον πάντα πασὶν δύνοιαν, ὡς
 ἐν πολλοῖς πῶν προλαβόντων χρόνων ἔργοις
 τὴν πεῖραν ἐπεδείξατο, καὶ τὸ πισὸν καθάπαξ
 ἄσειστον ἐγγυήσατο τέτοις, οὐ πρόπαλαι δὲ μό-
 νον ὅτε τὸ σέβας κατ' ἐδὲν ἐλλειπὲς εἶχε τῆς
 δόξης ὡς αἴμνηρα τὴν κλῆσιν ἐχηκέναι ταῖς ἐν-
 δελεχέσι θυσίαις πῶν ζώων θυομένων τῷ ἀ-
 σκληπιῷ. οὐδ' ὅτε ταῖς ἀρισταῖς τῷ περιφα-
 νεύειαν ταύτην καὶ περιδοξὸν τεύχεσιν τε καὶ
 βα-

βάρισι πελέσαντος ἐπὶ παύρου ἐκαλλύετο, γε-
 ναίης καὶ πρὸς πάντας θαυμασίως τῆς οἰκίτη-
 ρας ἔβρεον. ἀλλὰ μέχει καὶ νῦν εἰ καὶ ζυγὸν
 δουλείας φεῖ ὑπῆλθε, οὐ λήγει ἄνδρας τοῖς
 ἀρίστοις διὰ μνήμην ὄντας, καὶ πρὸς φιλοσοφί-
 ᾱν ἐξ οἰκείας ὀρμῆς καὶ ἐμφύτης ἐρώτος κεκίνημέ-
 νος ἐκφύειν. καὶ δεῖγμα πῶν λόγων ἀναμφίλεκ-
 τον ἢ κατὰ πάντα σὴ αἰδεσιμότης, ὅτε βαθύ-
 νους χωνιάτης νικόλαος, καὶ ὁ ἀγχίνους κόμης
 ἑμामωνᾶς, ὅξ ἀπαλῶν οὐχῶν ὑπερειδόντες
 πάντων ἐν τῷ βίῳ τερπνῶν, σωφράνως τε καὶ
 δύσεβῶς καὶ ἀνεπιλήπτως πολιτδοκίμοι διατη-
 λείτε πρὸς τε φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἄλλην τῶν μα-
 θημάτων σπουδὴν ὅξυτι φύσεως, δηλοὶ ἐν πυ-
 ρὶ κατὰ τὸ παροιμιῶδες δῦρεθέντες εἰς ἄκρον
 κατὰ τὸν νῦν καιρὸν ἐφθάσετε παιδείας, ἀσ-
 φαλῆτέτοις τὴν κορίπιδαν ἐμθέντες ὑπ' ὀρόφῳ πῶν
 μαθημάτων πρὸς θεὸν ἀνελθεῖν καθ' ἐκάστην
 ἐρίζετε, δῦδαιμονίαν τὴν ἐχάτην μόνον καὶ ἐρα-
 σὸν ἐρωτᾶτε τῆτον εἰδότες ὑπὲρ ὧν σοὶ μὲν κατὰ
 παῦλον ὡς καλῶς πορισταμένῳ τῆς τῆ χριστοῦ
 ποιμένης διπλὴν τὴν τιμὴν χρεώσοῦμεν, καὶ πε-
 ρισσότεραν ὡς ἐν λόγῳ κοπιῶντι καὶ διδασκα-
 λία, τοῖς δὲ τιμὴν τὴν προσήκησαν καὶ βαθμὸν
 τὸν ἑρέπονται ἐν καιρῷ δότοδοῦναι τῷ οἰκείῳ,
 καὶ θεῷ δέεσθαι τῶν τὰ τέλη πῶν ὑψηλοτέρων συ-
 νάπτοντος ταῖς ἀρχαῖς τῶν ταπεινοτέρων κα-
 τὰ τὸν θεῖον διονύσιον, καὶ ἀναβάσεις διατιθε-
 μένου ἐν καρδίᾳς ἰχὺν ἐπιδοῦναι πέρας αὐ-
 τὸς ἐπιθέσθαι τῆς ἐπαινεμένης ἀρχῆς, ὀλιγκῶς τε
 ἐνω-

εἴωθε ἵνα κατὰ μέθεξιν τῷ σεφοδότη, οὐκ ἄρα
 τὴν πόλιν ἐγώ, ἀλλὰ τὸ ἀνάπαλιν δίδαιμονί-
 ζειν, τὰ γὰρ αἰδητὰ κινουσι τὴν αἰδήσιν, καὶ
 τὰ φαντάσματα τὸν δυνάμει νῦν, ὡς ὁ φιλόσοφος
 ἐν τῷ γ' περὶ ψυχῆς δοποαίνεται. εὐγέσοι τοί-
 νυν, καὶ χάρις σοι τῆς πρὸς ἡμεῖς ποσαύτης δια-
 θέσεως, ἀρχιερέων ἐλλογιμώτατε. εἰδιδεῖσα γὰρ
 ἐκ βρέφους ἢ δυμαθῆς καὶ ἀπλήσῃ ψυχῇ πρὸς
 πᾶσαν ἰδέαν ἀρετῆς, ὡς οἱ παρ' ἡμῖν μεγαλο-
 φυῶς δίδοκομήσαντες παῖδες θεόσοφοι, οἱ τὰς
 κύνας δόλογημένους ἐκάλεον. καὶ τὸ πῶν ἀκκί-
 μένων πορνῶν κάλλος καὶ μύρων δόπουσων ἐπὶ
 ψυχικὴν ἀρετὴν λαμβάνειν τὰς δόπουσους ἐπὶ
 εἰδίδασκον, ἐξ ἑθὺς δὲ καθ' ἕξιν τῷ ἐπιπό-
 ρῳ τὸ καλὸν ἠτησαμένη, πάντας καλὰς, πάν-
 τας ἀγίους εἶναι ὑπολαμβάνει. εἴωθε γὰρ
 πᾶς τις ἐκ πῶν οἴκει φαντάζεσθαι τὰ ἀλλότρια,
 τὴν ἡμῶν ἐθενότητα, πρὸς θεὸν δισέβειαν,
 πρὸς ἀρετὰς πᾶσας ἐπιστηπρότητα. παιδείας
 πηγὰς ἐν σέματι ὠφελέσας τὰς ἀκούοντας δι-
 α πρυσίε κεκτῆσθαι γράφων ἐπισέλλεις, πάν-
 των ἀμοίρους ὄντας, πρὸς δὲ καὶ κατετίκτους
 κηλύσι πῶν καθ' ἑκάστην ἀτοπημάτων. ὁ θεὸς σε
 τοῖνυν τὴν ἱερὰν κεφαλὴν σεφάνοις ποσούτοις
 ἐν τῇ δόπουσει τῷ πολυπόνῃ σώματος ἀναδή-
 σαι, ἐν γῆρα πίνοντε τὴν ὀξαγωγὴν τοῦ βί-
 ου χαρίσαιο, περιόντι δὲ πλησίαις αὐτοῦ
 ταῖς δωρεαῖς ἐξωθέντε καὶ ἑσῶθεν κατακοσμή-
 σαι, ἀνθῶν εἰς ἡμᾶς ἐνέδειξας ἀγαθῶν. καὶ
 δεῖ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἀξίας ἀνταποδοῦναι ταῖς ἀ-
 μοι-

μοιβάς τῶν πσέπων ἄνργεσιῶν. ἡ δέως δ' ἔτα
δικαιολογισαίμην, μὴ ὀληγορέω τὴν μακράν
μου σιωπὴν ὑπολαβὴς φίλτατε, ἡ λήθην τῆς
ἀδόλης καὶ καθαρᾶς σε φιλίας. σὺ γὰρ παῶινον
ἐνθύμημα, σὺ καὶ δειλινὸν ἐντρύφημα, ἀλλ'
ὁ τῆς μακρηγορίας αἴτιος μπατατέσος καὶ οἱ κα-
ταυτὸν λησείκως καὶ ἐπὶ διὰ τῆς θύρας εἰσερχό-
μφοι λύκοι ὕβρεις ἀτιμίας, ζημίας, καὶ χο-
λὴν μὴ κεκτῆσθαι τοῖς φίλοις ἀντιγράφειν παρ-
ξένησαν. πάντα θεσμόν ἐκκλησιασικόν, πά-
σαν ὑπαξίαν ἐκκλησίας χριστιανικῆς ἐκ βάθους
ἀναξέψαντες, ὁμόφρονάς τε καὶ σύμφρονας,
τὴς μὲν φόβῳ τῶν κρατέντων, τὴς δὲ διαφθο-
ρᾷ χρημάτων, ἄλλως δὲ ἐλπίδι μείζονος βαθ-
μῆς καὶ κέρδους φονακίσαντες ὑπηγάπντι πάν-
τας τὴς γενικῆς ἀρχιερεῖς. ἐγὼ δὲ ἀσυνετῶν-
τας ὁρῶν ὀξυπόκνην ὅτι θεῶν δικαιωμάτων ἐ-
πελήθοντο χαλάναντες ὑπὸ τῶν ἑρίβων αὐτῶν.
κανόνας καὶ νόμους καὶ τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης φει-
κτὸν χεῖμα, παικτὰ γεγονότα, μὴ ἀνεχόμενος
ἐλάλην, ἐσηλήτωλον τὸ ἀτοπώτατον καὶ ἀσεβὲς
τῷ ἐγχειρήματος. οἱ δὲ πρὸς τὸ κακουργεῖν προ-
χειροτάτοι τὴν τῷ ὀνείδους μὴ φέροντες ἀλήθει-
αν, δ' ἀμόφρον δραξάμενοι ἐγκληματῶ βασι-
λεῖ καὶ τοῖς αὐτῶν προσάγμασιν αὐθῆσα-
σαι μικρῶς δεῖν καὶ κατέλουσιν ἡμᾶς, καὶ εἰς
ἐρίτας ἐγκατέμιξαν, εἰ μὴ θεὸς διὰ τῶ λαοῦ
πρὸς αὐτῶν βελόματα ἐματέωσεν. ἀδείας δὲ νῦν
μόλις ἐπὶ εἰρήνης μερικῆς ὑπολαύσας τῆς διε-
της ὑποδημίας ἐπισέλωσσι ταύτην τὴν βαττα-
ει

εικὴν ἐπιστολὴν, ψυχροτέρων μὲν τῆς κασι-
 ακῆς χιόνος, καὶ τῆς κελτικῆς κρυάλλου ταῖς
 λέξεσι, θερμότεραν δὲ τῆς πυλάδου καὶ ζωπύ-
 ρα φίας τῇ προαιρέσει. εἰ δὲ καὶ αὐχμὸν νιὸς
 ἐν τοσαύτῃ ἐπομβρίᾳ λέξεων ἔχει, ἡ ἔμφυτος
 καὶ πολυμαθεσάτη σε ἀγχινοῖα τὸ κεχηνὸς καὶ
 πίπτον τῆς μέτρης τῷ τῆς φιλίας σαθρῷ ἀνα-
 πληρωσάτω. ἔρρωσο ἐν μέσῳ πολλῶν ἀρχιέρα-
 τικῇ σηνεσις, καὶ ἡμῶν ἐν ταῖς παρὸς θεῶν δι-
 χαῖς σου μέμνησο. ὁ ἐν ἀρχιερεῦσι ἐλάχιςτος
 καὶ σὸς καὶ πάντα, ἱεροθεὸς ὁ μονεμβασίας
 τῆς σῆς πατοίδος, ὅπου καλαμάτης, ἐπισέλλας
 σοι μίω ζωνὴν μνήμης ἀγαταιχάεις.

Ἀνώνυμου, ἡ σὲ ὑμετέρου δεσπότητος γαβριήλ
 τῷ φιλαδελφίᾳ.

Αῤῥτίως μοι ὁ λογοθέτης προσελθὼν εἴρη-
 κεν, ὡς διὰ φροντίδος ἔχει παρὸς ἡμεῖς
 ἀφικέσθαι. ὑπερφρονεῖ ὃν θαλάσσης, καὶ ὁδοῦ
 μακρᾶς, καὶ τῆς ποσεινῆς ἔνεκα πατοίδος. ἀ-
 παύζομαι γοῦν καὶ αὐθις πῖν σὴν θεαπεσίαν κε-
 φαλήν, καὶ ὅπως ἔλλομῃ σοι ἐγχειρίδιον τι ἡ-
 μέτερον περὶ τῶν μυσηρίων, μικρὸν μὲν τῶν-
 τι καὶ ὅτε λές καρπὸν δὲ φέρον θεῖον, καὶ τοῖς
 εἰς ἔπειτα κλέος προξενήσει ἀναμφιβόλως σω-
 πέλων.

Εγὼ μὲν καὶ νῦν ἀκριβῶς εἰδὼς εἰμι, ὅτι κατὰ τὸ ἀρεσκοφάνειον ἐκείνο λόγιον πέπαυθα. ὅπερ παλαιότερ, ὡς ἐπίδη καὶ δικαιοσύνη προσαιτῶντι ἐπέβη γενέσθαι. αὐτὸς δ' αἰσῶν ὁ ἀρειπίδης σαφῶς οἶδα, τιμωρὲν πείσσει τοὺς ὑπ' ἐμῆ ἐς αἰὲ ἐνοχλούμετος, ἀλλ' ὡς χρυσόμυθης, καὶ τοῖς διευγγελικοῖς δόγμασιν ἐπὶ ἄλλοις κατ' ἀκρίβειαν, ἐπεὶ τὰ ὑπ' ἐμῆ σοφισμένην ἀχλὺν ὑπολήψαι, καὶ τῷτο ὡς τὰ πολλὰ τῆς σῆς χρηστότητας τεκμήριον, περὶ ἧς σοι παρ' ὀλίγου ὁ κύριος ἐμμανῆλος γέγραφε ὁ ἐμὸς λόγος ἀνδρῶν ἄρισε, ὅπερ εἰ βέλαιο τὸν κύριον ἰωάνν ἥπερ τῶν φίλων ἕτερον μετὰ τῷ θεάμματι, παρὸς τὸν ἐν ἄρχουσιν ῥάβδον, ὅπως αὐτῇ σοι, καὶ ἐξ ἐκείνου, ὡς ἔθος, τὰργυρία λήψεται. αὐτὸς δέ μοι καὶ ταῦτα ἐν μεγίστῃ χρεῖᾳ ὁποσειλοῖς, καὶ τῷτο μετὰ τῶν ἄλλων οὐ πάτε λήθης γενήσεται σε ἕνεκα ἀξίων. παρὸς τούτοις καὶ ταῦτα σὶ τὰς ἐπιστολάς τῷ ἀκαρτῶνι ἐκείνῳ, ὡς προείπομεν παρέξαις, ὅτι ἰκετόν σου περὶ ταῦτα ὁποσειλλέσθαι. ἔρρωσο χαμηλιῶνος ἐκτὴ ἐπιδέκα ἴσμενου. ἐκ πατρίβου.

Οὕτως ἦδην, πατριωτάτε δέσποτα, τὴν σὴν ἐνετίαζε ποσεινοτάτην ἡμῖν τὴν ἀκηκωὺς ἀφίξιν. ὅσων ᾗ λυπῶν αἰτίαις ἡ σὴ ἀφ' ἡμῶν

ἡμῶν ἀποδημία ἐγένετο, τοσῦτον δὲ ἀμοιβᾶς
 ἀφροσύνων ἢ πρὸς ἡμᾶς σου ἐπιδημία κατέ-
 ση, εἰκότως μάλλα. συναυξηθείσης ὃν πῶς
 ἡδέμεν, καὶ συντακείσης τῆς ψυχῆς τῷ λυμάρῳ
 κάλλει τῆς σῆς μεγαλονοίας τε καὶ καλοκαγα-
 θίας, εἴπει τοσῦτον ἀποληφθείσης χρόνον, πο-
 τήρως διεκείμεν, καὶ τὴν πολυχρόνιον ταύτης
 ἀπουσίαν φέρειν ἐκ ἐδυσάμην, μέλει καὶ τῆς
 ἀφορίται, ὃν ἢ τὴν σὴν διαγγελιδεῖς ἐπ' ἀνο-
 δαν, ὥσπερ ἀπὸ μηχανῆς ἐξαίφνης λήθηται τῇ
 πάθεις ἐγένετο, γλιχόμενος δὲ ὡς ὑμᾶς ἀφί-
 ξασθαι, καὶ μηδεμίαν τὸ γε νῦν ἔχον ἔσης μοι
 τὸ παράπαν χολῆς, διὰ καλάμην καὶ χάριτος τὴν
 σὴν θείαν κεφαλὴν δομικῶς προσεῖπεν ἔγκω-
 κα. οἶμαί γε μὲν ἔμετ' οὐ πολὺ ἐπωυχῆσιν ἐ-
 νετίαζε, ἵνα καὶ τὴν σὴν ἀσπάζωμαι δεξιᾶν, καὶ
 τὸν ἀγχειρίζοντάς σοι τατὶ τῷ μόνῳ ρεαγματίον
 πρὸ τῆς αὐτῆς ἐπισκέψωμαι ἀποδημίας, ὃν
 περ τῇ σῇ πανιερώπτι συνίστημι καὶ τῷτ' ἀ-
 ξιώ ἢ ἀντεμῶ ὡς ἐμοὶ πτόω προσφέρῃ θείῳ
 ἐμῷ ὄντι καὶ κατ' ἡμᾶς προσήκοντι. τέως τοί-
 ουν ἀτύχει καὶ εἰ πτόων τῇδε χρήσεις ὧν ἰ-
 καρὸς εἰμί ὑπεργῆσαί σοι, μὴ ρεῖφε παρα-
 καλῶν, ἀλλ' ἀπαιτῶν χάριν. ὀφείλω γάρ. προ-
 σειρεῖσθωσαν πάντες οἱ παράσοι. ἐρρωμένως
 μοι καὶ διαγῶς διαβιώης ἡμέτερε κύριε, ἐκ πατα-
 βίου, τῷ φφβ' ἔτος, σκιρρόφορεῖωνος 5' ἰσα-
 μένου.

Τῶν πικνερωτάτων καὶ πατισσοτάτων μητροπολίτη φι-
λαδελφίας κυρίῳ γαβριὴλ ὁ παπινός μητροπολίτης.
Χίε ἱππόλυτος ἐν χριστῷ χαίρειν. καὶ ἐν πᾶσι
εὐτυχίαν.

Αἱ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀντιλήψεις, δέν-
δρεσι εὐόκασιν ἱσαμένοις ἐν τῇ ὁδῷ καὶ
καρπούς ἔχουσιν, ὥστε γὰρ ἐκείνοις ἐστὶ, καὶ
πρὸς πελ' ἀνακωλύτως καὶ ψυχέσθαι ὑφ' αὐτοῖς
ἐν ὥρᾳ μεσιμβρείας, καὶ καρπὸν δρέπεσθαι,
οὕτω προκείνται καὶ αἱ τῶν δυναμένων καὶ ἀγα-
θῶν ἀποκρίσεις τοῖς θέλουσιν, εἰς κοινὴν δόξ-
λαυσιν τῷ τοι γὰρ καὶ ἡμεῖς εἰδότες τὴν σὴν ἐν
θεῷ παντεροσπεπτεσθῆναι προαίρεσιν. ἀξιῶσας
ὁ πατρῶν (ἡ οἶδας τὰς παράντας) κύριος ἰω-
άννης παππαδόπουλος, υἱὸς τῷ ποτε ἐκείνου
παπᾶ κυρίου κοδομήνῃ, μετὰ τῷ ὑμετέρῳ καὶ
ἡμετέρῳ ἐν ἱερεῦσι τιμιωτάτῃ κυρίῳ ἀντωνίου
ναθαναήλῃ ἀξιῶσαι τὴν σὴν τελειότητα, εἰ μὴ
ἀπαξιώσης δοῦναι χεῖρα βοηθείας αὐτοῖς ἐν
τοῖς αὐτόθι ἐν οἷς χρήσωσι μετὰ δικαιοσύνης
καὶ αὐτοῖς κατ' ἀμφοτέρων συνοίσονται, καὶ τὸ
πᾶν εἰπεῖν, ὡς ἂν θεὸς ὁδηγώσῃ, καὶ τὸ παρ'
αὐτῷ σοι δωρηθῇ, καὶ ταμιευθῇ, τοιούτων
ἔνεκεν (ἀμαλθείας κέρας πηδάλιον γνώσεων)
ἰθύναι ἐν καιρῷ δηλαδὴ τῷ προσήκοντι. ἐρρώ-
σομεν ἐρρώμεν ἐν κυρίῳ ἐρρώμεν δέσμοις
ἀλληλένδετος. βάσκανοι καὶ λῆροι μὴ τὴν σὴν
παρακρέδωσαν φρόνησιν, ἡμεῖς γὰρ σοι οἰκέ-
ται ἰκέσιοι ἐσμεν (ὡς καὶ πάντες οἱ κατὰ θε-
οῦ φιλίας οἶδας καὶ διὰ ζώσης φωνῆς προεί-
πω-

πομπῇ) ἐφ' ὧν ζωῆς ἡμῶν : σύγγνωθι πρὸς
βίον γράφοντι.

Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ σοφοτάτῳ ἐν ἀρχιερεῦσι
κυρίῳ γαβριὴλ τῷ φιλαδελφίας ἐν ἀγίῳ πνεύ-
ματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ κοσ-
μίως πάνυ καὶ αἰδεσίμως ἐγχειριθεῖν .

Πανιερώτετε, καὶ σοφώτατέ μοι φιλαδελφίας δέσποτα .

Οἱ ἑλληνικοὶς ἐναπενίζειν με γράμμασι ,
τὰ τῆς θείας σε ψυχῆς ἐφοδρήματα πει-
ροῇ νει τυμία μοι κεφαλῇ , πρὸς σύνθεσιν λό-
γων διεγείροντά καὶ τὸν ἄκοντα , ἥδη τε τῷ χρ-
νίου ὕπνε ὡς ἀληθεῶς τῆς ὀφθαλμοῦ ἀποσεί-
οντα φαίνεται , πρὸς ἐπίγνωσιν τῶν ἐσφαλμέ-
νων βεβαρημένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀμαθίας ἐ-
πισειρόμενος . τί γὰρ οὐχὶ πρὸς σέ τ' ἀληθεῖ
λέγειμι ; ὅξ ὅτε τοῖς νόμοις ἐγκείμενος πέφυ-
κα τῇ τῶν ἰδιωμάτων δεινότητι καὶ δύπορω-
τάτῃ ταῖς λέξεσι εἰδέναι φόρων προσάξας , ἀν-
δράσι τοιέτοις τῆς σκινδαλαῆς αἰχύνομαι καὶ
ψελίσματα ὑποφαίνεσθαι , καὶ τέτῃς ἐρυθειῶ
ὑπ' ἄλλων προσβλεπομένους ἀκέων . ἀλλ' ἔμοι
καὶ ταῦτα πρὸς ἡδονὴν εἰ τῶν σῶν ἐκ ἀνάξια
δέλων νομίζοιτο , ὑπὸ τοιέτων καὶ μάλισα ,
φίλων δηλέγω προσοχαζόμενος , ἐκ ὑπὸ φιλα-
τίων καὶ φιλομέμπων ἀνθρωπίνων τεχνολογού-
μενα . εἴπερ ᾧ παρ' ὑμῶν με τὸ ἀμαθὲς ἐπι-

πλώπῃται κριτῶν ἀρέσων, ἀλλ' ἐν γε ἐξ ἀ-
 ξίου τῷ ξύλῳ (καὶ τὴν παροιμίαν) ὑποίσω
 τὸν ἐλεγχον ἐπικομπάζων, τὴν τῷ καιρῷ καὶ
 μέλα ἀχολίαν εἰδύπων, τὴν τῷ ὄν παταβίῳ
 γυμναζομένους μᾶλλον ἢ τὴν τέχνην ἐπαγγελί-
 ας τὰ πρὸς τὸν βίον ἀποφερούσης παρορμήσει
 ἢ πρὸς ἐγκυκλίους μαθήσεις ἀφορᾶν ἐπαγγέ-
 λομεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἄλλης χάριτος τε
 μεγάλας προσεπιγνώσομαί σε τῇ θεῇ κεφα-
 λῇ πρὸς τὸ ὀρθῶς (κατὰ μοι τὸ δυνατόν) γρά-
 φειν ἐπικινύσει, ἐνδείκνυται γράφων μετὰ
 τῶν ἄλλων τῷ ὀρθῶς ἀποκρίσασθαι κυρίῳ ἀλοιζίῳ τὰ
 γράμματα. περὶ δὲ τῶν βίβλων καὶ καλῶν
 ὁ ὢν ἐρῶμονάχοις αἰδήσιμος ὁποκρινεῖται θεο-
 φάνιος τέτταρας ὁποφείρων τὴν δῖα θεοῦ καὶ
 πειρηνοῦ, μετὰ τεσσάρων σὺν καλῶν. τὰς δὲ
 λοιπὰς αὐτὸς οἶσω. ἐρῶσο θεῖα καὶ πανιερώ-
 τατη ψυχὴ. εὖτ' ἀσπάζεταί σε τὴν πανιερώ-
 τητα ὡσεβῶς τὸ χεῖρε προσκύων ὁ κύριος ἰω-
 ἀννης ὁ φωναφός.

Ἐκ παταβίῃ, τῆς σῆς πανιερότητος ὁ
 κατὰ παντὶ δοῦλος

Ἀνδρέας ὁ ἀσείρας.

Τοῦ φιλαδελφίας κυρίου γαβριήλ τοῦ σκευαφύλακί
τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.

ΠΟλύς μὲν πῶν σῶν χαρμμέτων τὴν ἐμὴν
κατατέθηκεν ἔρως ψυχὴν, λογιώτατό μοι
μέγα σπασοφύλαξ, καὶ τὸ τυχεῖν με τῶτων ἐράνιορ
ὅσον, καὶ τὸ διακαὲς σφόδρα καὶ διάπυρον. εἰ
γάρ καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὰ καὶ ἔχῃς αἰ φωνεῖ σύμ-
βολα πῶν τῆς ψυχῆς εἰσι παθημάτων, ἀλλὰ
γι τὰς ἐν αὐτῇ διαθέσεις τοῖς πόρρωθεν πως
ποθεῖσι κατωμύουσι, καὶ γίγνεται αὐτοῖς ἑ-
αῖ, καὶ ὥρων λαμφοῦς, καὶ γῆ ποιητικὴ μένη
τοῖς ἀνθεσιν, ἡ τῶτων παρυσία. ἐτι δὲ καὶ
φιλίας βαθύς, ῥυθμός, καὶ ἀκριβὴς σύνδεσ-
μος, καὶ τὰ μὲν τῆς ὀντοίας καὶ τῆς ἀναμνήσεως φι-
λεῖ αὐξάνειν, καὶ ἀναζωπυρεῖν αὐτὰ, διαση-
ματι τυχόν ἢ λόγοις ἐχθρῶν ἀδενῇ ἢ ἀφανῇ
γεγονότα. τὰ δὲ τῆς ἐχθρᾶς καὶ ἀμνημοσύνης
ἐλαττεῖν καὶ μειῖν τὰ μέγιστα. ὅθεν καὶ τὸς
ἐγὼ τέτοις προσέχων τὸν νῦν, εἰ καὶ μὴ πυκνοῖς
χαρμμάσιν, ἐκ ἐπαυσάμην προσαγορεύειν τὴν
δείαν σε κεφαλὴν, ἣν ἐγὼ ἀκρως ταῖς ἀρε-
ταῖς καὶ λόγοις δόδοκιμῆσαν εἶδώς, πῇ μὲν,
ἀφορμὴν ἐνδιδὲς γέσταθαί με τῆς ἀττικῆς σου
μελίτης. πῇ δὲ τὰ φιλικὰ ἀναστῆν προσαιρού-
μενος. ἐ δ' αὐτὸς ἄριστ' πῶν κατ' ἡμᾶς πᾶσιν
ἀμνημονεῖν ὅικας, ὅ μηδὲ χαρμμάσι ποτὲ ἢ
λόγῳ πρὸς αὐτὰς ἡμᾶς φασεῖς προσφθίγγε-
σαι. τοίνυν ἀπάλλαξον ἡμᾶς τῆς ὅσης πύτης
θλίψεως. καὶ ἀνταπέσειλον ἡμῖν τι πῶν σῶν

Θεωπεσίῳν γραμματέων, τοῖς αὐτὰ ἰδεῖν τὰ μά-
 λιστα γλιχομένοις. πρὸς τέτοις δὲ ἀντιβολοῦ-
 μεν σὲ τοῖ πῆ βίου καθηγητὴν, καὶ αὐτῆς τῆς ἀ-
 ληθείας ἄριστον φύλακα, ὡς ἡμῶν φροντί-
 σαι καὶ σὺν τῷ μεγάλῳ λογοθέτῃ τὴν πλήρη
 φρονήσεώς φημι πολίαν, ψύδης γέμυσαν τὴν
 κατ' ἡμῶν περιφθεῖσαν ἑναγχος ραφὴν ὀπο-
 δεῖσαι. καὶ τὴς ἡμᾶς σκαιῶς ἀτιμασσαντας, καὶ
 παρὰ τὸ εἶκος λοιδωρήσαντας, ἐναντίως ἔ-
 πασι τοῖς νόμοις βεβιωκότας, καὶ ἐπὶ τῆς
 αἰχροῖς ἐρυθειᾷν ἐκ ἐπισαμένους, τοῖς ὄνταῖ-
 θα πᾶσι φανερώς ἐκδηλώσαι, μετὰ τῷ δῶ-
 ρον πῶντι παρὰ τῆς τύχης τῆτόμοι ἔσαι, καὶ
 ὑμῖν τὰς μεγάλας ὁμολογεῖν χάριτας ἐς αἰ-
 ἀφορμὴν δόλογοτάτη ἑρρώσο. ἀφ' ἧς φέρουαίς
 πρὸς ἑξ ὀνετιῶν.

Τοῦ αὐτοῦ.

ΤΗ'ν μὲν δόλογίαν ὑμῶν, πατρὸς αἰδεσιμώ-
 τατοι, μετ' ὅσης τῆς δόλαβείας ἐκομισά-
 μεθα, καὶ ταύτην ὡς τὸν τῷ κροιστῷ θρυλλέμε-
 νον ἐλογισάμεθα θησαυρὸν, καὶ πῶς τῷ οὐ ;
 ἀνδρῶν δόλογίαν τῶν τὰ τῇδε πάντα μηδὲν κα-
 πατιθεμένων, ἀλλὰ τὸ πᾶν διανόημα, πρὸς αὐ-
 τὸ παῦλος ἡμῖν ἐπαγγέλλεται ἐπεκτεινομένων.
 τὴς δ' ἀδελφῆς ὡς εἰκὸς ἀπεδεξάμεθα, καὶ ὡς
 ὄντες ἐπικερήσαμεν αὐτοῖς, ὑφ' ὧν καὶ μεγά-
 τι ὀπονάμεθα, τὴν τῶν αὐθότι μακαρίων ἀν-
 δρῶν

δρῶν τῶν μὴ κατειλημμένων· τινὶ τὸν θόρυβον
 καὶ νύκτα τῇ ψυχῇ ἐμποιούντων διαγωγὴν καὶ βι-
 ωτὴν ὁσημέραι διηγούμενων· τοίνυν καθικελεύ-
 ομεν τὴν ὑμῶν σεμνοπρέπειαν, μνημονδεῖν ἡ-
 μῶν ἐν ταῖς πρὸς τὸ θεῖον λιτανύσεσι, ὅπως
 δυναθῶμεν τὰ μεγάλα πελάγη τῆς ἐνταῦθα
 διαξιβῆς κέφως περάσαι, καὶ τῶν ἐνταῦθα ὑ-
 περφρονῆσαι, καὶ ἄραι τὸν ἐλαφρὸν ζυγὸν τοῦ
 κυρίου, καὶ εἰς τὸν αὐτόδι λιμένα καταντῆσαι,
 ἐνθα ἡ τῶν ἀγγέλων χορεία ἐμπολιτδύεται,
 καὶ ἡ ἀληθεῖς φιλοσοφία ἀσκήται παρὰ τῶν
 νῦν ὑγίαν ἐχόντων· ἐρρώσσετε.

Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ καὶ μικροῦ τὰ ἡμῶν ἔχειν σε μαλ' ἐπέγ-
 νωμεν, καὶ ὀλίγα ὡς εἰκας ποιεῖν τὰ ἡ-
 μέτερα, ὅσον γ' ἐξ ὧν διατεκμαίρεσθαι, ἐξ ὧν
 μέχει τὸ δδύρο μικρὸν γὰρ καὶ ἡμῖν ἐγχαρά-
 ξαι γραμμάτων διέγνωκας, θεῖα μοι κεφαλὴ
 μέγα λογοθέτα, ἡμεῖς δ' ὅμως ἐπαύομεν ὑπερ-
 αύξειν τὸν διακαῆ, ὃν πρὸς σε τὸν τῆς σοφίας
 ἑόφιστον, καὶ τὸν σὸν θεῖον ἀδελφόν, ἔχοντες
 διατελῶμεν πόθον· ἔτι δὲ καὶ τὰ φιλικὰ ἐπεκ-
 τεῖναι, καὶ διὰ τιμῆς ἄγειν τὰ ἡμῶν πάντα ὃ
 ποιᾷν διαξίβοντες ὤμεν καὶ διαλίπομεν· ἐγὼ
 γε μετὰ τὸ γ' ἐμὸν εἰπεῖν, ὅς καὶ ἔτις ἐπορη-
 γόρδυσαν ὑμᾶς, τὴν λίαν φιληκῶς κατέχειν
 αἰεὶ κατ' ἐμαυτὸν ἐννοούμενος· ἐκτελῶμεν διὰ
 ματ·

ματθαίου, ἑναγχος δὲ διὰ νικολάου τῷ ἱερέως
 πῶν κυφρίων. οἷς καίτι πῶν τῆς φιλίας συμ-
 βόλων μετὰ πάσης ἐννοίας ἐνεχείρησα. ἐπὶ τὸν
 τῇ ποσότητι τῷ πεμφθέντος θαρρήσας, πόρ-
 ρῳ γάρ μοι ταῦτα πάντα νενόμισαι τῷ πῶν σο-
 φῶν γοναίου σκοπῷ. ὅσον τῇ ἐν ὑμῖν ἐλπί-
 θεῖα καὶ ἐμφύτῳ συνέσει, ἄλλως τε δὲ καὶ πῶν
 κατ' ἐμὲ πάντων, οὗ ἂν ἐδεήθητε προθύμως
 διανύειν πρὸς ἀποδείξει. ἀλλὰ πρὸς πῶν ἄλλοις
 μοι ἀνιανοῖς καὶ τόγῃ ἄκρως ὑπὸ τῆς τύχης
 προσετέθημοι, τὸ ἀποτυγχάνειν με τῷ ποδῶ-
 μένου δηλαδὴ, καὶ τὸ διόλου ὑστερῆσαι ἐχὶ μό-
 νον τῆς ὑμετέρας ὁμιλίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν πῶν
 ἡμετέρων γεαμμάτων. ὅπερ ἐκ ἄλλοθεν μοι σκο-
 πεῖται τὰς ἀφορμὰς ἔχειν, ἢ πῶν ἐχθρόδως
 ἡμῖν διακειμένων καὶ ὁσημέραι πλημμύραν
 σκανδάλων κατ' ἡμῶν κινεῖν ἐδιδρασκόντων.
 καὶ δις τῷ ὑμᾶς τῷ φιλοῦντος καὶ ποδοῦντος ἐ-
 μοῦ, πάντα δὴ ἔσπον κατασφριζομένου. οἶ-
 δας μὲν οὕς λέγω, τὰς δυσγενεῖς, τὰς συ-
 κοφάντας, τὰς ψευδογράφους, καὶ ψευδοξάρχους
 τὰς τὴν ἀτιμον αὐτῷ διαγωγὴν διὰ γεαμμάτων
 φερόντων μὲν παξιαρχικὸν ὄνομα, ἡκιστα δ' ὄν-
 των ἀληθῶν. παρὰ γὰρ τὴν τῷ οἰκονόμῃ συ-
 νεπιπλάττειν ἐννοίαν, καὶ ἀρίστην αὐτῷ θέλησιν ταῦτα
 γε πάντα γίγνεσθαι, θαρρῶν εἰμι καλύπτειν
 ὡς οἶόντε καταμνησθῶνται. ἀλλ' ἔχοντ' ἀντι-
 κρὺς οἱ παμμίαροι, ὑπ' αὐτῆς τῆς φύσεως καὶ
 τῆς φήμης, καὶ ἐκαστάχου ὑπὸ τῷ ἑαυτῶν βίου
 καταμαρτυρεῖνται, καὶ ὡς τῷ ψεύδῃ γονήτο-
 ρες,

ρες, καὶ κακίας ἐφόρεται καὶ δόλῳ παντὸς καὶ
 φθόνῳ πίθοι μεμειωμένοι ἀναφανδὸν ἐκκη-
 ρύττονται, οἷς ἔδει πειθεῖν, ἢ ῥαδίως κατα-
 πείθεσθαι ὡς κακούργης καὶ τοῦ πόνηρου κόμ-
 ματος ὄντας, καὶ τῆς διαβολῆς ἧς οὐδὲν κακυρ-
 γότερον κατὰ κλεάντη. λάθρα γάρ φησιν ἐκεί-
 νος ἀπαπῆσασα τὸν πεπεισμένον, μῖσος ἀνάπ-
 τει παρὸς τὸν οὐδὲν αἴτιον) θρέμματά τε καὶ γεν-
 ῆματα, τοίνυν βοηθήσατε ἡμῖν, μᾶλλον δὲ τῇ
 ἀλήθειᾳ, τοῖς μηδὲν εἰδόσιν ἢ μικρὸν ἢ μείζον
 ὧν ἡμῶν ἀδίκως οἱ ἐπὶ κακίᾳ διαβόητοι, ἐγκα-
 λοῦντες κατηγοροῦσι. καὶ ὅς ὡς τις αὐτοῖς δο-
 λίοις ἔοικε χράμματα, θάτερον παθεῖν ἡμᾶς ἐ-
 παυεργήσαντο, ἢ τὸν οἰκουμενικὸν καὶ τὰς ὑπὲρ
 αὐτὸν πάντας ἀπεχθῶς ἡμῖν διακείσθαι ποι-
 ῆσαι, ἢ τὴν γαληνοτάτην ἀρχὴν τῶν ἐκτετιῶν
 τιμωρῆσαι ἡμᾶς καὶ δεινῶς κολάσαι, διεγείρει,
 θάνατον γὰρ παντὶ ἢ φυγὴν ὥσπερ ἡμῖν ἔσσεαι
 τὸ παρά τῶν ὡδὲ κρατῶντων φηφισθῆναι, ὅπερ
 πέρας ἂν εἴληφον, εἰ μὴ κύριος ἐβοήθησεν ἡ-
 μῖν καὶ ὑπεράσπισεν, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐκύκλωσεν
 ἡμᾶς. ὅθεν ἀξιοῦντες ἰκετεύομεν ὑμᾶς τὰς πά-
 σιν ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ κεκοσμημέναις, ὑπὲρ ὑμῶν
 παντί σθένει φροντίσαι, καὶ πάντα καλὸν καὶ
 τὴν παροιμίαν κινῆσαι, τῶς ἂν ὁ οἰκουμενι-
 κὸς νόθος τοῖς ὡδὲ κρατῶσι καὶ πλάσμα σφα-
 λερῶν ἀνδρῶν τὴν κατὰ ἡμῶν πεμφθεῖσαν χρα-
 φὴν ἐμφανίσαι, καὶ διὰ προσκυνητῶ αὐτοῦ χράμ-
 ματος ἐσφραγισμένου, τὰ πάντα φεδῶς ἔ-
 χειν τοῖς ἀνὰ τὴν ἰταλίαν πᾶσι φανερώς ἐξελέγ-
 ξη.

ξη. ἔσαι γάρ μοι τῷτο φιλίας ἀκρόν τεκμήρε-
ον, καὶ τοῖς ἐσπερείοις πᾶσι, καὶ σίτῳς ἀκρεβοῦς
καὶ ἀδώρα ψήφῃ, σύμβολον αἰὲ φωνῆς. ἔρρω-
σο, ἀφ' ἧς φεβραρίῃς κδ', ὅξ ἐνετιῶν, ὁ ὑ-
μέτερος κατὰ πάντα,

Γαβριήλ ὁ φιλαδελφείας

Haec Epistola scripta est magno Lo-
gothetae magnae Ecclesiae, Constan-
tinopolitanae videlicet.

Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ καὶ τινι ἄλλῳ ἐξῆν ἐπὶ μέγα αἵρεσθαι,
καὶ ὡς ἄλλος οὐ δεῖς δὲ φραίνεσθαι τε καὶ ἀ-
γαλλῖαν, ὅξῃν ἐμοί, μακαριώτατε πατὴρ καὶ
δέσποτα, τῷ μάλα ἡδέως τὴν τῆς λαμπρᾶς ἀ-
λεξάνδρειων πόλεως παρὰ Θεοῦ εἰληφέναι σε
προσασίαν ἀκηκοῦσι. πῇ μὲν τῆς ὀφειλῆς, ἣν
ἀνεξάλειπτον τῷ μνήμην ἔχοντι καὶ διατροῦν-
τι. πῇ δὲ τῆς εὐτυχίας ὑπερφυοῦς δίδαιμονί-
ας, ἣν ἐκείνος ὁ Θρόνος ἡ ταλῆθές εἰπεῖν ἡ ὑ-
φήλιος ἅπαντα νῦν ἀπειληφώς ἦν, δικαίως κα-
θορῶντι. δὲ φρανοίης τοῖνυν ἡμᾶς τοῖς μελιστα-
γέσι σε χαρμασι, δι' ὧν ἰδικώπως τὰ κατὰ
τὴν σὴν Θεωσίου κεφαλὴν δηλώσεως, ἡμῖν
ἐξαγγελλίζομενος. ἴσθι γὰρ ἴσθι, ὡς μεγάλης
ἡμᾶς ἐμπλήσης δὲ φροσύνης τῷτο ποιῶν. τὸς μέ-
χει

χει τῷ πῦν οὐπω παύλας, τῷ μὴ ὑπὸ τῶν ὁμοχήμεων ἐνοχλεῖσθαι, καὶ ἐφ' οἷς ἐπεποίθαμεν μὴ ἐπιηράζεσθαι χεῖδόν ἐφορηκότες.

Τοῦ αὐτοῦ.

ΜΕλέτιον ἐκείνον, ὃν ἐγὼ γε διὰ θαύματος εἶχον, καὶ ἔχειν οὐποτε παύσομαι, ὥς τοῖς πάλαι ἄξιαν παραβάλλεσθαι καὶ συγκαταλλέγεσθαι θείαις ἀνδράσι, τὸν τῆς ἀλεξανδρείας θρεῖνον διοικεῖν πνέματι θείῳ διαδεδεγμένον ἐπύθομεν. λείπει τυχεῖν δὲ τοῦτε τῷ χαρίματος τὰ μέγισ' ἐφίεμε τὸν ἄνδρα, τῇ σῇ σεμνοπρεπείᾳ φιλικῶς τὰ πρὸς αὐτῶν δὲ μάλα εὐδῶς ἐχούσῃ προσανατίθῃμι. τοίνυν πέμψειας ἢ ἀποδώσεις αὐτὸ ὅσον τάχος, καὶ μὴ τοῖς ὅλῃ ψυχῇ καδικετούμεσι, καὶ τοῖς ἀκρον φιλοῦσί σε καὶ ποθοῦσι, τὰ μέγιστα χαριζόμενος.

Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ μὲν πῶν ὄντων οὐδὲν ἀντάξιον εἶναι τῷ πισοῦ φίλου οἷδεσπέσιοι πῶν διδασκάλων φασὶ δὲ ὅτι ἂν ἐξιχύσαι μ' ὀρεῖται, ἢ εἰπεῖν ἔχω ὑπὲρ τῆς σεμνοπρεπείας, θεία μοι κεφαλὴ ἰωάσαφ. τῆς αἰεὶ ἔργῳ γε καὶ λόγῳ ἡμῶν μνημονύσης καὶ διὰ θαύματος τὰ ἡμέτερα ἀγαούσης,

σης, οὐ πρὸς χάριν ἢ πρὸς τι τῶν αἰσθημένων
 ληπτοσκοπίας, ἐφ' αἷς τοῖς πόθοις τῶν φίλων
 μόνον σκοπὸς ὡς παυσάμενος, καὶ ὁ τῆς φιλίας
 συνεξηφάνισον σύλλογος. ἀλλὰ ῥυθμὸν καὶ τά-
 ξιν φιλίας πρᾶξης ἀκίβδηλον, καὶ ταύτην
 ἐν παντὶ βίῳ καὶ καιρῷ ἀγαθὸν ὑπερεκτεί-
 νειν ὡς εἰδούσης, τοίνυν ὁ χαριζόμενος σοι τῆς
 μνήμης καὶ λαμπρᾶς δυνάμεως, ἢ πρὸς ἡμᾶς διὰ
 τῆς καλῆς σε ἐκείνης ἐνέδειξας ἐπισταλῆς. καὶ
 ἴσθι μὲν ἀντιφιλεῖν ἡμᾶς αὐτὰς ἐκ μέσης αὐ-
 τῆς τῆς καρδίας τὴν ἐμὴν θεωπεσίαν ψυχὴν,
 ἡθῶν καὶ τρόπων ὁλοσμίαν καὶ θαυμάσιν σε
 φύσιν ἢ ἡμῖν ἐμφανῆ κατέθετο, πᾶσι δὲ μεθόδως
 σοι γραφέντα, οὐ τοῖς παρῶσι μόνον, ἀλλὰ καὶ
 τοῖς πάλαι θεοῖς ἐκείνοις ἀνδράσι ἀξίως εἶ-
 ναι συνεξετάζεσθαι, καθομολογοῦν καὶ ἂν ποτὶ
 διαλειψώμεθα. ἔρρωσο.

Τοῦ αὐτοῦ.

Εἴχαριζῶ σοι τῆς διαθέσεως, καὶ τῆς πρὸς ἐ-
 μέ σε δινηκῆς μνήμης, ἐπιεικέστατοι
 κύριε ἰωάννες, καὶ γὰρ ἡδη τατὶ χεδόν μοι ἐν-
 σέρηται, καὶ εἰς ἐπειτα τηρεθήσεται ἕως ἂν ὤ-
 θωρτε ῥέει, ἡ ἑλίου λάμπη, κατὰ τὸ ποιητὴν.
 ἔκταν ἴσθι, τὸν πρὸς τὸν αἰσθητικὸν πεμφθέν-
 τα ἱερέα, ναυπακτῶ μόνον προζωκείλονται ἐν-
 θα σρώματα καὶ πᾶσι περὶ τὴν κλίην, ὡς ἐκεῖνος
 ἐκέκνητο τῷ ἐπισκόπῳ χήμασις ἐμπορεθέντα
 μή

μη ταυτοῦς ὁ πανεργος κομίσαι τὰ ἡμῶν οἱ ὑ-
πέχετο προαιρεθεῖς γράμματα, μήτετι πῶν
ἐκεῖς ἀφίξιμένων δίδοναι, ἀλλὰ ταῦτ' ἔχων,
αὐκ οἶδ' ὅπως σπῶσας ἀπράκτως ἐπάνηκον.
τοιγαροῦν συναλγήθητι τῷ κακῶς παύσσον-
τι ἐ τῶντι δυσυχοῦντι ἐπισκόπῃ. καὶ γὰρ
δύγωνας ψυχῆς τῷτ' αὐτὸ ἴδιον, τὸν δ' ἀλιτή-
ριον τὸν ἄβυσσον. οὕτω γὰρ αὐτὸς ἐκείνον καλῶ,
εἰ καὶ σεφανίτην αὐτὸν ἐπαλελθεῖν οἱ ὑπεριμοὶ ἀ-
πεφάνητο, οἰκονόμον τε καὶ ἔαρχον πάσης ζα-
κύνθῃ ποιηθέντα τε καὶ πεμφθέντα ὅπερ νῆπν
ῥιῶδα, ἥς καὶ τὸς λαβῆς ὦν διατελῶ, οὐ μι-
κρόν τὴν πᾶσαν ἐκείνην διεδόνησε πόλιν ὥσε
μονοναχὶ λέγῃσα ἐδοτιοῦν τὸν πεμφθέντα
δέξαται θέμις, οὔτε μὲν τοῖς παξιαρνητικοῖς
θεσπίσμασιν ὑπέκειν. ὁρᾷς γε τοῖνον πῶς τὰ
ἡμῶν διοικεῖται καὶ ποῖαν τὴν λύμην τοῖς πισοῖς
οἱ ἀμεθόδως τὰς λησφάσεις ποιῶντες προσε-
νηκοχέειν περασκούζουσιν, ἀλλὰ τί μοι παρὸς
ταῦτα καὶ λέγειν, οἷχεται τὰ ἡμῶν οἷχεται.
ἀλλὰ τε ἱερέμια διηνεκῶς θρηνεῖν ταῦτα χή-
ζει. τὰ ἐπὶ τῆς ἡμῶν λαβῆς, εἰ πέρας ἢ πέρ
τὴν ἀρχὴν λείψουσιν, δὴ τυχήσῃσι τὰ μεγάλα.
αὐτὸς δὲ ὑγιαίνει, καὶ ὁ τὰ περὶ τῆς βώσης ἡμῶν
συνεχῇ δὴλὰ μεγάλην ἡμῖν τοῖς δαφιλέως ταῦ-
τα μανθάνειν ὑπηρεσίαν ποιῶμενος.
τὸν κύριον ἡμῶν τὸν διάκονον ἀσπάζομαι, καὶ
τοῖς ἡμᾶς καὶ σε φιλεῖσι τὸ προσῆκον αὐτοῖς ὡς
ὅς ἐμῇ ἀφειδῶς χορήγησον.

311

Τοῦ

Ηῤισε ποτὲ περὶ μὲν ὧδῆς ὁ μῦθος ἡσιό-
 δω. περὶ δὲ δύσκειας καὶ διαίτης φυσίγ-
 ναδος, καὶ ψυχάρπαρξ οἱ γυναιῖοι, ὡς παρ' ὁ-
 μῆρῳ μυθῶνται. ἡμῖν δὲ τῷ τε πατρὶ νικη-
 φόρῳ, καὶ μοι, ἐχ' ὁ τυχῶν ἀγὼν ὑπάρχει. ἡ
 δὲ πάλιν, οὐ περὶ λέβητος χαλκῆς, ὡς ἂν τε
 εἴποι, ἀλλ' ὥς τις τὰ περὶ τὸν περιβλεπτόν
 ἀλοῖζον ἀσέεται μεσικώτερον. καὶ συγγνώμητι
 ἡμῖν τοῖς ἐν οὐ παικτοῖς παίζουσιν, καὶ σκόπω
 χλωμένοις ἀνδρῶν, ὃν τινα καὶ πίνδαρος ἐπαι-
 νῶν αἰδεσθῆσαιτο. ἐγὼ τοίνυν κλαγίην τὸν ἀντι-
 παλον προκαλέμενος, ἄρχομαι δωρικώτερον,
 καὶ λέγω τὴν ἀρετάντι, οἷα ἦχον τυμπάνε προ-
 φερόμενος τὴν ἀρχὴν ὅτι δὲ ὁ ἀνταγωνίστης, μέ-
 νεαπνεῖει, κατ' ὁμήρον, ὃς ἦρσε περὶ λύρας
 καὶ ταῖς μέσαις αὐταῖς, ἦδη παρὰ πολλῶν ὁ-
 μολόγηται, διὸ δέδοικα, μή τ' ἐπαχθεὶς πά-
 θω ὥσπερ ἑρμῆς ὁ μαρσίης, καὶ τοῖς κυσὶ καὶ
 οἰωνοῖσιν ἐλώθειν καὶ κύρμα γυνήσομαι καὶ
 τοῦ μὲν τῷ σιχοπλέκειν ἢ ἀθυροβέβηαι καὶ φελ-
 λίζειν ἡμᾶς αἵτια, δύσκειες ἀλοῖζε. καὶ ἐχί
 πρὸς τὸ αὐτεξετάζειν ταῦτα καὶ ἀντιπαραβάλλ-
 λεσθαι ταῖς πολλαῖς σε πρὸς ἡμᾶς διεργεσί-
 αις καὶ χάρισιν, ἀλλὰ σὺ μὲν οὐδέποτε ἀνύσειν
 ἔοικας, πάντα βῆσπον χαρίζομενος, ἐ τιμῶν
 αἰεὶ τὰ ἡμετέρα καὶ νῦν ἀπόντος με δῆλον εἶ.
 φῆς γὰρ με ὦ τῇ καλῇ σε ἐπιστολῇ, συνεχῶς

σε μεμνήσθαι καὶ ἀράττειν πάντα καὶ λέγειν. καὶ
 πρὸς ἐπαινόν τε, καὶ δόξαν τὴν σὴν ἀφορᾷ. καὶ
 ταῦτα πρὸς τὸ νικᾶν σε ταῖς φιλοτιμίαις καὶ ἐ-
 πιχράμμασιν, ὅτι ἀνδ' ἐνός σοι, πέντε πέπομ-
 φα. ἐγὼ δὲ ποσῶτον δέω τέτοις ἀμοιβεῖσθαι, ὥ-
 σε μοι ἀβίωτον ἡγῆμαι τὸν βίον, ὅτι μὴ σοι
 καὶ ἔσπον ἀλλοιὸν τῶν ἀποπραγμένων ἐξέσιν.
 ὁποτίσαι τὴν χάριν τὸ μέντοι διὰ τοῦ θαύ-
 ματος ἄγειν καὶ ὑπερεπαινεῖν τὰ σὰ κοινὸν
 ἔμοι γε πρὸς τὰς ἄλλας τῶν ἀνθρώπων
 ἁπαντας ἐσιν. οἷς συ τῷ δὲ λέγειν τὰς ἀφορ-
 μὰς ὅσημέραι καλοκαγαθία καὶ ἔσπων χρη-
 σότητι παρεχόμενος, δίκαιος εἶ καὶ παρ' ἐμῇ
 τῷτον ὁπολαμβάνειν τὸν ἔρανον. οὐ χάριν ἐδε-
 μίαν μὰ δία ὁποδιδόναι σοι, διὰ τῶν πειρο-
 μένου, ἐδὲ ἐπαινέτω τάξει καθισάντος ἐ-
 μαυτόν. ἐχ' οὕτως ἀνόντος ἐγὼ, ὥσε μὴ τιμῆς
 κρείττω τὰ κατὰ σέ. ἄλλω μὲν γὰρ ἄλλοτι τῶν
 δοκούντων εἶναι καλῶν ἔδωκέ φασιν ὁ θεός, ὡς
 ἐφ' ἐνί γε τῷ σεμνήνεσθαι καὶ μεγαλαυχεῖν ἐξέ-
 σι ὥς κεκτημένῳ δικαίως. σὺ μέντοι πάντα ταῦ-
 τα συλλαβὼν ἔχεις, ὃ πατρὶς δα μὲν συνέβη λα-
 χεῖν τὴν πάντων χρησιμοτάτην, ἀρογόνοις δ' ἐχρή-
 σασθαι τῶν δόγων τῶν ἐκλαμπροτάτοις, χρη-
 μάτων δὲ περισσίαν, καὶ πλεονα ἄλλος μὲν ἄν-
 τις θαυμάσει, τῶν ἀτεπώτερον διατιθεμένων,
 ἐ δ' ἢ τὸν ἀληθῆ τε ἅμα καὶ ὄντως ἀκήρατον ἀσπα-
 σάμενος πλεον, τὰς λόγους φημι καὶ τὴν φι-
 λοσοφίαν αὐτὴν, ἐφ' οὕτω παρούσης σοφίας τε
 καὶ δόξης, ὥσε τῆς ἐν τοῖς λόγοις δεινότητος

Ε

πα-

παρὰ πᾶσι χεδὸν ὁμολογούμεως ἀνπρεῖσθαι
 τὰ πρωτεῖα. καὶ τοι τὸ μὲν περὶ τὴν πᾶξιον
 εὐδοκηνίας φωνήν, καὶ μὴ τοῖς ἄλλοις ἐξίσου
 καθίστασθαι, μεγάλῃ μὲν καὶ λαμπρῶν, καὶ παρά-
 δοξον δ' ἴσως. τὸ δὲ περὶ τὴν ἄλλην, ὡς ἄντις
 εἴποι, καὶ τοῖς πλείστοις ἄβατον, λέγω δὲ τὴν ἐλ-
 ληνικὴν, πσῶτον διενεργεῖν, ὡς τε παρὰ πάν-
 των θαυμάζεσθαι, καὶ νομίζεσθαι, ἐν τῇ μεσο-
 γίᾳ φαῖναι τῆς ἀττικῆς, καὶ εἰς τὴν ἀρχαῖαν
 ἑλλάδα, καὶ παλαιὰς ῥήτορας, φιλοσόφους, ἀ-
 ναφέρειν σε τὴν ιδέαν τῆς λόγου, καὶ τῆς ἡθικῆς. τοι-
 αῦτα μὲν τὰ σὰ, ὧς αἰοίσεις, οἷς πέγει ἐνδια-
 ξίβειν, ἢ δὴ μὲν καὶ ἄλλως ἐφορτικόν, ἀγω-
 νιστικώτερον δ' ὅμως ἢ κατ' ἐπισολὴν καὶ ἐπι-
 χράμματα, εἰς ἄλλον ἀναβεβλήδω καιρόν.
 ὑγίαινε. προσάγορόμεσί σε τὴν φιλόσοφον καὶ
 θαυμασίαν ψυχὴν, οἱ ἐνταῦθα φίλοι, ἐξ
 πάντων δὲ μάλιστα νικηφόρος καὶ διονύσιος ἢ
 τιμία ξυνωρίς. προσηρήδω μοι ἐταῖρος ὁ παρ-
 χος καὶ οἱ λοιποὶ τῶν φίλων.

Τοῦ αὐτοῦ.

ΜΕτὰ τὴν τῷ διοτυχῆς παξιαρχείου τρα-
 γωδίαν, καὶ τὴν τῷ ναῦ ἐκείνου (οἱ μοι
 τῷ ἀθλίῳ) διαπόρθησιν ἢ τὴν τῶν ἱερῶν καὶ
 ἁγίων εἰκόνων, καὶ αὐθις, οἱ μοι ἔξωσιν τε καὶ
 ἐκβλησιν, ἣν ἀδακρυτὶ οὐ διῆλθον, πρὸς ἣν καὶ
 τὴν τῷ γενεῶν ἡμῶν κοινὴν ὑπερφρόνησιν, ἰδιαί-
 τατα δὲ τὴν τῶν φίλων ξυμφορὰν, καὶ ταῦτα τῆς
 σῆς

τῆς μεγαλοφυΐας, ἥν κοινὴν τὴν ἀλήθει-
 ας ἡγήμαι ἢ ἡγῆμαι, τὰ κατ' ἐμὲ ἢ καλήσου
 ὁ ὕμνος περιεῖχεν ἐπιστολὴν, ὣν τὰ μὲν ὁ
 ἐπὶ κακίας διαβόητος καὶ ὁμῶνυμος σεραφίμ,
 τὰ δὲ ὁ νόθος καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν κλῆσιν δου-
 καταρής, ὁ νέος ὑραϊκὸς παραλόγως ἅμα καὶ
 φθονερῶς ἐξέμεσαν, πῇ μὲν μισάνθρωπον πῇ
 ἡ κενόδοξον καὶ σοβαρὸν ὑποκαλεντας καὶ πρὸς ἐξ-
 σίασιν τὸ πρῶτόν φημι, ὅτι τὸ μισεῖν τὰς ἀν-
 θρώπους διχῶς νοεῖται, ἢ κατὰ τὴν φύσιν αὐ-
 τῶν, ἢ κατὰ τὰς πράξεις τὰ περὶ αὐτῶν τὴν φύ-
 σιν; ὥστε κατὰ μὲν τὸ ἂν τῶν ἀδυνάτων εἰσὶ,
 μισεῖν μὲν τὴν φύσιν, ἐξ ἧς αὐτὸς ὦν τυγχά-
 νω. Σημέωδες γάρ. καὶ τὸ δεύτερον, ἐπελθε
 ἔμπροσθεν ἐν τῷ τὸ σήμερον, τὸ ἐλέγχει με καὶ
 ἐλδιδεροσομεῖν, τῶτά μοι προσεπέθηκεν τῷ ὁ-
 μα, τῆς ἡμῶν πόρρῳ ξὺν θεῷ ὄντα γνώμη τε
 καὶ θελήσει. δοκεῖ δέ τοι θεμίς πρὸς θεοῦ σε-
 ραφίμ ἔαν καλεσεῖλβοντα, περὶ ἡμῶν δὲ ξυ-
 σίδα πᾶν λεπτοτάτων; οὐκ ὀφθαλμῶν, αὐ φρό-
 νημα, οὐτ' ἵχνος ὅλως φέροντι μοταχῶν, ἀλλὰ
 λόγῳ μὴ μοναχικὸν ἐπαγγελόμενον ἔχειν βί-
 ον, ἔργῳ δὲ ἀπασαν κακίας ἰδέαν μετερχόμε-
 νον, ἀνὰ τὴν πᾶν ἐντεῶν ἀναιδῶς ἐποσὶ περ-
 ὄντα. καὶ ταῦτα ἐνταῦθα ἔνθα σκηπτῶχοι βα-
 σιλεῖς, ἐπεσφύοντο δὲ λαοί, ἦν τε ἔθνη εἰσι
 μαλιπλάω ἀδινάων. λείπει. ὦν χάριν ὁ μὲν τὴν
 ἐπὶ τὰς κυκλάδας, ὁ δὲ τὴν ἐς κυπρον ἐνχειρίθι
 ὑπο' τῷ δαιμονῶντος νικηφόρος. πρῶγμα μὴ πο-
 ῶντι αὐτῷ ἀνῆκον ποιήσας, μεγάλῃν δὲ ζημί-

αὐ καὶ σκάνδαλον καὶ ἀτιμίαν, ἐπὶ τῷ βυστυ-
 χεὶ πάντων προσεπίφερε γένει. ἀλλὰ τίς ἂν
 δύνατ' ἀκείνῃ, ἢ φέρειν γεννησίως, ὅσα τε καὶ ὅ-
 ποῖα οἱ τῶν κυσφίων τὰ πρωτεῖα ἐνταυθὶ φέ-
 ροντες, καὶ αἱ ὡς ἡμᾶς ἐκείθεν αἰὲ καταίρον-
 τες, ἄθλα τε καὶ ἀγῶνας, ἕς ὅσημέραι τοῖς
 ἐκεῖ ἐπιφέρουσιν, ὅτε ρηθεῖς εὐρυσῖνος καὶ συ-
 νεκίνῳ λαυρεντίος ὁ φήμης ὁ ἀνὰ πᾶσαν τὴν
 ἐπέκεινα ἀγαδείρων διελθὼν, καὶ κρητῶν, καὶ
 τὴν τῶν ἰβήρων, ὑὸν τῆς θεωδώρας ὁ παρὰ
 τὸν τῆς φύσεως νόμον καὶ τὸ δίκμιον, πόρος
 ἡδονῆς ἐκ παντὸς πειρόμενος δρέσκειν, ὁ σφρα-
 γίδας σιδερέας τῶν ἀπάντων ἔχων παξιαρχῶν
 καὶ γεάμματα τέτων ἀνὰ χεῖρας φέρων, τὴν δύ-
 σιν ἅπασαν περιὼν σωρὸς χρημάτων συνάξας
 κακῶς ὁ κακὸς ταῦτα δαπάνησε. μάρτυς τέτων
 φλωρεντία, καὶ παρθενίος τις ἱερομόναχος ὁ
 ἐκεῖ ἐφημεροῦν. μάρτυς τέτων ὁ καλὸς καγαθὸς
 οὐρσῖνος, ὅς παρὼν ἦν ἡνίκα τὰς σφραγίδας καὶ
 τὰ γεάμματα ἐν τοῖς ἐκείνου ὑράμην κιβωτί-
 οῖς. καὶ ἂν μὴ προσεχῶς ἐπὶ τὴν τῆ γένους εἰ-
 χὸν τι μὲν, τοῖς ἐν τῇ βίῃ συγκατεψηφη-
 σάμην τὸν ἀληθῆρον, ἀλλ' ὁμόθετος αὐτῷ. νι-
 κηφορος, ἀρχιεπίσκοπον κύων χειροτονίσας,
 τοῖς ἀθλοῖς ἐκείνοις ὡς ἄλλην ἀκρίδα, ἢ χά-
 λαζαν, ἢ βέλτιον φάναι λοίμῃ ἀνάλωσιν βαρυ-
 πέραν ὅξεπεμψεν. ἀράγε δοκεῖ σοι θεῖά μοι
 κεφαλὴ πρὸς ἀνδρὸς ἐλᾶθέρως τ' ἀληθῆ λέ-
 γειν ἐδέλοιντος, παρὰ κανόνας τῶτο ποιῶν;
 ἀλλὰ τὸ μὲν φημι τὸ ἐκ κυδωνίας ἀγροίκου ταῦ-
 τα.

τα. τὰ ὃ περὶ τὸν δεκαταίειν τίς αὖ ἐξακρίσει-
 σθαι χρὴ. εἰπεῖν δὲ πάντων μὲν κρετέειν ἐθέ-
 λει, πάντων δ' ἀνάσειν. . . . ἑρσῖνον καβαλιέρην
 ἱππότην, πρωτοφάλην πατριαρχικὸν ὑποκαλεῖν
 ἀκούοντα ἔκοντι ἐπαναγκάζων. τίς γὰρ πρὸς
 θεῷ προσαιδύων λαῷ τοῦθ' ὁρᾷν τὰ κατὰ
 ματα καὶ ἀκρίειν ἐνέχεσθαι δύναται.

Τοῦ αὐτοῦ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν ἀνδέντη καὶ δειπνό-
 τη τοῦ εἰκαμενικοῦ πατριαρχικοῦ σχόλιον. οὕτω γρά-
 φουσι καὶ εἰς τὴν ἐπίγραφην.

Τῇ μὲν μεσῇ φθόρου, καὶ παντὸς πάθος
 ἐπνέσαν κατ' ἡμῶν πεμφθεῖσαν ἑν' ἀγ-
 χος ψυδογραφὴν, ἥδη σοὶ πέμπουσα, παναγι-
 ωτατε δέσποτα. ἐφ' ἣν οἱ τὰ πρῶτα δυσμενῶς
 πρὸς ἡμᾶς ἔχοντες, καὶ εἰς ἔτι τὸν τῆς κακίας
 σπινθῆρα ὑπέχοντες, ἔργον ἀνόσιον καὶ παρά-
 νομον ποιήσαντες, πατριαρχικὸν προσεπέθη-
 καν ὄνομα νομίσαντες δῆθεν οἱ ἀσελγεῖς το
 καὶ μισητέοι, τὰς πῶν ὡδὲ κρατῶντας βιάδως
 φαιναλίσαι, ὥς τε ἀναμφιβόλως πατριαρχικὸν
 οὐσαν ταύτην θάρρειν, ἡμῖν δ' εὐδύναι τῶν ἀ-
 νηκέων, καὶ τιμὰς τῶν ἀφορητῶν προσσεχεῖν.
 ἀλλ' ἐκατὰ σκοπὸν γέγονε ταυτὶ τοῖς παμ-
 μιάροις, εἴθ' ὡς ὄνειροπύλεον οἱ δυσγυνεῖς. εἰς
 πῦρ γὰρ ἔδοξαν ξαίνειν, καὶ πάντως γύγαρ-
 τουφίσαν καὶ τὴν παροιμίαν. οἱ γὰρ πεποιθό-
 τες ἐπὶ αὐτῷ ὡς ὅρος σιῶν. τὰς δ' ὑπὸ κόρον ὑ-

βρεις, καὶ τὰς ὑπὸ τὸ μέτρον λοιδορίας, αἷς καὶ
 τῆς ἐμῆς κεφαλῆς σκαιῶς πάνυ καὶ δυσσεβῶς
 οἱ ἐπὶ κακίαν διαβόηται, μελαγχολῶντες ἐξέ-
 μισαν, καὶ μετρίως ἔφερον, δέσποτα, ἐπὶ ἂν πο-
 τε φέρειν δύναμαι, μὴ τὴν ἐργὴν κατ' ἐκείνων
 κινεῖν, μέχρ' ἂν τὴν κατ' αὐτῶν θεάσομαι
 κατὰ κανόνας καὶ ἐπὶ χάριτι ἐνδιδῶσαν, ὑπὸ
 τῆς σῆς παναγιότητος θείαν ψῆφον ἐξενεχθεῖ-
 σαν. εἰ δὲ καὶ τις τῶν σοφῶν ἐδὲν ἡδιδόν φη-
 σιν, οὐτε μικρικώτερον, ἢ δύνασθαι τὸν λοιδο-
 ρούμενον φέρειν, ἀλλ' αὐταὶ ἱκαναὶ εἰσιν αὐτῆς
 καρδίας μέσης καθάψασθαι, καὶ τὴν τῆς πρα-
 ότητος ἀρετῆς, περὶ ὀργῆς καὶ θυμὸν διεγείρειν.
 ἀλλὰ τῶν μὲν τούτων ἄλλης. ἐμὲ δὲ τὴν καρδίαν
 οὐκ ἴσθι, παναγιώτατε δέσποτα, σφόδρα διχθεῖ-
 ναι, ὁποῖαν ἡκεκαίμοι τὰ τῆς γραφῆς ἐκείνης
 πάντα ῥώμαισι μετοχούθῃναι, καὶ τὴν ἢ τὴν
 ἑλληνικὴν μεκομίσασθαι. πεπόμφασι γάρ μοι
 ταύτην οἱ τῆς ὡδὲ γαληνοτάτης ἀρχῆς καλῶ-
 μβοι ζάβιοι, οὐ μόνον δόξαι, ἀλλὰ καὶ μέχρ'
 ῥώμης αὐτῆς διασπαρθῆναι, καὶ μετ' ἀτόπων ἐρ-
 γῶν πληρωτὴν διατερατολογηθῆναι. πρὸς δὲ
 καὶ τῇ διδασκαλίᾳ καὶ δεσπότητι, καὶ τῷ περὶ
 αὐτὸν ἐκλαμπροτάτων κληρικῶν, χωρῆσαί
 με διακοδωνηθῆναι, τὸν μηδὲν ἄξιον ἑιχὸς καὶ
 τῆς ἱερᾶς καὶ ἀξιαγάσης εἰπόντα ποτέ κεφαλῆς
 ἢ τῶν ὑπ' αὐτῇ θεασεσίων ἐκείνων ἀνδρῶν,
 μᾶλλον ὅς θυμαζόντα καὶ διὰ τιμῆς ἄγοντα,
 καὶ μετ' ἀφημίας σὺν τῷ παντιμίῳ αὐτῆς ὀνό-
 ματι κακίους διηκεῶς παραπέμποντα. τοι ᾧδ-
 οῦν

οὖν σπαραγχνίσθητι, δέσποτα, καὶ τὸν σωρὸν
 τῷ ἐν τῇ γραφῇ ἐκείνῃ ψεύδεις, τὸν κατ' ἐμοῦ
 ἀδίκως ὀρμήσαντα τῇ τῆς ἀληθείας ἰσχύει δι-
 ασκέδασον, καὶ τὸ ἐπέκεινα τῆς ἀληθείας
 κατ' ἡμῶν ἀπ' ἑνὸς ἀναφουῖσαν μέμφιν ἐξα-
 λείπον. ἄδετα γὰρ ὑπὸ πᾶν ὧδε ὡς οἱ τῆς
 ἀνατολικῆς ἐκκλησίας διοικηταί, πρὸς τῆς
 ἄλλοις χρηστοῖς, καὶ τὸ πρεῖν τὰς ἐξομολογή-
 σεις συνάπολυσαν. τοίνυν κιβέρνησον τὰ πάν-
 τα, ὧς τῆς ἐκκλησίας φωστὴρ, καὶ τὴν ἀλήθει-
 αν τὰ μέγιστα ὑπερασπίζων, καὶ ἀκίβδηλον
 ταύτην διατηρῶν. καὶ τοῖς μὲν ἐνταυθὶ ἔγω-
 μὲν ἡγεμόσιν ἰταλοῖς, οὕτω δὲ τοῖς ἡμετέ-
 ροις ρηαικοῖς νόθον τὴν γραφὴν, διὰ προσκυ-
 νητῶν σε ρεάμματος διαφάνωσον. καὶ πλάσμα
 ταύτῃ ἀνδρῶν ἀναιδῶν ὧν ἡ βδελυρὰ καὶ ἀ-
 νόσιος φύσις τῷ αὐτῷ ἐπιθυμεῖ, τοῖς ἐκαστα-
 χῶ ἐμφάνησον. τὴν ἢ νοθεύσασα, ἢ πλά-
 σασα, τῆς ἐκκλησίας ὡς παρηνόμης καὶ ἀ-
 θέσμων ἐργάτης ἐνεργειῶν ἀποδείξον. πολ-
 λὰς γὰρ πῶντι, δέσποτα παναγιώτατε, ἀπαλ-
 λάξεις παραγμάτων ψυχοφθόρων τῶν ποιῶν.
 καὶ τίμιον καὶ ἀπορεπὲς ἐμοί τε ἰδίᾳ, ὅτι πα-
 τὴρ τῷ χειρονύμῳ λαῷ χρησιμώτατον ἔσαι.
 ἔτι ἢ καὶ πολὺ βελτίω εἰς τὸ ἐξῆς τὰ τῆς
 ἐκκλησίας ἐγκαταστήσεις, καὶ ἡμᾶς τὰς σους
 δούλους τὰς καθάπερ κύκλος εἰς κέντρον αἰεὶ ἀ-
 φορῶν πᾶς τε, δεινῶν τε καὶ ἀποσδοκήτων ἀ-
 πολυξώσεως παθῶν, καὶ εἰρηνικῶς διάγειν
 τὸ λοιπὸν διακρίσεις τῷ βίῳ, καὶ γὰρ περι-

χαλκῆλέβητος ἤδη ὁ αἰὼν, δέσποτα, οὐδ' ὁ-
κίνδυνος τῆς ραδίῳ ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ αὐ-
τῆς τῆς ψυχῆς. ἥς τὸ πᾶν τῇ ἐνέσῃ σοι πνεύ-
ματικῇ ἀνατίθῃμι ἐκβλύσει, ἀφ' ἧς ὕδωρ πη-
γάζει, καὶ πρὸς ὅτιαν τὴν ἀρρῦομένους μετο-
χειρῶν, καὶ φθόνη παντὸς καὶ τῆς δεινῆς ἐρι-
δος σβεννύει τὸν καύσωνα. ἐρῶσο παραγιώ-
τατε πατέρ καὶ δέσποτα. ἀφ' ἧς ἰουδαία καὶ
ὧς ἐνετιῶν.

Τῆς παραγιότητος σου δῆλος

Γαβριήλ ὁ φιλαδελφείας.

(1) Haec Epistola scripta est Ieremiae II. Patri-
archae Constantinopolitano, eiusque mentio facta
est in observationibus ad Epistolas Maximi Margu-
nii pag. 301.

Τῷ σοφωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ, ἐν ἀρχιερεῦσιν ἐξο-
χωτάτῳ καὶ πανιερωτάτῳ κυρίῳ γαβριήλ τῷ τῆς
φιλαδελφείας ἀρχιεπισκόπῳ, νικόλαοι ἐλάχιτοι
ἱερεῖς ὁ ρόδιος εὐπράττειν.

Εἰ γὰρ μὴ ὡς αἰεὶ καὶ γαβριήλ ἐπαινῶ, καὶ
πρώτιστοι ἀρχιερέων ἐκκηρύπτω, καὶ τὸ
περὶ αὐτῶν λέγειν, ἡ γὰρ φειν ἡδυμοὶ πέφυκον
εἶναι, διό καὶ τὸ μὴ ξυνεῖναι τέτῳ διαπαντός
τῷ

τῶν λυπηροτάτων τίθεμαι· ἀλλὰ τί ἂν καὶ πᾶ-
 ροιμι, πολλὰ κακὰ γένοιτο τοῖς πῶν ἀνθρω-
 πων πονηροῖς, καὶ χαιρεκάκοις, τοῖς κακῶς
 εἰδόσι λέγειν ἐπεὶ καλῶς ἐκ ἔμψον. καὶ γὰρ
 διὰ γραμμάτων ὡς ἔοικα τῷ ἐν ἱερομονάχοις
 ὁσιωτάτῃ κυρίῳ λαυροντίῃ τῷ μαρίνῃ ἔγνω,ν,
 ὡς τινες παράτινων ἐκβιβαδέντες ἴσως τῶν
 τῆς σφάκης ἀπογόνων κακῶς σοι κατάγγει-
 λάνμῃ, ἐφ' ᾧτε κωλύσωσιν ἴσως ἢ καὶ τέλειον
 ἀπαλείψωσι τὴν πρὸς ἡμᾶς σου χετικήν δὴ-
 νοιαν, καὶ τοῖς ᾧ πάλιν τὰ ὅμοια κατεπιφερόν-
 των, τὸ κατ' ἐμοῦ ὃν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐνόμιζον εἶναι.
 ἀλλὰ πρὸς τῷ θεῷ, σοφώτατε δέσποτα, τὰ κα-
 κῶς καὶ οὐκ ἀληθῶς εἰρημνῆα καὶ τὸς ὡς τά-
 χιστα ἐκείπον, καὶ τὰς παρὰ σοὶ προαιρημένους
 εἶναι, καὶ τὸς δὴ γνωμον δεχόμενος ἔχειν ἐ-
 θέλησον. καὶ ᾧ εἰ δυνατόν μή τινας σκανδαλι-
 θῆναι παρὰ σοὶ χρονοτριβῆσαι διώγωνμῃ.
 διχῇ καὶ ᾧ τὴν κατ' ἡμᾶς ἐκ τῆς πατρίδος ἐ-
 ξοδὸν διηρήσαμῃ, ἢ ἐς πόλιν κωνσταντίνου, ἢ
 εἰς τὴν τῶν ἐνετιῶν. περὶ μὲν ἐν τῇ ἐν ἐκείνῃ
 κλιμάπων ἐδεμίαν φροντίδα καταβαλλόμεθα,
 καί περ μὲν ὑμετέρων ἐτύχομῃ πολλάκις ἐς τι-
 μὴν προσκαλέντων. φοβεῖται καὶ γὰρ ἡμᾶς τὸ τῆς
 πανόλης δέος, ὅπερ τὰ πλεῖστα τὰς ἐκεῖθεν πο-
 λεμῶντας θανατοῖ. περὶ δὲ τῶν πρὸς ἡμᾶς ἀ-
 σπασίως ἀνὰ ἐνδοξασμῇ, ἀποδοῆς τῷ πρὸς πα-
 ῖος μοι χάριν ἐγκαλειφθέντος ἀδελφοῦ. τοῦτο
 ᾧ πολλάκις εἰς νῦν θέμῃ, καὶ ἵνα μή τις ἀγ-
 νοῶν τὴν ἡμετέραν πρὸς ὑμᾶς ἀφίξιν, ἐτέρω
 μεν

μὴ εἴρῃσιν, ἑαυτῶν ὃ κέρδι ταύτην ὀνομάσκει,
 ἔχῃ ἢ τῆς γνώμης θέλῃσις ἐς τῆς αὐτὸ κα-
 τεπεύγειτο, ἀλλ' εἰ σε ἡ πανιερώτης τὸν ταύτη
 ὑπακούοντα, καὶ τὸν ἐς πλείστον ἀγαγεῖν ἐλπί-
 ζοντα τὴν περιφημον αὐτῆς ἀρετὴν, προαιρεῖται
 παρ' αὐτῇ ἔχειν, δῆλα τὰ τῆς προαιρέσεως ἐγ-
 κατασκευάτω, ἢ καὶ τὸ ἔργον ἐκ πάντων ἀκολου-
 θήσῃ. οὐδεὶς γὰρ ἐστὶν ὁ ἀντιποιεύμενος αὐτῇ
 τοῖς καλοῖς. εἰ οὖν μικροῖς ἀν' ἡμέμασιν ἐλθὲ
 λέγῃσιν ἐκπέμφοι, τάχιστα ὃν εἶχε υἱὸν πρό-
 τερον ὑπήκοον, πάλιν ἐν ταύτῃ προθυμότητος
 ὀφείταται. ἔρρωσο, σὺν πάσῃ ἐν Θεῷ εὐτυχίᾳ,
 πανιερώτατε δέσποτα, πρὸς σύστασιν τῆς λογι-
 κῆς ποιήσεως τῷ κυρίου. καὶ τὸ ἀφ' οὗ ἐπὶ τοῦ
 τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, μαιμακτεῶν γ.
 ἰσαμένου.

ΕΤ' λαβέσατε πρωτοπαπᾶ ..... ὑπε-
 ἀγαπητὴ τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, χά-
 ρις εἰησοὶ καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος ἀπὸ Θεοῦ πα-
 τοκράτορος. ἕκαστον ὀφφίκιον ἔχοντα τὸ οἰονοῦν
 δεῖ τῶτον σύμφωνα τῷ ὀφφικίῳ ἑαυτῷ πράττειν
 ὡς ἀνείη δικαίως ἔχον τὸ ὀφφίκιον, καὶ σὲ πρω-
 τοπαπᾶν ὄντα ταῖς τῷ πρωτοπαπᾶ καθήκῃσι
 πράξεσι δεῖ ἐφαρμόζειν σεαυτὸν, ὅπως δοξά-
 ζηται μὴ ὁ Θεός, παρ' οὗ πᾶσα δόσις ἀγα-
 θὴ κατερχομένη, τοῖς οἷς ἐδόθη ἢ δίδεται πα-
 ρέχεται. ὠφελῇται ὃ ὀβλέπων λαὸς τὰ καλὰ
 ἡμῶν ἔργα, καὶ τρίτον, καὶ σὺ αὐτὸς μάλιστα.

οὐ

ἐ γὰρ περὶ ἑαυτῆς μόνον ἕκαστος μεριμνᾷν ὀφεί-
λει, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλων σωτηρίας κηδεσθαι πᾶ-
εἰς τῆς ἑαυτῆς δυνάμιν φθάνοντα. ἔσο ἔν τύπος
τῶν λοιπῶν ἱερέων καὶ τῆ λαῶ, καὶ καὶ ὑπερ-
χεις αὐτῶν τῷ ἀξιώματι. ἔγω δὲ ποιῶν, ἕξεις
μὲν παρ' ἡμῶν τὴν παρέπρασιν δ' χαρισίαν, πα-
ρὰ δὲ Θεοῦ τὸν μισθόν, ἃ ἡ χάρις μετὰ σοῦ.

(1) Haec Epistola scripta est Protopapae Corcy-
rensi, qui Praesul est Graecorum in ea Insula de-
gentium, ab Archiepiscopo Philadelphiae, ni
fallor, qui Graecis Venetiarum, & fortè etiam Cor-
cyrae praest.

Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ μοι αὐθέντῃ καὶ δε-
σπότῃ κυρίῳ γαβριήλ τῷ φιλαδελφίαι, συν-
τεῖς περὶ αὐτὸν, μητροπόλεως τῶν ἱεροματά-
χων οὐτίδανος καὶ ἐλάχιος, εὐπράστην,

Εἰ καὶ πρόσθε διατάρχεα καὶ ὡς ἔπος ἐ-
πεῖν ἑξαπίνης ἀπέσταλά σοι τὸ οἰκτρὸν
διασύλλαβον ἐπιστολείδιον. μεθ' ἧς χάριν μικρᾶς
ἐνθυμήσεως καὶ δέκα δέσμας ἀσπαράγγων τῇ
τῆς ὥρας βραχύτητι πεπομφῶς ἔφθην· ἀλλ'
ἔν καὶ αὐτίς τῇ σῇ ἄκρα πεποιθὼς ἀποικῇ
καλοκαγαθία καὶ διαδίδει οὐ καπὸ κνησα κατὰ
τὸ ἐνόν μοι σοι γράψαι, καὶ δηλῶσαι τὰ κατ' ἐ-
μέ

μὲ οἷα καθέστηκε. καὶ πρῶτον μὲν ἰδίᾳ, ἐλλογι-
 μώτατε δέσποτα, ὅτι εἰ πορευδὼς ἦν τὰ τέτα μω-
 ρα, φημὶ δὲ καὶ τὸ σφῶν ἄσυσον καὶ φιλόνη-
 κιον καὶ ἐριστικὸν καὶ ἀσύμφωνον εἰς ὁδομήραι
 διατελόντες τυγχάνουσιν, οὐκ ἂν ἐνταυθοῖ
 ἀφικόμην. νῦν ἔν ἐπεὶ ταῦθ' ἔτι γέγονεν, ἀ-
 νάγκημε ταῦτ' ὑπενεγκεῖν, εἰ καὶ οὐκ ἀνεκτὰ.
 ἔγω γε ὃ μετὰ τὴν παρέλκισιν τῆς τῷ κυρίου
 ἡμῶν ἀναστάσεως, εἰ βελητόν ἦν τῷ θεῷ, βέλο-
 μαι. πῶν ὥδε ἀπάραι καὶ τὴν αὐτόθι παραγνώ-
 δαι, καὶ τῆς σῆς ποσειδῆς καὶ ἐπεράσου θεᾶς ἀ-
 παπολαῦσαι. θεῷ δ' ἄχομαι μόνον ἐμετὰ ποδῶν
 ἡμέρας τὴν σὴν τιμίαν εἶην δεδαγμένος ἐπισο-
 λῶ, δι' ἧς ἔγνω ὅτι οὐπω ἀπειληφότες ἐσ-
 τὲ ζήτουμενα. κακτέπων τεκμαίρομαι ὅτι καὶ αὐ-
 τὸς ἐγὼ γε τὴν ἄλλως προσμένω τοῖς ὥδε, ἄ-
 χει τῷδε, τῷ πραγματῶν μηκέτι ὑποληφόμε-
 νων τὰ οἰκεῖα ὅς ὢν ἐξώθησιν καὶ οὐ μέλει μοι
 περὶ τέπων ναὶ μὴν μὰ τὲς ὑπεράρετῆς ἀγῶνας,
 τῆς σῆς μόνον λογισίματος ἐν εὐπραγίᾳ καὶ ὑγείᾳ
 τὸν βίον διατελέσης. καὶ ἔχ' ἡδύτερόν μοι κα-
 θέστηκεν ὡς ἡ τῷ δεσποτῶν με καὶ φίλων δια-
 γωγήτῃ καὶ πολιτείᾳ ἐπὶ καλῇ ἀχειρήρως καὶ
 πρεσβίον τοῖς πᾶσι διαφημίζεται. εἶς ὁ ἐν
 μοναχοῖς κύρ ἀρσένιος ὁ ποτὲ καὶ περίσου πῶν
 λατινιστῶν μυστηρίων μεταλαβὼν, προσῆλθεν
 αἰτιῶν ὁμομολογήσεσθαι καὶ μεταλαβεῖν πῶν
 μυστηρίων τῶν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας, ἐγὼ
 δὲ ἔκ κατένδυσά τέτω μὴ πρότερον τέτο ἀνενέγκας
 σὺ τῷ κοινῷ ἡμῶν πατρὶ καὶ δεσπότῃ, ὅς δέ μοι προσ-
 σέ-

σέθετο ὅτι ποτὲ τέπων ἐν ρώμῃ μεταλαμβάνοντι
 συνεχώρησας ἐπανήκοντι αὐτῷ ρώμῃθεν. καὶ
 ἐκ ἀπαξιῶν τέτον τῆς θείας δωρεᾶς ταυτησί.
 μὴ γένοιτο. ἀλλὰ δεδιώς τὴν τῶν λατίνων δια-
 βολὴν καὶ συκοφαντίαν, καὶ τὸ τῷ ἡμετέρῳ χή-
 ματος ἐξωμοτικὸν ὁ αὐτὸς πέπραχεν ἐωρακῶς
 καὶ κρείας μὴ δεῖν εἶσαι τέτο ἀνεκφώνητον τῇ σῇ
 σεμνοσυρεπείᾳ, ἐκ ὑπῆξα τῷ τέτῃ αἰτήματι,
 ἐς τ' ἂν τὴν ὑπόκρισιν μοι ὅτι ταχίστα περὶ
 τέτῃ παρέξοις. ἀξιῶ καπὶ τέτοις εἰ ἡσυχίαν
 διάγεις γράφον μοι καὶ περὶ τῷ ζωγράφῳ κυρίῳ γα-
 βειλήλῃ, ἐκ ἄλλοτερον ἕνεκα ἐφθην σοι γράψας,
 πῶς γλίσχεται τὸν μοναχὸν ὑπεισελθεῖν βίον.
 μετὰ μὲν τοι τῆς ποιασῆν καταπόσεως τε καὶ
 ὑποχέσεως, φημί δὲ τῆς συμπλάσεως μοι εἰς
 τὸ ἀγιώνυμον ὅρος τῷ ἁθῶ ἐτι δὲ περὶ τῷ ἰω-
 ἀννῳ μανδρινῇ τῷ συμπλόσσας μοι ἐνταῦ-
 θα, ἀντιβολῶ γράψας τί γέγονε ἢ κατ' αὐ-
 τῷ γραφῇ, εἰ ἐξαλειφθῇ τῆς δίκης καὶ τῷ γραμ-
 ματίου ἢ οὐ, πρὸς δὲ, ταῦτα ἔσω σοι ἐν μυ-
 στικῷ ἔσῳ καὶ ἀπορήτῳ χαριτῶν με δέσποτα.
 καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, σὺ δὲ μοι ἐρασμία καὶ
 θεοφίλη ψυχὴ ἐρρώμενη διαβιώης ἐς ἐπιμήκι-
 σον χρόνον τῶν σοι καταδυμίῳ ἐπαπολαύεσθαι.
 Ἐκ πόλεως, θαρρηλιῶνος ὁ γδοῖ ἰσαμένε.

Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ μοι αὐθέντῃ καὶ
 δεσπότη κυρίῳ κυρίῳ γαβειλήλῳ τῷ φιλαδελ-
 φείας, δέλαβῶς καὶ προσσηνῶς δοδεῖν.

Ἐς ἐνετίας.

Ἐγὼ

ΕΓὰρ μὲν ᾤμην σε, παναγιώτατε δέσποτα, καθ' ὑπερβολὴν ἀχθῆναι καὶ λυπηθῆναι, ἐφ' οἷς ἐκνομιάταια προπιλας κίθην, ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς σῆς δόξας. ἔτι δ' ὅσῃν πρὸς σε ἄνοιαν ἔχων διατελῶ, τοσαύτην παρὰ σοι ὀρεῖν με βοηθεῖαν ἐν τῇ νῦν με ἐλαττωσί, τὸ μὲν ὡς τὸ σὺν φέρω πρόσωπον, ἐφ' ᾧ οἷτ' ἔπαινος πῶν ἀγαθῶν, καὶ οἱ ψόγοι πῶν πονηρῶν διαβαίνουσιν ἄνδρῶν. τὸ δὲ, ὡς καὶ αὐτὸς ἀρχιερατικὴν, εἰ καὶ ἀναξίως περιτίθεμαι ἀξίωσιν. ἐπεὶ δὲ ἡκισταί μοι ὡς τὰς διχρεῖς κατ' ἡμῶν λόγους προβαλλομένους, ἐφ' οἷς διαπεπράχασιν ἀνυπόδυνες εἰσας, καὶ τῇ ἀγορᾷ ἐλθεύειν περιέναι παξίδος, οὗς συκοφαντῶντες ἔδει ὑποβᾶλλειν καταρᾷ, τῷτιγε οὐκ ἄκρας καρδίας ἔψαυσέ με, καὶ εἰ μὲν ἰσότης εἴη ἡ αὐτὴ ἐμοὶ τε καὶ αὐτοῖς, παναγιώτατε δέσποτα, εἰκότως γὰρ ὁμᾶν τὴν αὐτὴν ἀμφοτέροις δύναιται εἶδαι σε ἔχειν. εἰ δ' ἂν ἐδὲν ἴσον, ἀρχοντὸς γὰρ ἀρχομένῃ, καὶ πῶν ἐνόμῳ βιαντῶν, καὶ παρανομῶς ἀνισότης δήπου κατέστηκεν, οὐ θέμις ἄρα τὸ πρὸς αὐτὴν ἀμφοτέροις διάθεσιν ἔχειν, οὔτε μὲν γινέσθαι δ' αἴτιον, εἴ γε μοι ἐξῆν τὸ τοῦ εἰπεῖν, τὸ πῶν ποιεῖν διαμαρτεῖν οἱ κατ' ἡμῶν ἐξομῶντες, λέγει.

(1) Haec Epistola scripta videtur Ieremiae II. Patri-

triarchae CP. vel anno MDLXXIX. quando primum de sede deiectus est; vel anno circiter MDLXXXIV., quando iterum e recepto throno deturbatus fuit.

Τοῦ αὐτοῦ φιλαδελφείας.

Τοῦ παρίσβειως τῆ τῆς φραγγίας ἄρχοντος εἰς τὸν ἑνταυθὶ ναὸν εἰσελθόντος, παναγιωτάτε δέσποτα, καὶ τὴν ἡμετέραν θείαν μυσταγωγίαν, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα ὅπως τελεῖται ἀκριβῶς ἐθέλοντος ἰδεῖν, φιλοτίμῳ αὐτὸν περιπατήσαντες, οἷα εἰκὸς γε προσεδέχθημεν. φιλικῶς ἢ μετὰ τὴν τελετὴν ὑπὲρ τῆς μητέρος ἡμῶν, τῆς μεγάλης φημί ἐκκλησίας λαλήσαντες, ταύτην αὐτῷ γνώριμον ἐποιήσαμεν· τε καὶ συλλήψαμεν, δυναμένῳ ἡμῖν δοκῶντι χεῖρα ταύτῃ ὀρέξαι, κυμνομένην ὡς ἤδη τὰ πολλά, καὶ χειμαζομένην, καὶ αἰνότατα πῶν πρότε πεπονθεῖα. ὁδὲ, πολλὰς πόνας καὶ κυνδύνας, εἰ γε δυνατόν ἔφη, ὑπὲρ αὐτῆς ὑποσεῖναι, καὶ συνάρεσθαι αὐτῆς, καὶ βοηθῆσαι αὐτῇ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ὡς οἶόν τε πρὸς τε πολλῶν καθυπέχετο, καὶ θαυμάσιόν τι πῶν ἡμετέρων τῇ σῇ προσκομίσαι παναγιώτητι προσεξεπήσατο. μεσίτην ὃ γε μοι δοκεῖ, τῷτο θέλων τῆς πρὸς αὐτὴν διαθέσεως. δεχθεῖν τοίνυν αὐτὸν ἀσμένως οἷα ποιμὴν ἄριστος, καὶ τὰ τῆς φρονήσεως βάδην ὡς ἄλλος ἐδείξ ἔμφυτα ἔχων, καὶ φιλοφροσύ-
νως

ως καθάπερ κοινὸς πατήρ ἐνηγκαλήσοις, τῷ καιρῷ ἀκολυθῶν, ὥγε καὶ θεοὶ αὐτοὶ δευδύειν ὡς ὁ λόγος, ἀντικρυς κατέμαθον.

(1) Haec quoque Epistola Ieremiae II. Patriarchae scripta videtur, circa eadem tempora, quibus superior.

Τοῦ αὐτοῦ.

Κ Απασκοπὸν μοι ἔδοξε, θεία μοι κεφαλὴ σωμαίων, ὅπως τὰ ἡμῶν ἔχει τῷ ἤδη πρὸς ἡμᾶς ἀφίξομένῳ πρέσβει δηλώσαις σοι, καὶ λαβὴν τινα δοῦναι πῶν ὑμετέρων τὴν διοίκησιν ἀπάντων ἡμῖν γνωρίσης. προκυρεῖ γὰρ οὐδὲν ἐπ' αὐτοῖς γνωστὸν ἡμῖν γέγονεν οὔτ' εἰδήσιν τινα τέτων ἔχοντες διατελέμεν, καὶ ταῦτα νῦν ταύτης εἰπέρποτε θεόμενοι καὶ ἐκτόπως ἀφικόμενοι. ἴσθιμε τοίνυν ὅτ' ἔχομε καὶ μικρόν τι ἐπὶ τὴν φυσικὴν ἀχολέμενον, καὶ τὴν πῶν λατρίων ἡρξάμενον γλώτταν ἀσκεῖν, ὡς μᾶλλον πῶν ἀπάντων τέτοις τοῖς ὀρθῶς φιλοσοφεῖν θέλῃσι ξυμφέρων νομίσαι. διὰ θαύματος γὰρ ἔχων τὴν περὶ τὰς μεθόδους αὐτὰς αὐτῶν τάξιν, καὶ τὴν τε πῶν ἀρεστοτερικῶν συγγραμμάτων ἐπὶ τὸ κείμενον διαίρεσιν, ἀφ' ὧν ῥαδίαις, πόντε σκοπὸν, καὶ τὴν αἰτίαν τέτες, καὶ τὴν συνεχίαν δυνατά τις ἡμέσως διαυσεῖν, τὴν δὲ τῆ βενιάρδου βίβλου

βλον σὺν τῇ ἐτέρᾳ τῇ αὐγῇ, μετὰ τῆς πρὸς
 ὑμᾶς πλύσαντες λήφειας ἀσμένως φίλων ἐκ-
 χειτε.

ΤΗ'ν πολὺ ἐξαίρεσαν ἡμᾶς, μᾶλλον δέ
 σε τὸ τῷ ἀρχιερέως θεῖον χρῆμα, ἀσμέ-
 νως ἐκομισάμην ἐπιστολήν σε, θεῖά μοι κεφα-
 λὴ ἱππολυτε ἐν ἣ τὸ πρὸς τὴν σοφίαν αὐτὴν
 εὐόφιστον, καὶ τὸ ἐν λόγοις γλαφυρὸν, σύντο-
 μόν τε καὶ δυνατὸν, καὶ τὸ τῆς ἀρμονίας ἑναυλον.
 ἅμα δὲ καὶ τὰ περὶ αὐτὴν ἅλα ἡδύσα δὲ μά-
 λα εἰδώς, θαυμάζειν σε κατ' ἀξίαν, καὶ ἰκα-
 νῶς ἐγκωμιάζειν πᾶσι τι ἑμαυτὸν πολὺ τῷ δέον-
 τος, καὶ τῷ ἀναγκαίου ἐκλείπειν προσεπέγνω-
 μαι. μείζονος ὧ κομιδῆς δεῖται δυνάμεως ἢ
 τῆς ἡμῶν, ὁ προαιρεθεὶς ἐπαινέστωσε τὸν ἐπὶ
 σοφίαν διαβεβημένον. τοῖνυν προσδεχθεῖσις
 τὴν ἐξ ἡμῶν ταύτην προῖσιν ῥωίδα, ὡς οἱ
 πῶν μεγίστων οἰποταμὶ τὸ ἐπ' αὐτοῖς ποσὸν τῶν
 σαγόνων. καὶ οἱ μεγάλοι θησαυροὶ τῆς ὀβο-
 λῆς, ὃν δέ μοι συνιστᾷς νικόλαον. οὐκ ἂν πα-
 τε ἡμᾶς νόμιζε λήξειν, συνεπιλαβέδαι αὐτῷ
 καὶ ἀντιποιῆσαι. καὶ εἴ γε δυνατὸν καὶ τῷ πό-
 του καὶ τῶν παραγμάτων αὐτῷ μετέχειν ἡμᾶς,
 ἥκιστα ἂν διαλιφαίμεθα. ἔρρωσο, ἡμῖν συγ-
 γινώσκων τοῖς πατρὶαρχικοῖς ἔθεσι μὴ ἐπαέρειν
 προαιρεμένοις, λάκωνες γὰρ ἐσμέν.

Μοῦνος ἄρα ζῆθεος σοφὸς ἔξοχα ἑμμεν
 ἐπάντων

F

Εν-

Εἴθε τῆς σοφίης ἴδῃ παιδοῖς θελξινόοιο.
 Ῥυθμὲς σοῖσιν ἐνὶ γράμμασι δρέμεναι
 Καὶ ῥήτωρ δεινὸς πᾶσί τε ὑψιγόνους.
 Τὰ περὶ τὴν τεσαρακοσὴν ἀχολαμένοις καὶ ἐς
 τὴν φυσικὴν οὐράνιον ὅσον ὁσημέραι φροντίζουσι.

/

Τοῦ αὐτοῦ.

Εἰ καὶ μὴ τὰ ἀρῆματα ἐπανακάμπτεν, ὁ
 φιλόσοφος φησι ἐλλογιματάτη μοι κεφα-
 λή, ὅ, γε πῶς πεπερασμένην νομίζουσι τὴν
 τῷ θεοῦ δύναμιν εἶναι, οὐ τὴν τυχεῖσαν αὐτοῖς
 προξενεῖ ζήμιον, ὅτι γε ὅλως τὴν τῆς ἀναστά-
 σεως ἀπαναίνονται ἐνέργειαν, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ
 μὲν πέρας ταύτην ἔχειν θανάως ἐκκηρύττοντες
 καὶ τῷ τὰ ὅσα τὰ ξηρά καὶ ἀκίνητα, ἀπειροδυ-
 νάμῳ ἰχϋεὶ παιδομενοί, καὶ τὸν τοῖς φυσικοῖς
 ἐντροφῶντα χαίρειν εἰπόντος, τὴν πρὸς τὸ εἶ-
 ναι, μᾶλλον δὲ τὴν πρὸς τὸ ἔκ εἶναι προσδοκῶ-
 μεν ἐπαναλήφεσθαι κίνησιν, ἣν περ καὶ σὲ αὐ-
 τὸν ἀξιούμεν διὰ τῆ παρόντος τὸν τὰ δεινὰ τῆς
 τύχης ἀπηντηκότα καὶ καθυπερβολὴν ἀνιδέν-
 τα καὶ δειναῖς ἀλγήσεισι συχεθέντα οἷον τινα
 παραμυθεῖαν κικῆσθαι εἰς τὸ ἐπικυφίζειν τὰς
 ἐκ τῆς καρδίας συνεχεῖς ἀναφυσόμενας σοι ὁ-
 δύναις, καὶ τὰς ἀφορήτους λύπας, ἀλλ' ὁ δαί-
 μων σοι τῇ τῆς φιλτάτης σέρησι προξένησοι,
 ἀλλὰ πῶν μὲν τέπων ἄλις, ἡμεῖς δὲ οἱ ἐπίμῳς
 τὰ τῷ πλῶ ἔχοντες, ἀμφοεῖδιόντι μέλιτος μέ-
 509,

ζόν, καὶ τῶν μηδικῶν μύλων μικρόντι μέρος,
μνήμης ἕνεκα δεῖν ὡήθημεν ἐπισεῖλαι σοι τῶν
ᾧ ἐνταῦθα ἄλλων ἀγαθῶν εἰδὲν ἀπηλαύσα-
μεν, ἀλλὰ πανταλείῳ πιεζόμενοι τιμῇ.

Ἡ μὲν μνημόνδσον πάντ᾽ σὰ δὲ τιμῆς καὶ
δαύματος ἀγειν ἢ ἔχειν διηνεκῶς μὴ παυόμε-
νος.

Τοῦ κύριου ἐκτονόμης.

Τὴν ἔμπλεον σοφίας ἐπιστολήν σε, ἀσ-
μένως ἐκομισάμεν, ἀρχιερέων ἀείσει, ἐφ'
ἣν καὶ αὐτὴν τὴν σοφίαν δὲ μετὰ λελύπηται,
ἐκ ἕσσης μοιχολλῆς τά γε πάντ' ἄνδρα. δὲ δὴ ᾧ
κρητῶν ἐποίμωσ' ἔχω διαπλάσσει, ὅσα ἡμῖν τῆς
σῆς ἕνεκα ὑγείας διὰ τῶν μεθοδικῶν σοι γε γεω-
ματων ἐμφανίζεις, ἀλλ' ἴδι μὲν ὡς πολλάκις
ὡς λόγους τῷ μερικυριάτι ἐκείνῳ ἐλθόντες, καὶ
ὅπως ἄρα δὲ ἔχειν ἡμᾶς, καὶ τὸν δὴ πάντα
χρόνον ἀπεφρον, εἰ γε δυνατὸν ἀρρώστιας πυν-
θανόμενοι πεκτῆσθαι, εἴ γε ἂν γε ἄλλως ἐκείνος
ἀντέφασκεν δὲ κατεῖν ἡμᾶς, εἰ μὴ διέπτης χη-
σαίμεθα, πολὺ διαφερέσσης τῆς γε νῦν κακο-
χύμε καὶ ἀνωφελῆς ὑπαρχέσσης, ἢ τῷ ἀνθρώ-
πῳ ταχιστὸν, εἰ μὴ τῇ δαίμῃ χάριτι
φιλέττεσθαι, σφασάγει τὴν κατέλυσιν. αὕτη
τοῖνον ἢ τῷ ἀνδρὸς ἐκείνου ἀποκείσσης, σφασάγει
μὴ ἄπρωτα ὑποβρύχιον, τοῖς τῷ
ροσημάτων κύμασιν ἐθέλοντας ἔχειν. εἰ τοῖνον

τῷ ἀτόμῳ, ὅγε τῇ πίσει ἐς τὸ αὐτὸ
 ἀνακάμψειν τῇ ἀποδείξει ὅ, μονατὰ
 εἶδη, καὶ τὰ ἀρεθμῶ ἐν, καὶ συνεχῇ πίν
 χοντα, διαίτης ὑγιεινῆς, καὶ ἐφορίμῃ ἀνάγκῃ χη-
 θαι καὶ τῷ μὲν τέττων.

Τοῦ αὐτοῦ.

Εἴ καὶ μικρὰ γε χολή παρ' ἡμῖν οὐκ ἔνε-
 σιν δρεῖν σπασδαῖον, ἄρῃσε νικόλαε, ὑπό-
 τε πῶν ὁσημέραι ἐκφυεσῶν ἡμῖν φροντίδων,
 καὶ ἀλλεπαλλήλων ἐννογῶν, ὑφ' ὧν καὶ τοῖς
 ἡμᾶς φιλικῶς ἔχουσι, λακωνικῶς βηληθῆμεν
 γράψαι κωλυώμεθα· ἀλλ' ἄγε σε' μεμνημέ-
 νοι τετὶ τὸ μικρὸν μὲν φέρον δὲ μείζον πόθον,
 προσεπιστῆλαίσοι δέον ἐκχίναμεν, σημεῖον
 μέγα τῆς πρὸς σε ἡμῶν διαφύσεως, καὶ ἀνα-
 ξαλείπτει μνήμης, δεχθεῖσιν δὲ αὐτὸ ἀσμέ-
 τως, εἰ καὶ λόγων μοῖραν ἐκ ἐκτίμιον μεγάλην,
 καὶ τοῖς μεγάλοις καὶ καλοῖς συγκαταλέξιας.
 σὺ δ' αὐτὸς τῷ πῶν μεσῶν θείῳ σικκῷ προσέρ-
 χεσθαι κατεπίγνον, καὶ εἰ δυνατόν· αἰεὶ παρ' αὐτῷ
 τῷ μένειν μὴ κατοκνεῖ, καὶ ὅδ'· σκαυτὸν κατακα-
 σμήσεις οὕτως πόδιον καὶ τῆς φήσας πᾶς σε μα-
 κρείης τε σμῆ καὶ ἀειμνήσας, τοῖς ἅπασιν ἐμ-
 φανίσαις· ἔρρασό, κυδονίηθεν ἀφ' ἧς' ἐκκαμα-
 βρίου ιδ' σπασδαῖς.

Τοῦ

Τῷ αὐτοῦ :

ΟΤ' μικρὸν λελύπημαι, θεῖα μοι κεφαλὴ
 θεοδώσει, ἐς μηδοπώσεν ὄφλημα δι-
 αθέσεως, οὔτε φυσικὸν, οὔτε ξενικόν, οὔδ' αἰ-
 ταιρικόν, τῆς σῆς ἀπολαύσεως σεμνοπαρεπείας, καὶ
 ταῦτα ἐφ' οἷς ἔναγχος ὑπὸ τοῦ ἀντιχείσε-
 σεραιφίμ, ὃν οἱ περὶ ἡμᾶς σεφανίτην ἀνὰ τὴν
 δυστυχίαν ἀκηγόρευσαν πόλιν, καὶ πνύματι-
 κὸν, φῶς τῆς ζημίας, οἱ τὸ ἥθος ἐπίβελοι καὶ
 μηδὲν ἴχνος χριστιανῶν ἑαυτοῖς ἐπιφέροντας,
 τοῖς πέποσι καὶ ἀχαΐδαις σοι πορίεσσαν. ἄρα
 γὰρ πρὸς θεοῦ ὑμεῖς ἥς τε οἱ τῶν πάλαι ἐκεί-
 νων ἀνδρῶν ἀπόγονοι; Ἐπὶ πῶς ὑπὸ ἀνδραπό-
 δων τοικῶν, καὶ καθαρμάτων κυριδέναι καὶ
 διοικεῖσθαι ἀνέχετε; πῶς τὴν τῆς ἐκκλησίας σεμ-
 νοπαρέπειαν, ὑπὸ ἀσήμε καὶ ἐν κακοῖς τὸν βί-
 ον διαπύσαντες φέροντες ὁρᾶν διευθύνεσθαι; ἀνά-
 σθητε παντὶ δένει, παντὶ ἔσῳ, ἀπέλασατε τῆς
 μάνδρας τὸν λύκον, τὸν λιμεῶνα τῆς ποιμνῆς
 τὸν τῷ ἀντιχείσερ πορόδρομον, τὸν ὃν ἡ κύκρος
 ἔναγχος ἀσμένως βιᾶντα ἔγνω, πατάβιον δὲ
 ἥδη οὐχ ἥττον ἐκείνης πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ δαι-
 μονιῶντα διέγνω. τοίνυν ἂν σοι πᾶσιν θήρ
 φιλίας παραλέλειπται, δείξοις ἂν τὸ τόγε ἡμῖν
 περὶ πλείεσσι ποιῆσι, καὶ αὐτῷ ἐπιτυχᾶναι δαι-
 μονίως ἐφικμένοις.

Οτι μὲν τῆς ἀληθείας ἢ τις ἐστὶν ὁ κύριος
 ὑπερασπίσας, ἐν ὅλῃ ψυχῇ ταύτῃ τοῖς
 ἅπασιν ἐφανερώσας παντίπερ δῆλον, ὅτι δέ γε
 καί μοι τῷ ἀδίκως κατηγορηθέντι ὑπὲρ ὃ τῶν ἀ-
 πείρων με ἀμαρτιῶν δικαίως τιμωρηθέντι, ὡ-
 πρὸς ὃ καὶ τῷ γένει παντὶ τῷ ἡμετέρῳ ἐβοή-
 θησας, ἐως ἄλλος τις ἥλιος τὴν ὁμίχλην τῆς
 ἐπ' αὐτὴν ἀνεγειρομένης, καὶ σχεδὸν μέλαινα
 ἐθέλῃσαν πεποιηκέναι, διέλυσας, καὶ τοῖς τ'
 ἐσπεροῖσι ἅπασι, καὶ τοῖς ἐπ' αὐτὰ γαδείρων
 ἐμφανῇ γέγονε. τοίνυν ξύμπαντες ἡμεῖς δὲ χα-
 εῖσαμέν σοι, καὶ τὰς μεγίστας ἀμολογῆμεν χα-
 ρεῖας, τῷ ὑπὲρ ἡμῶν συναλγύσαντι μὲν τῆς λύ-
 πης, συνδόμενα ὃ τῆς δὲ φροσύνης, ἣν ἡδὴ ἀ-
 νήκοας, ἢ ὅσαν οὐπω ἀκέραις ἐκῆν ὑγίαινε καὶ
 ἡμῶν ἐν ταῖς πρὸς θεῖον ἐντάλξεσι μέμνησο τῶν
 τόπων παρὰ τῶν κροίσας χρηζόντων καὶ τὰ μάλι-
 στα δομένων πλαττε.

Εἰ μὲν καὶ ἄλλος τίς κομῇ δὴν ἀλγεῖ, πανα-
 γιώτατε δέσποτα, ἐπὶ τοῖς ἀφορήτως συμ-
 βιβηκόσι τῇ ἡμετέρᾳ μαζῇ ἐκκλησίᾳ, τῇ πα-
 ῖστα, οἱ μοι, σχεδὸν πνεύσῃ, καὶ ἡμῖν ἅπασι
 τοῖς ὑπ' αὐτὴν οὔτε σιηπόσι μέλεσι, μείζονα
 τὴν ζημίαν καὶ τὴν πῶσιν χαλεπὴν ἐποίμως ἐ-
 χέσῃ προσενεγκεῖν, ἢ σὺν ἐμοὶ οὔτε καὶ μετ'
 ἐμὲ ἀντικρύς ἐσι ἐν ᾧ ἐγὼ γε νῆ αὐτὴν τὴν βί-
 αδα

ἄδα ἥς καὶ αὐτὸς λάτρεῖς εἰμὶ, ἐκ ἄνποτε παύ-
 σομαι ἄχθεσθαι, καὶ ὑπερβαλλόντως ἀνιᾶσθαι
 ἕως ἂν ταύτην ὁ πῶν ἀπάντων βασιλεύς, ὃς
 καὶ μόνον τὴν αἰχμαλωταθῆσαν φύσιν καὶ ταπεινω-
 θῆσαν ἐλύτρωσατο καὶ ἀνύψωσεν, ἀλλὰ καὶ
 εἰς τὴν ἀνωτάτω τίμην ἀνήγαγε, ὑπεράνω τῶν
 θείων γινώσκειν ταύτην, ὅτι πῶν ἁκρων δυστυ-
 χιῶν ποιήσας. ἢ οἶμαι ξυνθεῶν τούτων ἀπάν-
 των ταχέως ἀπαλλάξαι καὶ ὅλως ἐλευθερώσειν,
 διὰ τῆς θεωπεσίας θεολήπτε, οὐ τὴν ἀρετὴν εἰ-
 κότως ἂν πῶντι αἰδῆς θείει καὶ οἱ θεοί, ἀλλ' ἐ-
 μόνον εἰδὺς ἐπιμοιότητι ταύτῃ γε καὶ ἡμῖν ὁ πα-
 σὶν ὁφθεῖν θεραπεία, ὅτι τὴν λοιμωτάτην ὅσον
 τὰς μπατεσαονικηφότηας φημί, ὡς παλαιό-
 γλυκὺς ἰησοῦς τῷ ναῦ, ἀπελάσας ἀπὸ σκορᾶκη-
 σεν, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς κυρίου πόδον ἐκ ἀδε-
 νέερον τῆς χρυσοῦ καθιστάναι ποιεῖν. καὶ γὰρ
 ὁ περὶ κυρίως πόδος ἀδελφότερος ἐστὶν ἡμῖν, ὅ-
 ταν ὁ τῆς χρυσοῦ δυνατώτερος καθέστηκε, τοίνυν
 ἢ σὴ παραγιώτης δεχθεῖν ἀσμένως τεκμείρι-
 ὄντι τῆς πρὸς αὐτὴν ἀνεξαλείπτει με μνήμης,
 καὶ σημείον ταῖς ἁκραις δαλικῆς ἀπειθείας,
 τῆς πρὸς σε τὸν δεσπότη με. εἰ δὲ γε τὸ δῶ-
 ρον εἰτελές, ὅξ εἰτελῆς μὲν πάντως ἦγε, καὶ τῇ
 ἐξολογέρᾳ πάντων πῶν θηρίων πενία συνόντος,
 ἐλευθέρᾳ δὲ, καὶ εἰδότης διδόναι οἷς δεῖ, ἢ
 λαμβανόντος ὅθεν δεῖ, εἰ γε τῷ τῆς ἀρετῆς ἰδι-
 ον, τὸ εἶ ποιεῖν μᾶλλον, ἢ τὸ εἶ πάχειν καὶ
 τὸν φιλόσοφον. ἔρρωσο, ὅξ ἐνετιῶν ἀφ' ὧν ἀφιλ-
 λίου καὶ, δεῖλος τῆς παραγιότητος σε

Γαβριὴλ ὁ φιλαδελφείας.

Εγὼ μὲν εἴπερτις ἄλλος ρεάμμασι καὶ ἀπὲρ γ-
 μασι πὴν ὅσῃν ὄνοι μ' ἔχων διαπελῶ ἐμ-
 φωνίζῃν ὑμῖν , ὅσον ἐράνιον ἐφίεμαι , πολὺ
 ᾧ μοι δοκεῖ δὴ πρὸς μείζον ἐς' ἀδίκημα , καὶ
 ἥλικον ἀμάρτημα , τὸ μὴ διὰ μνήμης ἔχειν ,
 εἰς ποῦθ' ὄρον , καὶ ὅσον ἐπὶ ὀρίσῳ , ἀνύπο-
 πτον ὄνοιαν ἔχοντας καὶ ἐπ' αὐτοῖσι χαλί-
 ζεται πῖς ἐταίροις ..... πάντως μὲν λυπερεῖσθαι
 λυπηρόν ἐστι καὶ χαλεπὸν κατὰ δημοθένην , ἄλλως
 τε καὶ ὑπ' ἐχθρῶ φησι τὸ συμβαίνει , μάλιστα ἢ
 τῆς παρήμῳ ὄνοιας καὶ φιλανθρωπίας , ὅσω
 περ καὶ τὸ τυχεῖν τῶν μεγίστων , οἶμαι ἢ ὑμῖς
 συγγνωκέναι μοι χειμερίοις ἐντυγχάνοντι αἰεί .

Τὰς μὲν ἐσχάτας ὑμῶν ὀδύνας καὶ ἀφορήτους
 ἀλγηδόνας , ἡ πῶν ἱερῶν σε ρεαμμάτων
 παρυσία διέλυσε , παναγιώτατε δέσποτα , καὶ ᾧ
 ἐμόνον τὰς ἀλήκτοις ὀδύνας , ὁ ἀμόναχος σε
 ραφίμ , καὶ οἱ αὐτῷ ὀπαδοί , ἡμῖν ἀπορρητόχασι
 κατεπιζόμεθα , ἀλλὰ καὶ ταῖς τῆς σῆς πανα-
 γίοις , ὡς μὴ ὅλως γνῶντες ὅπως τὰ περὶ
 αὐτὴν ἔχει , καὶ οἷου τέλους τέρξεται , ὡς δ' ἐ-
 ξαπίνης τὸν ἐμὸν καλῶς ἔχειν δεσπότην μεμα-
 ρηκῶς , καὶ χρηστὰς ἔχειν τὰς ἐπὶ κωνσταντίνῃ
 ἐλπίδας , ἐκ ἑτὶ συνεχόμεθα λύπαις , ἔτε ἄ-
 γιος ἡμῖν ἐνεσι . καὶ δὲ περὶ τὸν κύριον τὸν βε-
 σιάειον , τὸν γαμαρὸν τῷ λαμφοτάτῃ πέφου
 βοι-

βοιβόδα, οὕτως ἔχει, παναγιώτατε δέσποτα. εἰ μὴν ὁ ρήθεις ἡσυχῶς διαχειν ἐνταῦθα ἐθε-
λήσειεν, καὶ ὡς τῶν πολλῶν εἰς διαφίβειν,
μὴ δὲ πλεῖον βρύθειν φαίνεσθαι τοῖς ἐν τέλει
συγκαταλέγεσθαι, οἶμαι ξὺν θεῷ τὰ πάντα
κατασκοπὸν αὐτῷ γρηθήσεται. εἰ δ' αὖ ἄλλως
παρ' ἢ τὸν εἰρημένον ἔσῳπον ἐθέλῃσεν βιῶσαι,
ἐκ δὲ τύχησεν, οἱ γὰρ ἐνταῦθα διοικίται τοὺς ὑ-
ποφόρον καὶ δαλείων, τῷ ἐν κωνσταντινουπόλει τυ-
ράννῃ ἅντας, προσποιεῖσθαι φανερώς καὶ λαμ-
πρώς δεχεσθαι οὐ βούλοισι, τὸ παρανόμιον ἀ-
ποσκοπεῖντες τῷ ἄλλῃ φαλάγγδος. τὸ συνά-
γειν γὰρ εἴωθεν ὅθεν οὐκ ἔσπειρε, καὶ ἀρπάζειν,
ὅθεν ἐκ εἰσήμεγε.

ΑΠὸ τῆς ἐγκροβλαχίας τῇ παρουσίᾳ τῇ
ἱεραγίᾳ σε χράμματος, ὡς δ' ὄφρα καὶ ἡ-
μᾶς, παναγιώτατε δέσποτα. τὸ μὴ τῷ μαθεῖν
ὅπως τὰ περὶ τὴν θείαν σε καὶ μακαρίαν ψυ-
χὴν διοικεῖται. καὶ τῷ μὴ παραρᾶν ἡμᾶς δὲ
μάλα μεμαθηκότες. οὐκ δ' ὡς ἐξαπίνης ἐπα-
νήκειν σε πυθόμενοι ἐς κωνσταντίναν, ὡς λό-
γος, κατασκοπὸν σοι, ἢ μάλλον εἰπεῖν βέλτι-
ον, τῇ οἰκεμενῇ, καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας ὑπε-
ρασπισαῖς, διήνυθαι τὰ πάντα, τῇ διειδηνέ-
σῃ προνοίᾳ πισδύεται, μεγάλας μὲν ταύτῃ χά-
ριτας ὁμολογεῖμεν, καὶ ὁμολογεῖν ἐπαυσόμεθα.
πῶς γὰρ ἐ; οἱ τῶς ἀναιδεῖς, τῶς μὴ τε ταῦν-
τα, μὴτ' ἂν γινόμενα πολυμῶντας λέγειν, καὶ
ἀναι-

ἀναίχονται ποιεῖν ἱερεμία τῷ πάνυ δίκην δώ-
 σασιν ὡς εἰκὼς ἠγάμεθα, καὶ βιβαίαν παρρη-
 σίαν μὴ ἔχειν ὁμολογεῖμεν, πῶς θύομεν, καὶ
 πῶς πρὸς πάντα χρῆσά ἀντιπατομεν, καὶ αἰ-
 χύνην ἐκ ὀλίγην τῷ δυστυχεῖ ἡμῶν γέγει
 παρυσῶνται καὶ παρυσήσονται. ἀλλὰ τῶν μὲν
 σέπων ἄλις.

Τῷ πανιερώτατῳ δεσπότη κυρίῳ γαβριήλ τῷ
 φιλαθέλει.

Δ Ἰκαίος ἀν εἴη, πανιερώτατε δεσπότη, δι-
 καίαν μέμφιν μεμφθῆναι, καὶ ἔνοχος
 πάσης ἀπορεπῆς ὑποπτειθείσης περὶ ἐμῆ ὑπο-
 φίας εἶναι, εἰγνὸς ἐγὼ τὸν ἄνθρωπον, καὶ μὴ
 καταγνὸς, μετὰ τρίτην ἡμέραν τῆς εἰς βιένναν
 ἀφίξεως, πῶς ἐκεῖσε, μὴ ἀνεχώρησα ξυνοσίας,
 ἀλλ' ἐπειδή περ ἐγὼ τὸν ἄνθρωπον ὁξυκλήαν-
 τα γνῶς, καὶ μηδεμίαν νεθεσίαν ἐπ' αὐτὸν τὸ
 ἐνεργεῖν ἔχουσιν, ἡμέρας ἧ πεπαισκαίδεκα,
 μέχει πῶς τιβιγγίας διάστημα ἐτι μετ' αὐτῶν
 δεῖον ὁδοῦσαι, παραιτησάμην τὸν ξυνοδοπό-
 ρον, πῶς ἐκ ἀπελύθην ἐπὶ λοιμῶν καθεύδω
 καθεῖναι ἐγκλήματος μένω τοίνυν ἐνταῦθα πα-
 νιερώτατε δεσπότη, τοιῆδε πειρώμενος δαίμο-
 νος, οἷον εἴση παρὼν τῷ ἀδελσιμωτάτῳ ἀπέ-
 σταλκα παρωτοπάπα, ὁ δὲ τὴν ἀπανταχῇ φέ-
 ρουσιν ὄχετο, ἀχρηδῶν παξιδάρχης τραφομε-
 νός τε καὶ ὀνομαζόμενος, ἀλλ' ἐπὶ τῶντις μὲν
 ἐγὼ

ἐγὼ ἠδουκῆσθην ἐδὲν , πλὴν ὅτι τῆς προκειμέ-
 νης οὐδ' μοι κεκώλυται . μένοις ἔν, πανιερώτα-
 τε δέσποτα, τῶν τὴν ὑπόχεσιν ἐπ' ἐμῇ φυ-
 χῇ διδαιμονία τὸν θεὸν ἱλεέμενος ἀλλὰ καὶ
 τῷ ἐνδοτέρῳ τῆς ψυχῆς αἰὲν ἀναπεριπαίζων
 ἐ λήγω , τί ὅτι καὶ τῆς σῆς βοηθείας μὴτε
 πολλῶν ὅσον οὐκ ἀπολέλαικα , καὶ ἄλλο τῷ
 τέτε , ἀλλ' ἐμφύτῳ προσάπτω τὸ αἷτιον , ὅς
 ἄπερ ὡς ἐνόμιζον τῇ σῇ προσέρχε-
 σθαι ἱερώτατε , διόπερ καὶ εἴλημαι ἀνάξιος τῆς
 παρὰ σὲ προμυθείας ἐπιτυχεῖν
 ἀρ' ἀνάγκη μοι ἐθνεσιν ἄλλοδαποῖσιν ξυνδιατᾶ-
 σθαι εἰ τὴν σὴν δύνωμι , πανιερώτατε δέσποτα ,
 εἶχον ταύτῃ προμυθεμένην , ἀλλ' ἔν καὶ αὐθις
 κατ' ἠδόνην μοι τῶν ἐσσε , καίτοι μακρὰν πε-
 ἀποίκισμαι ταύτης ἀπολαμβάνειν ἢν ἀποδέ-
 ξηται τὸν ἱκέτην . ἐρρωμένην διατρεῖν κύριος
 τὴν σὴν ἱεράν κορυφὴν , πανιερώτατε δέσποτα , ἢ
 μὴν τὰ ἄριστα δόχομένην . δόπο βιέννας νοσημβά-
 ρ , 15' φφπθ'

μικρὸς δῆλος λεόντιος ἱερομόναχος .

Τῷ πανιερώτῳ καὶ σοφιστῇ μητροπολίτῃ φιλαδέλ-
 φειας κυρίῳ ἡμετέρῳ κυρίῳ χαβριήλ , ὁ παππὸς
 χίρῳ ἱππόλυτος, ἐπίδοσιν πνεύματος ἁγίου

Τῇν μετὰ τῆς προσυγκέσης δορυφορίας καὶ
 αἰδοῦς ἀνάρρυσιν , εἴτε παλινωδί πισ-
 θεῖς τῆς σῆς ἐνδελειχῆς μοι σεμνεσφρισιόητος,
 ὦ θεε

ὦ θεῖα καὶ ἱερὰ κεφαλὴ, ἥσθην πῶς δοκεῖς μέ-
 χος πάντε μοι τῷ ἐπεὶ χρисέον, δι' αἷς ὑπολή-
 φεις ματαίας καὶ ὑπονοίας, οἷδας ἡμεῖς δὲ παρ-
 φιλάτε, τοσούτον σε ὑπὸ πῶν ἀσθενειῶν, ἐπι-
 καιρικῶν πραγμάτων, ἰδεῖν ἐπέβράπημεν, ὅ-
 σον οἱ ἐν πελάγει ἀλλήλων παραμειβόμενοι.
 πλὴν καὶ τὸ μεταξὺ διάστημα ἐκ ὀλίγον ἡμᾶς
 ἀπετείχισεν, ἀλλ' ἡ τῆς φιλίας διάθεσις, ἐκ
 ἀπ' ἀλλήλων διασῆναι πεποίηκε, καὶ εἰ τὴν δι-
 ἄσματος ὁμιλίαν ἀπεκλείσθηνμεν, ἀλλὰ τῇ δι-
 αανοίᾳ καὶ φωνῇ. ἔ' ἵσχυῆσαι τὰ σὰ σὺν θεῷ
 προτερήματα, ὁ θεαπέσιος φίλος δυνάμενος,
 καὶ ὅπερ φύσει ποιεῖν ἀμήχανος τῷτο φιλία ἐπι-
 ποεῖν ἀμήχανον. καὶ ἔστιν ἰδεῖν ξέρον θέαμα
 γινόμενον, τοῖς ὁρώσί τε, καὶ ἀκούουσιν, ὃ γὰρ
 ἔτε δυνάσκειμαι κατεπράξατο, ἔτε ἄλλη τὰς ἐν
 πνευμάσῃ μεθόδος, τῷτο φιλία καὶ ἐφέρεῖν ἡ-
 δύνατο καὶ ἐξεργάσασθαι. διὰ τῷτο χρητὴς
 ὁμόσε ταύτην, ἀσπάζεσθαι καὶ φιλεῖν. ἀγὰρ
 παρὰ πῶν ἄλλων ἀμήχανα ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ
 ἀδύνατα, δυνατὰ μᾶλλον εὐρήσεις ἐν ταύτῃ ὡς
 καὶ τὰ ἀδύνατα δύνασθαι. ἐπεὶ καὶ σύνθετος
 καὶ σύνδεσμος καθέστηκεν πάσης σοφίας καὶ φι-
 λοσοφίας. αἱ δὲ ταῦτα οἶδασιν, τὸ, μετρίως
 διαθέσθαι τὴν βίτην, καὶ ἀχρημοταίε τὴν
 συμφορὰν, οἷον ἡμεῖς θαυμαστὰ ἐπεπόνθημεν
 εἰ καὶ ὁ θεὸς ἐκ εἵας ἡμᾶς πειρασθεῖναι,
 παρ' ὃ ἐκ ἡδυνάμεθα. ἐρρωμένος μοι διαβι-
 ῶν, ἐρρωμένος δὲ ἀλλήλῃν δευτὸς ἀρ-
 χιερέων κερωνῶν καὶ σοφῶν ἀκροθίνων, ἐμοῦ
 ἵ κα-

ἢ καὶ πάντα παραιδεσιμώτατε δέσποτα, καὶ κα-
ταξιῶ εἰ μὴ ἀπαξιῆς, μὴ λῆγε τῷ ράφειν.
ἴσθι γὰρ ὡς ἐκολίγης τίς παραμυθία, ἡμῖν
τῆς πάντοθεν ἀπαρακλήτου ἐκ τῶν σῶν σοφω-
τάτων γραφῶν (τῶν ὡς ἄλλο κέρασ ἀμαλθείας
τό τε ὃ νῦν καὶ αἰεὶ ἐπιρρώνυε ἡμᾶς ταῖς παρὸς
θεὸν δ' ὁποσδέκτοις ἐντεύξεσιν).

Ταῦ ἀπὸ τοῦ.

Τοῖς πατριπάτοις καὶ θεοφιλετάτοις σοφώτατοις τε καὶ
λογιωπάτοις ἀρχιερεῦσι ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπη-
τοῖς ἀδελφοῖς καὶ συλληπτοῖς κυρίῳ γαβριήλ.
τῷ φιλαδελφείας καὶ κυρίῳ μαξίμῳ κυδ' ῥων
τῷ μαργουρίῳ, ὁ πεπινὸς ἱππόλυτος ἐ-
πίδοσιν πνεύματος ἀγίου.

ΤΡέχει μὲν πᾶς εἰς τὴν ἄνω βοήθειαν ἐφ'
οἷς καὶ χρήζει θεόμικτος, ἔ γάρ ἐστιν ὅς
τις ἐδέεται. οὕτω γὰρ τὴν καθ' ἡμᾶς σαφῶς
οἰκονομεῖ καὶ πλέκει ἡ πρόνοια, ἵνα πᾶς τις
ἐξ ἑαυτῆς μανθάνων, ὁποῖόν ἐστι τὸ, δεῖσθαι
αὐτὸς ἐπ' ἄλλων καὶ ἄλλων θεόμενος, δύνῃτος
εἶναι τῷ θεομένῳ, ἐκ τῶν καθ' αὐτόν τ' ἄλλος
ἕϊον σοχαζόμενος, καὶ ἀρκεῖ ἐπὶ τῆς εἰκότος
ταύτης εἰσθεῖν τὸν λόγον, νοήμασι καὶ οἰδήμα-
σι λόγων καὶ ἀρχιερέων κανόσι, σάθμασι,
καὶ κορωνίσιν λόγον ὑποσημαίνων συμβολικόν,
νόει γὰρ φησιν ὁ πίνδαρος, ἐνδὲν φέρετε
τὴν εἰκόνα ὑμεῖς θεασεσιώτατοι, οἱ πολλῶν
ὑπερέχοντες, καὶ εἰ καὶ πάντων εἶπω, ἐκ ἂν ἀ-
μαρ-

μαρτάνω , κατὰ γὰρ τὴν ἀξίαν , καὶ ἐντελέχεια
τῆς σοφίας ποσότητάτε , καὶ ποιότητα τῆς ὑψη-
λοτάτης φιλοσοφίας , καὶ χρῆζουσιν ἡμῶν ἐνταυ-
θα , βοήθειαιτ' ἐκ τῶν αὐτῶν . οἶμαι δ' ὅτι ἡ
πρὸς με βοήθεια , καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν σεμ-
νοπρεπείτητα διαβήσεται , καὶ ἄλλως , ἢ ὃ
ἂν , καὶ αὐτοὶ χρῆζονται ἐκ λατρυχῶντες τῷ
δέεσθαι . ὃ γὰρ μέγ' ὡς μέγ' ἔμεν ἀντιμέξει-
σθαι παρὰ Θεοῦ διδασκόμεθα , χρῆσθαι
τοιγαρὲν ἐν κυρῷ τῷ ἐν δέοντι ὑπὸ ἀδελφοῦ
τῇ δυνάμει καὶ τὴν βέλῃσιν , ὡς ἂν δυναμο-
δύναμις ἢ δύναμις γένοιτο , ὡς ἐχθρῆτικὸς αὐ-
τὸν ἰχυρίσαιο . ὃ γὰρ τὸν τετράγωνον ἀρεθ-
μὸν κατ' ἑαυτὸν πολλαπλασιάζων , ποιεῖν τὴν
δυναμοδύναμιν .

Ἐρρώσθέμοι καὶ δὴ βιώοιτε , πρῆξτε καὶ
ἀδελφοί , εἰ μὴ ἀπαξιῶτε αἰδισιμώτατοι καὶ αὐ-
θέντες καὶ δέασοσθαι πανιερώτατοι , χαρίζομε-
νοί μοι , καὶ ὡς ἐγὼ θέλω , θέλω δὲ ὡς αὐτὸς
ἐπ' ἑμαυτῶν , ζῶν ἢ ὑμῖν καὶ τὴν κατὰ κό-
σμον δέπρῃαν πάλαι προσεπνυξάμην . τὸν
ἡμέτερον ἀντιφίον νικόλειων τὸν ἀνδριόπυλον
συγίστημι ὑμῖν ὡς ἑμαυτὸν , τὸν οὐτιδανὸν ἐν
χρυσῷ ἀδελφὸν ἡμῶν . πάντες οἱ ἡμέτεροι δὲ
ἡμῶν πάμπολλα προσαγορεύσει τὴν ἡμετέραν
τελειότητα , καὶ γόνυκλιτῷ πᾶς τὸ δειπποτικὸν
σῶμα αἰρέσας πανόληθρως κατασπάζονται .

Μεμακτριῶνος , δέκα ἐπὶ ἑξισὶ φθίνοντος.

Τῷ

Τῷ πανιερωτάτῃ μητροπολίτῃ τῆς ἁγιοπάσης μητρο-
πολίτῃ τῆς ἁγιοπάσης μητροπόλεως φιλαδελφείας
κυρίῳ γαβριήλ τῷ τεβήρη νικηφόρῳ ἱερο-
μόναχῳ ὁ χαρτοφύλαξ αὐξήσιν θεοῦ
πνεύματος.

Ὁ ὅτι παύεται ἡ κακία πρὸς ἑαυτῆς ὑπουργοῦς
καὶ πᾶν τὴν ἀρετὴν μετιόντων διερεθίζου-
σα πᾶσι ὅποις κακώσιν τῆς κατὰ ἡμᾶς ἔχουσιν
πρὸς πάντας ἀγαθὴν ὑπόληψιν σμικρύνει
μηχανομένη, ἐφύρασα τῆς δι' ἀρετὴν εἰς ὅ-
ψος ὄντας ὁρᾶν, εἰς ὅπερ αὐτῇ διὰ ποιητικῆς
ἀναβῆναι ἐδυνατόν. τοιαῦτοντι περὶ σε τὴν τι-
μιωτάτην μοι κεφαλὴν ἐναγχος συμβεβηκέναι
πυθόμηνος καὶ λελύπημαι σφόδρα καὶ ἡδὴ τὴν τὴν
μέγιστα, τὸ μὲν, τὴν τῇ διαβαλλόντων ὁδυρόμε-
νος ἀπολίσσω, τὸ δ', σὲ τὸν διαβληθέντα λαμ-
πρότερον ταυῦν ἢ πρότερον ἀναφανῆναι μερῶν
δικῶς, ὥστε ξῆναι μοι λέγειν ἀπεναντίας τῶν
σοφῶν σολομώντι, ὅτι σκοφωτέρα ἄνδρα ἔχει
ταπεινοῖ, ὡς αὐτὸς διαπελόμενος, ἀλλ' ἀνι-
ψοῖ, ὡς ἐπὶ σοὶ γεγονὸς τεθεώρηται. χαίρειν
τοιγαρὲν καὶ συχαίρωσαι, πανιερωτάτε δέσπο-
τα, τῆς τοιαύτης κατὰ σε τὸ γενεῖν ἔχον σκλη-
ρωθῆσης διαβολῆς παρὰ πᾶν μὴ φοβημένων
τὸν κύριον ἀνωτέρω φανέντι. πῶς γὰρ οὐ; τῆς
σὴν τιμὴν κοινὴν εἶναι παντὸς τῶ γενεῖς ἡμῶν
τῷ ποτὲ μὲν περιφανεσάτω, ταυῦν δὲ καὶ λίαν
δυσυχεσάτου τυγχάνοντες λογισόμενος τὴν σὴν
λέγω, τῷ μόνῳ χεδὸν ὑπολειφθέντος ἐν τοῖς
κατ' ἡμᾶς χρόνοις σπινθήρος τῆς ἀρετῆς, καὶ
οἱ

σίονεϊ ζωτικῆς δυνάμεως τῷ ὀπονεκρωθέντος τοῦ
 σώματος ἡμῶν τῶν ἐλθόντων. εἴης τοίνυν δι-
 κητῶν ψυχῇ τε καὶ σώματι, πατέρ με παντε-
 ρωτατε, εἰς τε καλλωπισμὸν καὶ κόσμον τῷ ἡμε-
 τέρι γένει, καὶ καταρτισμὸν τῆς καὶ ἑαυτοῦ οὐ-
 ρανουχῆ χειραγωγίᾳ διὰ τῶν πνευματικῶν ὑπο-
 δημῶν τε καὶ παραινήσεων, μάλλον δὲ διὰ τῶν
 ἐκ σοὶ ὡς ἐν παραδείγματι θεωρημένων. ἀνε-
 ξαλείππων τῆς ψυχῆς αὐουδαίων ἔξεων. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν εἰς πῶτον. περὶ δὲ τῶν κατ' ἐμέ.
 οἱ περὶ τῶν τῆς λόγος παρὰ τῇ σῇ ἀγιωτάτῃ,
 γνωσκέτω σου ἡ ἀρχιερωσύνη, ὡς ἡδὴ σὺν θεῷ
 δι' αὐτὴν ῥώμης πλεόμην καὶ ἄλλων ἕνεκα ὑποθέ-
 σεων, ὡς παρὰ τῶν ἡμετέρων πάσι καταλε-
 πτώτερον, καὶ ἑαυτοῦ πεύταις, ἄλλης τινὸς ἀναγ-
 καστοτέρας, ἢν ἡ πάντα κυκῶσα καὶ συγχέουσα
 κακία διαπαράξατο. διεβέβλητο γὰρ πάντα κα-
 λὸς καὶ ἀγαθὸς κύρις νικόλαος ὁ γερμανικῆς πα-
 ράτιναιν πονηρῶν καὶ μισοκάλων ἀνθρώπων, ὡς
 αὐτὸς εἶη καθηγεμῶν καὶ ἀρεδότης τοῖς μεμι-
 ασμένοις ἀγαρηνοῖς τῆς λήψεως πειρατικῆς τι-
 νος νηὸς τῷ μεγάλῳ μαγίστρῳ τῆς νήσου μελί-
 τῆς, ὥς κατ' αὐτὸν κινηθέντα τὸν ῥηθέντα μά-
 γιστρον εἰς τοσαύτην μεγίστην καὶ ἀνυπέρβλη-
 τον ὀργήν, ὀποφένεσθαι μεγίστην ἄξιον εἶσε-
 θαι θωρεῶν τὸν ὑπεξαγαγόντα τῶτον τῆς πα-
 ρούσης ζωῆς, ἐπὶ τὸ μὲν ἕτερον τῶν ὄντων κατὰ
 τὸν μακεδῶνα ποῖς διαβάλλουσι παραχόντα,
 τὸ δὲ φυλάττειν τῷ διαβαλλομένῳ, ἀλλ' ἄμ-
 φω πάντα τοῖς διαβάλλειν ἐθέλουσιν ἀκάρημα
 πα-

παρὰ χωρήσαντα. τότε τοῖνον ἔνεκα ἀξιούμεν
 σὴ πὴν πανιερῶτα ἐνδείξασθαι τὴν πρὸς πάν-
 τας εἰθισμένην σὴ καλοκαγαθίαν καὶ εὐνοίαν
 πρὸς τὸν διαληφθέντα κύριον νικόλαον, συνι-
 σῶσιν τῶτον τῇ ἐκλαμπροτάτῃ γερυσίᾳ τῶ
 ἐνεπῶν ἄνδρα χριστιανικώτατον καὶ δόσεβέστατον
 καὶ τὰ πρὸς τὰς χριστιανὰς πιστότατον ὁμοῦ καὶ εὐ-
 νοικώτατον, αἰτήσασάντε γράμμα παρ' αὐτῶν
 δηλοῦν πὴν ἦν ἐνδείξατο πρὸς αὐτὰς τῷ τῆς μά-
 χης καιρῷ εὐνοίαν τε καὶ προαίρεσιν ἀγαθὴν δια-
 τεσιπρεσίᾳ ὅτι πλείων κομιζομένων παρ' αὐ-
 τῷ δι' ὁλκαδίκῃ ἰδίῳ ἐς κρήτην, καὶ ἄλλων ἀγ-
 γελιῶν ἀναγκαιοτάτῃ ἐς προφυλακὴν τοῖς πι-
 στοῖς, ὡς ἐπίσταται καλῶς ὁ γαληνότατος ἀρίγ-
 κηψ, καὶ οἱ πλείους τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐ-
 τῷ γερυσίας, ὅ, τε ἐκλαμπρώτατος κύριος ἰά-
 κωβος ὁ φωσχάρινος, καὶ ὁ ἐκλαμπρότατος
 κύριος ληκάς ὁ μικέλης, περὶ οὗν τῶν ὡς ἐκ
 παρὸς ὧπα ἰδίου τῷ ρηθέντος κυρίου νικόλαου ἐ-
 πιστέλλω σοι, δέσποτάμε πανιερῶτατε, σὺ δὲ
 ὡς βουεχὴς τε καὶ περὶ ταῦτα πρακτικώτερον
 ἔχων, οἰκονόμησον τὸ βέλτιον, ὥστε ἦν πρὸς
 αὐτὸν ἔχων διαπελεῖς εὐνοίαν καὶ ἐν χριστῷ φι-
 λίαν καθαρητέραν ἀναδείξαι διὰ ταύτης σὴ τῆς
 συνδρομῆς, καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν ἐκλαμπροτάτην
 γερυσίαν πῶν ἐνεπῶν τότε συστάσεις ἑρῶσο,
 δέσποτάμε πανιερῶτατε, μεμνήμενοι καὶ ἡμῶν ἐσ-
 ταῖς πρὸς θεὸν ἐραῖς σὴ ἐρπεύξισιν.

Τὰ γράμματα ὅπως αὐθίγησαν εἰς ῥώμην εἰς
 τὴν αἰδοσιμώτατην καρδυνάλιν μεμετῆσιν ἐ-

πίξοπον τῆς καθ' ἡμᾶς σεβασμίας μονῆς·
 ὑπο' ζάρας, ἐν ἔτει ὑπο' χριστοῦ γεννήσεως,
 αὐτοῦ ἐν μηνὶ ἰουνίου α'

Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ παναγιωτάτῳ μητροπολίτῃ φι-
 λαδελφίαι κυρίῳ γαβριήλ, εὐπράττειν.

Κ Αὶ περ μέλει θανάτου διὰ θαλάσσης καὶ
 ξηραῶς ἐκινδυνεύσαμεν, δέσποτα ἅγιε,
 λοιπὸν δοῦνα τῷ θεῷ τῷ παιδύοντι καὶ τὰς ἐ-
 χάτους κινδύνους αὐτοῖς ἀναδεξαμένῳ δι' ὁρίων
 σου ἀγίων, εἰ μὴ ᾧ ἀειθμῆσαι θέλω τῶν ἀ-
 εργημάτων αὐτῷ, ἐπίλειποι δ' ἂν ἡμᾶς ὁ
 πᾶς χρόνος, τοίνυν τὸ μὲν τμήμα τῆς ἐξέσω-
 σύμης χειρὸς ὡς οἶδας, ἀχρὲ τῷ νῦν καιριώτε-
 ρόν ἐστιν. καὶ ᾧ τὸ ὅσον τῆς σιδερωσίας κε-
 χωρισμένον ἦ, καὶ ἐς αἰὲν πιέζουσιν οἱ πόνοι
 καὶ ἀναθαρρεῖν ἐκ ἑώσιν, μόνον αἱ παραγίαι-
 σε ὁκαὶ γένοιτο ἀλεξιπυρίαι. περὶ δὲ τῆς ἐμῆς
 ἐπισκοπῆς οὕτως ἔχουσιν. τινὲς ἀρεσβεῖς τῶν
 ἀσφαλίσαιων ἀναγκαζόμενοι ὑπὸ τῷ ἐπισκόπῳ
 αὐτῶν, ὄρμησαν καθ' ἡμῶν, φάσκοντες ἁρῶτον,
 ὅτι χρόνῳ πολλῷ παρεληλυθότες, καὶ οὐδεὶς πο-
 τε τῶν ἐπισκόπων τῆς κυθηρίας παρεγένετο,
 εἰς τὸν θρόνον αὐτῷ. δούτερον μηδὲν τῶν χει-
 τῶν δεῖ με καὶ ἕξει χειροτονεῖν, καὶ ἅμφω ἐκ
 πάλαι φασὶν ἔλαβον δι' αὐθιγὰς ἀποσάγμα-
 τος, καὶ ταῦτα ἔχ' οἶοντε ὡς ἔχειν, τὰ δ' ἐνε-
 κειν κωλύουσιν ἡμᾶς ἀπέναι εἰς τὸν θρόνον, ὅτι

τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ μέση τῆς σῆς πνευ-
 ρώτητός μοι ἐδωρήσατο, περὶ ὧν τις τῶν χει-
 ριανῶν ἐνόμισέ ποτε τοιοῦτον παρανομώτατον
 ἐπιχείρημα, ὅτι εἷς ἐπίσκοπος κρατεῖν καὶ ἐξ-
 σιᾶζειν θρόνῳ πτωχάρη καὶ παρρησίας, κεφαλη-
 νίας, ζακύνθου, κυθηρίας, καὶ κρήνης, ὅπερ
 ἐστὶν ἔξω τῶν κανόνων τῆς καθολικῆς καὶ ἀπο-
 στολικῆς ἐκκλησίας, λοιπὸν τίνα ἂν δίκην ἀ-
 ξίαν κομίσαιτο, ὧν εἰς ἡμᾶς εἰργάσατο καὶ
 ποιῇ, ὅμως ἀνατίθεται τὰ πάντα θεῷ, τῷ
 παντεπόπτῃ.

Τῷ αἰδεσιμοτάτῃ καὶ σοφωτάτῃ ἀνδρὶ, καὶ πανε-
 ρωτάτῃ μητροπολίτῃ φιλαδελφείας κυρίῳ κυρίῳ
 γαβριὴλ τῷ ὑπερτίμῳ ἐντελὲς ἱερομοναχῷ
 ἰωάσαφ ὁ δορυατὸς εὐπράττη.

Η Δέως νῦν τὸν φίλιον, φίλτατε, καὶ δεξαέ-
 μιν ἂν σὸν χάμμα δι' ἀμφοτέρα, ὅτι
 καλὸν, καὶ ὅτι παρά σοι, ὅτῃ δὲ τῆς χαρᾶς
 ταύτης ἀπεσερήθην, ἰδοὺ πέμπω ἐγὼ τὸ χάμ-
 μα τοῦτί. εἰ δ' ἀνειμένως ἔχω καὶ ἀφιλωῶς, καὶ
 ὡς καὶ ἂν ἀρέσχοιτό τις τῶν σοφωτέρων ὁρῶν,
 (πόρρω δὲ εἰρηνίας ὁ λόγος) μὴ μοι τῷ ἀ-
 χρεῖω ἀχθῇ, ὡς σοφώτατε ἄνερ. οἶδα γὰρ
 καὶ τὴν ἐμὴν ἀπὸς τὸ γράφειν ἀδύνατον, οἶδα
 καὶ τὴν σὴν δύσιν καὶ ἀκόβειαν, ἀλλὰ καὶ ἔγω
 πέπομφα τὸ χάμμα, μηδὲν ἀναβλαβόρην.
 τίτι θάρρησας τῷ τῷ δεξαμένου ἔοπῳ, πε-

φυκτός μὲν, εἴ τι καλῶς εἰργασθαι, ἐκ ἀπο-
 στρεῖν ἐπαίνων. εἰωθότος δὲ καὶ τοῖς ὡς ἑτέρως
 ἔχουσιν, ἐπάγειν μὲν κατὰ δύναμιν τὴν διόρ-
 θωσιν, κατηγορεῖν δὲ καὶ φανερεῖν πρὸς οὐδέ-
 ναν τὴν ἀμαρτίαν, ἰατρὴς ἐν τῷ ζήσαντος τοῦς
 περὶ τὰ τῶν ψυχῶν ἅκῃ θεραπεύοντας, ἀλλ'
 ὁ τὸς ὑλικὰς τῆτες καὶ περὶ τὰ σώματα σρεφο-
 μένους, οἱ καὶ τὸ βραχυτάτον νοσιμάτων ἢ
 ῥαυμάτων τύχῃσι καταδήσῃτες ἢ θεραπεύ-
 σάντες, ἐμπομπέουσιν τῷ παρῄντι καὶ πάσαις
 ἀκοαῖς ἐνοχλεῖσι, τὴν περὶ θεραπείαν δεινότη-
 τα διηγέμενοι, ἀλλ' ἰδού πέπομφα τὸ ραμμα
 τῷ πρὸς τὴν σὴν σεμνοπρίπειαν, πέπομ-
 φα δὲ ἔχ' ἔκων, ἀλλ' ὑπὸ τῆς κατὰ θεὸν
 ἀγάπης τυρυννῆδεις. τετυράννημαι δὲ οὐκ
 ἄκων, ἀλλ' ἐκασίως, ὡς συμβαίνειν ἐν-
 τεῦθεν καὶ αἰνίγμα εἶναι, καὶ λεγέσθαι τὴν ἐ-
 πιτολήν ταύτην ἐκουσιοακέσιον, ἀλλὰ δέδοικα,
 μὴ πταισμά τινα ξυνῶσι τῷ ράμματι τῷ
 πῶι. τὸ δὲ καινόν, εἰ πταῖσαι συνέβη μοι εἴτε
 τῷ ἐπιλελῆσθαι, εἴτε τῷ ἀποροσεκτῆσαι, εἴτε
 τῷ τι πάθειν ἕτερον, οἷς εἰκὸς ἐσι πάχειν
 ἀνθρώπους ὄντας ἡμᾶς. ἀλλ' ὡς ἐγὼ, τὸ
 μόν μέρους, θεσμὸν φιλίας πεπλήρωκα κατὰ
 δύναμιν. οὐ γάρ μοι ὄξεις τοῖς ἀριστοτελι-
 κοῖς ἐγκύπτειν λαβυρίνδοις. ἄλλων γὰρ ἄλ-
 λων, ἢ τῶν ἐμῶν ἐπαίνων ἐδέησε πρὸς τὸ σε
 ἐπαινεῖν, οὕτω καὶ σὺ, τίμιε πατὴρ, πόσον ἐκ-
 πληρῶν φάνηθι, καὶ ἀμοιβαίοις ἡμᾶς καθιλά-
 ρικον σοῖς ράμμασι. καὶ ᾧ χαρεῖ τὰ μέγιστα
 οὕτω

ὅτι εἴπερ μοι τὰ κροίσκ' ἀποσέπεμψας τάλαν-
τα, οὐκ ἂν ἔτις δόμενέσιν εἶδεν ὀφθαλμοῖς,
ὡς σα χράμματα. πλέτον ὄντως σε, παντρώ-
τατε πατέρ, ἑσπλυσθεὶς ἔ τὸν ῥόυσόν κ' ἐπί-
κηρον, ἔ τὸν φιλέλαν κ' φιλόσαρκον, ἀλλὰ πλῆ-
τον ἀληθῇ, δι' οὗ τὰς πιστὰς ἐπιδέξ τῇ μελιστα-
γείσου γλώττῃ, δι' οὗ ἡδονὴν ἐνοικίζεις τοσαύ-
την τοῖς πῶν σῶν λόγων ἀκούουσιν, ὅσον ἐδὲ
αἰσειρῆνες ἐκείναι τοῖς πλέεσι ξυγγενέθαισοι
διαύθις καὶ ξυζῆσαι σὲ σὺν ἡμῖν τοῖς σοῖς
τέκνοις, οὐ πρὸς ἡμῶν, ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ τοῦ
τὰ πάντα ῥαδίως τελεσφορῶντος, ἀλλὰ δέωκε
καὶ σὺ τίμιε πατέρ, κ' ἀράττε ἦν βούλῃ ὁ ποῖ-
όν σοι ἐστὶν αἰρήμενῳ, κ' αὐθις μὴ δέωκε, εἰ
τῷτο νικῶ παρὰ σοι. ὡς ἡμεῖς γε καταδεξόμε-
θα μάλα ἀσμένως τὴν παρὰ σὲ ψῆφον, ὅποῖα
ποτ' ἂν ἡ πλὴν ὅπως ὅπερ ἐπὶ τοῖς πωροῦσι
ποιῆσαι κρινεῖς, ἔχειω καὶ ἄλλοι συνεπαι-
νεῖν. καὶ περὶ μὴ τῶτων ἄλις. ἀγαπῶνς δὲ
ἡμᾶς οὐπὼ τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον, ὡς θεῖα κ' ἱερὰ
κεφαλὴ, μεταβάλλων σαυτὸν τῆσδε τῆς
διαθέσεως ὑπ' οὐδενός μηδέ ποτε, ἀλλ' ὁ
αὐτὸς μένων, λέγε τὸ θεασέσιον ἐκείνον εἰπόντα
τὸ, ἐγὼ ὁ αὐτὸς εἰ με καὶ οὐκ ἠλλοίομαι, ἀλλ'
ἐφάπτοι πόσον τῆς ψυχῆς κύριος ἐπὶ τὴν δι-
δοτάτην σε διὰ παντὸς πᾶν ἑαυτὴ δικαιωμάτων
ἰθύνων ὁδόν, ἐν ᾗ καὶ τοῖς πορδωμένοις, ὡς ὁ
μέγας λέγει δαβὶδ, τὸ ἑαυτὴ σωτήριον δείκνυσσι.
ταῦτα δέχομαι, ταῦτα καὶ ἐκπληροῖν θεός, καὶ
παρέξοισι ὅσα εἰς ἀγιασμόν κ' θείωσιν τῆς σῆς

ψυχῆς, καὶ ὅσα εἰς υἰείαν τῷ σκλήνους καὶ δέ-
ξίαν, ὡς γένεσθαι, λογῆ καὶ ἔργῳ καὶ ἀρεταῖς,
τῷ παρὰ πᾶσι ἀδομένων γενναίων ἀνδρῶν ὁ-
μόφοπόντε καὶ ὁμότιμον. Ἐρρώσο. ὁποῦ τῆς
κρήτης βοηδρουμιῶτος τετάρτη φθίνοντος, καὶ τὸ
αφπθ' ἔτος τῆς ἐνσάρκα τῷ σωτῆρος ἡμῶν οἰ-
κονομίας.

Γαβριήλ τῷ φιλαδελφείας.

ΤΟ' μὴ διαβάλλειν ὁποῦ τῷ κακῶς ποιεῖν,
δαιμονίῃ πωόντι ἐστὶ θεσμῶν καὶ ἔχθρας
θυφῆ καὶ μίσους ὑπέκαυμα. τὸ δὲ διαβάλλε-
σθαι ὁποῦ τῷ καλῶς ποιεῖν καὶ δεργυεῖν, κυ-
ρίου ἐστὶ ἐπίταγμα τῷ σωτῆρος, οὕτω τοῖνυν κα-
μοὶ συνέβη, παναγιώτατε δέσποτα, τῷ πολλὰ-
κις καὶ ἐν πολλῇ ἰς. τῷ τῆς κυθουρίας δὲ ἔν οὐ-
τως εἶπω ἐπισκόπῳ δεργυετήσαντι καὶ ἐπικου-
ρήσαντι, ὅς ἐφ' οἷς νῦν ἔδει ἀνταμείψασθαι συ-
κοφάντας ἐπὶ πῶν ἐνθάδε ἀφορίσαι προεῖλετο.
ἀλλ' ἐ κατασκοπὸν γέγονε τὸ ραδιούργημα,
μᾶλλον δὲ τοῖς μὴ εἰδόσιν ἑαυτὸν, ἐμφανῆ πω-
όντι κατέθετε. τοιγαρὲν ἴσθι μὴ ἡμᾶς, πα-
ναγιώτατε δέσποτα, οὐ συκοφαντεῖν μεμαθη-
κότας, πρεῖν ὅ τὴν γλῶσσαν καθαρὰν κατηγο-
ρίαν ὡς οἶόντε, καὶ μάλιστα. τὸν δὲ μαργού-
ριον συκοφαντεῖσθαι ὑφ' ἡμῶν ἀδύναπν, ἡ μομ-
φὴν τινα κατ' αὐτῷ διεγειρομένην ὀρεῖν, αἰτι-
αθῆναι δὲ αὐτῷ τὸν προαίρεσιν, καὶ τὴν αὐτοῦ
κα-

κατασέλλεσθαι προπέτειαν οὐκ ἀρνέμεθα. πῶς
 γὰρ οὐκ ἔδει, ἀρνητὰς κυρίου ἐπὶ τῶν ἐκεί σε
 τό τε καλέσαντα ἡμᾶς. οἱ τὰ μέγιστα ἡξίουσιν τὴν
 ὅπως δὴ ποιε αὐτῷ γεγραμμένην κατὰ τίνος φρά-
 ρε γραφὴν μὴ ἐπισεῖλαι, παρ' αὐτοῖς δὲ ταύ-
 την ἔασαι, σκέψεως καὶ ἑξακριβώσεως ἕνεκα.
 μυρίαίς γ' ἀνωμαλίαις περιπέσαμεν αὖ, καὶ
 γέλωτα τὸν ἐ τυχόντα παρὰ τῆς κρατύντων, αὖ
 μὴ σιγῇ τὸ περὶ γράμματα καὶ ὡς τυχόν διέλθωμεν,
 οἱ σὺν ἐμοὶ τότε ἐβόων ἀδελφοί, ὁ δὲ τῇ λα-
 τίνῳ διαλέκτῳ τάχα φυσιοῦμηνος, ἢ καλύψαι
 πειρόμηνος οἷαν πάλαι περιειλημμένος ὦν αἰ-
 χύνη, ὑπερασπίζαν αὐτοῖς, καὶ ὦν ὑπισχνεῖ-
 ται ὑποδείξαι ὅτι ἡ προσθήκη καλῶς γέγονε,
 καὶ ὅτι ἀρεπόντως προστετέθη, καὶ ὅτι ἐδύναντο
 προστεθεῖναι αὐτὴν. οὐκ ἐς νοῦν ὅλως βαλ-
 λῶν οἷα τὰ παρ' ἡμῖν, ὅτι ἀσθενῇ καὶ τῆς ἀ-
 παρρήσιιάς, καὶ ὅτι τὰ τῆς ἐνταῦθα ἐκκλη-
 σίας κινδυνώδη, τοίνυν καταλέγξασθαι αὐτὸν
 ὡς εἴρηται μήτε τὰ τῶν χειρῶν μή τε τὰ τῶν
 λατίνων φρονέοντα οὐκ οἰκοθέντι διεγείραντες,
 ἀλλὰ τοῖς αὐτῷ λόγοις τε καὶ ῥήμασι κατ' αὐτῷ
 ἡκοντίσαμεν. καὶ οἷα ὁ γυναιὸς ἐνδομιχὸν εἶ-
 χε καὶ διετῆρει, τοῖς ἐκεί τότε ἐμφανίσασθαι.
 τὰ γὰρ τῆς καρδίας κρύφια, παναγιώτατε δέ-
 σποτα, διὰ τῶν χειλέων καταλαμβάνεται, ὅ
 τὰ τῷ νοῷ ἢ χεὶρ διὰ τῷ καλάμῳ ἐκχυρύνται.
 ταῦτα πάντα τοιγαρὲν ἢ σὴ παναγιότης, δι-
 ξοδικώτερον θεύσοιτο ἐν ταῖς ἀφ' αὐτὴν ἡδὲ
 πεμπομέναις αὐτῷ γραφαῖς, καὶ αὖ μὴ καλῶς

γέγονεν ἡ ἀποστολή, καὶ ἀρεπόντως ἐπρόσετέ-
 ϑη ἐν τῷ συμβόλῳ, σύμφωνα τῷ μαργουρί-
 φῃ ἡ σὴ συντῆ ἱερά συνόδοι συνομολογεῖ πα-
 ναγιότης καὶ συνκυροῖ, χαρίεας ἡμῖν ὅσοι
 παχος τετὶ τὸ διαγγέλιον τοῖς τὴν τῆς ἐκκλησί-
 ας ἔνωσιν ὑπερφυῶς εἰ ἂν ἐπιθυμᾷσι ἰδεῖν
 ἂν δ' ἄλλος τα περὶ αὐτὴν ἐννοεῖν, τὰς πλμ-
 πὰς πειρῆσαι τὸ φρόνημα ποιήσον, καὶ μὴ
 ὀρθῶς ἀλλὰ παραλόγως αὐτοῖς ἐγράφη ἢ ἐ-
 γράφη, διὰ τε χαρῆς καὶ ζωῆς φωνῆς ἐνέτει-
 λε ἡμῖν δ' ἄχην καὶ ἀλογίαν πῶς μὴ σεσὴ
 πεισι μέλεσι πέμφοιαι, καὶ γὰρ τοῖς γνησίοις
 καὶ θερμωτάτοις τέκνοις ἑαυτὰς ξὺν θεῷ τῆς ἀ-
 νατολικῆς εἶναι ἐκκλησίας θαρρῶμεν ὑπὲρ ἧς
 καὶ πάλαι καὶ νῦν καὶ εἰς τὸν ἐσόμενον χρόνον,
 καὶ αὐτὸ τὸ ζῆν προτιθέμεν ἀναμφιβόλως προ-
 αῤῃμεθα. ἐρῶσο, παναγκάτατε δέσποτα, τὸ
 σὲ δὲ λω μνημόνῳε γαβριήλ ἐν ταῖς πρὸς τὸ
 θεῖον ἐπεύξεσιν, ὅς ἐν ἐτιῶν ἀφσ σεπτεμ-
 βεῖα κ.

Δουῖλος τῆς σῆς παναγιότητος

Γαβριήλ ὁ φιλαδελφείας.

Τοῦ αὐτοῦ.

ΤΟ' θεσμός μὲν πρεῖν ἀγάπης, ὅσα δὲ
 διαλύειν ἐχθρας ὑπο τῆς σῆς του θετεῖσ-
 θαι

Δαὲ ἡμῶς παναγιότητος, ἔ δεισποτικὸν μόνον
 ἀλλὰ καὶ πατρικὸν τὸ ἐπίταγμα, παναγιώτατε
 δέσποτα· διὸ καὶ ἀπὸ πρώτης ἀφετηρίας ὡς λό-
 γος, πεισθῆναι αὐτῷ ἔδει, καὶ ἔργῳ διανύσαι
 τὰ ἐντελόμια, εἰ καὶ παρ' ἐμαυτῷ νῆ πὴν σοφί-
 αν αὐτὴν, οὐδὲν σύνοιδα ὅσον τὰ κατ' ἐμὲ, κα-
 τὰ τῶν νῦν ἐκδομιχῶνος κυθήρων. ὃς ἐπὶ τοσοῦ-
 τον ἀπαχθείας ἐλήληθεν, ὡς καὶ συκοφάντας
 αὐτῷ, καὶ μέλει τῆς σῆς παναγιώτητος ὑποφη-
 μίζων ἡμᾶς, οὐκ ἐπαύσατο. ἀγνώμων φα-
 νεῖς ὁ πάλας ἐκείνῳ ὑφ' οὗ πολλάκις ἔ λόγῳ
 τὰ μέγιστα διεργετήθη. ἐπεὶ δὲ ἀφορισμόντινα
 οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπολυθέντα τὸ τὰ πρὸς τὴν εἰ-
 ρήνην παροτρύνον προσεπέφερον, ἦν ἂν ἀνάγ-
 κη τὰ πρὸς αὐτὴν ἀναβάλλεσθαι, μέχρις ἂν
 οἱ ἀδίκως πῶντι ὑπὸ τῷ καλῷ ἐπισκόπου δια-
 βληθέντες ἑαυτοὺς μὲν ἀθώους καὶ ὁρθῶς λόγῳ
 φύλακας, καὶ τῆς ἀληθείας ὑπερασπίσας, καὶ
 ὁ εἶπον κατ' αὐτῷ ἔ συκοφαντικῶς ἀλλ' ἐλεγκτε-
 κῶς τε καὶ πανάληθῶς, παρρησία διαφημή-
 σαντας, ἃ ἐξ ὧν ὀρήθεις κατὰ ραικῶν καὶ λα-
 τίνων ὑποχρεῖται ὑποδείξαι, τὴν λαβὴν λα-
 βόντας, τοῖς ἐνταῦθα ἅπασιν ἐναργῶς ἐμφα-
 νίσωσί τε καὶ ἀποδείξουσιν. οὐ γὰρ περὶ χαλ-
 کوῦ λέβητος ὁ ἀγὼν αὐτοῖς δέσποτα, ἀλλ' ὑ-
 πὲρ τῆς σοφῶν τιμῆς, ἣν ἔχ' ἥττων οἰνοῦν ἔ-
 χοντες αὐτῆς ἔχοι τῆς ζωῆς, τὸν δὲ μαργού-
 νιον οὐ μόνον ὅτι κρατίζειν, εἰ καὶ ὁ λόγος ἐκ
 ἐπὶ παντὰ τῶν ἐκείσε, ἀλλὰ καὶ προσποιεῖ-
 σθαι μηδὲν νῦν εἰδέναι, ἅπερ προέγνω, καὶ
 μὴ

μὴ θέλων ὁμολογεῖν· ἃ γέγραφε· καί περ ταῦ-
τα ἐπίφερον ἢ τὸ χαρτίον, καὶ τῷ γραφάντος
καταβοῶν τοῖς ὁρώσι περιέχει δίκαιον ταῦ-
τα τοῖσιν ἢ σὴ παναγιώτης ἀκριβῶς σκεφθεῖ-
ν, ἐν ταῖς πρὸς αὐτὴν ἀντιγραφείσαις αὐτοῦ
γραφαῖς, ὧν τὴν μὲν ἑλληνικῶς γραφείσων σῶ-
αν, τῆς δὲ ἰταλικῶς, τὸ μέρος περὶ οὗ

ἐρμηνεύσαντες ταύτη ἀποσέλομεν,
ἐξ ὧν κατὰ τῶν ἀδελφῶν χειρῶν, φεῦ τῇ δυνά-
τυχίας, ὅτι ἡ προσθήκη ἢ ἐν τῷ συμβόλῳ
καλῶς γέγονε, καὶ ὅτι ἀρεπὸντως προσε-
τέθη καὶ ὅτι ἐδύναντο ταύτην πρὸς τεθιγέναι,
τοῖς ἐνταῦθα γαληνοτάτοις τὸν καλὸν καγαθὸν
μαργουρίον γνώση, καθυποσχνούμενον ἀπο-
δεῖξαι· πρὸς δὲ καὶ μὲ προσβιάζονται, τῷ αὐ-
τῷ ὑπέκειν βεβλήματι, τῷ τοῖς λατινοῖς λέ-
γειν τὴν ἀλήθειαν ἐμφανῆσαι, καὶ ἄλλα τινὰ
ὑποκεινόμενον δολερῶς ταῦτα μὲν εἰσι τῷ μαρ-
γουρίῳ ποιηθέντα, ἀφ' ὧν ἡμᾶς πᾶς ἀφορμὰς
λαβόντες, οὔτε πᾶ τῶν λατίνων φρονεῖν ἐπὶ
τῶν ἐκεῖσε καθόρεθέντων ἱκαλέσαμεν, αὐτὸς
καὶ πῶτο νῆ τὴν ὄντως ἐνυπόστατον σοφίαν τῷ
πατρὸς αἷτιος ὧν· μὴ ὁμολογεῖν γὰρ τὸν κύ-
ριον ἐμπροσθε τῶν ἀνθρώπων ἡμᾶς αὐτὸς δια-
βάλλεσθαι· ὅτι κατὰ τινος φράσου μὴ πέμ-
ψεν, τὴν αὐτῷ γεγραμμένην γραφὴν, ὅτε γα-
σάλδος καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀδελφῶν ἀδελφι-
κῶς παραινοῦντες οὐκ ἐάσαμεν, τὸν τε καιρὸν
καὶ τὸν τόπον ἀποσκοποῦντες μὴ καταδυμὸν ἡ-
μῶν εἶναι τοῖσιν, παναγιώ-
τατε

πατε δέσποτα, ὁ μαργούνιος ὑπ' οὐδενὸς ἐσυκο-
 φαντίσθη, αὐτὸς δὲ μᾶλλον τὰς ἀνδράθυνας
 διέβαλε καὶ οὐ λήγει διασύρων, πλὴν ἂν, πανα-
 γιώτατε, σὺν τῇ παρ' αὐτῇ ἱερᾷ συνόδῳ τῷ εἰ-
 ρημένῳ φρονεῖ, καὶ καλῶς τὴν προεδρίην βε-
 βαιαν ἔχειν, τὴν ὅπως δὴ ποτε προστεθῇ κύ-
 αν, ἂν τε τῷ ὁμοούσιον τὸν υἱὸν τῷ πνεύματι
 δηλώσαι προσετέθῃ, ἂν τε τῷ αἰτίῳ καὶ τῷ
 αἰτιατὸν ἐμφανίσαι, ῥάψιδας ἡμῖν ὅσον τά-
 χος. καὶ τῷ μὲν τὰς ἀπείρας ὁμολογήσωμεν
 χάριτας. τὴν ὃ σὴν παναγιώτητα, λίθον ἀ-
 κρογωνιάς μετὰ χριστοῦ, ἥτε δόσις ἅπαντα κα-
 γῶ, τοῖς ὑπὸ τὴν ὑφήλιον ἕως ἀνακηρύτ-
 τειν καὶ λαμπρῶς διαλαλεῖν ἐκ ἂν ποτε παυ-
 σώμεθα, καὶ τῶν μετέπων ἄλλης, ἐφιεμένως δι-
 ἔχω μαθεῖν, εἰ μὲν ἡ σὴ παναγιότης τὴν πε-
 ρισκεψιν μέλλει ποιῆσαι τῆς διουσίας
 καὶ τὰς ἀγίας αὐτῆς καταπαύζομαι χεῖρας,
 πόινυν ῥάψιδον ἡμῖν περὶ τὸ διαγγέλιον, τοῖς
 ἐκμέσης καρδίας αὐτῆς ἰδεῖν προαιρουμένοις,
 ἄρρωστο, παναγιώτατέ μοι αὐθέντα δέσποτα,
 αὐτὸς σεπτεμβρίῃς ἰβ' ὅξ ἐνετιῶν τῆς σῆς πανα-
 γιότητος εὖλος

Γαβριὴλ ὁ φιλαδελφείας.

Υ Περὶ υἱάμην ἂν πλύνει, παναγιώτατε δέσπο-
 τα, καὶ μοι πτέρυγας περισερὰς δοθῆναι,
 καὶ πρὸς σὲ τὸν δεσπότην με πεταδήσομαι, καὶ
 μεθ'

μεθ' ὅσης τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς εὐφροσύνης, πρὸς
 πτύξασθαι τὰς ἀγίας σε χεῖρας, καὶ ἀπολαύ-
 σαι τῆς πᾶν ἡθῶν δικαιοσύνης, καὶ τῆς τῷ φρο-
 νήματος μετρίότητος παιδείᾳ ᾧ καὶ μάθῃσιν
 ὑπὸ πηλικύων θείων ἀνδρῶν ἀσμένως κομίζειν
 καὶ λαμβάνειν, εἴπερτις γίνομαι πρὸς θυμός,
 ἀλλ' ἐπεὶ δὴ παντὺν τῶν ἐκτελῆσαι ἀδύνατον,
 τῷ βραχὺ τέτρω χεῖματι, δελικῶς προσαγο-
 ρᾶσαι τὴν ἱεράν σε καὶ θείαν κεφαλὴν δεῖν ὡ-
 κήθην, τὸν πάντα πόνοι ὑπὲρ τῆς τῷ χειροῦ ἐκ-
 κλησίας, ὥσπερ ἀθλητῆς γενναίως πρὸς συπο-
 μείνας, καὶ θαυμαστὸν κλῖος εἰς τὸν αἰὲ χρό-
 νον ἀφθάρπην ἀραμένην. ποιγαρεὺν δεχθείης
 τῶν ἀσμένως, καὶ ἡμῶν πᾶν οὐδὲ ποτ' ἐπιλα-
 θέσθαι οἰομένων, τῆς μακαρίας σε ψυχῆς ἀ-
 χαριστίας μὴ καταψήφειας, ἐ γὰρ αἱ ἐκκαί-
 ατις ἢ δαίμων ὀλέθριος, τῆς εὐτυχίας ἡμῖν
 ταύτης ἐφθείνησε, τῷ μὴ καμῆ δύνασθαι τοῖς πο-
 θουμένοις σοι συναρθεῖσθαι, καὶ συγκατα-
 λέγεσθαι, ἀλλ' ἄγε θάρρῃν οὐδεὶς ἐστὶν ὁ-
 κωλύσων με, μὴ ἐλπίδας ἀνεφίκτης ἐλπίζειν,
 καὶ χέδον ὅλως ἀπίσσειν, τῆς σῆς ἡκίστα μετε-
 χεῖν ἀνυπόπτῃς δυνόας, καὶ μὴ λίαν πρὸς ἡμᾶς
 φιλικῶς διακεῖσθαι τὴν σὴν παναγιώτητα, καὶ
 ᾧ εἰ καὶ ἀνιάρους ὁμιλεῖ, καὶ περισάσει τῷ
 ἀλγεῖν ὀνέτυχε. ἀλλὰ τὴν συνῆσιν ἐγένει-
 αν, καὶ τὴν συμφυεῖσαν ἀγαθότητα, οὐκ ἀνπο-
 τε ἰχύσεας ἀποβαλλεῖν ἀτελῆς.

Τοῦ

Τοῦ αὐτοῦ τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ.

Τὰ μὲν ἡμέτερα, παναγιώτατε δέσποτα, μέχρι τῆς δ' ὕψος σιγῆς εἶχε, καὶ ἐν ἐρεμία διήγων, ἐπίπερ οὐδεὶς ὑψὸς κινῶν, ἢ σαλῶν αὐτὰ προαιρέμενος, τὰ δ' ἀπεντεῦθεν καὶ πάνυ μοι δοκεῖ ἀναγκαῖον, πῶς σὴν εἶδέναι παναγιότητα, ὅπως τ' ἔχει καὶ τίνι ἔοπαι δέσκειται. τοι γάρ ἐν ἰδίῳ, παναγιώτατε δέσποτα, ὡς ὁ τῆς πρεσβυτέρας ρώμης ἄκρος ἀρχιερεὺς, τὰς ἐν τύπῳ ἀπάσας βίβλους. τοῖς τὴν αὐτῶν φροντίδα ἔχουσι, καὶ ἐρῶν ἑαυτὰς καὶ ἀνακαθαίρειν ἐξουσίαν ἔχουσι, μετ' ὅσης τῆς αὐθουτίας ἐνετείλατο, ἀνακαθαίρειν καὶ διορθῶν αὐτὰς ἐπιμελῶς. οἱ δὲ τῷ αὐτῷ ἐπιμέλως ὑπέκειν προσαγματι βουλόμενοι ἠρξάντε ἐρῶν καὶ ἀνιχνεύειν τὰ περὶ αὐτὰς πάνυ ἐπιμελῶς. ἐλθόντες δὲ ἐπὶ τὸ ἱερώδιον ταῖς τῷ ξαντοπύλῳ ἐνέτυχον συναξαρίοις ἐν οἷς τότε περὶ αἰζύμων, καὶ περὶ τῶν ψυχῶν τῶν δικαίων καὶ ἀμαρτωλῶν ἄρόντες, τῆς ἐκκλησίας ἐκαλῶς ταῦτ' ἔφησαν ἔχειν, οὐ γὰρ τῇ ἀληθινῇ γνώμῃ συνάδει. διὸ τὰ μὲν δέονται σαφηνισμοῦ, ταδέ γε ἀνάμφιβόλως ἀφανισμῷ. πῶς γὰρ διὰ αἰζύμων θυσίαν ἐ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας μόνοι διδάσκαλοι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀγίαν εἶναι καθομολογῶσι, φασίν. ὅτι δὲ δῆλον τῷ, οὐδεὶς τοῖς πάλαι ἀγίοις καὶ διδασκάλοις λόγος περὶ τῆς ἡν. ὁ δὲ ξαντόπυλος ἰδιώτης ὢν, καὶ οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχων, ἀλλὰ πᾶσι

Θεῖ

Θεὸς κινήσεις τῷ τοῦ σκαῦδαλον τοῖς χερσὶν αὐ-
 τοῖς ἐπέθηκε. καὶ τῷ τοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς πᾶν
 δικαίων ψυχὰς αἱ γὰρ ὑπὸ πάντων μαρτυρεῖ-
 ται ἐν ἑρανῶ εἶναι, καὶ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καθα-
 ρῶς ἐποπτεύειν κατὰ ψυχὰς, μέλλουσαι δὲ τε-
 λείαν ὑπολαβεῖν τὴν μακαριότητα σὺν τοῖς σώ-
 μασιν ἐν τῇ κοινῇ ἀναστάσει, μηδὲν ἄλλο ἔχειν
 αὐτὰς λέγειν, ἀλλ' ἢ τῇ ἐλπίδι μόνον χαίρειν.
 ὁμοίως δὲ καὶ τὰς τῶν ἁμαρτωλῶν ψυχὰς μηδὲν
 ἄλλο τι μωρίας εἰδώς νῦν κεκτῆσθαι, ἀλλὰ τῇ
 τῶν δεινῶν προσδοκίᾳ λυπεῖσθαι. τέτων τοίνυν
 οὕτως ἐχόντων, τὸ μὲν περὶ τῶν ἀζύμων τὸ,
 κίχυνέδωσαν λέγων οἱ τὴν θυσίαν ἀζυμον
 προσφέροντες, ὅξελεῖν ὅλως βέλονται, θελόν-
 των ἡμῶν καὶ μὴ θελόντων. πρὸς δὲ καὶ τὸ, λέ-
 γων χειριστῶν πάχα ἐν τῷ παχαλίῳ καὶ λέ-
 γειν αὐτὸ, ἢ κυριακὸν ἢ ἅγιον πάχα. οὐ γὰρ
 φασὶ θεμὶς λέγειν ὑμᾶς χειριστῶν νῦν πάχα
 μὴ σὺν ἡμῖν ἑορτάζειν βελομένους. ἔδοξεν ἂν
 πάντως ὑμεῖς μόνοι χειρισταὶ, καὶ οὐχὶ καὶ
 ἡμεῖς εἶναι τὸδε, σαφηνῆσαι ἀναγκαῖον φασὶ,
 τὸ περὶ πᾶν ψυχῶν πᾶν δικαίων καὶ ἁμαρτω-
 λῶν. ὅτι μὲν πᾶν δικαίων ἐ μόνον τῇ ἐλπίδι
 χαίρειν ἢ ἐκκλησία κηρύττει, ἀλλ' ὅτι καὶ πᾶς
 ὑπολαύσεως μερικῶς μετέχει αὐτὰς διαρρί-
 χην ὁμολογεῖ. τὰς δὲ, τῶν ἁμαρτωλῶν οὐ μόν-
 ον τῇ τῶν δεινῶν προσδοκίᾳ λυπεῖσθαι, ἀλλὰ
 καὶ νῦν μερικῶς τιμωρεῖσθαι. τοίνυν, παναγιώ-
 τατε διαποτα, ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, καὶ ἐν ὅσῳ ἢ
 ἡμετέρα φθάνει γνώσις, οὐδὲν μοι τέτων τῇ ὑ-
 γίῃ

γῆ διδασκαλία δοκεῖ ἐναντίον. τίς γάρ ἐστι
 ἐκεῖνος, ὅς γε πολμήσιναι εἰπεῖν, τὴν δι' αἵματος
 θυσίαν μὴ εἶναι, σῶμα χειροῦ; τῆς αὐτῆς
 οὐσίας ὕλης καὶ τῆ αὐτῆς εἰδους, ὅς ὦν καὶ ὁ ἐνζυ-
 μος ἄρτος. τὸ γὰρ μὴ διαφέρειν κατὰ τὴν ὕ-
 λην, καὶ τὸ εἶδος, πάντως ὁμοίον ἐστὶ τῷ ἐκ
 τῆς αὐτῆς ὕλης καὶ εἰδους πράγματι. τοίνυν
 καὶ ὁ αἷμας ἄρτος ὁμοίος τῷ ἐνζύμῳ. τίς δὲ
 τὰς ψυχὰς τῶν δικαίων, ἐν οὐρανῷ μὴ εἶναι ἀρ-
 ηθεῖν ποτὲ; καὶ καθὼς ψυχαὶ τὴν δόξαν τῆ θεᾶς
 ἴστανται μὴ ὁρᾶν. τίς δὲ τὰς τῶν ἀσεβῶν καὶ
 ἁμαρτωλῶν μὴ τιμωρᾶσθαι ἐν τῷ ἄδη καθομα-
 λογήσει; τίς δὲ ὁ λέγων ἡν ὡς ἐ βέλτιον ἐστὶ τὸ
 καλεῖσθαι τὸ πάχα, ἅγιον πάχα, ἢ χειρια-
 γῶν; πᾶν γὰρ τὸ ἅγιον πάντως καὶ χειριανόν,
 οὐ μὴ πᾶν τὸ χειριανόν καὶ ἅγιον. ἄρα βέλτιον
 τῷ χειριανῶν, τὸ ἅγιον λέγειν. τοίνυν ταῦτα
 πάντα πρὸς τὴν σὴν παναγιώτητα, τὰς τῶν ὁ-
 δε κρατῶντας καδικελεύσαντες ἐδείκνυμεν, καὶ
 καιρὸν διορίας δοῦναι ἡμῖν προσαιτήσαμεν. οἱ
 μετ' ὅσης τῆς ἐφέσεως προσδοκῶμεν, τὴν τῶν
 εἰρημένων διορθώσιν. κρεῖττον γὰρ καὶ πολὺ
 βέλτιον καὶ τιμῆς ἄξιον καὶ μεγαλοπρεπείας, τὸ
 ἢ σὴν ὀξυσίαν ἀσικῶς, παναγιώτατε, ταῖς ἡμέτερας
 διορθοῦν καὶ σκέπτεσθαι, καὶ κυβερνᾶν καὶ διοι-
 κεῖν, ἢ ἕτεροι καὶ ταῦτα ὑποχομένων ἡμῖν ἐξ-
 λείν ὅσοι γε δυνατὸν. πᾶν τὸ κατ' ἐμῶν γρα-
 φὴν) μὴ δός ᾧ φησὶν ἑτέρῳ τὴν δόξαν μηδὲ
 τὰ συμφέροντά σοι, καὶ τὰ ἐξῆς. αἱ δὲ ἀγίαι-
 σι δὲ καὶ ἔσωσαν ἡμῖν ἅπασιν φυλακτίειον ἐν
 βίῳ πάντι.

Τε-

Ἱερομίαις ἐλάτ' θεῷ ἀρχιεπίσκοποι κωνσταντινουπό-
λεως νέας ρώμης καὶ οἱ κορυμνίκοι πατριάρχαι .

ΙἘρώτατε καὶ λογιώτατε μετ' οὐλίτα φιλαδελ-
φείας ὑπέρτιμε καὶ ἑξαρχε πάσης λυδίας ,
ἐν ἁγίῳ πνύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ C συλλει-
τουργεῖ τῆς ἡμῶν μεξιώτητος, χάρις εἴη σὴ τῇ ἱε-
ροπτι , καὶ εἰρήνῃ καὶ ἑλεως ὑπὸ θεοῦ παν-
τοκράτορος . διὰ τῷ παρόντος δηλοποιούμεν
τῇ σῇ ἱερόπτι , ὅτι προολίγου καὶ αὐθις οἱ ἀ-
πὸ τῆς ἐπαρχίας σου φιλαδελφείας κληρικοὶ
ἱερεῖς καὶ ἄρχοντες , οἱ μὲν δι' ἀναφορᾶς ἐν ὑ-
πογράφῳ , οἱ δὲ , σωματικῶς παραγενόμενοι ,
ἀνέφερον πρὸς τὴν ἡμῶν μεξιώτητα συνοδικῶς
προκαθήμενὴν ὅτι εἰ καὶ ἄλλοι τῷ παρόντος σιω-
πὴν ἤγον , καὶ τὴν τοσαύτην σέρηνσιν σὲ τῷ γνη-
σίῳ ἀρχιερέως εἶχον καὶ ὑπέμενον , ἀλλ' οὐν
πάντα φόβον ὑποτιναξάμενοι , ἠξίωσαν ἡμᾶς
ἀπανελθεῖν σε τὸν γνήσιον αὐτῶν ἀρχιερέα ,
ἐπεὶ δὲ ἡ μεξιώτης ἡμῶν μετὰ καὶ τῆς καθ' ἑρε-
δήσης ἀρχιερατικῆς συνόδου , διεσκέφατο καὶ
εἶδον , ὅτι εἰάν καὶ νῦν τὴν αἴτησιν ὑπορράπιου
ἀμαρτάνει ἀλλοτρίαις ἀμαρτίαις καὶ ταῦτα τῷ
θεῷ κατ' ὄρων ἐπαναγκαζόντων ἡμᾶς μὴ , μὴ
παρθεωρεῖν τὰς δολόγους αἰτήσεις , σὲ δὲ ἐ-
πανελθεῖν πρὸς τὴν γνησίαν μετ' ὀπολιν , τῷ
τῷ χάριν χάρις σα ὑποφαίνεται , καὶ ἐν ἁγίῳ πα-
ρακελεύεται πνύματι , ἵνα ἐξ ἀποφάσεως ἐντὸς
διωρισμένου καιρῷ μηνῶν ἑξ ποιήσης ἐν τῶν
διο

δύο τέτων , ἡ ἐπ' ἀνέλθης πρὸς τὴν ἐπαρχίαν σου
ἢ διὰ παραιτήσεως ἀποσῆς τῆς τοιαύτης μετ' ο-
πόλεως , ὡς ἂν ἕτερος ἐκεῖσε ἀποκατασταθῇ
ποιμὴν γνήσιος , εἰς τὸ φροντίζειν τῆς ψυχ-
κῆς σωτηρίας τῶν ἐκεῖσε χοιτωνύμεν λαὸν γίνωσ-
κε δὲ , ἐάν περ ἴνα τέτων ἴδῃ ἀνωτέρω οὐ τελείως ,
μέλλεις κατὰ νόμους τῶν ἱερῶν πατρῶν , ὑπο-
πιτεῖν καθαιρέσει διλόγῳ καὶ δικαίῳ . ἔν' ἔν
τέτο μὴ γένοιτο , ποιήσον ὡς θεάφομεν . ἡ δὲ τῶ
θεῷ χάρις ἢ μετὰ τῆς σῆς ἱερότητας . μηκέ-
νομβρίου μεσσηντος δ' .

Ταπεινὸς μητροπολίτης κυζίκου δαμασκηνός .

Ὁ καισαρείας καππαδοκίας ρηγόριος .

Ἡρακλείας γερμανός .

Μητροπολίτης φιλιπποπόλεως .

Ὁ ἀδριανῆ πόλεως κάλλιστος .

Ὁ πρέσβης νεόφυτος .

Τορνόβας διονύσιος .

Βαδίνης θεοφάνης .

Εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν .

ΤΟ' μὲν εἰς φιλαδέλφειαν παραγνέσθαι ,
παναγιώτατε δέσποτα , καὶ ἱερά τῶν ἀδελ-
φῶν καὶ συλλειτουργῶν σύνοδος , ὅσον μοι ποθει-
νόν , ὅσον μοι ἐράσμιον , καὶ τῶν ἀπάντων λυ-
σιτελές καὶ σεβασμιον , εἰς ὡς τῶ ἐπισκοπῶν
γνηχόμενος , ἀλλὰ τῶ ἔργου αὐτοῦ , οὗ καὶ παῦ-
λος

λος ἐκεῖνος ἐπιθυμεῖν ἡμᾶς ἀποπειματίσαις
 παρακελεύεται, τὴν ὁ τυχῶν καὶ ἀμελῶν ἢ ἀ-
 μελήσων, οἱμοὶ οἷα καὶ ὅσος αὐτῷ ἡ τιμωρία,
 καὶ ἡ τῷ κριτῇ φρεσὶ ἀπόφασις ἐκείνη, ἡ τὸ
 αἷμα τῷ ψυχῶν ἐκείνων ζητῶσα. τὸ δὲ με εἶρ-
 γον, τὸ μὴ κατασκοπὸν μοι γένησθαι τὸ πο-
 θούμην, καὶ τὸ ἥδη σοι ἐν χειρὶ ἐντελλόμε-
 νον, οὐ τῇ σῇ μόνον παναγιώπτι δῆλον, ἀλ-
 λά καὶ τοῖς τῷ ὠκεάνῳ ἐπέκεινα. ποῖνον εἰ μὴ τὰ
 περὶ τὴν φιλαδέλφειαν, εἰς πόσον ἦκεν ὀτυ-
 χίας ταῦν, ὡς καὶ προσέχες ποιμένος δεῦσθαι
 σοι τῷ κοινῷ ἡμῶν μετὰ θεὸν κηδεμῶνι, τὸ πᾶν
 ἀνατῆθαι, καὶ ὁ ἂν λυσιτελὲς ἕκαστης ἐκεί-
 νων γνοίης σωτηρίας, ἀναμφιβόλως οἷς οἶδας
 ἕοποις διόρθαισον. ἡμεῖς δὲ τὸν ἐνταῦθα τῷ
 κυρίου χριστῶνυμον λαόν, ὃν ἡ τὰ πάντα κα-
 λῶς διοικοῦσα πρόνοια, καὶ ἡ χειριστικότης
 καὶ γαληνοτάτη αὐθεντία τῷ βρετῶν ἡμῖν ἐτε-
 χείρησε παραμυθῶμεν διαγγελικῶς διδάσκειν
 ὡς οἶόντε, ὑποσολικῶς τε καὶ παρῶπαρὰδό-
 πως νοθεύειν, ἀρχιερατικῶς ποιμενεῖν τε, καὶ
 δόλογι, μέχρι ἂν ἡ πῶν ὅλων αἰτία ἐπίτι-
 να μεγαλυνιῶνται χάρον μεταθέση, ὅταν δὲ ἂν
 θ' ἡμῶν ἄλλος φιλαδέλφειας χειροτονηθῇ ἀρ-
 χιερεῖς, ἡμεῖς ἀπὸ αὐτῆς καλεῖσθαι, οὐκ ἀπὸ
 ἐρυθριάσωμεν. σὺ δ' αὐτὸς ὁ ἀρχὴ καὶ ἀκακὴς
 καὶ ὅσιος ποιμὴν ἡμῶν ἀγιάνοις, ὀτυχεῖσις συ-
 νδόμφοις καὶ εἰς αἰὲν πνευματικῶς ἀγαλλιώμε-
 νος, τῇ ἱερᾷ καὶ θεῇ συνόδῳ σοι ἢ ἀιδεσίμως
 προσαγοράω, καὶ ὅλη ψυχῇ καὶ καρδίᾳ ἀδελ-
 φι-

φικῶς καὶ δουλικῶς κατασπάζομαι. ὥς ἐκτιῶν,
αφ' ἧς ἰαντακρέε ιβ'.

Δουλος τῆς παναγιώτητος

Γαβριήλ ὁ φιλαδελφείας.

Τοῦ αὐτοῦ γαβριήλ φιλαδελφείας τῆς οἰκουμένης
πατριάρχης.

Τοῦ μὲν τοῖς νόμοις ὑπέκειν, παναγιώτατε,
ἐμφυτόν μοι ἐστὶ διηνεκῶς, καὶ οὐ τοῖς μὲν
ὑποτάσσεται, τῶς δ' ὑποβάλλεται, ἀλλὰ τοῖς
πᾶσιν ὡς οἶόν θ' ἐπέσθαι, καὶ τέτοις κλίνειν
αὐχένα ξὺν θεῷ μεμάθηκα, τὸ δ' ἐς φιλα-
δελφείαν παραγνέειμι καὶ τῷ ἐκεῖ φροντίζειν, τῷ
ἀδυνάτων πατρὶ, ὡς τὴν τῷ ἐκείνων εὐδέποτος
ὑποχόμην θεὸν μαρτύρομαι τὸν τὰς καρδίας
ἐμβατεύοντα, καὶ τὴν σὴν παναγιώτητα ἐπιλα-
βεῖν φροντίδα. οὐ γὰρ οὕτως ὑποβλητέος ἐγὼ
εἰ καὶ τῶν ἀπάντων ἀνάξιος ἐμαυτὸν σόνοισδα, τῆς
φιλαδελφείας ἀρχιερατεύειν, οὐκ εἰς ἐπισκο-
πὴν, ἀλλὰ κατὰ τὸ νῦν μὴ τε εἰς ἐφημερίαν,
ἱκανὴν οὖσαν, τῇ δὲ μὴ ἔχειν τὴν τῷ ψυχῶν
ἐκείνων φροντίδα, φιλαδελφείας ἀποείρημαι κε-
κλῆσθαι, ἂν ῥέ γε νῦν ἐς πόσον πᾶ ἐκ τῆς ἐκεῖ
δίδαιμονίας ὡς τε καὶ ποιμένος δεῖσθαι, ὅλο-
γος ἢ σκέψις καὶ ἡ αἰτήσεις, ἂν μὴ τις ὑπὸ πέ-
ξας σκορπίος τις ἐστὶ ὅθεν κατὰ

Η 2

δδ.

δύστρονον δέ, μὴ ἐκείσε παραγνέσθαι δυνά-
μενος, τὸν τε σεραφίμ, καὶ τὸν νικηφόρον τὴν
τῆς γέννης ἑοφὴν φημι, οὓς τὴν σὴν παναγιό-
τητα καὶ τῇ παρ' αὐτῇ συνόδῳ, οὐ ταῖς ψυχι-
καῖς, ἀλλὰ καὶ ταῖς τῷ ποιναῖς κατ'
ὑποβολαῖς ἡγέμενον, δεδοικώς τὴν συνέσαν αὐ-
τοῖς πονηρὰν φύσιν, καὶ διαβολικὴν θέλησιν. τοί-
συν ἡ σὴ παναγιότης ἐχέτω τὸ ἐμὸν θέλη-
μα, καὶ ὃν βούλη τῶν ἐκεί ἀρχιερατεύειν ὅπα-
σολον

ἦν ὁ κύριός μοι ἐδωρήσατο, καὶ τὸν ἐνταῦθα
ὑπὸ τῆς τέσσαρας χιλιάδας ὄντα λαὸν, ἐπ' ἅμ-
βωνος τὰ τῷ χειρὶ διδάσκειν, ὃν μοι τὸ πνύ-
μα τὸ ἅγιον ἐνχειρήσω, καὶ ἡ γαληνοτάτη αὐ-
τῇ αὐθιγντία καὶ χεισιωνικωτάτῃ ἐβεβαίωσεν,
μέχεις ἂν ὁ κύριος τὰ πάντα μοι δορήσοι.

Γαβριὴλ ριλαδελφείας πῶ ἐκ μοναμβυσίας πῶ σεβήρη
πρὸς τὸν παναγιωτάτον πατριάρχην κύριον ἱερεμίαν.

ΟΥ' πρὸς δούλῃ πιστῇ, παναγιώτατε δέσπο-
τα, μὴ ὡς οἰόντε δεκνύειν, ἦν πρὸς τὸν
αὐτὸν δεσπότην, ἔχων διατελεῖ δύνοϊάν τε καὶ
ἐπιείθειαν, καὶ χαρίμασιν τῷ λάχισον, ἂν μὴ
ἔργοις τὸν πρὸς αὐτὸν ἔξανάπτειν πόθον. τοί-
γαροῦν τῷ χρυσοβέργῃ δίδυ κωνσταντίνῃ,
ἀπάραι βουληθέντες, τὴν πρὸς σε τὸν μετὰ χει-
ρὸς δεσπότην, καὶ πατέρα καὶ κύριον, ἀνέξά-
λειπτον ἡμῶν μνήμην, διὰ τῷ παρόντος ἡγη-
σα-

σάμπην ἐμφανίσαι σὺν ἅμα δὲ καθικελεύσας,
 ἄντινος τῆς ᾧδε χρήσῃ, δεσποτικῶς κελεύειν μὴ
 διαλίπειν ἡμᾶς καὶ ταύτη μὲν ὄντως. πὰρ ὅ πε-
 ρὶ τὸν περὶ βουβόνδα διεξοδικώτερον παρὰ τῆ
 χαμματοφόρου μαθήσεως, οὐ τοῖς ἐπιτρόποις
 ἐς λόγους ἐλθὼν, καὶ τῷ χρυσοβέργῃ δὲ χαρε-
 σῆσαι νοθεύσας, οὐδὲν ἥνυσα. ἀνδράσι γὰρ
 ὦν θεὸς ὁ χρυσοῦς, τί δὲ λόγον ἀδύνατον δια-
 τρέψεται. ἐν βουβόνδα ἀφ᾽ αὐτοῦ σεπτεμβρίου. 12

Τοῦ κυρίου φιλαδελφείας :

Εγὼ μὲν, παναγιώτατε δεσποτε, τὸ προ-
 σαχθέν σοι ἔργον καὶ λόγον ἀνδρῶν τινος ὡ-
 ναβολῆς διηκύνουσα καὶ παντίπερ δῆλον. ἐκφωνεῖ-
 ται γὰρ πάντοῦτα τὸ πανέντιμον ὀνομάσας, καὶ
 περ μὴ ὄντος σαυροπηγίᾳ τῆδε τῆ δαγῆς ναοῦ,
 μήτε εἶδισαι πατριάρχων μνημονεύειν προσό-
 των ἄλλων ἀρχιερέων. τὸ περὶ ἐμοὶ πάλιν ἔ-
 τε ἐν παρώτοις οὐτε μὲν ἐν ὑστάτοις συγχωρηθή-
 σεται ἀνδρῶν τῆς σῆς καλοκαγαθίας ἐπιτροπῆς
 καὶ ἐπιταγῆς, περὶ τῆς ἄλλων ὧν μοι ἐ-
 πιτάττεις, ὁ λοιπὸς συνομολογήσει μοι χρό-
 νος. αἰχρόν γὰρ ἀμνημονεῖν τοσέτων καὶ πλι-
 κέτων διεργεσιῶν ὧν αὐτὸς πέπονθα καὶ πάλιν
 δούλεις εἰμὴ παθεῖν θεοῦ διδόντος, ὃν τε μαρ-
 τύρομαι τῆς δούργου διαθέσεως τῆς πρὸς τὴν
 σὴν φιλανθρωπίαν, καὶ ὡς ἐκ αὐτοῦ ὅπας μοι
 βίος προσαρκείσῃ. ἀνδρῶν ἀξίως ἀντιμεψέσθαι

ὥς τε πῶν ἀδυνάτων πάλιν ἐστίν, τὸ κατηγορεῖν
 με ἔργον ἀλαζονείας τε καὶ ἡ ψεῦδος πεφυ-
 σιῶσθαι, ὡς τὸ σὸν σιωπᾶσθαι, τὸ δ' ἐμὸν,
 ἐκφωνεῖσθαι ὄνομα ἐν ταῖς θείαις μυσταγωγίαις
 πεποιηκέναι μέ φασιν οἱ μῦσαι τῷ ψαύδους,
 οἱ τὰ πολλὰ ὑποβαλλόμενοι μοι ἐγκλήματα,
 ὡς βάσκανοι καὶ σκαιοὶ τὸν ἔσπον βαβαὶ τῆς
 αὐτῶν μοχθηρίας, οἱ τυφλωττωσι καὶ τὰς ἐμὰς
 ἀπορηνησαμένους αἰεὶ μεμνημονοούμενους ὑπὸ τῷ
 τῇδε γινέσθαι καὶ καταμαθεῖν ἡδύναντο, τὸν τε
 θεωνᾶν καὶ μητροφάνην τὸν ἐτι βιοῦντά φημι,
 καὶ μακάριοι τὸν μονεμβασίας πάντας μακαρι-
 στας ἀνδρας καὶ γὰρ οὗτοι οἱ μεγάδες τῷ ἔθει
 ἐπόμενοι τῷ ἀνέκαθον ἐκάσῳ ἀρχιερεῖ ἐνταῦ-
 θα διάγοντι χαρίζονται τὴν ἱεράν τῷ μνη-
 μοσύνης δωρίαν ἐκείνην, οὐ μὴν ὅτι βούλονται
 ὡς περ ὑποτασόμενοι καὶ τῷ τῆς ἐλδθερίας
 ἀπονομίῃ ἐπαίροντα τῆς οὐσῆς ἐνταῦθα χραι-
 κῶν ἐκκλησίας, ταῦτε ἄλλα εἰσώ, παρὸς τὸ καὶ
 ἀφορισμῷ μόνον ἐγκλημα ὁπολογητέον ἢ γὰρ
 εἰ μὴν πῶσιντι εἰρήνη τις ὑπὸ τῷ ἐπιτεμίῳ τῷ
 ἀφορισμῷ ἀνδ' τινὸς εὐλόγου αἰτίας δέσμιος ὑ-
 π' ἐμῷ γεγονώς τὸ ἔργον ἄξιον διαθήσεως καὶ
 ποινῆς, καὶ ἀρέπον ἐστίν ἀνταποδόσεως, εἰ καὶ
 καὶ παρὸς σωφρονισμὸν ἀρετανομήτων θηρίων μυ-
 είων σκαυδάλων ἀφορμὰς ὁσημέρα παρεισα-
 γόντων, τί θαυμαστόν, πάτερ παναγέσατε, εἰ ἐ-
 κωλύσαμεν τὰς ὁρμὰς τέτων τοῖς κανόσιν ὅσα
 κολαθεῖντες. ἐξέστι γὰρ τῇ ἐκκλησίᾳ τὰ σα-
 θρὰ καὶ σεσαπημένα ταῦτης μέλη, μέλει καρ-
 πῶν

πάν ἀξίων τῆς μετανοίας πόρρω διέργειν·
 ἵνα μὴ πᾶν τὸ ποίμαιον τῇ αὐτῶν μιμήσει κα-
 τακράτοι. ἀφαιδῇ τῇ αὐτῶν νόσφ' ὑποπιστῶν καὶ
 πάντα λοιπὸν συνέλονται φάναι ἔδοξε καί μοι κε-
 φαλαωδῶς παραστήσει τῇ παναγιώτητι τῇ
 ὑμετέρα, ὅπως γνῶσθαι μετὰ τῇ κουφότητι καὶ
 τύφῃ μὴ ὑπερβείδμενον, ἀλλὰ τοῖς ἁγίοις
 κυνόσιν οἷς ὑπηρετῶμαι ἀποσωποληπτως ὡς
 ἡ σοφία τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἐδίδασκεν.
 ὁ δὲ θεὸς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν τὸ ἅγιόν σε σκυ-
 νος φυλάξει ἐς λύπαρον γῆρας ὅπερ εὐχόμε-
 θα, παναγιώτατε δέσποτα.

Τῇ σοφίᾳ μοι καὶ πανιερώτατῃ κυρίῳ γαβριήλ
 μητροφάνῃς ὁ πᾶν ἱερομονάχων οἰκάρῳ ἐν
 κυρίῳ χαίρειν.

Μ Ακρὸς διελήλυθε χρόνος μέχρι τῆς δού-
 ροῦ ὅτε ἀπῆρα ἐνέτινθον τὴν ἐπαυ-
 θα ἀφικέσθαι γλιχόμενος, καὶ σὸν τίμιον
 ρεῖμα ἕως τῆ νῦν μὴ δεξιάνῃς, καὶ γὰρ οὐ
 μικρὰν μοι ὠδίνην παρέχει τὸ τῆς σῆς ἐπιστο-
 λῆς ἐστρεῖσθαι, ἐγὼ δὲ ὡς οἶδε θεὸς οὐκ ἐ-
 ληξά ὁσημέραι σοι ρεῖν καὶ ἐπιστέλλειν, καί-
 περ πεπομφέναι σοι τὰ κατ' ἀξίαν διαπορού-
 μενος. ἀλλ' ἐν καὶ τῶν μὴ ἐλπορῶν καὶ ἀπε-
 νάρκησα τοῖν χερσὶν ρεῖν αὐτίς· ποιῶ-
 οὖν, φιλότῃ καὶ ἐρασμῷ μοι κεροφῇ, συγγνω-
 δή μοι πατρὶς ἀξιῶ, ὅτι μνήμης χάριν καὶ ἀ-

προσολῆς ἄξιον εἶρεῖν τι καὶ πέμψαισσι εἶχ δὲ-
 ρήκαμεν, τῷ χειμῶνος σφοδροῦ γε ἥδη ἐπι-
 κρατῆντος ἡβουλήθημεν δ' ὁμῶς εἶρεῖν καὶ ζη-
 τῆσαι τι ἐκ τῶν τῆς γῆς φυομένων ἅττα τυγ-
 χάνει σοι καταθύμια, καὶ τῷ σκοπῷ οὐκ ἐπι-
 τολξαίμεθα. καὶ γὰρ οὐπω ἀσπάραγγοι καὶ ἑ-
 τέρ' ἅττα γῆθεν ἀνήχοντο πρὸς τὸ ἀποσαλκέναι
 τῇ σῇ λογιότητι. ἴδ' οὖν φιλότης ὅτι ἐζω-
 γράφος ὁ ἐκ κύων τέννομα γαβριῆλος βούλε-
 ται τὸ ἀγγελικὸν καὶ μονῆρες ἀμφιέσασθαι χῆ-
 μα, καὶ τὸ χρῆμα καὶ τῷ παῖδι τῷ ἐγχειρήματος
 πνέματικῷ ἔσῳ μοι ἐκοινώσατο. ἐγὼ γε
 ἐν μὴ ποιῆσαί τι ἄξιον κεῖναι τῆς σῆς ἔκτος
 γνώμης τε καὶ κελύσεως, ὡς τὸ δίκαιον ἀπαι-
 τεῖ, ἀνένεγκα τῇ σῇ σεμνοπρεπείᾳ τὸ δράμα-
 τε καὶ γνωμάταμα. πλήν γε μετὰ ταύτης τῆς
 ὑποχέσεως ὅτι ὑπὸ χρεῖται συνελθεῖν καὶ συ-
 ναποδημῆσαί μοι εἰς τὸ ἀγιώνυμον ὅρος τοῦ
 αἵθω. σὺ δέ, σοφώτατε δέσποτα, καὶ περὶ τῶν ἐκ-
 λιπαρῶν ἀντιγραφείας μοι καὶ ἀντιπέμψεας.
 πρὸς τούτοις δέ ἐσο γινώσκων, ὅτι ἐγδυσάμην
 τῷ οἴνου οὐ πέρ σοι γέγραφα πρὸ μικρῶ, καὶ δε-
 δοκίμηκα τῶτον εἰ πόσιμος εἴη γαστός τε, καὶ πό-
 τος, καὶ ἀρεστός μοι ἐφάνη. καὶ εἰ ἐφετὼν σοι
 ὑπάρχει γράφον μοι, ἵνα σοι πέμψω ὅξ' αὐ-
 τῷ πέντε, ἢ ἕξ σέκια. ἔτι δέ δηλώσαις ἀντι-
 βολῶ τί ἀπεκατέστη περὶ τῶν ἐνεχύρων καὶ ἰ-
 ερώων σκιδῶν. ὅτι καὶ μικρῶς περὶ τῶν μα-
 θεῖν ἐφίεμεθα, καὶ ταῦτα μὲν ὄντως, σὺ δέ, ἀ-
 γιώτατε δέσποτα, ἐρρώμενος εἰς ἐπιμήκισον χρό-

νον διαβιώης πῶν σοι καταδυμίῳν ὑπολαύων .
 ἅπαστας τὰς περὶ τὴν σὴν λογιότητα προσυ-
 νῶς κατασπάζομαι . μουνιχιῶνος ἐκτῇ ἐπὶ δέ-
 κα, ἐκ πόλλας . ὁ νύμφος καταφιλεῖ τὰς αἰδεσί-
 μους καὶ ἀγίας σε χεῖρας .

Τῷ σοφώτατῃ καὶ πανιερώτατῳ αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ
 κυρίῳ κυρίῳ γαβριὴλ τῷ φιλαδελφείας σὺν
 σοῖς περὶ αὐτὸν, μητροφανῆς ὁ πῶν ἐλα-
 χίστων ἱερομόναχος εὐπράττην .

Ο Ἰγών ἡμερῶν διελθουσῶν ἔφθημεν γε-
 γραφότες τῇ σῇ λογιότητι, σοφώτατε δέ-
 σποτα, μετὰ τῷ μισερ ἀνδρέου βενξάμου τὰ
 κατ' ἡμᾶς λέγω, τὰ περὶ τῆς υἱείας καὶ ἀ-
 νόδου ἡμῶν, πρὸς δὲ καὶ τὰ περὶ τῷ οἴνου καὶ
 τῶν ἱερῶν ἀμφίων, μεθ' οὗ καίτινας λαυρα-
 κίσκου, εἰρημῶ πεπομφότες μικρᾶς γέτινος
 μνήμης ἕνεκα . σὺ δὲ, ἐλλογιμωτάτῃ καὶ ἱερᾷ κα-
 φαλῇ, σήμενον ἡμῖν δι' ἐπισολῆς τίδ' ἂν καὶ πε-
 ρὶ τέτων ποιήσαιμεν . νῦν ἢ ὡς οἶδε θεὸς πρὸς
 γε τὸ παρὸν οὐχ εὐλόκαμεν ἀποσαλκέναι τί
 ὄψον θαλάττιον τῇ σῇ ἀξία φιλότῃ . ἀξιῶ-
 μεν ἢ τὴν πανιερώτατα ἵνα ποιήσης τῷ τὸ εὐ-
 εργέτημα, ὡς ποιεῖν εἰώθας πάντοτε . ὁ συμ-
 πλάσας μοι ἰωάννης, ὁ καὶ τὰργύρια μυσι-
 κῶτινι ἔσῳ σοι παραδούς, ἃ ἔφθασαν αὐ-
 τὸν κεκλησθέναι ἔφημοι ὅτι ἐμνηῆδοι αὐτῷ πα-
 ρά τινος κεφαληαίου νοταρίου τῆς δίκης τοῦ
 κρε-

πρεμεναλλίου, τῇ δίκῃ γεαφῆναι. ἢ σὴ δὲ λο-
γίοτης ἀκρεβῶς πέμψας ἐρῶνησον πρὸς αὐτῆς
τῆς μακαρίας καὶ ὀλβίας ψυχῆς σου εἰ ὅντως
ἔχει τὸ σφᾶγμα ὅτι ἐς τὰ μέγιστα πίνεται ὁ
ἀνὴρ, καὶ εἰ οὕτως ἔχει ὡς ἐδηλώθη τ' ἀνδρὶ,
εἰ δύναιο τοῦνομα τ' ἀνδρὸς τῆς γεαφῆς ἔξε-
λεῖν καὶ ἀπαλείψαι, ἀπάληψον εἰδ' ἄλλως, διὰ
γεάμματος δήλωσον. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. σὺ
δὲ ἐρρώμενος διαβιώης εἰς χρόνης πολλὰς πολ-
λῶν ὠφελείας ἕνεκα. μαρτίῳ ἂ ἱσαμην, ἐ-
γεγραφή· ἡ παρῆσα σπουδαίως.

Τῷ αἰδεσιμωπᾶτι φιλαδελφείας ἱπτότης λιτδαίος
εὖ ἔχην.

ΟΤι μὲν, οὐκ ἐκ ῥάθυμίας ἡ βραδείας, πρὸς
τὸ χεδάριον τῆς φιλοσοφίας σα πρὸς ἐ-
μὲ ψυχῆς ἀπόκλεισις, ἀλλ' ἔξαμελείας γε θε-
ραπαίνων, παντίπου δῆλον, καὶ ᾧ, ὅφ' ἐπο-
τέμοι πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν αὐτῶν δεδοκασί-
μοι. ὅτι δὲ πηλικαύτην βίβλον καὶ τὴν ἱεράν σε
κεφαλὴν αὐτὸς γε ἐκ ἔκτρου καὶ αὐταῖς ταῖς
ἀληθείαις φανερόν, ἐκ τῶν συμφόντων μοι. τοι-
γαροῦν εἰκελίσσοιο ὑπὸ χνῶν καὶ τὴν ὑπαγό-
ρᾶσιν, καὶ γὰρ τὸ θρυλῆμενον ὡς τὰ τῶν φί-
λων κοινὰ, διὰ μνήμης ἔχειν τὰ ὁμολογηθέν-
τα μοι ἑκατὸν ἐκτετυπωμένα ἐκκλησιαστικῶν κα-
νόνων βιβλία μετὰ καὶ τῶν ἐμῶν ἀρχετύπων ἀν-
τιβολῶ τὴν προσκυνητὴν σε τιμιώτητα, ἐπεὶ ἡ-
κα-

κρυφαίοι τὸν χαλκεύπον. εὐθὺ τῶν κερκί-
ρων κατὰ τάχος βούλεσθαι ἀναχθῆναι. ἐρρώ-
μένως διαβιώης ἀρχιερέων καλῶνί.

Ἀνδρέας λονδάνος ἱππότης γαβριήλ τῷ μογαχῷ
εὐπράστην.

Οὐ Μὲν ἀσκραῖος ποιητῆς, σεβασμία κε-
φαλή, φθονεῖσθαι τῆς αἰδοῦς ἀπεφάνητο,
σὺ δὲ ὅμως χαίρειν ἐάσας ταύτην τὴν γνώμην,
ὡς εἰκὸς ἀνδρὶ ππουδαίῳ καὶ πεπαιδευμένῳ,
ἄλλως τε, καὶ τῷ θεοῦ κάλλος καὶ ἔρωτος ἐν-
δεδιμένῳ, μὴ ὅτι φθονεῖν οὐκ οἶδας τῆς αἰο-
δῆς, ἀλλὰ μᾶλλον τῷ λόγῳ ἐπαίρεις τῆς ὑ-
πὲρ αὐτῶν ἐπαινεῖς, ὡς αὐτὸς πεπεύραμαι,
τῶν σῶν ἀνδρῶν λόγων τὸ ἐμμελὲς ἐναγχεῖς
κατατρυφήσας, εἰς ὑπερβάλλοντα τῶν ἐμῶν
συνόντων ἀγαθῶν ὄγκον. φημὶ τὸ ὑπαγορεύ-
θῆναι μοι ὑπὸ σῆς ἐπαινεύοντος, μᾶλλον ἢ ἐπαι-
νεμένου. ἐπανέρχονται οἱ ἐπαινοὶ ἧδ, πρὸς τε
τῆς ἐπαινοῦντας ἀν' ἀγαθὴν ἐπαινώσιν. ἐγὼ γε
μὲν, ὅπερ ἐκ τῆς αὐτῶν σε λόγων διχρυεῖσθαι
μαί, ἐκ ἀν' ὑποσιωπῆσαίμι. ἦν ἧδ τῆς ἐλλει-
πῶν λόγων, ὡς φασιν, ἀκρωδακτύλῳ γό-
σάμῳ, καὶ γέγονα νῦν σοφώτερος, κατὰ τὸ
σολομόντιον. καὶ δοὺς μικρὰς ἀφορμὰς τῶν
ἐκμισάμην, ὥς δὲ δὲ, μεγίστας τῆς χάρι-
τας ὁμολογεῖν σοι, μᾶλλον δὲ τῷ ὀδηγήσαν
τίσε θεῷ ἐκ ἀποροίας ἐνταῦθα εἶναι ὑπὲρ τῆς
ᾧ δὲ

ὧδε νηπαζόντων, καὶ ἀπαλῆς ἑοφῆς ὑπὸ σέ-
δεομένων, ἀνδρα γυνάδα, καὶ ἐνάρετον ἐπι-
δουρίτην, φύλακα τῷ ἑαυτῷ λογικῇ καὶ βασι-
λικῇ ποιμνίῳ, πωόντι, ἐκ τῷ λακωνικῷ καὶ
παλαιοτάτῃ γένους, ἐ τῷ νῦν καλεμένῃ ρω-
μαίου, σάφρονά τε, καὶ ἐπιεικῇ, καὶ μουση
γίτην. ἐρρώμένως διαβειώης, προσάττων αἰεὶ
τὸ κατ' ἐμέ.

Hanc quidem Epistolam iis interferere debuif-
sem, quae annum MDLXXVII, quo Gabriel Epi-
scopus ordinatus est, praecedunt; sed nescio quo-
modo diligentiam meam hoc effugerit.

Ἐπαινος οὐρανίων ὡς ἀπὸ προσώπου τοῦ κελεπῶν
βασιλέως.

Σκηπτέχος κελεπῶν	Ἄλλ' ἄγε ποίην
Βασιλῆς ὁρῶν	Ποτ' ἴδον, οὔτε.
Ταν ἀδελιάδος	Μὲν εἰσόφεται.
Βασιληίδα.	Ἡ ἥλιος, ὦν
Τόσον βληθεὶς ὅς	Πάντα ἐφορῶν.
Οἶτρον, ὅσον τῷ	Χ' ἡμέρας μ' αἶρεῖ.
Κύπριδος ἄρης.	Διρόντε μῆνα.
Εἶπεν, ἐμοῖο	Κερεὸν τῇδε
Πληθὸς πολίῳ	Βραδύνειν, πλεῖ.
Ἐμ' ἀνικήπων.	Δόκετις τε.

Οἶφρυ.

Ὀφρυοέσσης
 Ἡμετέρης, ὥς
 Πραπίδειςσ' ἴδω.
 Θαῦμά τε νοήσω
 Πολυαπερέων.
 Θαῦμα γάρ, ὥς ρώξ
 Ἀδριαδος μὲν
 Ἐμπέφρακται, καὶ
 Τὰ τεράγεια
 Πόρρω περ γαίης.
 Θέμεθλ' ἄσπεως.
 Ἐνεάπων, καὶ
 Τὸ παλὶ ῥήτην
 Ἀλμαρ ὕδωρ τε.
 Δινάμην ἐν

Ὀφρυοέσσης.
 Ἰδεῖν εἶκελον
 Τῷ δ' ὀφθαλμοῖς, καὶ
 Τὰ διοξυφῶν
 Βενέτων καλὰ
 Δάματ' ἄστροισιν
 Γειτονέοντα
 Τειόροφα, καὶ
 Κούρας δ' ἑσπέρους
 Καλλικόμους τε
 Γυναῖκας, ἢ τὰν
 Ἐρώτων χάριν.
 Ἀμυλόμενας.
 Τέλος.

Cuiuscumque opus hi versiculi sint, licet ex
 praecedenti Epistola *Londano* tribui possunt, facti
 quidem videntur occasione capta ex adventu *Vene-*
tias Henrici III. Valefi Galliarum Regis. Quum enim
 e Sarmatia in Gallias contenderet, Venetiis transivit
 anno MDLXXIV.

ΕΚομισάμην τὰ παρὰ σὺ πεμφθέντα μοι
 γράμματα, καὶ δὴ καὶ τὴν τῷ ἐφεσίου ἐπι-
 σκόπῃ ἐπιστολήν. τῆς μὲν ἐν σαρδῆς τε καὶ ἐ-
 πιμελείας ἦν ὑποποιήσω, τὴν μὲν ὥς τε μετὰ
 γραφῆναι, καὶ ἀκριβῶς διορθωθῆναι. τὴν δὲ
 ὥς τε διαπεμφθῆναι τὴν ταχίστην, μεγάλην οἰ-
 δά.

δάσοι χάριν, τὸ δὲ μηδὲν ἐπεσαλκέναι
 περὶ τῷ μιᾷ, ὅπως τὸν μεταγράψ
 ταμείψωμαι, τῷτο θαυμάζω, πλὴν εἰ μὴ φι-
 λόδαρος καὶ μεγαλόφυχος αὐτὸς ὢν, ταπεινά
 τὰ τῶν ἄλλων ἀποδείξει, καὶ τὸ μέγιστον αὐ-
 τῶν ὑπερβαλεῖν φιλοτιμίαν, καὶ πῶς ὡ φίλη
 κεφαλὴ τῷτο δίκαιον, ἢ πῶς τῶν τῆς φιλίας
 δεσμῶν ἐκ ἀλόγιστον, τὸ μέσον αὐτὸ, καὶ τὴν
 ἰσότητά ἐ σωζόν, σήμαναι τοίνυν διαβραχέως
 τί πέμψας τῷ γραφεῖ, περὶ τὸ χέος ἐξαλεί-
 ψω. ἐκείνῳ ᾧ οὐδ' εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἐλ-
 πίζω ἐξαλείψειν. τὸ τῶν πσέτων λέγω καὶ
 ποιούτων ἐπαίνων οὐς κατὰ κεφαλῆς μοι κατέχε-
 ας ἐκ πηγῆς ἀρνάου δὺγλωττίας νᾶμα χρυ-
 σοῦν ἀρσάμβρος. ἔρρωσο, καὶ μὴ θαυμάσης
 τὸ ψυχρὸν τὸ τῆς ἐπιστολῆς ἐν τοσαύτῃ φρίκῃ
 καὶ χιόνι γραφείσης ἐκ φερραρίας μηνὸς γαμη-
 λιῶνος δ' φθίνοντος, ἔπειτα ᾧ ἀπὸ τῆς τῷ σωτή-
 ρος γεννήσεως, ἀφλά.

Ὁ κατὰ πάντα σὸς

Φραγγίσκος ὁ δαπάριος.

Cur heic hanc *Francisci Daporti* Epistolam in-
 seruerim, ne ipse quidem rationem adferre possim,
 nisi quod post Epistolas quasdam *Gabrieli Sexera*
 scriptas una cum aliis invenerim; sed quum & i-
 stam publici iuris facere proposuissem, parum refert
 an heic, vel alio loco, edatur, quum iam de meo
 ausu

ausu Lectores opportune monuerim. Ceterum in litteris Daportii annos signatos notis ἀφλά existimavi, quamquam tertiam numeri litteram non facile legerim, & forte non tam λ quam ν esse possit; sed aliquo modo legendum erat.

Γαβριήλ ὁ φιλαδελφίας
Τῷ θεῷ ἀρχιερεῖ κυρίῳ Ἀρσενίῳ τῷ πρηνόβῳ.

Εἰ καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην σε ἤκιστα εἶδομαι, οὐ τε σοι συνομιλήσαμην, καὶ τοι διαμελέτης τὸ δ' ἐκ πολλῶν εἶχον, ἀλλ' οὐ διὰ τέτο εἰ διαλείπομεν, μὴ τὰ σά ὑπεραίρειν, καὶ διὰ τιμῆς ἄγειν ὅποι αὖ διαβριβόντες ὤμεν. ἤκυσται ἡδὲ αἰ ἡμῖν τῆς γεννέας σε ψυχῆς πρὸς τὸ ἀγαθὸν διαθέσεις, καὶ ὁ περὶ τὴν σοφίαν αὐτὴν βίος, καὶ ἡ τῶν ἀγαθῶν ἕξις, ἣν γε εἰ τὸ τῆς ἐώας μέρος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐσπερίων μετὰ πολλῶν αἰετῶ θαύματος, καὶ ὑπερβαυμάζει τὰ μὲν πάντα, εἰ καὶ τις ἀνθρῳπῶ χωρεῖν καταγωγὰς ἔχοντι καὶ τέρψεις ἐφημέρης
ἐκ αὐτῶν σκοπεῖ δοκεῖ μοι δι-
αμάρτοι. πόινυν διὰ τῆς ψυχρῆς τῆδε χράμματος ὅπερ ῥυθμὸς τῆς ἀμφοῖν φιλίας εἶγε ἀναγκαῖον αὐτῇ τῷ βίῳ, καὶ ἐκ αὐτῆς ποτὲ ἀνδράφιλων ἔλοιτο ζῆν. τὰ λοιπὰ πάντα ἔχων ἀγαθὰ κατὰ τὸν φιλόσοφον, ἔτι δὲ πρῶτον αἰτίαν καὶ σύνδεσμος ἀδιάλυτος ἔσται. προσαγα-
ρού-

ρᾶνσιν τὴν θείαν καὶ ἱερὰν κεφαλὴν, τὴν ὅ-
πως καὶ μόνην ἀρκῶσιν τοῖς πάλαι θεοεικέλοις
ποιητικώτερον, φάναι, συνεξετάζεσθαι σοφοῖς
τε ἀρχιερεῦσι καὶ ἐπιγλήμοσι, ἀξιούντες ἰκε-
τεύομεν φιλικῶς ἔχειν πρὸς ἡμᾶς καὶ δυνικῶς
διακεῖσθαι. εἰ γὰρ καὶ τὸ διείργειν μέγα, ἀλλὰ
τὴν ἐνέργειαν μόνον τῆς φιλίας, ἢ μὲν γε καὶ
αὐτὴν τὴν φιλίαν δύναται διαλύσαι. καὶ τῶν
μὲν τέτων ἄλλης, τὸν δὲ παρόντα μοναχὸν τὸν
κύριον λαυρέντιον, τὸν ὑπότινος τῶν ἀναγκαίων
πρὸς ὑμᾶς ἡδὴ παραγνομόμενον συνίστημι σοι
τῷ ἀξιαγάθῳ ἀρχιερεῖ, δεχθεῖσιν αὐτὸν ἀσ-
μένως, καὶ ἐπικερήσοις αὐτῷ, διά τε λόγῳ καὶ
σχέπῃς τῆς σῆς πανιερώτητος, ἡμῖν δ' αὖθις
κέλευε τὸ δυναμειν καὶ ἄλλοις ἀν' ἐτοίμως ὑπη-
ρωτεῖν καὶ ὑπήκειν σοι, ἀρχιερέων ἄριστε.

Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ φιλαδεφίας κύριῳ
γαβριήλ, πέτρος ὁ ἀρκυδης, εὐπράττην.

Εγὼ σε, τιμιώτατε πάτερ, καὶ πρότερον δι'
ἀφῆκε μνήμης, καὶ θαύματος ἦγον, καὶ
νῦν δὲ περιπλεόνως ποιῶνταί σε τὴν ἱερὰν καὶ
τριπόθειον κεφαλὴν ὁ ἡμέτερος λεόντιος αἰ-
τιός μοι γέγονε, πάνυ γὰρ σαφῶς τὴν σὴν πε-
ρὶ τὸν θεῖον ἀδολωτάτην σκεδὴν πυθόμενος
ἔγνω. καὶ τὴν παρὰ θεῶ σοι πίσιν ἀρχαίαν
εἰλικρινῇ, πατρῶαν καὶ ἀκίβδηλον εἰσπνευ-
θεῖσαν, μεθ' ὅσης εἰπεῖν χαρμονῆς τυγχάνω
με-

μεμαδικῶς, καὶ ταῦτα ἐν τῷ νῦν χρόνῳ τῷ γε-
 νες οὕτω δυσυχέντος, σασιάζοντος, καὶ ἐπερο-
 δοξέντος. τοιγαρὲν ἐμακάρισάσε τῆς δύ-
 χίας τῆς ὀρθῆς γνώμης ἐπὶ πάντα, καὶ τοῖς
 γνησιωπάτοις πῶν παλαιῶν τῆς σοφῆς ἐπινου-
 ἐνέκρινε. ἄλλοι μὲν ἐν ἄλλὰ περὶ ἄλλων λε-
 γέπωσαν, σοὶ δ' ἅπαντα ὡς παρτίσω καὶ μό-
 νῳ πάντων μὲν κρατέειν, περὶ πάντων δ' ἐμι-
 ναι παραχωρεῖτωσαν, ὁ σοφὸς τῷ σαφωτέρῳ
 δεῖται καί σε ἐνοχλεῖ ὁ βελεύμενος τὸν καθ'
 ὁμηρον συμφράδμωνα διώκων τὰ ἑαυτῷ ἀνα-
 κοινῆται. ὁ ἔλκην τὸν φιλέλληνα περιπτύσσε-
 ται. οἱ περὶ τὴν δισέβειαν τὸν φιλόχρυσον ἀ-
 λογιῶσι. τὸν δίκαιον οἱ περὶ πολιτείαν ζωγρα-
 φῶσιν. ὁ ἐνδεὴς τὸν φιλάνθρωπον τῆς χρείας
 μακαρίζει. ὁ ξένος αὐτὸν σοὶ τὸν φίλιόν τε καὶ
 ξένιον ἐνορᾷ. καὶ τῶ τοις ἅπασιν ὁ θεόφρων
 τὸν ὀρθόφρονα ζηλωτὴν ἀποφαίνει. ῥάδιον γὰρ
 ἐρμηνεύσαι νῦν ἐπισολῆς ὅτῳ πόρροσεσι μᾶλλον
 τὸ καλῶς φρονεῖν πῶν ἄλλων.

Ἐρρώσο, ὅτῳ ῥώμης ποσειδεῶνος ὀγδοῇ
 ἰσαμένε.

Γεραρχέντος γρηγορίου τῷ τεσσαρσκαίδε-
 κάτῃ, ἀνδρὸς δ' ἑγενῆς, φιλανθρωποτάτου, καὶ ἀ-
 ξιωμανεστάτου.

Γαβριήλ τῆς φιλαδελφείας παχωμίη τῷ δοξάρε.

Κ Αὶ διὰ τῶτο μικρὸν δῶρον προσεσηυχότος σοι ἡμέτεροι ἐπέμφθησοι χράμμα, εὐχαριστῶντι μάλιστα τῇ σῇ σεμνοσφρεπείᾳ, τῆς τε μετήμενης καὶ τῆς διαθέσεως ἥν πρὸς ἡμᾶς ἔχων διατελεῖς. νῦν αὖθις ἐκ ὀκνησάί μοι ἔδοξε καὶ ἡμῶν ὡς εὖ ἔχει θεῷ εὐδοκῆντος δηλώσαί σοι, καὶ μένειν σε τῇ πατρὶδι μέχρη τὸν ἥλιον ἐς κελὸν παραγενέσθαι. καὶ γὰρ σκόπος μοι πάντως τότε, εἰ μή τοι γε ἄλλομοι ἐμποδὸν γνήσασα, ἢ αὐτὸν ἐμέ ὡς ὑμᾶς ἢ αὐτὸν σε πρὸς ὑμᾶς ἐλεύσεσθαι, τοίνυν ὕγεινε ἡμῶν μετρημονόειν τῶν ποθέοντων σε ὅλη ψυχῇ.

Ταῦ αὐτοῦ, διονύσιω τῷ σιμέωνι.

Τ Οὐ μὲν τυχεῖν πῶν βιβλίων, θεία μοι κεφαλή διονύσιε, καὶ πῶν εὐποροτάτων ἐστὶν ἤδη γερμανῶν γὰρ τῶν ἐπιμέλειαν ἐχόντων καὶ φροντίδα, ἐς οἱ καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐνταῦθα διοικῶντες, καὶ μόνον αὐτὰς, ἀλλά γε καὶ ὅποιον ἐν ὑπικείμενων νεωστὶ πεποιημένον, καὶ διωρθεμένον ἀποφόρειον ἡγῶνται, ὧν δὲ τύχομεν ταῦθ' ὡς ἐτυχον ἀνήσαντες τῇ σῇ ἀποσέλομεν σεμνοσφρεπείᾳ, ὅς ἐστιν καὶ τῷ ἀριστοτέλει δυοκαίδεκα πῶν ἐνταῦθα καλεσμένων λυξῶν ἐπαρτάμεθα, καὶ μὲν τῷ σφράβωνος πεσαρασκαίδε-
κα,

κα, τὰ δέγε ἰωσήπε εἴκοσι καὶ ἕξ, καὶ τὰ πῶ
 φίλωνος εἴκοσι τὰ μὲν βασιλείου καὶ χρηγορίας καὶ
 πῶν λοιπῶν γεγραμμένων σοι καὶ ῥάδιον εὐρεῖν,
 ἂν δέγε τέτοις ἐντύχοιμεν, ἐκ ἂν διαληφώ-
 μεθα παῦθ' ἀσμένως ἀνήσασθαι, πὺν δὲ πῶν
 εἰρημίων βίβλων τιμὴν, ἀποδώσεις τῷ γα-
 τιάνφ.

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Α Ι
Δ Ι Α Φ Ο Ρ Ω Ν .

Hanc primam Epistolam *Arsenii* esse Monembasiac Archiepiscopi non videtur dubitandum, cum ex argumento, quod tractat, tum ex eo quod aliis *Arsenii* Epistolis, una cum Epistolis *Maximi Margunii* in his *Deliciis* publici iuris factis, in Codice Manuscripto succedit, aetasque eius *Arsenio* omnino congruit. Adde quod secunda harum Epistola *Arsenii* esse ex ipsa etiam indubitata subscriptionis nota dignoscitur, quæ statim hanc primam consequitur. Sed & tertia Epistola, ut videtur, mutila, eidem *Arsenio* tribuenda est, prout vel ex ipsa materia elucet atque eminet; præterquamquod tertia hæc in MS. Codice secundam excipit & consequitur. Cui scribantur hæc tres Epistolæ non indicatur in codice; sed quasdam *Antonio Eparcho*, Corcyrensi, viro litteratissimo, scriptas esse prope est ut affirmem: verum hanc disquisitionem in aliud tempus lubenter omitto.

Σ Ὅτι μὲν ταῖς τῶν ἐλλήνων ἀχθόμενος συμφοραῖς, ὁ δὲ γένος τῶν ἐλλήνων ἐπισημότατος καὶ τὰς λόγους ἐκείνων ὁρῶν τὰ λοιπὰ πνέοντες, μηδέπω καὶ πήμερον ἐκείνοις παύησιν ἀράσθαι, καὶ ζητεῖν ὅθεν τὰ κείνων ραῖσει. καὶ τὴν σὴ πρὸς τὸ γένος τῆς ἀκρας σύμβολον χεσεως.

στω. ἐγὼ δὲ καὶ διὰ τὸ τῆς ἐκείνου βέλτε κώ-
 τως, καὶ τῆς ἀπὸς τὰ καλὰ ἐπιδόσεως, ἐπιμι-
 λῶς τε ἄρα καὶ ἐπιπόνως με κηδεσθαι, ταῖς σοῖς
 ἔχουσιν ὅση δύναμις ἐπακολουθεῖντα, δίκαιος
 ἂν εἴην παρὰ τῆς σῆς ἀσπίδος ὑπακείδαι,
 καὶ ταῦτ' ἐπειδὴ καὶ τὴν βουλοδομιμένην ἐντὸς
 ἐπικουρίαν ἀπὸς τὴν πῶν λόγων ἐπίδοσιν, ἀπο-
 νεγκεῖν εἰς ἀπὸς τὸν ἐκείνου δεῖν. ὅπως ὅν δι-
 αμασάιντες μᾶλλον ἀπὸς τὴν ἐκείνων ἀντίληψιν.
 τοιγάρτοι ἄρα καὶ τὴν καλὰς ἀποτινύου-
 τες, ἐγὼ μὲν τὴν μνημονεύειν, καὶ ἀναμιμνήσ-
 κειν, μηδ' ὅπως ἐν τοσόντοισιν ἀνέξομαι. ἐπὶ λέ-
 οντος τῷ ἄρχει ἀρχιερέως, αἰτίας ἐγένετο τοῖς τῶν
 ἑλλήνων βυλομένοις μὲν, καὶ δυναμένοις δὲ
 τῇ πονία, τῆς περὶ τὰς ἑλληνικὰς λόγους ἀνα-
 δῆς. πείσας τὸν ἀρχιερέα, γυμνάσιον ἐν
 ῥώμῃ ἀναδείξαι δύο καὶ δέκα μίρακίων ἑλλη-
 νικῶν, ὃ δὴ καὶ ἀνάδειξαι, σὲ καταβάλλουσιν
 τὰ σπέρματα, ὃ καὶ τὰ σπέρματα καταβαλὼν, ὡς
 ὁ καλὸς φησὶ ῥήτωρ, οὗτος πῶν φύτων αἰτίας.
 μέχρι μὲν ἐν ἐκείνῳ διετέλει τοῖς ζῶσι συνα-
 ριθμέμενος, καὶ αὐτὸς παρὰ ἐτύγχανες, ὃ
 καὶ καλὰ σπέρματα τοῖς ἐκείνῳ ὑποσείρων ὥσιν,
 ἐπίδοσις ἐ μετρία, τῷ γυμνασίῳ ἐγγίνετο.
 ἐποιοχόμενος δ' ἐκείνῃ, κακοδαίμονίᾳ τῇ ἡμετέ-
 ρᾳ συναπέσβυ καὶ τὸ γυμνάσιον. ἀλλ' ὡς θει-
 ὄντατε ὑπερίσασο καὶ αὐτοῖς τῷ γένει. ἐν σοί
 γὰρ μόνῳ τὸ πῶν ἑλλήνων γένος ἐξήρηται. θα-
 λησον τοῦν εἶναι καὶ τῇ ἐλαφρῶς λόγους ἀν-
 θῆναι, ἥδη ἀπομαρυνθέντας, μᾶλλον ἢ κα-

παρηραυθέντας τὸ σὺ ὅλον. ἔργον τέλεισον καὶ τὰ
 νῦν, τίμιόν τε καὶ εὐπετές, ἐμοὶ τε ἰδία καὶ παν-
 τὶ τῷ γένει κοινῶς χρησιμώτατον. εἰ γὰρ κλή-
 μης ὁ πῆς ἐκκλησίας ἀποστάτης, ἐπιβεβαιώσεται
 τὰ παρὰ τῷ ἀρχιεπίμῳ λείοντος, ὑποχθέν-
 τα μοι καὶ συγχωρηθέντα, ἔχομεν καὶ αὐτῶς
 ἀεργείας καὶ ἐλάττω πῆς ἀποτέρας ἐκείνης,
 ἥς διὰ πῆς σῆς μεγαλοφρεσίας, ἐτύχομεν
 ἀρότερον. ἵνα δὲ γνῶς πὴν ἀεργείαν ἐκείνου
 εἶ. φιλέλληνος λείοντος, καὶ καλῷ ἀρχιεπίμῳ,
 πέμπταί σοι τὸ ἴσον πῆς ἱεράς ἐκείνης γραφῆς
 ἣν ἐπιδείξας τῷ ἁκρῷ ἀρχιερεῖ, καὶ γονυπετή-
 σας ὡς ὑπὸ τῷ γένει πάντος, αἰτήσον ἐπικυ-
 ρωθῆναι καὶ παρὰ πῆς αὐτῆς παναγιότητος, τὰ
 δόξαντα τῷ φιλάτῳ αὐτῷ ἀρχιεπίμῳ, καὶ
 τοῖς τῷ ἐπισκοπῶν, πῆς ἱεράς λέγω πίττας
 καὶ πῆς χειροτονίας, ἀποσταθείσιν ἐπισκόποις
 ταῦν, μὴ παραχωρεῖν ἑτέροις τῶν ἑαυτῶν θρό-
 νων. κατὰ δὲ ἀρότερον μαθήλιος καὶ δαμόκτης,
 τὰ ἐπισκόπων, φθονήσαντε πεποιήκατον, συγ-
 χωρῆσαι τὸ σύνολον. ἄγε τοίνυν ἀσμένως, καὶ
 ἀποθύμως, βοήθησον. διὰ σὲ γὰρ καὶ τῶν
 ἐλλήνων ἐνέστιν ἀναθῆναι, σὺ πῶν ἀπαγματάων
 ἐρρώμένως συναραμένε, καὶ δὸς πῆς λόγοις
 ραίσαι, ὁ πῶν λόγων ἀρύταις. σὲ ᾧ ἀνὰ
 πῆς ξυμμαχίας μετὰ θεόν, τοξόσομέν τ' οὐ-
 ρανόν καὶ εἰς τέρημένον πῆσον ἀντλήσο-
 μεν. ἐρρώσο, ὅς ἐντιῶν, πυσσιφιῶνος, πέμ-
 πτη ἐπὶ δίκαια, τῷ ἀφλά ἔως ὑπὸ πῆς θεογο-
 νίας.

Οὐ

Ο γὰρ καὶ θαυμάζειν, ὡς ἀρχικῆς ἀρετῆς ἀ-
 ψιδέστατον βασανιστήριον, εἰ οἱ πονηροὶ
 τοῖς ἀγαθοῖς ἐκπεπολεμῶνται, καὶ οἱ ἀμαθεῖς
 τοῖς πεπαιδευμένοις τὸναντίον. γὰρ ἂν ἦν
 θαυμαστόν, εἰ οὕτω μὴ εἶχον. εἰ γὰρ καὶ λίαν
 αἰτοπον δοκεῖ, καὶ ὅτε λόγῳ ῥητῶν οὐτε ἔργῳ
 φορητὸν ἐστὶ τῷτο. ἀλλ' ὁμῶς κατὰ λόγον γί-
 νεται ἐναντιῶνται γὰρ τὸ σκοπὸς τῷ φωτὶ, καὶ
 ληστὰς τὰς λύχνας σβεννύντες, ἐπὶ τῷ ληστέ-
 ιν φέπονται, ἐλεγχον δὲ ἡγέμενοι τὰ σφῶν
 βίᾳ τὸν φόπον ἐκείνων ἐκ ποδῶν αὐτῶν ποιῇ-
 σαι ἀπαγματούονται. τῷτο τοίνυν τῶν τῇ κα-
 κίᾳ ἀροτιθεμένων τινὲς τυρρδύσαντες κατ' ἐμῶν,
 συνέστησαν τόρῃ τῷ ἡγεμονι κακοήθως καὶ πο-
 νηρῶς, ὡς ποιεῖν γε εἰώθασιν, τῷ δὲ ζητή-
 σαντί γε μαθεῖν, ὅτε χάριν φιάκοντα πρὸς
 τὰς ἐξ χρυσίνης λαμβανῶ παρὰ τῆς ἐκλαμ-
 πρῶπατης αὐθουτίας ἡμῶν κατ' ἔτος γε σιτη-
 ρίσιοι, τὰς αἰτίας ἀνήνεγκα χράμματα ἅς ἐξ-
 εσι καὶ σοὶ τῷ σοφωτάτῳ μαθεῖν, εἰ ἀρετὴν
 φανεῖν τῇ σῇ μεγαλοπρεπείᾳ καὶ λογιότητι, καὶ
 μὴν, ἀλλὰ καὶ ἄλλας δύο χράμω πρὸς σὲ τὸν σο-
 φώτατον καὶ ἀληθῆ διδάσκαλον. ἔπειτ' γὰρ καὶ
 μόνον ἐκείνῳ τῷ μεγαλοπρεπῇ ἡγεμονι πολ-
 λὰς ἔχων λέγειν ἀνέφειρον. ὅτι ἐξ ἀπαλῶν ὁ-
 νύχων οὐχ ὁπῶς τῇ ἀρετῇ ἀλλὰ τῇ ἐκλαμπαρότα-
 τη αὐθουσίᾳ τῶν βενετιῶν καθοσιώσαμεν ἑαυ-
 τὰς, καθ' ἀπέρμοι πάντες οἱ ἐμοὶ συμπολίται
 συμμαρτυρήσασιν, ὅσοι τιμᾶν εἰώθασιν πῶν ἀ-

λήθειαν. ἡ δὲ τέρα, ὅτι πῶν ἐν τοῖς φρουρί-
 οῖς ὑμῶν μιθοφόρων ἀνωθεν κατὰ νύκτα βο-
 ῶντων, οἱ φυλάττοντες ὑμεῖς, τόδε καὶ τόδε
 μέρος τῆς πόλεως φύλακες, φυλακὰς ποιεῖτε κα-
 λὰς, ἥνδ' ἔκαστος ἀντιβοῶντων καλὰς κα-
 λὰς, ἐγὼ τὴν αὐτὴν μιθοφορίαν ἐκείνοις λαμ-
 βάνων, ἔρεις δὲ ἑλκεσικὰ κείνοι κατὰ μῆνα χρυ-
 σίνους νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς οὐρανὸν ὄμμαται
 καὶ χεῖρας ἐκτείνων, καὶ ὑπὲρ τῆ ἡμετέρου κρά-
 τος δόχμονος, οὕτως ἡ βοῶ πρὸς θεόν, παν-
 τὰναξ κύριε, τὸ κράτος τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς
 πῶν βενέτων, τὸ ταῖς σαῖς ἡνίαῖς διοικούμε-
 νον καὶ φρενέμενον, εἴη ἂν γε αἰεὶ, τοῖς μὲν
 ἐχθροῖς ἀνιάρων, τοῖς δὲ φίλοις, ἐπέρασον,
 ἡμῖν τε τοῖς ἐκταῖς ἐκείνων, τιμώμενον καὶ
 φρουρέμενον. βούλει δ' ἵνα σοι παρὰ τὴν ὑπό-
 χεσιν, καὶ εἴπῃ αἰτίαν προήσομαι, ὅτι οὐδεὶς
 τῶν πῶν γραμμαίων, εἰ καὶ μὴ ἐμ-
 φιλοπονέμεν ἐν τέτοις ἀττικουργαῖς, ἐρμηνεύς
 σοι γινώσεται, πλὴν μιχαήλ γε τῷ μηλίτι,
 ὅς ἐστι εἷς πῶν ἐκ τῆς εὐῆς πηγῆς ἀπηντληκό-
 των ρείθρα δὴ πολὺκράτα πῶν ἄλλων ἐμοὶ φο-
 ρητῶν. οἱ μὲν, ἐπετίαζον, οἱ δ' ἄλλαχότε τῆς
 ἰταλίας διδασκόντων τὸν ἑλληνα λόγον, ἐπὶ
 ἐκ δόκαταφρονήτοις συντάξεις. ποιούτην μὲν
 οὖν ἀντιμιθίαν ὑμῖν ὑποδίδωμι διδασκάλων
 ἀεισέ καὶ σοφάτατε, πίστειν φυλάττων καὶ ἀγά-
 πην εὐδικεινῇ πρὸς τὸ κράτος. ὅθεν εἰ
 καὶ τῆς μιθοφορίας με ταύτης ὑποσερήσητε, ὅ-
 περ ἀπειργοὶ θεός, πίστεώς τε καὶ ἀγάπης καὶ
 τῆς

τῆς εὐωδείσης δέησεως, ἐγὼ μὲν ἐκ ἀφέξομαι,
φωνὴ δ' ὅμως ἐκ ἐντεταμένη τὴν δ' ἰχὴν ἰσαῦ-
δης προήσομαι, ἵλιμῶ τό τε δηλιμῶ πιεζόμενος.

Ἐρρώμένως διαβιώης πάντων ἔνεκον

Ο' μονεμβασίας ἀρσένιος.

ΜΕΓΙΣΗ Τῶ ὄντι καὶ ἀξιάγαστος, καὶ ἐπαί-
νε πέρα πάντος, ἡ παρὰ τῶν μεγαλο-
πρεπεστάτων, καὶ ἐλδιδειωτάτων μεδικῶν, πε-
ρὶ τὸ ἡμέτερον γένος κηδαιμονία, παναγιώτα-
τε δέσποτα, καὶ ταύτην καὶ ἐξ ἄλλων ἴδοι τις
ἂν, μάλιστα δὲ, ἐξ ὧν τὰς λέγεις, ὅσον τὸ
καθ' ἑαυτὰς, τῶν ἐλλήνων ἐποίκιλαν, καὶ πο-
λυανθεῖς τὰς ἀπέδειξαν. ὃ γὰρ μεγαλοπρε-
πὴς ἐκείνος καὶ φιλέλλη καὶ μεγαλόνης λαυ-
ρέντιος, τὸ ἄκρον τῆς τῆς φλωρεντίνων γερου-
σίας αὐτὸν τε καὶ κλέος, εἰδὼς τὰς τῶν πα-
λαίων ἐκείνων, καὶ μακαρίων βίβλους ἀνδρῶν,
ὧν οὐχ ὅτι γε οἱ καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ οἱ πολ-
λῶ ἡμῶν πρότεροι, οὐδ' ἴσως ἤδεσαν τὰ ὀνό-
ματα, μὴ ὅτι γε τὰ συγγραμμάτα, τὰς μὲν,
ὅποι γῆς τῶ χρόνῳ κρυβείσας, τὰς δ' ἡμιβρω-
τους σῆσι, καὶ κόνισι γυνομένας, ἀναλώμασιν
ἐκ δόξαταφρονήτοις τοῖς ἑαυτῶν, ἀνεσώσατο ἐκ
φλωρεντία, διὰ τῶ σοφωτάτῃ λασκάρεως. τῶν
μεδικῶν δὲ τοῖς ἴχνεσιν ἐπακολουθεῶν, μάλ-
λον δὲ τῶν ἄλλων τῆς ὑμετέρας παναγιώτητος
ἰω.

ἰωάννης ματθαῖος ὁ γίβερτος, ὁ αἰδεσιμώτατος
 τῆς ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, καὶ τῶν ἄλλων ἐπισκό-
 πων ὁ ἐλδοθερώτατος, τὴν τῷ χρυσορρήμονος
 ἰωάννῃ εἰς τὰς τῷ Θεοπεσίῳ παύλῃ ἐπιστολάς
 ἐρμυνείας, κτῆμα δηλαδὴ ἀξιολογώτατον,
 παντὶ τῷ χρυσαυτῷ λαῷ, πνευματικῆς παι-
 δαγωγίας ὡφελέτω, ἑκκαὶ πεντήκοντα, μηδέμιας δαπάν-
 ης φεισάμενος ἢν εἴτις ἢ τὸν λόγιον πολυ-
 ανθεὶ λειμῶνι γὰρ ἀπεικάσειεν, ἕκ ἀποθεῖ
 πάντως τῷ σκοπῷ τοξόδοσει. ὡς ᾧ ἐκείσε ῥο-
 δωνιαί, καὶ κρινωνιαί, καὶ πολυειδῶν ἑτέρων
 ἁνθῶν ὡδία ἐκπνέει ἕτω καὶ ταύτη ἀρετῶν
 ποικίλων διδασκαλία διωδιάζει. ὅθεν καὶ οἱ
 ἐν αὐτῇ εἰσιόντες, ἀνδρείας λόγους διδάσκον-
 ται. φρονήσεως, σωφροσύνης, ἀρετῆς ταπει-
 νώσεως, μεθόδους, πραότητος καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 ὑποδιακριμένων ταῖς πρακτικαῖς ἀρεταῖς. καὶ
 ὅπως μὲν τοῖς δαίμοσι δεῖ πολεμεῖν. ὅπως δ'
 ἐνίστασθαι καὶ τῶν παθῶν, οὐ λειμῶνι δὴ μό-
 νῳ, ἀλλὰ καὶ ἰατρείῳ ἀκεσωδίνῳ ὁμοίωται, ἐν
 ᾧ, ὁ νόσῳ ἑυχόμενος φοιτῶν, τὸ κατέλληλον
 δρέπεται φάρμακον, τοῖνον δ' τῇ τῷ ἐπιθυμη-
 τικῷ φλεγμονῇ πυρακτέμενος, τὸ τῆς τῷ βίου
 διατάξεως μνημοσύνης, τὴν ῥώσιν τρυγεῖ, καὶ
 ἀπλῶς φάναι, τὸ πρόσφορον νοσήλιον φάρμα-
 κον ἐκάσθι πάθος, ἐκ τῶν θειοτάτων συγγραμ-
 μάτων τῷ παμμάκαρος ἰωάννῃ ἀρτύομεν, ἀ' τὸν
 ἀριθμὸν ὑπερβαίνουσι πάσων γραφῇ ἐρμυνό-
 σας καταλέλοιπε τῇ τῷ κυρίῳ ἐκκλησίᾳ. τινὲς δ'
 τῶν φιλοθέων μετὰ τὴν πρὸς κύριον ἐκδημίαν αὐ-
 τῷ,

τῷ, τετρακισχίλιους ὀκτακοσίους συναγάγοντες
 λόγους ἐκ τῶν αὐτῶ βιβλίων περὶ τῶν λοιπῶν
 ἠπορήκασιν. πᾶσα μὲν οὖν καὶ ἄλλη τέτοις μά-
 καρος τέττε γραφή, πλεῖστα ὀνεινῆσι τῆς ἐμπό-
 νως μετιόντας αὐτὴν, ἡ δὲ τῶν ἐπισολῶν ἐρ-
 μηνεῖατε καὶ διδασκαλία, εἰπέρτις ἄλλη τῶν ἐαυ-
 τῷ, ὀρέγει παντοδαπὴν διδασκαλίαν, καὶ ψυ-
 χικὴν λυσιπέλειαν. ποταμὸς ᾧ βαθυδίνης
 πολλῶ μᾶλλον ἐν αὐτῇ ἀναδέδεικται. ἔμι-
 κρὰ κατέγωω ὥς ὁ πακτωλὸς φρίν χρυσοῦ ψή-
 γματα, ἀλλ' ὅλος χρυσὸς αὐτοχρημα ὢν, καὶ
 πλημμυρῶν ἀφθονῶς χρυσόρρειθρα νάματα,
 μᾶλλον δὲ τῆς τῷ χρυσοῦ δίψης ἀπάγων, καὶ
 φιλαργυρίας σβεννύων τὸν καύσωνα, ἰδοὺ
 τοῖνον πᾶσιν ἐπέρράδουσιν ἀκίνωτος ἐκβλυσις,
 ὕδωρ πηγαζουσαζῶν, καὶ πρὸς σωτηρίαν τοὺς
 ἀρυσμένους μετοχτεύουσα, καὶ ᾧ οὐ πόσιν χο-
 ρηγῇ τάχιστα ὀλλυμένην, ἀλλ' ἀρρῶδόντε καὶ
 αὐλον. τοῦτε ἐν δῶτε χαυδὸν ὀτορρόφῃσωμῶ
 ἄπωντες. δῶτε τέττε τῇ ὀτολαύσει, καὶ τῆς
 ψυχῆς παυώμῶ αἰδνηπεία, καὶ τὸν τῆς καρδί-
 ας φλογμὸν καταψύξωμῶ. ὁ ᾧ τέττε τῷ πο-
 ταμῷ καὶ χεῖλῃ προσάπτων, ἀλεξηπείλιον πᾶ-
 θους δέεισκει παντός, καὶ σωπείας θηράται
 τὸ ὀρμηπείλιον. ποῖον γὰρ ἀρεπῆς εἶδος ὃν τού-
 τῷ οὐ πελαγίζει; ποῖον δ' οὐ βρύει νασήλειον
 φάρμακον; πῶν τῷ παρακλήτε γὰρ. χᾶειν ἐ-
 πιπασσάμῶρος, τῇ ὑπὲρ ἄνθρωπον βιωτῇ,
 ἀρεπῶν κατείληφε τὴν μισγάγγειαν, καὶ ποτα-
 μηδὸν ἐκκρηνίζει τῶν ψυχοῖσθρων.

Τῷ

Τῷ εὐλαβεσάτῳ ἱερομονάχῳ, καὶ ὡς ἐν κυρίῳ ἀ-
 δελφῷ κυρίῳ γαβριήλῳ τῷ τρύφωνι νικόχαρς ὁ
 μαρίνος εὐπράστην .

Εἴ κ' ἢ μὴ εἰδώς σε τυγχάνω, ἀλλ' ἔν τεκ-
 μαίρομαί σε ποιῆτον εἶναι, οἷόν τις τῶν φί-
 λων, διάτινος πρὸς ἐμὲ ρεχμματος πρῶτον ὑ-
 πεζωγράφησεν. ἀρκεῖ τέ μοι, τὰ περὶ τῆς σῆς
 ἀρετῆς, καὶ πῶν σῶν ἀρίστων ἡθῶν δεδηλωμένα,
 καὶ χαίρομαι, οἶδε θεὸς, ποιοῦτά σοι ἄντι,
 πολλῶ δὲ μᾶλλον ἔπρὸς τὸν ἐμὸν πατέρα φι-
 λικῶς σε ἐγνωκῶς διακείμενον καὶ ταῦτα γὰρ
 οἶμαι ἐκείνῳ καὶ τὸς σοι ἔσομαι, ἐπειδὴ περ ἐ-
 κείνῃ ἐξήτηται. ταῦτ' ἔτι γὰρ σοι διὰ βραχείων
 τῆς πρὸς σε με δυνόιας ἔσων τεκμήρια, ἐμὴ
 γὰρ τὸ νῦν εἶναι μακροτέροις οὐκ ἔξει
 χρήσασθαι, σὺν θεῷ δ' εἰπεῖν ὅσον οὐ πῶ αὐ-
 τὸς σε ἀφέξομαι, καὶ ὁρμασὶν ἀκοῆς, ὥς φα-
 σι, πικροτέροις τυγχάνουσι ἰδὼν σε, περι-
 πτύξομαί τε ἅμα καὶ τὰ μέγιστα ὀφρυνθήσο-
 μαι .

Ἐρρωμένον σε ψυχὴν τε καὶ σῶμα διαφυ-
 λάττοι ὁ κύριος. ἐκ παταβίου, ἐκατομβουλῶ-
 νος, ἔτι γ' ἐπὶ δέκα τῷ αφοβ' ἔτις .

Παναγιώτατέ μοι δέσποτα, καὶ οἰκουμενικὴ
πatriάρχᾳ.

ΕἵΝνοιά μοι ἐγγόνοι τῷ συγχεύειν βίβλον
μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ ἀπουδῆς συν-
τείνεσθαι πρὸς ἐνωσιν ἀμφοτέρων ἐκκλησιῶν,
δυτικῆς τε καὶ ἀνατολικῆς φημι, ἐπ' ὠφελείᾳ
τῷ ρωμαίῳ γένει, ἀναγκαιοτάτην ἐσομένην γι-
γνώσκοντί μοι πρὸς ἐρίδων μάλιστ' ἀνασπασ-
μόν καὶ ἐκρίζωσιν, καθεκάστην ἀναφυομένων
κατὰ τῆς ἡμετέρας θρησκείας. καὶ γὰρ ὁ πολὺς
ὄχλος διδασκόμενος ὑπὸ τῶν ἀμαθεσάπων ἐν-
θάδε κηρύκων τῆς καὶ λατίνους ἐκκλησίας,
πλημμελεῖν περὶ τὸ θεῖον τὴν καθ' ἡμῶν ὀρ-
θόδοξον οἴεται ἐκκλησίαν πολλῶν ἐνεκῶν, ἥς
τὴν σὴν μακαρώητα θεοῦ προνοία ἐπαξίως ἐ-
πιστατεῖν, ὅτις αὐτῆς οἶακας ἀρρήτων σοφίᾳ
καθάπερ ὀλκάδος παμμεγέθους ἐπισαμένως,
καὶ ὡς δεῖ ἀκοῇ ἱσμεν διδύμεν πρὸς σωτηρί-
αν ποιμνίου τῷ χεισωνύμε καὶ τῷ σῶ ἐναρέ-
τῳ φρονήματι ἐμπέπιστοί μεν, ὡς τε ἐπικε-
ρία τῷ ἐνιχίοντός με βισυποσάτε καὶ ἀπεί-
ρη τῶν ὅλων θεῶν, πέρας ἐπιθῆναι οὐ μετα-
πολύ, χρυσὰς ἔλω τὰς ἐλπίδας, καὶ μὲν τοι-
γε ἀνδρὶ τῷ ἀναχεΐρας συνοδικῷ καὶ τῷδε ὑπὸ
δεδεμένον τῷμα ἐπὶ μαξίμῳ πατριάρχῳ, ὃς
τὴν διαδοχὴν ὡς εἴκοι ἐδόξω. οὐ τὰμα πέρι
καὶ τὴν ἀλως ἱσως γε ζητεῖν ἡγησάμεν τὰ δοκῶν-
τα τῷ ὡς ἀληθῶς ὁρθετομεντι τὸν ἀληθινόν
λό-

λόγον, αἰδισιμωπάτῳ φιλαδελφείας Θεοσιώφ
 ἀρχιερεῖ, μεταβολῆς πάντα χρηὶ ποιεῖν ὡς
 ὁ λόγος. ἔστι γὰρ δεινὸς ὁ ἀνὴρ τὰ τῆς καθ'
 ἡμᾶς Θεοσιβείας τὴ καὶ ἀληθείας. καὶ ἔποιτος
 αἰεὶ πρὸς ὑπολογίαν παντίπῃ τῷ αἰετῇ λά-
 γον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος, οὐ τὸ σῶφρον
 καὶ ἡ ἀγχινοια, καὶ τὸ ὀυγρὸς τῶν λόγων ὑπ'
 ἑδένος τῶν αὐτὸν εἰδότες καὶ μὴ τῶν φρονῶν
 κατεπεχθέντων. ἄφρον, γὰρ ἡ σαλομόντιος σοφί-
 α διακόνῳ χρησέται, ὅς ἐρείδεσθαι ἐπὶ ψαύδε-
 σιν, μαμήσειτ' αὖν. καὶ γὰρ οὐκ ἐξαγώνιον ὑ-
 πὲρ αὐτῆ φάναι ἀφορμὴν τοῖς πᾶσιν δεδοκέ-
 ναι τῇ μεγάλῃς ὁμολογεῖν χάριτας τῇ Θεο-
 πάτῃ σε κεφαλῇ δωρησαμένη δῶρον ἡμῖν αὐ-
 τοῖς τιμαλφέςατον πρὸς πᾶν ἔργον, πνέμα-
 τικάντε καὶ μὴ, οὐκ ἦκιστα δὲ ὅπῃ τύχης μετα-
 βολαί, ἐκ δ' ἐλπίδες, φέρουσιν ἄνω καὶ κάτω τὰ
 ἀνθρώπινα, ἐν ᾧ πολλὰ καὶ περὶ τῆς αὐτῆ φι-
 λοςόργῃ ψυχῆς δυναίμην εἰπεῖν, ἀλλ' ἐπ' ἀναι-
 μι ὅθου ἐξέβην τῇ λόγου, τάτῳ λοιπὸν συμ-
 βόλῳ χρησαμένῳ ἀκῆσαντο τὰ περὶ τὸ μοῦ
 ὅς πρὸς τὸν διαποτικὸν σου παρώξυνε θρόνον,
 γνώμονα ἀποκαλῆσαι ἀριστάρχειον. οἶδε γὰρ σε
 ποιμένα σοφίην τε καὶ σύνεσιν καλῶς ἐκφέ-
 ροντα, ὥστε ἐκ μέσου μοῦ τῆς καρδίας ἱκετεῖαν
 τὴν καθήκουσαν πρὸς μάθῃσιν ὑπαγορεύω
 καὶ κατάνδυσον μοι δεδομένῳ καὶ τὸ κύρος ἔχῃ
 ὁ τόμος, καὶ τῷ οὐ λείξάτω μοι. οὐδὲν γὰρ ἄλ-
 λον ἐστὶν τόμος ἐκκλησιαστικὸς παρὸ, φῶς καὶ ὁ-
 δὸς ζωῆς. τοιγαρὶν πρὸς πληροφορίαν ἡμετέ-
 ραν

ραν καὶ τῆς ὑμετέρας τῆ ὄγκου ἀρχιερωσύνης καὶ
 ὀνόματος ἀξίωμα ἐπάκουον. ὁ δὲ κύριος δια-
 φυλάττοι σου τὸ θεῖον σκήνος εἰς μακρὰν γῆ-
 ρας, πατὴρ ὁσιώτατε. ἔξ ἐντιῶν θαρρηλιῶνος
 ἀΐσαμένου τῷ αφοῦ.

Οἱ κένης τῆ ὑμετέρας προσκυνητῶ θρόνῳ ἱπ-
 πότης τῆς ταξίως τῆ ἀγίας σιφάνης καὶ τῆς βα-
 σιλικῆς ἐπισήμης διδάσκαλος.

Ἀνδρέας λονδάνος.

Α Γδισιμώτατε πρωτοπάπα, καὶ ἐντιμὲ χω-
 ρεπίσκοπε χαίροις ἐν κυρίῳ. διὰ τῆς
 θείας δυνάμεως καὶ δι' ὁλίχων σε ὑγιαίνομεν.
 ὁμοίως δέ σε ὑγιαίνειν τὸν θεὸν ἱκετεύομεν. ὁ
 δὲ λαβίστατος ἱερεὺς ὁ κύριος κωνσταντῖνος, καὶ
 σὸς γαμβρὸς, ἐλθὼν ἐνταῦθα ἐκ ἡδυνήθημεν
 ὅσα ἦν αὐτῷ εἰκὸς ποιῆσαι, τῷ καιρῷ καὶ τῆς
 δυνάμεως ἡμῖν μὴ συγχωρῆντων ποίνυν ὅπερ
 ἐδυνήθημεν ἐκ ὠκνήσαμην ὑπὲρ αὐτῷ διαπραχά-
 θαι, καὶ ὁ εἰς ἔπειτα ἰχύσαμην οὐκ ἂν δια-
 λειψώμεθα ὑπὲρ τῆς σῆς ἀγάπης, καὶ τῆς αὐ-
 τῷ ἀγαθῆς προαιρέσεως, ἀφθόνως διανῦσαι.
 ποίνυν συγγνώμη ἡμῖν, καὶ κέλῃς διηνεκῶς τοῖς
 ὡς υἱοῖς σε φιλότοις ὑπηρετεῖν καὶ δαλῶειν σοι
 πάντως προαιρεμένοις. ἔρρωσο.

Αἰ-

Α Γ' δεσιμώτατε καὶ ἐντιμώτατε πρωτοπαπὰ ἡ-
 μέτερε καταπάντα, χεῖρες εἴησοι καὶ εἰρήνη
 καὶ ἔλεος παρὰ Θεῷ παντοκράτορος, καὶ κυρίου ἡμῶν
 ἰησοῦ χριστοῦ. εἰ καὶ χρόνος μῆκος παρήλθοι καὶ
 οὐ πὴν σὴν ἐδόξαμην ἀσπάζεσθαι ἀγιωσύνην,
 καὶ οἷα ἡμῖν συνέβη αὐτῇ θηλώσαι, σὺ χ', ἡ-
 μῖν σε δεῖ τὸ αἷτιον, ἀλλὰ τῷ καιρῷ δοτεόν.
 τῷ πολλάς μοι χεδὸν προξενήσαντι ἐνοχλή-
 σεις καὶ παραχάς, αἰτίω τεόντι τῶν ἰδίων ἀμ-
 νημονεῖν. ἡμῶν δὲ τὸν πόθον, καὶ οἷον διά-
 θεσιν προσέχοντες διατελέσω, ὅποιαντε εἰς
 ἔπειτα παρ' ἡμῶν λήψειας εἰ γε Θεὸς δόσοι,
 καλοκαγαθίαν τῶν ἀδυνάπων ρεσφῇ παρεσῇ-
 σαίσοι. ὅθον συγνωτέον ἡμῖν. περὶ δὲ τῶν
 ἡμῶν ὅπως τ' ἔχει, τὰ πάντα τῷ σῷ τιμί-
 ω μαθήσῃ γαμβρῷ, ἡμῖν δὲ τοῖς δικαίοις τὰ
 περὶ τῆς ρώσεως σε μαθεῖν ἐφιεμένους, μηδ'
 ἀλιπέες ὀπτοέλειν, πρᾶγμα πῶντι μέγα, τοῖς
 τῆς δυνοίας ἀκισβδήλως κατέχειν πειρωμένοις.
 ἔρρωσο.

Hae duae superiores Epistolae scriptae viden-
 tur Protopapae Corcyrensi, Corcyrae enim Pae-
 sul quidam Graecorum est, Protopapas adpellatus; La-
 tinorum vero tantum Archiepiscopus: ut ex Cor-
 cyrensi Marmiorae historia intelligere est.

Θ Εοφιλέσατε ἐπισκοπε γλυκέας, πὴν προ-
 σήκουσαν τιμὴν καὶ αἰδῶ ὀπτονέμομεν
 τῇ

ἡ Θεοφιλία σε, εἰ καὶ μὴ τὴν σὺν τοῖς σωμα-
τικοῖς κατείδομεν ὀφθαλμοῖς Θεοφιλίαν. τί-
νυν διὰ τῆ παρόντος ἡμετέρου γράμματος ἀξιῶ-
ντες ἰκετεύομεν σε, τῇ ἐνούσῃ σοι πνύματι
ἢ δυνάμει, καὶ φρονήσει τελείᾳ, συνδραμεῖν
αἰ βοηθῆσαι, τῷ προερχομένῳ σοι μοναχῷ
εὐραπίωνι. καὶ γὰρ αὐτὸν ἡμεῖς περὶ τινος
ναγκαίας χρείας, καὶ πνύματικοῦ καὶ φιλο-
ρέου ἔργου εἰς τὰ ὑμέτερα πέμπομεν, ὃς οὐ
καὶ πάντα μαθήσεις. βοήθησον ἐν αὐτῷ ἀ-
εὐφρέ, ὅπως τέλος δώσῃ τῷ ἔργῳ, δι' οὗ τὴν
ἡν παρακαλέμεν Θεοφιλίαν, ἡμᾶς ὅ τὸ δυ-
κτὸν ὄριξε, καὶ κέλδου τὰς ἐτοιμῶς ἔχοντας ὑπη-
ετῆσαι καὶ ὀλοφύχως ὑπέκειν τῇ καὶ πά-
ρ ἀείσῃ Θεοφιλίᾳ σε. ἔρρωσο.

ΠΑνιερωτάτε μητροπολίτα παρανάξου
ἡμετέρου ἀδελφεῖ καὶ συλλειτουργέ, χαίροις
καὶ κυρίῳ. πρὸς ἡμᾶς ἦλθεν γυνή τις κυάρα τέ-
τομα, συὸν δάκρυσι καταβοῶσα τὴν ὅσῃν ἀδι-
ρίαν τε καὶ παρανομίαν ἔδειξεν πρὸς τὴν θυγα-
τέρα αὐτῆς αἰκατερίναν ὁ γεώργιος τῆς λυκί-
ας ἀραβωνισάμενος γὰρ αὐτὴν νομίμως καὶ κα-
ονικῶς ὁ ἀλιπείριος ἤδη ἐπὶ δύο, ταύτην αἰάσας
ὥρὶς τινος αἰτίας, εἰς τὴν αὐτῇ πατρίδα τ'
πεδήμησε, ἐν ᾗ μέλει τῆ δούρου διατίβων
καὶ δούλου, καὶ οὐ δούλου διαμνήμης ἔχων πρὸς
τὴν αὐτῇ ἐπανακάμψαι γυναῖκα, ἢ γράμματα
εἰ δύναι τὴν αἰτίαν τῆς βραδύτητος διασημέ-
ναι.

Κ

Α Ἰδεσιμώτατε καὶ ἐντιμώτατε πρωτοπαπᾶ ἡ-
 μέτερε καταπάντα, χάρις εἴη σοι καὶ εἰρήνη
 καὶ ἔλεος παρὰ θεῶ παντοκράτορος, καὶ κυρίου ἡμῶν
 ἰησοῦ χριστοῦ. εἰ καὶ χρόνος μῆκος παρήλθω καὶ
 οὐ πῦν σὴν ἐδόξαμην ἀσπάζεσθαι ἀγιστύνην,
 καὶ οἷα ἡμῖν συνέβη αὐτῇ δηλωῶσαι, σὺ χ. ἡ-
 μῖν σε δεῖ τὸ αἷτιον, ἀλλὰ τῷ καιρῷ δοτεόν.
 τῷ πολλὰς μοι χεδὸν προξενήσαντι ἐνοχλή-
 σεις καὶ παραχὰς, αἰτίω τεόντι τῶν ἰδίων ἀμ-
 νημονεῖν. ἡμῶν δὲ τὸν πόθον, καὶ οἷω διά-
 θεσιν προσέχοντες διατελέμην, ὁποῖαντε εἰς
 ἔπειτα παρ' ἡμῶν λήψειας εἰ γε θεὸς δόσοι,
 καλοκαγαθίαν τῶν ἀδυνάτων ρεαφῇ παρεσῆ-
 σαι σοι. ὅθεν συγνωτέον ἡμῖν. περὶ δὲ τῶν
 ἡμῶν ὅπως τ' ἔχει, τὰ πάντα τῷ σῷ τιμί-
 ω μαθήσῃ γαμβρῷ, ἡμῖν δὲ τοῖς δικαίοις τὰ
 περὶ τῆς ῥώσεως σε μαθεῖν ἐφιεμένους, μηδ'
 ἀλιπὲς ἀποσέλειν, πρᾶγμα τῶντι μέγα, τοῖς
 τῆς διανοίας ἀκιβδήλως κατέχειν πειρωμένοις.
 ἔρρωσο.

Hae duae superiores Epistolae scriptae viden-
 tur Protopapae Corcyrensi, Corcyrae enim Paeesul
 quidam Graecorum est, Protopapas adpellatus; La-
 tinorum vero tantum Archiepiscopus: ut ex Cor-
 cyrensi Marmorae historia intelligere est.

Θ Εοφιλέςατε ἐπισκοπε γλυκέας, πῇν προ-
 σήκουσαν τιμὴν καὶ αἰδῶ ἀπονέμομην
 τῇ

τῇ Θεοφιλίᾳ σε, εἰ καὶ μὴ τὴν σὺν τοῖς σωμα-
τικοῖς κατείδομεν ὀφθαλμοῖς Θεοφιλίαν. τί-
νυν διὰ τῆ παρόντος ἡμετέρου χράμματος ἀξιῶ-
ντες ἱκετεύομεν σε, τῇ ἐνούσῃ σοι πνύματι-
κῇ δυνάμει, καὶ φρονήσει τελείᾳ, συνδραμεῖν
καὶ βοηθῆσαι, τῷ προερχομένῳ σοι μοναχῷ
σεραπίωνι. καὶ γὰρ αὐτὸν ἡμεῖς περὶ τινος
ἀναγκαίας χρείας, καὶ πνύματικοῦ καὶ φιλο-
θείου ἔργου εἰς τὰ ὑμέτερα πέμπομεν, ὃς οὐ
τὰ πάντα μαθήσεις. βοηθήσον ἐν αὐτῷ ἀ-
δελφε, ὅπως τέλος δώσῃ τῷ ἔργῳ, δι' οὗ τὴν
σὴν παρακαλῶμεν Θεοφιλίαν, ἡμᾶς ᾗ τὸ δυ-
νατὸν ὀριζέ, καὶ κέλδωτες ἐποίμωσιν ἔχοντας ὑπη-
ρετῆσαι καὶ ὁλοφύχως ὑπέκειν τῇ καὶ πάν-
τα ἀείψῃ Θεοφιλίᾳ σε. ἔρρωσο.

Π Ανιερωτάτε μητροπολίτα παρωνάξου
ἡμετέρου ἀδελφε καὶ συλλειτουργέ, χαίροις
ἐν κυρίῳ. πρὸς ἡμᾶς ἦλθεν γυνήτις κυάρα τῆ-
νομα, συνδάκρυσι καταβοῶσα τὴν ὄσιν ἀδι-
κίαν τε καὶ παρανομίαν ἐδείξεν πρὸς τὴν θυγα-
τέραν αὐτῆς αἰκατερίναν ὁ γεώργιος τῆς λυκία-
νης. ἀραβωνισάμενος γὰρ αὐτὴν νομίμως καὶ κα-
νονικῶς ὁ ἀλιτῆριος ἦδη ἐπιδύο, ταύτην αἰάσας
χωρὶς τινος αἰτίας, εἰς τὴν αὐτῆ πατρίδα τ'
ἀπεδήμησε, ἐν ᾗ μέχει τῆ δούρο διατίβων
ἦν δούλα, καὶ οὐ δούλως διαμνήμης ἔχων πρὸς
τὴν αὐτῆ ἐπανακάμψαι γυναῖκα, ἢ χράμματα
εἶναι δύναι τὴν αἰτίαν τῆς βραδύτητος διασημέ-
ναι.

Κ

ναι. τοίνυν φροντισάτω ἡ σὴ ἀρχιερωσύνη, θι-
 ἀπερ ποιμὴν ἄριστος καὶ καλὸς, καὶ πεισαίτω τὸν
 εἰρημένον οἷς οἶδας ἔσποισ ἀπὸς τὴν αὐτὴ ἐπα-
 νελθεῖν γυναῖκα, καὶ πέρας τὰ τῷ γάμῳ λήφε-
 ται, εἰδ' ἂν ἐ βέλεται, τὴν αἰτίαν ἡμῖν διδόν-
 μενός σε χάμματος δηλοποιήσοις, ὅπως ταῖ
 ληθὲς φανερωθῇ, καὶ τὸ ἀδικοῦν μέρος καταρι-
 κῶς τε καὶ νομίμως παιδύθῃ, εἰς σωφροσύνην
 μὲν τῶν τοιαῦτα πολυμένων ποιεῖν, ἐπιμὴν δ'
 καὶ μὴν τῶν καλῶς τὰς θεσμούς τῶν θεοφό-
 ρων πατρῶν κρατύνων καὶ τηρέντων.

ΗΜῶν ἐνταυθὶ καθεζομένων, καὶ ὡς οἶόντε
 τὰ ἀπὸς τὴν χρεῖαν σωπρωδῶς τῷ λαῷ
 τέτρωτο πηρετέντων, ἤκασιν ὁ, τε κύριος μιχαὴλ ὁ
 τζουκίς ὁ τῷ ἀνδρὲς, καὶ μιχαὴλ τζουκίς ὁ τοῦ
 νικολάου, καὶ ἀκριβῶς διηλθόν, τὴν ὅσιν κατ'
 αὐτῶν κατηγορίαν διήγειρε, ὁ ἐξ ἰουδαίων παμ-
 μίαιρος ἐκεῖνος ὁ σολαμών, δι' ἧς ἑκάτεροι ἐνο-
 χλῆνται διὰ τὸ τῆς ὁμωνυμίας σημαίνοντον.
 ἡμεῖς δὲ ἐξσκειβᾶν τὰ περὶ τὴν ὑπόθεσιν αὐ-
 τῶν, οὐκ ἰσχύσαντες διὰ τὸ δύνασθαι μαρτύ-
 ρων τε καὶ ἀποδείξεων, ἔτι δὲ ἐπιμῶς ἔχοντες
 εἰδὺ κρητῶν ἀποπλῦσας, τῇ σὴ παριέρωπι-
 τι τὸ πᾶν ἀναθῆναι δεῖν ὡς δὴ μὲν ἀγχινοῦ τε
 ὅντι καὶ φρονίμων, καὶ τὸ πᾶν δυναμένῳ ἀρίστως
 διαπαιράναι. τοιγαρὶν δεχθεῖσις κατὰ ἀσμέ-
 νως, καὶ τοῖς ἀπὸς τὸν αὐτὸς κριταῖς τὸ πᾶν
 προσεπιθείσις σὺν φόβῳ θεοῦ, καὶ βάρε

καὶ

καὶ τέλος τὸ προσῆκον θατέροις τοῖν ἀν-
δροῖν παραχέοις, οἷα ποιμὴν καλὸς ἀρχι-
ερέων ἀγιστ.

Εἰ καθεξῆς διελθεῖν ἐθέλήσαμει, οἷά μοι
πράγμαθ' ὁ δαίμων προσενήνοχεν, θεία-
μοι κεφαλή, οὐκ ἂν μοι κατὰ τὸν ποιητὴν δέκα
γλῶσσαι ἀρκέσωσι. καὶ ᾧ τῆς σῆς ἕξοτε δίδεσκον
συνασία, ἐδυνάμει χεδὸν τῶν λυσιτελῶν ἐνετύ-
χομεν, ν. τοι δὲ συνεχῶς, καὶ τὰ περὶ τὴν πε-
σίμωσιν ὡς θλιβόμεθα. ἵνα δὲ μὴ καὶ αὐτὸς κοι-
νωνῶν δόξῃ τοῖς ἡμῶν (καὶ γὰρ κοινὰ τὰ πῶν
φίλων) ταῦτά σοι τῷ τῆς ψυχῆς με μέρει γέ-
γραπται. ἐδὲν μᾶλλον ᾧ τῶντι σεαυτὸν λα-
θάνειν οἶομαι, ἢ πρὸς... ἀκίβδηλος διάθεσις.
ὅθεν δ' ἴδι, ἀρχιερεὺ ἐπιηκέσασθε, ὡς οὐδὲν
μέχρι τῷ δαῖμον ὧν ἐφίεμεθα τυχεῖν διηνύσα-
μεν. τὰ γὰρ τῶν ὧδε μακρὰ πῶς ὄντα διατε-
λεῖσι. ἀλλ' εἰ μὲν τὸ πέρας ὑπὲρ τὴν ἀρχὴν.
ἀσμένως γὰρ καὶ τῶντι ἐτοιμῶς οἱ κρατῶν-
τες ἐδέξαντο. λαβοιμῶν, δὲ τυχεσάμεθα ταμέγι-
σα, εἰδ' ἂν ταναυσίον, εἰ μὴ τις θεία ἡμῖν ἐ-
πιικεῖται ἐνεργεία, τῷ τῆς δυστυχίας ἄκρῳ
προσεγγίσαιμῶν, καὶ ταῦτα μὲν ἄλλις. σὺ δ'
αὐτὸς τὰ τῆς ρώσεως ἀνάγγελον, καὶ πῶς τὰ
ὑμῶν διοικεῖται. ἡμεῖς γὰρ τὰ περὶ τὸν
κατακουζηνόν, καὶ λίαν με τὴν ψυχὴν ἤλγησε.

Εγὼ μὲν σε τὴν παρυσίαν (τὸ γεμὸν εἰπεῖν)
 ὑπέρτινα ἄλλον ἐγληχόμην ἰδεῖν, καὶ ταῦτ'
 ἐναλλοδαπῇ διαξίβων, ὥς τ' ἐνβρυῆσαιέσου
 τῇ συνουσίᾳ καὶ ὑπολαῦσαι τῆς γνησίας καὶ
 εἰλικρινῆς σε ἀγάπης, καὶ γὰρ οὐ λεληθέναι
 σε οἶομαι τὴν πρὸς σέ μου διάθεσιν, καὶ τὴν
 ἐξάλειπτον μνήμην. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐμποδὼν μοι
 καὶ ταῦτ', καὶ γὰρ σύνοιδα ἐτοίμως εἰ μὴ
 τὰ τῆς ἀδυναμίας δυνάμυναι, τὰ τῷ πλεῖστον
 ἔχον, ἐγένετο, καὶ ὧν ἐφείμεθα ὑστέρησας, ἔχ
 ὥς ἐτυχε πῶντι ἐλύπησεν, ἡμᾶς, ἰάσατο δ'
 ἔμπης τὸ δυσαχθεῖς ἡμῶν ἢ τῶν τραυματίων σε
 ἀφίξις, ἅπερ χερδὸν πᾶν μετὰ λύπηρον ἀφεί-
 λε. ἔκταν τραφεῖ ἡμῖν συνεχέστερον, καὶ μὴ ὑπο-
 στήσης ἡμᾶς τῆς συντυχίας τῆς σῆς. πολλῆς
 γὰρ δόφροσύνης ἐμπλήσεις ἡμᾶς, καὶ μείζω
 ἡδονὴν τοῖς συνεχῶς λυπεμένοις παρέξεις,
 τὰ περὶ τῆς ὑγίας σε ἡμῖν ὁσημέραι διαγγέ-
 λισόμενος. ἔρρωσο.

Καὶ πρὸς ῥάσιν.

Recentiori manu Italice in fronte paginae scri-
 ptum est: *A un religioso della Chiesa di Zara; fed
 perperam.*

Εγὼ λαβέσατε καὶ ἐντιμώτατε ἀγαπώμενα χερ-
 κύρων, σὺν τοῖς δολαβεσάτοις ἱεροῦσι,
 καὶ ἅπασιν τοῖς ἐν χειρὶ ἀδελφοῖς, χάρις εἴη
 ὑμῖν

ὕμῃν εἰρήνητε καὶ ἔλεος ὑπὸ Θεοῦ παντοκράτο-
ρος. γνωστὸν ἔστω ὑμῖν ὡς ἱερομόναχός τις ἀ-
θανάσιος τοῦνομα, τὸ γένος ρασίας, δι' ἐπι-
βοῆς ἡμετέρας ἐφημερόδων ἦν, ἐν τῷ θεῷ
τῷ ἐν τῇ τζάρρα ναῷ. ἐκεῖσε δὲ μωρῶς πῶς
κυβερνηθεῖς, καὶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ ἀλόγως
ἐναντιηθεῖς, γνώθης σὺ δὲ καὶ ὑμεῖς τὸν ἄνδρα,
ὑπὸ τε τῆ βαδίσματος καὶ τῆς ποροφθοῆς) πρὸς
ἡμᾶς φυγὰς ὥχето ἀπειδήμηνον, ἡμεῖς δὲ τὰ
ἐκεῖ σκάνδαλα ὅπως δηποῦν βεληθέντες εἰ-
ρηνοῦσαι πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον ἀποσκοπεύ-
τες, ἐκ οἷδ' ὅπως ὕρισθεις τῶν ὧδε ἀπῆλθεν,
μηδὲν ἡμῖν εἰπεῖν ἢ ὅλως ποροφθερίζεσθαι κα-
ταδεχθεῖς. ἡ γράμματος ἀπολυτικῆς ὡς οἱ κα-
νόνες οἱ θεῖοι καὶ τὸ ἔθος ἀπαιτεῖ τῆς ἐκκλη-
σίας δεηθεῖς, τοιγαρῶν γράφοιτες, ἐντελόμε-
θα ὑμῖν ἅπασι καὶ ἐν ἀγίῳ ἀποφαινόμεθα
πνύματι, μὴ εἰς κοινωνίαν τὸν μνημονεύον-
τα δεχθῆτε, ἢ λειτεργῆσαι ἀφίστητε, ἐπαρ-
γία καὶ ἀφωρισμῷ ἀλύτῳ.

Κατὰ τὴν ἰωανῆ.

Επειδὴ τὰς πρὸς τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀνελ-
θεῖν βελομένης ἀξίωμα, ἀγνους εἶναι πα-
ρελάβομεν, καὶ σέμνως βίον, καὶ ἑαυτὰς βίῳ κα-
θαρῷ καὶ ἀρεταῖς χειρῶν ἀρεσκουσάις κοσ-
μεῖν ἐδιδάχθημεν, δεόν τοίνυν ἡγησάμεθα
εἶναι καὶ πρὸς τοὺς ἡμῖν ὁξυσίαν παρὰ τοῦ

Κ 3

ἰωανῆ.

παραγινώσκου καὶ οἰκουμένη πατριάρχου κυ-
ρίου ἱερηνίου, καὶ νεωστὶ πρὸς ἡμᾶς ἐλθόν-
τα ἱερέα μοναχὸν ὄντα τὸ πρότερον, ἰωανᾶ
τοῦ νόμα, ἀκριβῶς ἐξετάσας αὐτὸν, εἰγε νομί-
μως τε καὶ κανονικῶς, ἐχειροτονήθη, καὶ ὡς εἰ-
θεῖοι κανόνες καὶ ἡ τῆς ἐκκλησίας συνήθεια ἀ-
παιτεῖ. καὶ γὰρ κύριος θεόφιλος ὁ φαρακλὸς ὁ
ζακύνθιος, ἀρνητὴν αὐτὸν τῷ χειροῦ γεγονό-
τα, καὶ ἀσέμνως καὶ ἀκολάσως βιῶντα ἐν τῇ
ζακύνθῳ ἡμῖν διεσείμανε, καὶ ὑφ' ἡμῶν δις ἐ-
ξωθεὶς τῆς παυδοδαίμονος ταύτης πόλεως, πολ-
λῶν ὁσημέραι κατ' αὐτὴν λεγόντων πρὸς ἡμᾶς
ἐρχομένων. ὅθεν καὶ διαμαρτύριον τὰ κατ' αὐ-
τὸ εἰγε ἀληθῶς εἶναι ἄξιον ὑπειλήφαμεν ἀνιχ-
ρῶσας ἐ τῷ κοινῷ ἡμῶν πατορὶ τῷ ἁκρῷ φημι
ἀρχιερεῖ κωνσταντίνῳ πόλεως τὸ πᾶν ἀνατιθεῖναι
τὰ πάντα ἐπιεικῶς τε καὶ δίκαιως, κρίνειν ἐ-
πισαμένῳ διό καὶ εἰς ἀσφάλειαν πῶν καὶ τῷ εἰ-
ρημένῳ ἰωανᾶ λαληθέντων, αἱ ὑπογραφαὶ κα-
θεστώθῃ μαρτυρίαι.

Μελότητες ἐλὶφ θεοῦ πάπας καὶ πατριάρχης μεγάλης
πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ ἐπίτροπος τῆς οἰκουμένης
θρόνου.

ΙἘρώμετε καὶ ἐλογιμώτατε μητροπολίτα
φιλαδελφείας, ὑπερτίμε, καὶ ἑξαρχε πά-
σης λυδίας, καὶ ἐπίσκοπε καθολικῆ πατριαρ-
χικῆ, ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὴ ἀδελφε καὶ
συλ-

συλλειτουργίῃ τῆς ἡμῶν μετ' ἰότητος· χάρις εἴη
 σοὶ τῇ ἱερώτητι καὶ ἑλέως ἀπὸ Θεοῦ. ἀννέχθη
 ἡμῖν, ὅτι θανόντος πατέρα ζερβῶ κυρίου, πολ-
 λοὶ ἀφῆρπασαν ἀπὸ τῶν ἐκείνου πραγμάτων,
 καὶ οὐ φανεῖσι πρὸς τὸν κληρονόμον ἐκείνου.
 διὸ θρόνομεν, ποῖοι τῶν χεισιανῶν ἀνδρῶν το
 καὶ γυναικῶν ἀφῆρπασαν τῷ θανόντι, ... ρου-
 χὰ, καὶ λοιπὰ πράγματα ἀξιολόγου ἰσότητος
 εἰάν μὴ φανερώσωσι πρὸς τὸν κληρονόμον ἐκεί-
 νου, ἀφωρισμένοι ἔσωσαν, καὶ κατηραμένοι καὶ
 ἀσύγχωρητοι, καὶ ἄλυτοι, ἕως ἃ φανερώσωσιν
 αὐτὰ. ὁμοίως καὶ οἱ γινώσκοντες τὰς λαβόντας
 καὶ μὴ φανερῶντες αὐτὰς, πνύματικῶς ὑπ' ἀ-
 φωρισμὸν ἔσωσαν. ἔγω γένοιτο. ἡ δὲ τῷ Θεῷ
 χάρις εἴη σοὶ τῇ λογιώτητι, ἀφσὲ ἀπαριλίᾳ. ἀ
 ἱσαμένου.

Ὁ δὲ τελὴς δῆλός σοι λογοθέτης ὁ υἱὸς
 τοῦ μεγάλου λογοθέτου ὁ πρὸ ὀλίγου θράψας τὸ
 ἐπιβόητικόν, προσκυνοῦν τὴν σὴν ἀκράν ἐλλογι-
 μώτητα.

Ἀνώνυμο.

Quamquam Anonymi esse dicatur haec Epistola in Codice MS. tamen ipse *Dionysii Cateliani* esse crediderim, quod Cytherorum Episcopi sit, & per ea tempora *Dionysius Catelianus* eius insulae Antistes fuerit. Sed non hanc tantum Epistolam *Dionysio* illi tribuerim, verum etiam duas insequentes: attamen maturius id examinandum, adeoque ampliandum est.

Μελιτίῳ τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ ἱερομονάχῳ τῷ
βλάστῳ υἱῷ ἐν κυρίῳ περιποδείτῳ, χάριν, ἑλεος
καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ κυρίου
ἰησοῦ χριστοῦ.

Εἴ καὶ χρόνος συχνὸς ἐξότου διὰ γραμματέων γούν καὶ συνεγερόμεθα καὶ συνελαλήσαμεν ἀλλήλοις, ὥς ἂν μὴ καταμαρτυρῶμεν τὸ τῆς ἀγάπης καλὸν οἰχοίτο διὰ τῆς λήθης τῆς μακρᾶς, ἀλλ' οὐδὲν ἦτορ ἡμεῖς ἐς μνήμην εἶχομεν τὴν σὴν τελειότητα καὶ μὴ θάφοντες, οἷοί ἐσμὲν θάφοντες, τοιῶτοι αἰεὶ καὶ μὴ θάφοντες, νυνὶ γ' ὅμως μικρὸν τῶν ὧν, εἶχομεν παραγμάτων καὶ περιπετειῶν ἀπαλλαγέντες, καὶ σχολῆς τῆς οἰασθῆν ὑπελαύσαντες, δεῖν εἶναι ὡς ἔδυνεν προσεῖπεν σε τὴν ἐλλογιμότητα ὥς μὴ δοκοίημεν τῶν φίλων ἀμελεῖν ἥδη, ἐπὶ τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα ἀναχθέντες καὶ ᾧ ἡμῖν τῷ καλὸν εἶναι ὑπέληπται ὥς τε
σι

σι, τὸναντίον δὲ μᾶλλον καθὰ τῇ ἀληθείᾳ δο-
 κεῖ. καὶ ταῦτα πούτῃ ἔχει. ἄλλο δέτοι, κατὰ
 τὸν ποιητὴν, ἐρέω σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλεο σῆσι.
 σκοπὸς ἡμῖν εἰς τὴν τῶν κυθέρων ἐπαναζού-
 ξειν ὧ, οὐ διὰ τὸ ἡμῖν αὐτοῖς συμφέρον μᾶλ-
 λον, ἢ τὸ τοῖς πᾶσι λυσιτελεῖν, ὡς τῷ θεῷ
 δῆλον, καὶ ἴσως ἀπέβη τὰ τῷ σκοπῷ κατὰ λ-
 ληλα τέλη, εἰ μὴ τις τῶν σκαιῶν, καὶ φθόνῳ
 φίλων καθ' ἡμῶν ἀνασὰς, πρεσβύς δ' οὗτος
 τῶν κεφαληνῆτων, τὴν οἰκοδόμῳ ἡμῶν ἀπα-
 σαν κατέσρεψεν ὁ κατάρατος, φάσκων μὴ εἰ-
 κὸς εἶναι, ἐπίσκοπον εἰς τὴν τῶν κυθέρων
 καθέζεσθαι, οὐδὲν χάριν καὶ σε τὴν φιλίαν εὖν
 αὐτῷ ὡς ἂν τῇ δικαιοσύνῃ βοηθείσῃ, καὶ συνη-
 γορήσῃ τοῖς οἷς αὐτόσε πέμπου κεφαλαίοις,
 ἰχύειν δὲ πολλὰ βεληθεῖσαν οἶδα μὲν λόγοις τε
 καὶ ἔργοις φίλων ἐν ἔργον ποίησαι, φίλων περιπό-
 ρητε. εἰ ὅ γένοιτο ὅπερ ποθεῖ μὲν, τότε δὴ καὶ
 τὸ κοινῇ ξυνοῖσον φανεῖται, καὶ πολλοὶ κινδύ-
 νων χαλεπῶν ἀπαλλαγῇσονται εἰς κεφαλαιώ-
 να πορδύμενοι τὴν ἱερωσύνην ληφόμενοι, κα-
 θὰ δὴ πε πολλοῖς πολλάκις συνέβη, ὡς τῷ
 κοινῷ δὲ συμφέροντες ποιούμενοις ἡμῖν τὸν ἀ-
 γῶνα, συναγαγινεῖν καὶ σὲ τὴν ἀγάπῃ πα-
 ροξήνομεν, ὅπου αὐτὸς δέησεν, καὶ ὅσον ἐ τοσοῦ-
 τον διὰ τὴν φιλίαν, ὅσον διὰ τὴν λυσιτέλει-
 ας τοῖς πολλοῖς. ἐρῶμένῳ διαφυλάττοι ὁ
 κύριος τὴν σὺν ἱερᾷ κεφαλῇ εἰς ἔτη πολλά.
 φχθ'.

Τῇ πολιτικῇ τάσῃ.

Οἱ ἐν τῇ θειοφρονήτῳ νήσῳ κυθηρία, εὐ-
 λαβέστατοι ἱερεῖς, τιμιώτατοι καὶ δόξο-
 στατοι ἄρχοντες, καὶ ἅπας ὁ τῷ κύριου χριστώ-
 νυμος λαὸς μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων, τεκνα
 ἐν κύριῳ περιπόθητα τῆς ἡμῶν ταπεινώτητος
 χεῖρες εἴη ὑμῖν ἅπατιν εἰρήνητε καὶ ἔλεος πα-
 ρὰ τῷ κύριῳ καὶ θεῷ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χρι-
 στῷ. ἡ ταπεινότης ἡμῶν δόχεται καὶ δόλογῃ
 πάντας ἡμᾶς δόλογία πνύματικῇ. παρακα-
 λῶσα τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν διαπα-
 τὸς, ἵνα διαφυλάττῃ ὑμᾶς ἅπαντας ὑγιεῖς ψυ-
 χήν τε καὶ σώματα, ἀμβύ. ἐπειδὴ ποίμενας
 ἡμᾶς τὸ πνύμα τὸ ἅγιον κατέστησεν ὥστε ποι-
 μαίνειν ὑμᾶς καὶ ὁδηγεῖν εἰς τὰς τῷ κύριῳ ἐν-
 τολάς, δι' ὧν εἰς τὸν τῆς γλῶσσης τόπον, τῆς
 ἀκηράτου ἑοφῆς δηλαδὴ, καὶ εἰς τὸ ὑδωρτῆς
 ἀναπαύσεως, τῆς ἀγαλλιάσεως τῆς βασιλεί-
 ας τῆς ἐρανῶν διώγειτε κατασκλύνειν, καὶ παύο-
 μεθα τὸν διωκτὸν ἑόπον παροξύνειν ὑμᾶς ἀ-
 πόντες ἤδη, ἕως ἂν δυνηθῶμεν ἐν τῇ χεῖρι
 τῷ κύριῳ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὁφθῆναι ὑ-
 μῖν, καὶ ὑπολαύσαι τῆς ἡμετέρας ἀγάπης.
 πρῶτον ἐν γράφοντες παραγγέλλομεν ὑμῖν τὸ
 κεφάλαιον τῆς ἡμετέρας σωτηρίας φυλάττειν,
 καθ' ὧς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς πα-
 ραινεῖ, πῶς εἰς τὸν θεὸν ἀγάπῃ ἐξ ὅλης τῆς
 ψυχῆς, καὶ τῆς διανοίας, καὶ τῆς ἰσχύος εἰς τὸν πλη-

σίου

σίον, ἐν ταύταις γὰρ ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅ-
 λον τὸν νόμον καὶ τὰς ἀποφήτας κρέμασθαι ἔφη
 ὁ κύριος, ὧν χωρὶς εἰδὲς δυνάταί ἐστιν ἡ-
 σαι τῷ Θεῷ. πρῶτην δὲ συνίαν καὶ μεγάλην,
 καὶ σωτήριαν ἀπορρέοντα ταύτην τὴν ἐντολήν, ἀρῶ-
 τον καὶ ἡμεῖς ὑμῖν φυλάττειν ἐντελλόμεθα, χρέ-
 ος ἔχοντες διεγείρειν ὑμᾶς καὶ ὑπομνημύσκειν
 τῶν πρὸς σωτήριαν σωτεινόντων. δεύτερον ἀ-
 πέχεσθαι τῶν αἰχρῶν ἀράξεων, αἷς τὸ ἱερὸν
 κωλύει διαγγέλιον μὴ ποιεῖν τὰς εἰς τὸν κύ-
 ριον πισθύνοντας. ἔτι τῆς ὁρθῆς ὁρέγεσθαι
 πίστεως, καὶ τῆς ὁρθῶν δογματικῶν, ἃ ἡ ἀνατο-
 λικὴ φυλάττει ἐκκλησίᾳ παρὰ τῆς ἀγίων πα-
 ραλαβῆσα πατρῶν. τέταρται δόσεβεῖς τε καὶ
 δόλαβεῖς εἶναι εἰς τὰ Θεῖα τῆς ἐκκλησίας μυ-
 στήρια. θερμὰς παρὰ τὸν τῷ Θεῷ πόθον. ἀ-
 όκνους πρὸς τὰ καλὰ ἔργα, ἀσκηταίους πρὸς τὴν
 εἰσέλυσιν τῆς ἐκκλησίας, ἀληθεύς πρὸς τὰ
 καλὰ ἔργα παρακινεῖντας, τὰς ἀτάκτους νουθε-
 τῶντες καὶ ὅσα Θεῷ φίλα καὶ δάρεα πράττον-
 τες. ταῦτα δὲ ποιεῖντας, δυνατὸν καὶ ράδιον
 τῆς αἰωνίου ἐπιτυχεῖν βασιλείας ἐν χειρὶ
 ἰησοῦ, οὗ ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

Τῷ πανοσιωπάτῳ καὶ λογιωπάτῳ καθιγουμένῳ πῶ
 ὅσίοι πατέρες ἡμῶν ἀντωνίῳ τῷ βροντισίῳ κυρίῳ
 λαυρεντίῳ τῷ μαρίνῳ ἀδελφῷ ἐν χριστῷ ἀγα-
 πητῷ καὶ περιποδήτῳ τῆς ἡμῶν πατρί-
 σης, χάριν, ἔλεος, εἰρήνην παρὰ τοῦ κυρίου
 καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ.

ΟΥ δίκαιον δεῖν ἡμῖν κέκεται μὴ προσαι-
 πῆν σε τὴν ἀγάπην ἐς τὸ τοῦ βαθυμῆ
 τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι ἀναχθεῖσι, φίλων ἄριστε
 λαυρέντιε. οὕτω γὰρ αὐτὸς ἠδικοῦτο φιλία καὶ οἱ
 ταύτης θεσμοὶ συνεπιδιδόναι οὐ σημειῦσθαι ὁ
 φείλοσα ταῖς τῷ ἀξιομάτῳ ἀναβάσειν, εἰ
 καὶ ἄλλως τισὶν ὕψος μόνον καὶ χειρὶ φέρισε
 καὶ μεξίους εἶναι δοκεῖ ταξιώματα τῶν αὐτῶν,
 ἡ προσῆκεν αὐτοῖς φρονεῖν. ἐπεὶ ἐν τῷ θεοῦ
 ἔσπον τινὰ ἡμᾶς συνοδησώμενος ἐς τὸ τοῦ ἀνεβη-
 βάθμεν, χαράμεν πρὸς τὴν σὴν φιλοκαγα-
 θίαν δόχην καὶ δόλογίαν ἡμῖν αὐτοῖς εἰκότα
 ποιεῖν ἠγόμενοι. καὶ γὰρ ἄλληπου δῆμοιρῶμεν
 τέως ἐνταῦθα παροικεῖντες ὡς αὐτὸς εἶποι τις,
 τῇ σὴ ἀγάπῃ πεπομφέναι ἢ τῷ τόγῳ. πρὸς δὲ
 ταῖς δῆλα ταῦ ἡμῖν σύμβαντο τίθεμέν σου τῇ
 σωῆσει ἐν βράχει. ἢ μὲν παρεσκδασμένους
 τῇ τῷ κρατύντων βελῇ καὶ ἐνδόσει, ἐπανιέναι
 εἰς τὴν ἣν ἐκληρώθημεν ἐπισκόπων τῶν κυθή-
 ρων ἐπισκεψάμενοι ὡς εἰκὸς τὴν ἡμετέραν ἐπαρ-
 χίαν ζήλῳ θείῳ κινέμενοι μᾶλλον, ἢ ἄλλῳ
 τινὶ τῶν παθῶν. ἐπεὶ δ' ὁ φθόρος ἐμπέπηγέ-
 πως

πως τῖς καλοῖς ἐμποδῶν καὶ ἡμῖν ἐγκρίετο, κεφαλῶνίτιον τινὰ ποτερίων κατ' ἡμῶν ἀναστήσας, μὴ δεῖν λέγοντα ἐπίσκοπον εἰς κυθνήαν εἶναι, ὡς δὴ θεν ἀρκῶντα τὸν κεφαλῆνιαν, καὶ οὕτως ἐποίμως ἔχοντας ὑμᾶς ἐπαρελθεῖν ἀνέκοψεν. διὸ ἀξιῶμεν σε καὶ τῆς πανοσιότητος φίλῃ ἔργα ποιήσασθαι ἥδη εἶπε δέησιν, καὶ τοῖς γραφθισομένοις κάτω κεφαλαίοις εἰς δυνάμιν βοηθήσειν. οἶδαμεν ὅτι ἰχίεις αὐτόθι βεληθείς. τὰτις ὅ καὶ πρὸς τῆς πατρίδος ὑμῶν ἔσαι, ὡς ἂν ῥάον ἔχειεν οἱ χειροτονηθισόμενοι εἰς τὴν τῶν κυθνήων ἀφικνεῖσθαι ἀκινδύνως, καὶ μὴ ἄλλως κινδυνεύειν, κατὰ πολλοὶ πολλὰκις πολλοῖς ἐνέπεισον κακοῖς, μὴ ἐν ἀπελήθους ποιῆτε, ἔργου ὑπερασπίσασθαι τὸν ἐνόντα ἔσπον. ἡ δὲ τῷ θεῷ χάρις ἔσαι μετὰ τῆς σῆς λογιστικῆς, καὶ τῆς ὑπ' αὐτὴν σιωδίας.

Ἰάκωβος ἐλὲν θεῷ τῆς κωνσταντίνης πόλεως νέας ῥώμης ἀρχιεπίσκοπος οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Επειδὴ ἀνήμεγε καὶ ἡμῖν ὁ γεώργιος λίλλος ὡς ἔχων διαφορὰς μετὰξὺ αὐτῷ καὶ τῷ ἰωάννῃ ἱερομνήμονος κ. τ. λ. ὡς ἔχων ὁ πάνυ ἱερομνήμων παρ' ἐν ᾧ τῷ διατεταγμένῃ καὶ ὡς ἐδόμοδον ἐν ἐς ὁ μαχομένῳ κ. τ. λ. τῷτε χάρειν ἐδίεθῃ ἐφ' ἡμῖν καὶ γραφοντες εἰς ὅπως ἔχει ἀποφαινόμεθα σιωδικῶς κ. τ. λ. ὃ ἄλ-

δ' ἄλλας ποιήσῃ ἀφορισμένος ἔσω ἴππο' τῷ κυ-
 εῖς παντοκράτορος, καὶ κατηρημένος, καὶ ἀσυγ-
 χώρητος, καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον, αἱ πέτρας
 καὶ ὁ σίδηρος κοπήσονται, αὐτὸς δὲ ἐδαμῶς
 κληρονομήσῃ τὸ λύβρον τῷ ἱησῷ, ἀλλὰ τὴν ἀγ-
 χοίαν τῷ ἰούδῃ. χιθεῖσα ἡ γῆ καταπίοι αὐ-
 τὸν ὡς τὸν δάδαν καὶ ἀβείρων, καὶ εἴη σένων
 καὶ ξέμων ἐπὶ γῆ ὡς ὁ καὶν, καὶ προκόπῃ καὶ
 μὴ ἴδοι ἐπιζῶνς αὐτῷ, ἔχων καὶ τὰς ἀρας τῶν
 ἁγίων ἑξακοσίων δέκα καὶ ὀκτο θεοφόρων πα-
 τέρων πῶν ἐν νικαίᾳ, καὶ πῶν λοιπῶν ἁγίων συ-
 νόδων ἕως ἃ ὁμολογήσει τὴν ἐκλήθειαν κ. τ. λ.
 καὶ τότε τύχη συγχωρήσεως.

Εἰς μνητὶ ἀκριλλίῳ ζ' ἰσαμένῃ
 ἀπ' οἰκονομίας αὐτοῦ σώφρονος.

Haec Epistola Jacobi Patriarchae Constantino-
 politani adeo male scripta est, ut fieri non posue-
 rit, ut a me penitus legeretur; adeoque multis in
 locis corrupta est, nisi quod illa κ. τ. λ. in Episto-
 la vere insunt, sed Latinoꝝ more.

Ἀθανάσιος ἐλὲν θεῷ μητροπολίτης ἀλεξανδρείας
 ἐπίτροπος καὶ ἐξαρχὸς πατριαρχικός.

Πᾶσι τοῖς ἀπασταχοῦ τῷ ἱερῷ καταλόγου
 καὶ πολιτικῆς ἀξίας καὶ τάξεως, χάριν
 καὶ ἐλεος εἴη παρὰ θεῷ παντοκράτορος, εὐχὴ καὶ
 ἀλογία παρὰ πῆς ἡμῶν ταπεινότητος. Ἦν μὲν
 ὅτε

ὅτε παρὰ ἱερατικοῖς ἢ βασιλείᾳ, καὶ τὰ πῶν
 μοναχῶν ἦν συωακμάζοντα, ἡνίκα δ' ἡαῖς
 μόναις ὅξῃν τοῖς τοῖς τοῖς ἐκκεῖθαίτε καὶ πορο-
 κεῖθαι ἐν ἀφθονίᾳ πῶν ἀναγκαίων διαγασιν,
 ὅξ ὅτε μέντοι ἀνογεται ἐρρύλως τοῖς ἐλλωι-
 κοῖς κακοῖς ἐκβακχόσασα σκυδικῶ ζύγῳ τὰ
 τέτων ὑπέταξεν. ἐρρεί (φῶ) σὺ τῷ κρά-
 τει τῆς βασιλείας καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τύχης ἐ-
 πικρατία ἐμπιστεύεται πέφυκεν. ἀλλ' ἐπειδὴ
 θεῖα αἴση τὰ τῆς ἐλλαδικῆς ἐλπίθευρότητος ἐ-
 τέρωσε (ἔσκηπτρα χριστιανικῇ ἐπωνυμία κα-
 λῆνεται) μετέβητε καὶ μετώκεισαι. τίς χάριν
 πᾶσι τοῖς ὁπορία σύγῳσιν ἐκείσε ποροφάγειν
 ἐσί. τοῖς τοῖς οἶδαμῳ ἡμεῖς τὴς διακομίσας
 πῶν παρόντων ὁσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κύρ-
 κωνσάντιον σὺν τῷ ὑποδιακόνῳ βουαμὴν ἐκ
 τῆς σεβασμίας μονῆς τῆ βατοπαιδία τῆ ἐν τῷ
 ἁθῳ. ὅθεν δι' αὐτῶν τὴν ἐκείων μόνῳ τῇ
 ὑμετέρᾳ κατὰ χεῖρὸν ἀγάπῃ σωῖσαντες ὑπο-
 δαχῆς τῆς παρ' ἁμφοῖν καὶ ἐλεημοσύνης ἀφ-
 θόνε ἀξίους ἡγάμεθα δι' ἧς αὐτῶν τε μῳ τῇ
 χρεία θηραπεία ὑμῶν ἢ τῇ ἀρετῇ ἐπίδοσις
 περιγνήσεται. ἐρρώθε.

Ἐνετίθηεν. ἔπος τὸ ἀχλή μηνὸς ἱαννα-
 εῖου ιβ' ἰν. ζ.

Τῷ σφωπῆτι καὶ ἀγίῳ πρωτοπαρίῳ σύμειν εὐ-
πρατίην, κυρίῳ διοδοσίῳ.

ΤΕΞ ἄδα τῷ βυζαντίῳ ἐκπλούσαντες, καὶ
ἐν μὲν ἡρακλείῃ διημερόσαντες μίαν,
ἐν δὲ λήμνῳ ἑεῖς, κατόρθυ ἐς τὸ ἀγιώνυμον
τῷ ὁρέῳ ἐσῆλθομεν, ὥστε διὰ πετάρων ἐ-
τελεσιεργήθη τὰ ἡμετερα. καθ' οὗτόν ποτε ἐθε-
ασάμεν ἄνδρας ἐν ἀρετῇ τοῖς πάλαι ὠσκήσα-
σι ἐφάμιλλον ἔχοντας. εἰς πάντε των κοινοβίων,
καὶ τὰ βιβλία σὲ τὸν θεασάμενον διακρίνοντα,
ἐν οἷς εἶδον μὴ ἐξελεθόντα τινὰ τῆς ἐαυτῷ κέλ-
λης ἐπ' ἐξ καὶ ἑξιάκοντα, συσχεῶς τῇ ἀράξει
καὶ θεωρίᾳ χολάζοντα, εἰς, περὶ δὲ τῆς σαυ-
τῷ κελύσεως καὶ θελήσεως, ἥδη πεπλήρωται,
χράνοις μοι καὶ αὐτός τινὰ ἐκ των αὐτόθι πολ-
λῶν, ἅπερ οἶσθα φιλεντίμοι.

Εὐρῶσο μετὰ γε τῷ σῶν πάντων, καὶ τῷ
φιλτάτῳ ὑῖ κυρίῳ φωτινῷ. τὸν ἅγιον τὸν μέ-
γαν ῥήτορα, τὸν ἅγιον τὸν δικαιοφύλακα, καὶ
τὸν κύριον ἀλέξανδρον, καὶ πάντας τὰς φίλης ἀ-
σπάζομαι. ὁμοίως καὶ ὁ ἅγιος ὁ καθηγέμενος
πάντες ἀσπάζεται. εἰπερ ἔλθοι πόθεν χράμμα
ἐξ ἐμοῦ φιλεῖ ἡμέτερον, ἀντιβολῶ πέμψον
μοι.

Μι-

Μιχαήλ παραστάτης κυρίου γεωργίου τῷ κορινθίῳ
κόμῃτι εὐπράττην.

Ὅτι μὲν ἐβράδυνά γεῖναι σοι τῇ φιλιππῇ
μοι κεφαλῇ, καὶ τὴν προσαχθῆσάν μοι
παρὰ σὲ ἐπιστολὴν τὴν πρὸς ἀνδρόνικον τῷ σε
κενδρινῷ ἐπισεῖλαι, ὁμολογῶ καὶ συγγνώμην
αὐτῷ. πάντως δὲ οἶδ' ὅτι συγχωρήσεις μοι καὶ
αὐτός, φύσεως τοιαύτης χρηστοτέρας, καὶ ἀρετῆς
λελοιχῶς τῆς περὶ λόγου ἀσκήσεως. τῷτο δὲ
φημι ὅτι τοῖος ὢν ἔμειψοι μοι τῆς βραδύτητος,
εἰδώς με φροντίσει βιωτικαῖς καὶ θορύβοις ἐνο-
χλόμερον. ἅμα δὲ καὶ διὰ τὴν πρόσφατον εἴ-
πε ἀκήκοας ἐπενεχθεῖσάν μοι παρὰ τῷ λη-
σῶν ξυμφοράν. τὴν ᾗ ἐπ' ἀμβρακίαν φέρου-
σαν διαπερῶν, ἐχθίστοις φεῖ πειράταις ἐκπο-
θεῖν ἀφράστει φανέεισι περιέπεσον. παντ' ἄμῃ
σεσυληκόσιν ἀνοικτὶ, ὅσ' ἐγώ τε καὶ αἱ συμ-
πεπληκότες ἐφέρομεν. ταῦτα ποῖνυν εἴ γε πρὸς
ἀπολίαν ἱκανὰ πιθέτε ὡς φιλότης καὶ οἷς ἐκ
ἄλλο ἐμποδῶν μοι μέχρι τῷδε γε γεῖναι σοι.
νυν δὲ ὁπόποτε βραχείας ἀνέσεως ἐντυχῶν
καὶ τῆς ἐχέτης ἐν ἑπὶ εἰπῶ ἔσοπικῶς τῷ ἀρο-
ξῷ ἐπιλαβόμενος γεωργεῖν ἤδη τὸ τῆς ἡμετέ-
ρας φιλίας ἠρξάμεν γεώργιον, γεώργιε φίλτα-
τε, καὶ σπεῖρειν καρπὸς ἀγαθὸς ἀφ' ὧν δ' ἐλπίς
εἰμι δρίψαθαι τὴν τῶν λόγων σε παγκαρ-
πίαν. ἔμῳνον τὸ σῶμα ἀλλὰ, καὶ τὴν ψυχὴν
καθηδύνεσά τε καὶ ἔφευσαν. μόνῳ γὰρ τῷ
ὄντι ἔσοφὴν προσήκων τοῖς ἀνθρώποις τὸς

L

λό-

λόγους τίς ὀνομάσει. οὐπω ποῖνον ἐγὼ γε, φίλ-
 τατε, γνώμας ἔχω διατελῶν ἐπαινεῖν αἰεὶ καὶ
 ἐγκωμιάζειν τὰς περὶ ἀρετὴν μελέτας σε καὶ ἰ-
 δρώτας πολλὰς μηδέποτε ὀλιγορήσειν. εἰ καὶ
 ἐνδεῶς ἑμαυτὸν ἔχειν παρὸς τὸτο αἰδάνομαι.
 δεῖν καὶ ἄλλως οἰόμενος ἐπαινεῖν μὲν τὰς ἀ-
 γαστάς, τὰς δὲ σχολιασὰς ψέγειν. οἷα περ διωκε-
 κῶς ἀρδύων τὴν ἀρέαν, ἀποδείξειν οἷμαί σ'
 οὐκ εἰς μακρὰν παντοδαπῶν λειμῶνα καρπῶν
 καὶ κῆπον ἀδώνιδος ταῖς τῆς λόγων σε ζωνηαῖς
 καὶ φωτιστικαῖς ἀκτίσι. ὅθον ἔμοι γε παρῶπρ' ὡς
 τῆς καλῆς ταύτης ἐργασίας προκατέρχωντι με-
 ταλαβεῖν ἔξεσαι καὶ τὰς περὶ λόγους τῆς ἡμετέ-
 ρων ἀποδάξασσι μεταδῆναι οὐκ ἔλαττον. ἔσαι
 δὲ τὸτο πῶς εἴγε πῶν ἀμοιβαίων ἀξιώσης ἡμᾶς
 γραμμαίων κατωραισμένων τῇ πολυξόπῳ
 ποικιλίᾳ τῶ ἡγειοῦς σου ἐλθνησμοῦ ἐφιμένους
 τὰ μέγιστα καὶ ἰδεῖν ἐπιμελῶς καὶ προσπτύ-
 ξασθαι δὺλαβῶς ὡς ἱερὸν ἀποκύημα ἀνδρός
 ἱερῶ καὶ παντ' ἀρίστου καὶ τῆς ἱερῶν πιερίδων
 ἑοφίμῃ. τότε ἦν τό τε ἔσαι ἡμῖν τὸν περὶ τὰς
 λόγους ἀποδὴν σε ἀνακηρύττειν λαμπρότερον,
 οἷσε κλινὸν καὶ ἀείδιλον τοῖς πᾶσι δεικνύου-
 σι. νέων ἦν μέλειναι σὺν πόνοις ἐλίσσόμεναι
 κλέος καὶ τὸν εἰπόντα δειδέσκειν λάμπει δὲ
 χρόνῳ ἔργον μετ' αἰθέρα λαμπεδέντα. ἀλλ'
 ὦ βέλτιστε, ἐν δὲ μὲν τὰς δ' ἐπισολὰς ταύτας
 τὴν δὲ καίαν ἡμῖν ἀντιχῶν ὠδῶν τῇ παναρ-
 μονίᾳ λυρῆ πῶν λόγων σε, εἰ σοι τὰ ἡμετέρα
 ἐν αἰεθμῶ καὶ ἔχῃ ὡς τὰ τῆς μεγάλων καθέσει-

καὶ . δὴ τυχοίης , τὸν λογιώτατόν μοι καὶ χρη-
 σὸν ἑρμοδώρον ὡς ἀπ' ἐμῶ πρόσειπε , προση-
 ρείδω μοι καὶ κύριος ἀνδρόνικος εἶγε ἄπο ῥώμης
 ἀφίκετο . δὲς χάριν ἐμῷ καὶ τὴν εἴτην γεφὴν
 τῷ δαμιαῶν .

Κυρίῳ γεωργίῳ τῇ κορινθίῳ κοίμητι , μιχαήλ
 παραστάτης εὐ πράττειν .

ΠΡὸ μιλῶν ἥδη ξιῶν ἐπέσαλκά σοι τὴν
 πρὸς ἀνδρόνικον τῷ σεκενδινῷ ἐπιστολῇ
 μεθ' ἧς καὶ ἑτέραν ἐμὴν ἀπερυσκέπτως ἐπεπόμ-
 φειν σοι . ἐκ ἐμαυτῶ ποσοῦτον θαρρήσας , ὅ-
 σον τῇ πρὸς ἡμᾶς σε φιλικῇ διαθήσει . δια-
 κειμένῳ ὡς οἶδα καὶ σὺ περὶ τὴν τῶν λόγων ὁ-
 λιγώρως χολῶ . καὶ διὰ τοῦτο πάνυ θυχόλως
 περὶ τὰ σπουδαιότερα ἢ περὶ οἱ πλείονες οἰόνται
 μ' ἔχειν . ὅφ' ὧν ἀκριβέστερόν μοι τὰ ζῶντι θέ-
 μῃα καὶ ὅποια εἶεν ἐπεξείργασο . ἐπεὶ δὲ
 οὕτω μοι τυρβάζοντι ἐν ἄλλαις τῷ βίῃ φρον-
 τίσιν ὡς εἴρηται , ἢ οὕτως ἂν περὶ μερίμνων καὶ
 τὸ ἀριστοφάνειον ὑπὸ τῆς ἀνασκησίας . δεῖ γάρ με
 τ' ἀληθῆ φάναι οὕτω ζῶντέσθαι , σύγγνω-
 θῆναι , φίλτατε , φίλος ὢν καὶ φίλων ὁ χάριτος . δέ-
 ον ἢ καὶ ἄλλως ἐν εἰπωέσι πιθανώτερον , οὐ πρὸς
 τὸ τῶν δώρων ὑπελὲς εἰ παρ' ἀγνώμονός τι δω-
 ρεῖται , ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀνοίας τῶν μηδὲν πλέ-
 ον παρ' ὃ εἰσφέρουσιν , διεργετῆν δυνάμενων
 τὸν σωεπὸν ἀφοραῖν . ὡσαύτως δὲ καὶ δίκαιος
 L 2 ὑπέρ-

ὑπάρχειν ἡγοῦμαι τοῖς λόγων μεταχοῦσιν οὐ
 πρὸς τὰ ἐπισκελλόμενα τὴν ἐξέτασιν ἀκριβῆ
 ποιῆσθαι καὶ ἐρδυνᾶν εἰπέρτι λήληθε τῆς πέμ-
 ποντας ἢ παρέδραμῃ ἀχόλῃ ἐν ἄλλοις ὡς εἴ-
 ρηται καὶ ταῦτα τυγχάνοντας καὶ εἰ κατὰ ρύθ-
 μον ὑγιᾶ καὶ ἐλλωισμόν ἢ ἀξίαν τῶ πρὸς ὃν
 πέμποντι οὐκ ἐξεπονήθησαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν
 καλὴν τῶν ἐπισκελλόντων διάθεσιν καὶ σοργὴν.
 οὐ δὲ γὰρ οἱ ἐρωῶντες τοῖς ξ Θεμενοῖς
 τῶν λόγων κατὰ τέχνῳ καὶ τάξιν καὶ διαίρεσιν
 μᾶλλον, ἢ τοῖς τῶ ἐρωμένων φελίσμασιν
 ἂν ὧσιν ἐνέδονται τῷ φιλικῷ νόμῳ
 ὑπέκοντες, οὐ καὶ ἡμᾶς ἀμειρεῖν ἀδύνατον κα-
 τὰ τὸν τῆς φιλίας θεσμόν πάνυ σαφῶς ὑπὸ
 τῷ σοφοῦ πυθαγόρῃ οὐραθέντος. ἀλλὰ σὺ μὲν
 ὅτι ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς μᾶλλον ἢ ταῖς τῶ ἐξ ὑπό-
 γῆς βλασησάντων ἡδῆσῃ ξωθήκαις, καὶ παρ-
 ᾽ ὅσ' ἐλθὰς ἐμόγησον αὐχέντων εἰδέναι σά-
 φ' οἶδα. πρὶν δέ τινα τέτων ταύτην κοινώσῃν
 βελλόμενος ἴσως τίμῃ ἢν ξέφομεν πρὸς ἀλλή-
 λους ἐκείνοις γνωτῆσαι διάθεσιν, διόρθωσον
 εἴτι μεταύτην γράφοντ' ἅμα καὶ διεξιόντα πα-
 ρέδραμε, ἵνα μὴ ἀφορμὴ τοῖς μεμψιμοίροις
 τέτοις, οἶδας ὅς φημι, καὶ περὶ ἐργοῖς περὶ
 τὰ ἀλόγια μέμψεως καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς γέλω-
 τος γέννηται. ἀκοιταί νῆς ὅπως δοκεῖ περὶ
 τὰ ἴδια. μικρὸν πόνητον χεῖρ ἐμὴν περὶ τῆς
 ἐκείνης πόνησον διόρθωσιν, ἵνα μὴ καὶ ἡμᾶς
 τῶν ἐλπίδων ἀσοχήσαντας, οὐ μικρῶς ζη-
 μιώσης. ταῖς γὰρ ἐλπίδας ἀτυχέσας τῷ τέλει
 ζή-

ζημίας ἔφησεν ὁ σοφιστὴς κρῖνεσθαι, ἐφιεμένῳ
 ὃ τὰ μέγιστα δέξεσθαι τὴν παρὰ σὺ ἀμοιβαί-
 αν, ἐπισεῖλαι μὴ κατοκνήσης. καὶ τὴν ἐπισο-
 λὴν ταύτην δὲς τῷ παρόντι τῷ βασιλέως παρὸς
 φιλίην φίλτατε. ἔρρωσο δὲ κερκύρας, μαρ-
 τίου εἰκοστὴν ἐκτὴν ἄγοντος.

Ἀνόνυμου ἀρχιερέως.

Η Μακρὰ τῷ τόπου διάσσεις, ἐνδοξώτατε
 ἄρχων κύριε ἀνδρέα ἡγεστὴ πνύμα ἀ-
 γαπητὲ, πολλά μοι τὰ εἰγκλήματα, παρειαίγει.
 καὶ παρὰ πάντων ἐστὶ καὶ τόδε, τὸ, ἐπιλήσιμο-
 να ἴσως πῶν καλῶν φίλων γινέσθαι με, ὅ-
 περ ἀπόδύχομαι. ἀλλ' εἰ καὶ τῷτο δοθῇ, φίλ-
 τατε, τυχὸν ἑτέροις, πολλὰ καὶ γε δεῖ παρὸς τὴν
 σὴν ἐνδοξοτάτην. ὅς τις μοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ
 τὴν ἀληθῆ φιλίαν ἐφύλαξας, καὶ πολλὰς τάχα
 τῆς κακίης ἐκείνων ἀπέσπασας ὁρμῆς οἷα πα-
 ρὰ πολλῶν τῶν ἐδιδάχθην, καὶ συμελῶν, ὅ-
 σον ἦν σοι τὸ κατὰ δυνάμιν ἐκ ἑπαυ-
 σας ἀντιφέρειν ὑπὲρ ἐμοῦ, ὡς ἔδοξεν. ἀλλ' ὅ-
 μως τ' ἀληθὲς ὑπὲρ τῆς δόσεως αὐτῆς ἡ-
 γωνίσω, ὑπὲρ ἧς μιταποδότῃν ἔχεις χειρὸν,
 τόσον, ὅσον οἱ ταύτης πέναντίον ἀντιφερόμενοι.
 καὶ ὅτι ἔχεις τῷτο μαθεῖν καὶ παρ' ἄλλοις, ὅτι
 χριστιανοὶ μὲν ἴσως ἐλέγοντο, ἐνταῦθα δηλαδὴ
 τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ τῶν θεοπάλων. ἀλλὰ τοῖς
 ἔργοις τῇ κλήσει ἦσαν πολέμιοι. παντὺν δὲ

L 3

Θεῷ

θεῷ χάριτι, ἐρεθίζοντες τῇ κλήσει τῶν ἔρ-
 γων γενέσθαι ὁμόθεοι, συνεργῶντός μοι τῷ
 θεοῦ πρὸς τὸ διὰ πάντας. ὡς πρῶτον ὁ χα-
 ρισμὸς σὺν αὐτοῖς, μεθ' οὗ δὲ καὶ σοι τῷ συνα-
 γωνίζω τῷ καλῶν. καὶ ἦν τοῖς γείτωσι τῷ ἄλ-
 λων πόλεων ἢ ἡμετέρα ἐπίζηλος, ἐν ταῖς πρὸς
 τῷ καλῶν ἔργων ὑποποιίαις, καὶ ταῖς ἐκκλησι-
 ασικαῖς τέτων συστάξεσιν, ὧν ὅση μετὰ θεοῦ
 καὶ ἡ σὴ ἐνδοξότης αἰτία τῷ καλῷ, τῷ μὴ σκορ-
 पिθῆναι τὸ λογικὸν τῷ χρεῖσθαι ποίμνιον. μὴ δὲ
 τῷ νοητῷ ἐδοθῆναι αὐτοῖς λύκῳ εἰς βορὰν ἀ-
 πορεπεῖ καὶ ἀνῆλεον. ἀλλὰ τί ταῦτα τοῖς λόγοις
 ἀναμείξω τοῖς ἐμοῖς, ὅπερ γε καὶ πρὸς ἄλλων
 τῶν ἔχεις μαθεῖν κρείττοτέρως. ἐν γε δὴ μό-
 νον ἔχω σοι μνημονεύσαι, ὅτι εἰ γυνὴ ἐπι-
 λήσεται τὰ ἐκγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς, εὐδὲ
 ἐγὼ ἐπιλήσμων ποτὲ γενήσομαι σοι. κατὰ τὸν
 συγγενεῖον, πατέρα ἐγέννησα διὰ λόγον πατρὸς
 φησι ἐνθέντι καὶ αὐτὸς ἐνδοξώτατον ἐκγονον εἰ-
 κίως τῆς ἐμῆς ψυχῆς, πῶς εἴη ἦν διωκτὸν ἐ-
 πιλήσμων γενέσθαι σε, μὴ γένοιτο. ἀλλ' ἡ
 ποσαύτη ζάλη τῷ ἀλάστορος ἐκείνου, οὐ τὸ μνη-
 μῶσυμον ἐξαληφθεῖν ἐκ βίβλου ζώντων, εἰ τοῖς
 κακίσοις ἐπιχειρεῖ μετὰ τῷ συγγενεῖ αὐτῷ, τέ-
 των ἢ ἀγγελία ὁρμή, ἴσως ἐπιλήσμονά με πε-
 ποιήκε κατὰ τι καὶ εἰς ὄφελον δάροις δεξιου-
 θαι καὶ τὸ, χαίρειν, ἐκ διπορήσας ποτὲ λέ-
 ξαι. τανῦν δὲ μόλις ἀνανδύσας τῆς ἀλογίστου
 φορᾶς ἐκείνων θεῷ συναιρέμενόν μοι καὶ τῆς
 σαυτοῦ καὶ τὸ διωκτὸν σιωδρομῆς, εἰς μνήμην
 ἤλ-

ἦλθον σε τῷ πνευματικῷ με υἱοῦ καὶ ἀληθῆς φί-
λη, καὶ διὰ μικρῶ προσαγορεύσαι σοι χράμ-
ματος. καὶ τὴν προτέραν φιλίαν ἀνανεώσασθαι.
εἶς καὶ τὰ μὲν ἡμετέρα ἐς τόσον, κυριὸς δὲ ὁ
θεὸς πολυχρόνιον σε ποιήσει πολλῶν ἐπὶ καλῶν.

Ἀνυνύμου.

Εὔλαβον ἐκείνην σου τὴν καλὴν καὶ γε-
ναίαν ἐπιστολὴν, ἣν ἔχ' ἅπαξ καὶ δὲς,
ἀλλ' ἤδη πολλάκις ἐπιῶν, ἐκ αὐτῆς εἰποιμι δι-
χερῶς ὅσης γε ἐνεπλήσθην τῆς ἡδονῆς, τά τε
ἄλλα καὶ ὅτι σε πάντας φιλεῖντα ἐφάνη μέλυνε-
σα. καὶ τὸ γε οὐ μικρὸν δεῖγμα τῆς σῆς ἀρε-
τῆς, τὸ ἀγαπᾶν τά τε γνωστὰ καὶ ἀγνώστους,
καὶ δι' ὁμοεικείας πάντας οἰκείας τε καὶ ξένους
προσκαλούμενός γε φιλίαν. καὶ τὸ σε τὸ φιλο-
γαθον οὐκ ἐπύχε ἢ τῷ τόπῳ διάσασις, ἀλλ'
καὶ ὡς ἡμῶν ἐφήπλωτο. μνησθεὶς γάρ μου
τῷ ὀνόματι τότε ἐν τῷ πρὸς τὸν πρωτοθύτλῳ ρη-
θήμεν παρὰ σε πεμφέντι χράματι, αὐτὸς
μοι τότε οὐ μετέδωκεν εἶναι λογισάμενος. ἐν
τῷ μὴ ἀμείφομαί σε ἀντεπιστολῇ, δυνηθεὶς
διχερῶς πρὸς διαβολὰς ἐπιστάξεν, ὃ καὶ πε-
ποίηκεν. ἐγὼ δὲ πῶς γε πολμήσω μωμήσε-
θαι πότε λόγους πρὸς σε, ὁ πάλαι καλῶς πεύ-
ραν τῆς σῆς ἀρετῆς καὶ παιδείας λαβὼν καὶ με-
γάλα σαφῶς κατειδώς, ὅτι λόγων ἀρίστη φύ-

L 4

σε

σει καὶ σπεύδῃ κεχηρημένος ἀποκέκοφας . καὶ καθ'
 ἑκάστῳ ταύτ' ἔχομεν ἐκ πολλῶν αὐτόθι πρὸς
 ἡμᾶς φειτόντων , καὶ κατὰ τὸν σοφὸν , φήμιδ' ἄτι-
 παμπαν ὑπόλυσται ἦν οἱ πολλοὶ φημίζουσι .
 περὶ δὲ κάλλους σωθέσεως καὶ ῥυθμοῦ τέχ-
 νης σῶν λήγων , οὐδὲν ὅλως αὐτὶς εἰπεῖν γε
 δυμήσοιτο , μᾶλλον μὲν αὐτὸς ἐπειράσω φαυ-
 λίσαι δέ τινα συλλαβὴν με , ὃν ἐπιμελὲς ἐ-
 θέμεν γινῶναι εἰ δίκαιώς μ' ἐμέμφω , ἵνα σ'
 ἐξόχως ἀγαπήσω καὶ τὸν τῷ σοφῷ λόγον , ἐν-
 τυχῶν ἐν , οὐδ' ὅσον εἰπεῖν ἐνεόνει ταύτη
 κεκρυμμένῳ αὐθάδειαν , ἐδωχέραντον μὲν ἐπὶ
 τῇ ἐκ ἀληθείας ταύτην μέμφιν , ἀλλ' ἀκέρων παύ-
 λε τῷ θεῷ λέγοντος , εἰρήνῳ δίδωκε . τὰς δὲ
 δόξας ζητήσεις , παρὰ τῷ . εἰ δὲ ὅτι
 γινώσκω μάχας , ἐπέχων ἐμαυτὸν ἐ μικρῷ
 τῷ πάθει . ὅθεν οὐδε
 ἢ μᾶλλον ὑπολογίας ἀπέσειλα . ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν ἐάσωμεν ἐκποδῶν γινέσθαι , ὅτι ἡ ἀγάπη
 ἐκ ἀσχημονεῖ , ἀλλ' ἐδὲ παροξύνεται κατὰ
 τὸν ὑπόστολον ἥς γε δὴ θαυμάσιε πρότερος
 αὐτὸς καταρξάμενός σε ἐπισείλας , διὸ ἐγὼ γε
 προθύμως ἐθέμην πάση σπεδῇ ταυτηνὶ πρὸς σέ
 φυλάξαι ἀδόλωτον . ἔρρωσο , καί μοι τῆς πῶν
 γεαμμάτων ἀμεσσίας ἀνέχε , μήδε ζήτει τοῖς
 σοῖς παραπλήσια , ὑπὲρ λόγον γὰρ ὅλως ὃν
 παραλλήλως ὁ τυχεῖν κατὰ σέ φύσει καὶ παι-
 δείᾳ ἐν λόγοις .

Γεώργ-

Γεώργιος ὁ βαλσχυὸν, γεώργιον τῷ κορινθίῳ.

Γνώμης τὸ πρὶν γενόμενον ὑποτερήσας ἐ-
μαυτὸν ἐπὶ χρόνον τῆς ἐκ τῷ θάφειν σοι δι-
προσύνης διὰ τινὰ ἀχολίαν ἐκ ἄχρησον, μετέγ-
νων ὑστερον καὶ ἀντεπισέλλω σοι, οὐ τὴν τυχε-
σαν γὰρ ἀφορμὴν μοι παρεχέας, τῇ ἑτέρα
ἢ προσῆκε δοξάζειν περὶ ἡμῶν. μακαρίζων
γάρ με διατελείς, εἰ τῷ ἐς λογικὴν τε καὶ φι-
λοσοφίαν τεινόντως ἐμφορῶμαι παρὰ τῷ θεοῦ
λασκάριως. εἰ δὲ πάλιν ἐπαυήνεις τὰ γραμ-
ματικά, τὸ αὐτάπαλιν. ἐγὼ ὅθι οὐ σύνοιδα ἐμαυ-
τῷ εἰς τὰ τῶν κερτικῶν ἐπανελθόντι, ἀλλὰ
μᾶλλον ἤδη τέτων ἐπιβαλλομένῳ. τοιγαρὲν τὴν
ἐπιβολὴν εἰς ἐπάνοδον μεταξέπων, οὐδὲν ἄλ-
λο τυγχάνεις αἰνιττόμενος ἢ τὴν περὶ λόγης με
ἀφύϊαν καὶ τὴν τῷ νοὶ σκαιότητα, ἐ μὲν διὰ
τέτε πάνυ ἄχθομαι, οἶδα γὰρ ὡς οὐκ ἂν τις
ὑπὲρ σκώμματος χείρων γένοιτο, ἀλλὰ τῷ αὐτί-
ον, χησώτερος. σὺ μέντοι ὡς δοκεῖς τὰ τοιαῦ-
τα ὑπέληφας περὶ ἐμῶν, ὅτι τῷ τὸν σπονδεῖον
ἀπόνδηλον χθὲς καὶ πρῶτα λέγοντος τεκμαι-
ρόμενος εἰ ἐκεῖνος μετὰ μικρὸν τὴν σοφίαν κυνη-
δὸν ἐσιτήσατο. ὁ λόγον γὰρ ἄρα τὸν τοῖς αὐ-
τοῖς τέτοις πάλαι ἐναχολόμενον, πῶλῳ πάνυ
προβεβηκέναι. ἀλλ' ὅτ' ἂν, ἔδρασε καὶ τέτο
λογίσασθαι, ὡς ἄρα ἀρετὴ φύσει, μαθήσει,
χρήσει τοῖς ἀνθρώποισι προσγίνεται. ἐμοὶ δὲ
ταῦτ' ἐκ ἐγένετο. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ τῆς φύσε-
ως γε ὡς οἶδαι ἐκ εἴχες δεξίως ὥσπερ σοὶ.
ὅ δὲ

ὁ δὴ μέγιστον ἐστὶ πάντων καὶ κυριώτατον, κατὰ
 εἰ καὶ ποικίλα καὶ πολυειδῆ τὸν λόγον ἡδύσμα-
 τα προυτίθετόμοι ὁ ἡμέτερος καθηγέμων ἐκά-
 σετε, ἀλλ' ἐγὼ γε θελοκάνειν αὐτὸς καὶ ἀπε-
 δοκίμαζον ὑπ' ἀνοίας καὶ νεότητος τότε. καὶ πρὸς τέρ-
 ψιν βλάβος φέρουσιν ἀπέκλινον. ὃ καὶ σύμι-
 πρὸς μαρτυρήσεως, ὑπ' ἀπειρίας τῆς πλείστ'
 ὠφελεῖν δυναμένης ἀπολαύσεως. ἐνθου καὶ συν-
 έβαινε τὰ πλείστα τὴν μνήμην διαφύγειν
 μὴ τῇ μελέτῃ διαφυλάττοντος ἅπερ ἐμάνθαν-
 νον, διὰ ταύτης τοίνυν δοκῶ μοι ἐπαυήκειν.
 πῶς γὰρ ἐπανακάμπτειν φῶμι, τὸν μὴ δάκτο-
 τυλον προβεβηκότα τῆς ὑσπληγγοῦ. ταῦτ' οὐδ'
 ἔχω σοὶ ἀπολογίσασθαι ὑπὲρ ἐμαυτοῦ. ὁρθῶς καὶ
 δικαίως εἰρημένα κατ' ἐμὴν γνώμην. ἐνθουτοι
 καὶ σύ με ταπεινῶντι, καὶ τὰ προσήκοντα εἰς τὸ
 ἔξῃς φρονεῖ περὶ ἡμῶν. εἰδ' ἄλλως τοῖς προ-
 τέροις ἐμμένων λογισμένοις, τὰ μὴ προσόντα
 μοι προσάφεις, ὃ χαλεπῶς οἶσομαι. πέπεισ-
 μαι γὰρ ὡς εἰ ἐπιλήσμων καὶ σκαιὸς παρὰ
 σοὶ λογιθήσομαι, παρὰ γὰρ τοῖς γνωρίμοις,
 πτλησεῖόνός τε καὶ παιδείας ἐραστής. τῷ μὴ πρὸς
 ἄλλην τινὰ τῶν τεχνῶν ἀγεννή καὶ ῥάστῳ ἐκ-
 μαθεῖν ἔπαυμαι. ἀποδειλιάσαντα πρὸς τὴν
 ἐν λόγοις ἐνουῦσαν μοι ἀφύϊαν, ἀλλ' ἐμμεῖ-
 ναι οἷς ἅπαξ προειλόμην, καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ
 ποσοῦτον. ἴσθι καὶ ἡμᾶς νῆ τὸν λόγον, σὲ μὲν
 θαύμαζοντας καὶ διδαιμονίζοντας τῆς δόφυ-
 ρίας. τὸν δὲ κοινὸν καθηγέτην σέβοντας καὶ ὑ-
 πὲρ ἐπαινοῦντας τῆς ἐν τῷ διδάσκειν δεινότητος.
 μέ-

μέγισα γὰρ καὶ ἀξιάγασα τοῖς πῶ ὄντι πῶν
 λόγων ἐρασαῖς δωρεῖται, ὡς ἐν σοὶ ἐπεδείξα-
 το. ἐν ἔτῳ γὰρ βραχεῖ τοιαῦτα σοὶ περιέδη-
 κεν καὶ περιεποίησατο, οἷα εἰς ἄλλος ἑπὶ
 γε διδάξειεν. ἅπασι γὰρ σε τοῖς παλαιαῖς
 ὡς εἰπεῖν, ζηλωτὸν καὶ ἐπίφθονον ἀπεφήσαντο.
 ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ὅς τις πῶν τὰ σα γράμματα ἀ-
 ναγνόντων εἰ νῦν ἔχοι, ἐκ δὲ ξαί τ' ἂν ὁμοίος
 σοὶ γινέσθαι, εἰ γὰρ ἀντίπαιδα ἔτισε ὄντα,
 τοιαδὲ ἐπισέλλειν ὁ θεὸς ἀρσένιος ἀπειργά-
 σατο. τίς ἂν ἔσοιο ἐπ' ἀρετῇ ἥνικα ἐπὶ τὴν ἀ-
 μείνων λογιζέσθαι δυναμένην ἡλικίαν ἀνδρῶ-
 θῆς; ταῦτα μὲν πρὸς σέ. ὁ δὲ φράγγισκος εἰ
 ἐγκαλεῖ, οὐ δικαίως μοι δοκεῖ. αὐτὸς γὰρ ἐ-
 γράφε ὡς εἰς παρρησίους ἀγούσαν περὶ αὐγῆ-
 στον φθίνοντα ἐμελλε ἔραπῆναι. καὶ διὰ τῶν
 ἔγω γ' ἐσίγων. τὴν ἄλλως ἐπισέλλειν ἐκ ἐγ-
 νωκῶς, πλὴν ἔμοι γε καὶ τῷ γράφειν ἀπεχομέ-
 νῳ συμπαρόεσι τῷ χρόνῳ καὶ ἢ τῷ φίλῳ παρῶ-
 σθῇ, ὅς ἀκάκου γὰρ καὶ ἀπελῆς ἔτι ψυχῆς
 κατὰ τὸν εἰπόντα, ἢ δὴ νοῖα σιωπῆς φορομένης
 πρὸς τὸ τέλειον ἀνδρας τε. ἐπειδὴ οὐδ' εἴπω καὶ
 τήμερον οἶδα περὶ αὐτῷ ὅτι τὰς διαβίβας ποι-
 εῖται, σὺ τῷ δηλώσας ἡμῖν; τὰ μέγισα χαρὴν
 σύσησόν με τῇ τῷ κοινῷ δαίμονι αἰδεσιμότη-
 τι ἔτι δὲ, καὶ τῷ ἐκ ἑλαττον πῶν παρῶν τὰ
 πῶν ἐλλήνων μεταχειριζομένῳ κυρίῳ πέτρῳ τῷ
 βαρδύνῳ. ὑγίαινε, μαρτίου β' ἰσαμένῳ.

Τὸ παρ' ὑμῶν πεμπόμενον ἐδέπω εἶρα-
 κα, τοιγαρὲν δὴ λου σαφέστερον.

Παῦ-

Γαῦλος μαγουκίος γεωργίφ τῷ κορινθίῳ εὐπράττην.

Σ Φόδραμοι θαυμάζειν ἔπεισι, καὶ διαπο-
ρεῖσθαι, φίλτατε κορίνθιε, ἀκούοντι, πῶν
μὲν ἄλλων πῶν ἑλλήνων λαμπρότατον ὄντασε,
καὶ μάλιστα ἐν τοῖς λόγοις δοδοκιμῶντα, τοῦ
γε μὲν τοῖς νέοις ἐξηγεῖσθαι τὰ πῶν ἀρχαίων.
συγχεάμματα, ἐδὲ μὴ τὰ τινὸς διαλέγεσθαι,
ἐ ᾧ μετὰ σαυτῷ διανοεῖσθαι, τῷτο ᾧ ἀνάγ-
κη ἐκ εἰκῇ, ἐδὲ παραλόγως γίνεσθαι, ἀλ-
λά μὲν ὅπερ ἂν σε τῷ δὲ τῷ ἐπιποδύματος,
καὶ πῶςδε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς δόξης ἄπορ-
ψειαν, ἐγὼ πρὸς ἑμαυτὸν σκοπῶν, καὶ διανοή-
μενος, δύο μάλιστα τὰς αἰτίας εὗρισκω, ἡ ᾧ
αὐτὸς σεαυτῷ ἀμαθίαν σιωπεῖδως, ἡ συχίαν
ἄγειν προσιρεῖν, ἡ τῷτο μὲν ἐχί, κατὰ δὲ τινα
τοῖς ἐλκιδέροις ἐμπεφυκίαν αἰχύνιν ἐ πολ-
μᾶς οὔτε αἰτεῖσθαι, οὔτε προσφερόμενα πα-
ραλαβεῖν, ἀπόλλα αἰτῶσιν ἐκ ἐξεγένετο τυ-
χεῖν, βάλωμαι δὴ περὶ τῶτων ἀμφοτέρων οἰ-
κείως μετὰ σὺ καὶ ἐλκιδερίως, ὥσπερ τῇ ἡμε-
τέρα φιλία προσήκει διαλεχθῆναι, διότῶν ἀν-
θρώπων εἶναι γένη κακῶς τε καὶ ἀνοήτως κει-
νόντων ἐφορῶ. πολλοὶ μὲν ᾧ, οὐ δὲ ἄκροις,
ὅ φασι, δακτύλοις, παιδείας ἡμμένοι, μέγα
τε καὶ φρονοῦσι, καὶ τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν
αὐτὴν ἐπαγγέλλονται, ὃ κάκιστον καὶ ἀνοητότα-
τον εἶναι γένος, οὐκ ἔστιν ὅς τις οὐδiorᾶ, τινὲς
ᾧ, καὶ μάλιστα ὀφυσῆς, καὶ πολλὰ καὶ μεγά-
λα ἐν τῇ ψυχῇ περιλαβόντες, ὅμως οὔτω πε-
εῖ

εὐ τῆς σφετέρας δυνάμεως ταπεινοφρονοῦσι,
 ὥς τε οἶον ὑπὲρ βαθεῖ κραυγμένης, οὐδέποτε
 πρὸς τὰς ἐπιφυνεῖς καὶ περιβοήτους διατρι-
 βὰς ἐξεγείρεσθαι, καὶ τὰ τῶν ἀρχέων μέγι-
 στα δωαμὴν ὑποσῆναι, τῶν μηδισιωτέρων διὰ
 μικροψυχίαν ἀπέχισθαι. ἐν ᾧ σε γένει ἐγ-
 καταλέξας τις, οὐκ ἂν ἀμάρτοι, κορύνθῃ. τί
 γὰρ βουλόμενος ὁ πάντ' ἄριστος ἐκείνος σὸς θεῖ-
 ος ὁ μονεμβασείας ἐπίσκοπος φύσιν οὕτως δε-
 ξισαὶ καὶ ἀγνύων παραλαβὼν ἐπαίδευσεν, καὶ τοῖς
 καλλίστοις τῶν μαθημάτων ἐπήσκησεν. ἀρά πο-
 τε ἵνα ἐν χολῇ ἀφανεῖ βίον ἀνώνυμον διάγων
 καταγρηράσῃς, ἢ πολὺ μᾶλλον, ὃ καὶ πιθα-
 νώτερόν ἐστιν, ἵνα ἐς ἄκρον παιδοδείβῃθῃς,
 τὴν αὐτὴν ἐκείνοις τοῖς θεοῖς ἀνδράσι, τῶ
 τε βησαρίωνι, καὶ θεοδώρῳ, καὶ γεμιστῷ, δό-
 ξαν, διὰ καλῶν ἀγώνων σαυτῷ περιάπῃς.
 ὃ δυνάσκει μὲν, ἀβούλει ραδίως. βούλεισθαι
 δὲ προθύμως ὀφείλεις, ὅτι τῷ μὴ βούλεισθαι
 οὐδεμία σοι σκῆψις ὑπολείπεται. φέρε γάρ
 εἰ ποσούτον ἀπιστεῖς σεαυτῷ, μιμοῦ τοὺς νο-
 σοῦντας, τὲς οὐχ ἑαυτοῖς ἀλλὰ τοῖς ἰατροῖς
 πιστεύοντας, καὶ σὺ δὲ τοῖς φίλοις μᾶλλον ἢ
 σαυτῷ, πείσῃ. τίνα γοῦν ἔχῃσι περὶ σοῦ
 γνώμῃ οἱ φίλοι; ἔθνους ἐλλήνικοῦ φῶς εἶναι
 κορύνθιον περιφανές. ὥσπερ προγόνους ὀνομασο-
 τάτως, καὶ πῶν καθ' ἑαυτὲς ἀρξάντας ἀνδρώ-
 πων, ἀναφέροντι τὸ γένος, καὶ μετὰ τὴν τύχην
 ἐκείνων ἡττωμένῳ, κατὰ δὲ τὴν ἀρετὴν ὑπερέ-
 χοντι, παρὰ μόνῳ τὴν βέλησιν οὐδὲ ἕτερον ἐ-

πι-

πιλείπει. διὸ ταύτῳ μὴ φοβοῦ τὴν ἀμαθίαν,
 μηδὲ σὲ νόμιζε ἀμαθῆ, ἵνα μὴ ἅπαντας ἡμᾶς,
 οἷσε ἄγομεν ἐν τιμῇ, καὶ ἐγκωμιάζομεν, ἀμα-
 θεῖς ἅμα νομίζης. εἰ μὲν γὰρ ἀπλῶς πρὸς πάν-
 τα τὰ μαθητὰ ἀνατείνειν βουλοίμεθα τὸν νῦν,
 καὶ σὲ δὴπου, ὦ κωρύνθιε, καὶ πάντας ὁμοῦ τὲς
 ἀνθρώπους ἀμαθεῖς νομίσέον. καὶ τῶτον τὸν ἔο-
 πον οὐδ' ἂν οἱ περὶ πλάτωνα καὶ ἀριστοτέλη μα-
 θόντες ἱκανῶς δόξαιεν. ἅπτερα γὰρ ἐσιν, καὶ
 ἀναρίθμητα τὰ ἐν τῷ σφαιροείδει τῶν κόσμων
 συγκατακλειθέντα μαθητὰ εἰδ' ἐπὶ τὴν ἀνθρω-
 πίνῳ φύσιν ὑποβλεψόμεθα, πρὸντι σὺ, ὦ κο-
 ρύνθιε, διὰ πάντων, εἴ καὶ τίς ἄλλος, ἥκεις τῶν
 μαθημάτων, καὶ εἰδείς σε τὸ τήμερον κατέγει τὴν
 ἐμὴν σοφώτερος. οὐ μὲν ἀλλ' εἰ μὴ διὰ ταύ-
 τῃ τὴν αἰτίαν, διὰ δὲ τὸ αἰχρύνεσθαι ἡσυχά-
 ζων διατελεῖς. καί τοι καὶ τῶτο ποιῶν ἐξαμαρ-
 τάνεις. τὴν γὰρ αἰχρύνῃ, φόβον ἀτιμίας οὔσαν,
 ἀνάγκη μάθον, εἶναι. εἴ γε πάντα φόβον πά-
 θος εἶναι φανερόν, τὰ δὲ πάθη, εἰ καὶ κατὰ
 μικρὸν παραμένει, εἰδείς ἂν ποτὲ καλὰ νομί-
 σαιεν. ἐμβραδύναντα δὲ, κάκισά τε καὶ αἰχρό-
 τατα πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν. διὰ ταῦτα φέρο-
 μεν αὐτὴν ἐν τοῖς νεότεροις, ὑπὸ τῆς ἀπειρίας
 καὶ ἀπαιδευσίας ἐξαμαρτάνουσιν. ἐν δὲ τοῖς
 ἐκτεσθυτέροις καὶ τοῖς ἀπαιδευμένοις, ὧν τὲς μὲν
 ὑπὸ τῆς ἐμπειρίας, τὲς δὲ ὑπὸ τῆς παιδείας
 φρονίμους εἶναι δεῖ, οὔτε φέρομεν αὐτὴν, ἀλλ'
 ἐξελέγχομεν ἀκρεβῶς, ἃ καὶ τοιαῦτα κάλ-
 λιστα δὲ, καὶ δαιμονιώτατα, ἐν τῷ πᾶσι τῶν ἡθηκῶν
 τετάρ.

τετάρτῳ ἐν τῷ τέλει, διαλέγεται ὁ σὸς ἀριστο-
τέλης. οὐτὰς μὲν γνῶμας ἀκῶ ἐγκωμιάζοντά-
σε. ἐπιτιθεδύοντα δὲ παραπλησίως οὐχ ὁρᾷ.
οὐτε γὰρ δήπου νεώτερος εἶς, οὐτε ἀπαιδέυτος,
ἀλλὰ τῆς μὲν ἡλικίας ἐν τῇ ἀκμῇ, τῇ δὲ ἢ πε-
παιδευμένων ἡ κορυφῇ, δι' ὃ σοί, ἐν ᾧ νῦν δο-
κεῖς εἶναι πάθει, περιμένειν οὐ παρέπει. τίνος
γὰρ ἕνεκα, ὅπερ φιλικιανὸς ὄνεως ἰτελοῦπίας
ἐποίησε, καὶ νῆ δία καλῶς ἐποίησε, τῷτο σὺ
μὴ ποιήσης, καὶ κάλλιστα ποιήσεις; τόλμα κο-
ρίνθιε, τόλμα θαυμασιε, ἅπαντα προχωρεῖς,
τολμητέον δ' εἶναι πρὸς τὰ πῶν προγμάτων ἐν-
τιμα, πάντες μὲν ἄδουσι ποιηταί, μάλιστα ἢ
ὁ τῷ ποιητῶν ὁμηρος ἀναξ, ὃς καὶ τὸν ὀδυπεία,
καὶ τὰς ἄλλας ἡμιθέας ἅπαντας κινδυνεύοντας
καὶ φιλοπονεῖντας ἐμυθολόγησεν, οὐ ποσῶτον
διὰ τὸ ἐκείνους ἐγκωμιάζεσθαι, ὅσον διὰ τὸ τῆς
νάρκης ἡμᾶς ἀποξέπομέτους, πρὸς τὰ καλὰ τῷ
ἐπιτιθεδύματων ἐπιστέφειν. εἴωρα γὰρ ὀτυ-
φλός, ἀλλὰ τὸν γε νοῦν ἤκιστα τυφλός, τὴν ἀν-
θρωπίνην φύσιν, εἰ μὴ τοῖς παραδείγμασι πα-
ροξύνοιτο, ἐς τὴν ῥασάνῳ δὲ χερῶς ἀπικλίνε-
σαν. ἄξιον οὖν παρέχε σεαυτὸν τῶν προγόνων
καὶ γνῶθι σεαυτὸν ὧ γέωργε, τὰς ἐπιστήμας ἔ-
χεις ἐν τῇ ψυχῇ, τὴν σεμνολογίαν ἐν τῷ σώ-
ματι, τὴν ἀξίαν ἐν τῷ εἶδει, ἀ καθ' ἕκαστα μὲν
πλείους ἔχοντας ὁρᾷμεν. πάντα ἢ εἰ τίς ἕνα,
ἢ μάλιστα δύο περιλαβόντα δηλώσαι ἐν ἐκά-
στῃ πόλει δυνήσεται, μέγα ποιήσει. ἕνεκα
βαρυτέρως, οἱ τὰ πάντα ὀτυχεῖντες, καὶ μὴ με-
τα

τὰ κοινῆς ὠφελείας ἐπασκοῦντες, ἁμαρτάνουσιν,
ὃ σοι σφάλμα ἵνα μή ποτε ἂν ἐπονειδιδεῖν,
ταῖς τῶν φίλων ἄκουε φωνάς, ταῖς πρὸς τὴν δι-
μοσίαν ἀνάγνωσιν καὶ διήγησιν παρακαλῆσας,
ὅτι ἡ τιμὴ, ὃ θεῖον ἀγαθόν, σοφώτατος ἀνὴρ
ἀπεφάνητο, μεγίστην ἐνεῖναι, πάντες, ἥκιστα
κατὰ γὰρ τὸ τοῦ θεοῦ νομίζομεν. ἔρρυσο.

Θεοφάνης μνηστὴρ τῶν ὁσιωτάτων καὶ ἐλλογιμωτάτων ἐν
ἱερομοσάχοις καὶ πνευματικοῖς κυρίῳ ἰγνατίῳ
ἐν κυρίῳ χαίρειν.

ΕΜοὶ παντὸς μᾶλλον, ἀνθρώπει τῷ θεοῦ, κατὰ
σὲ εὐχαίρειν. καὶ αἰετὸν πρότερον, νυνὶ δὲ
μάλιστα περισσέδασον, τοῖς δεξυγκεκυρῶκο-
τι τοῖς πράγμασι, ἐκ εἰδῶς εἰ τῷ ἄλλῳ, τί-
ποτ' ἂν ἄλλος, καὶ τὸ δὲ δή τι μὲν λείπεται ζώ-
πῃ ἐλπίδος χρηστῆς, ἐπὶ τοσούτοις ἄρα τοῖς
ἀλγυνοῖς καὶ παραμυθίας ὁποιοῦν ἀφορμὴν νῦν
τε τῷ βίῳ ὅσον ἄρα λοιπὸν εἴη καὶ μεθύσερον.
ὥς δ' ἀμέλει νῦν τίς ἐβάσκει δαίμων ἐφεδρος
αἰετὶ καὶ λησδύων, ἐκ ἀναίδην μᾶλλον, ἢ κρύ-
φα τε καὶ σὺν δόλῳ, καὶ σαιωρέμενος ἀκάμας,
καὶ αὐπνος τὸν αἰετὸν χρόνον, τὴν προκοπὴν τῶν
βελτίων λεποδυτῶν, ὑφ' ἧς ἔοικε πάντα τὰ σὰ
κατερείπεται, καὶ περιφανῆ ταῖς συμφοραῖς ποι-
εῖται, τί ποτ' ἐρῶ τί ποτε πέπονται διὰ σὲ,
πάγκοινα τῇ φθορᾷ τὰ ἐκ πολλῶν χρόνων ἀ-
γαθὰ χωρήσαντα τῇ ἐνώσει τῷ πολυστρόφῳ
καὶ

καὶ πολυπλασίου ἀνδραπόδου, τῷ ἐρμωδῶρα λε-
 γω, ὅθ' ἐν δέδηγμαί τὴν καρδίαν, ὡς διὰ σέ οἶ-
 ος ἦς, οἷος γένου ὡς ἀκούω τὰ κατὰ σέ. καὶ
 κλύδωνι παντῶν ἀπογνώσεως πάσης ἀγα-
 θῆς ἐλπίδος αὐτίκα αὐτόθ' ἐν, ὅσαι ἡμέραι τε
 καὶ νύκτες παράττωμαι καὶ ναυάγω. ἀλλ' ὅμως εἴ-
 ποτ' ἂν δ' ἐλπίσις ἐμοὶ λείπει, καὶ μνήμης ἐ-
 πί χρυσοῖς ἐμπόρουμαι, καὶ ὁ γὰρ ἐμοὶ παν-
 τὸς μᾶλλον ποθεινὸν τε καὶ τίμιον, καὶ μόνον
 ἐπὶ ξίμφορᾷ τοσαύτῃ τῷ γένους ἤρκει φέρον, ἣν
 τινα δὴ ῥασώνην, καὶ πνέμα πῶς οὐρεῖον καὶ κοῦ-
 φον τῇ πάντ' ἐμῇ παλαιόρῳ ψυχῇ, τὸ δὲ καὶ
 αὐτὸ βράπεν καὶ νοσήσαν μικροῦ ἐν σάλῳ λοι-
 πὸν ἤδη ἀποδείλων νῦν, καὶ ἀποσθήκη μοι συ-
 γίγνη, τῶν ἄλλων μειζῶν, ὧβέλτισ' ἀνδρῶν
 καὶ φίλτατε, καὶ κολοφῶν τῆς παροιμίας ἐπαύ-
 ζων ταῖς ὑποφάσι τύχαις, τὰς πικρὰς ψήφους,
 ὧ μάλισ' ἐπισημαίνων αὐτὸς τοῖς φθάσασι δει-
 νοῖς, καὶ κράτος ἐργαδέσασιν ἀπεκτᾶν σφίσι
 δίδους, καὶ ὃν σὺ διαπαντὸς σοι τῷ ζῆν, δια-
 φερόντως ἦρας, ὅς εἰναι πάντα ἀράγματα καὶ
 ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ διαπαντὸς ἐπὶ ἡγου ταῖς
 δόχαις, καὶ πλεῖστον πονεῖν ἡξιόους ἐμοί, καὶ
 πρὸς πάντα κάματον ὥπως ἂν ὁ ποιοῦν ἔξῃ
 οὐκ ἂν μή ποτ' ὑποβέβηται, νῦν ἔλαθες ἡ-
 δι μετὰ μάχας τὸν τρόπον ἐπὶ πᾶσι ἀράγμα-
 σι δυσχερὲς καὶ χαλεποῖς ὡς λέγῃσι διὰ τὸν
 ἐρμωδῶρον, ἀλλὰ παντῶν μάλισα μὲν ἐμὲ, καὶ
 αἰεὶ ἀρότερον ἀδ' ὠχέμενον κατὰ τὸν βίον, καὶ
 πολυδόξως ἀνύοντα, καὶ ἔτι πλεῖστον ὡς ἂν

M

ει-

εἰπὼν, φλέγων ἐκτόπως εἶχετε καὶ ἔχει πό-
 θος τε καὶ ἀπουδὴν ὑπερβαλλόντως, ὀξυρτισμέ-
 νης μοι τῆς καρδίας ἐπὶ σοί, καὶ ὥσανει ζων-
 φόρον ἐντεῦθεν ἐκπνεύσης, καὶ θαλπομένης
 αὐραὶς ἀτεχνῶς δυνάτοισι, ἔνδον καὶ δροσοφύ-
 ροις κατὰ παντὸς τῷ λυπῆντος, καὶ τὸ περιλει-
 φθεῖναί μοι σεαυτὸν ἐν ἀγαθοῖς, ὡς ἂν εἶχε
 σέως, καὶ αἰὲν πρόσω ἦεις, καὶ τῷ χρόνῳ
 καθ' ἅπαξ ἄθων καὶ ἀλώβητον, καὶ πάσα
 ἐπιηρεία, κομιδῇ πάντων δυνταυότατον σε καὶ
 πάντων ἐμοὶ τιμώμενον δεικνύοντος, καὶ τὸ δ'
 εἶναι μάλισ' ἐπέπισμεν ἀσφαλές αὐτά, μετὰ τῆς
 ἐπιστάσιος τῷ πεῖραν ἄσκεισον ἐν τέττις δειδωκότος
 ἔχ ἥττον ἢ ὅτι ἐν τῷ νῦν ἐργάδεις, καὶ δυ-
 σωντήτα μοι, καὶ πολυκύματον χρόνον, ἐπειτὰ με-
 πάσης ἀληρημένον ὀρίνδοκείσης δὲ παργίας, πῶς
 ἔχ ἡγησαί μιν δυσυχίαν τῷ πράγματι, καὶ
 τοῖνυν τηρητέον τὸν μῦθον καὶ προσηκτέον, δὲ μάλ'
 ἀχολέμενον τὸν νῦν. ὡς ἂν ἂν εἰκὸς τόδε
 καὶ ἀνεμέσητον, ἅμα καὶ πρὸς τὸ γινόμενον ἅ-
 παν. καὶ τὴν ἀχολὸν καὶ τὴν χνικὴν ἔξεν κατ'
 ἀεισοτελῆς τῆς ἐργασίας, καὶ πάντ' ἀδιδιοί-
 κητον ἀνύτειν, ἅμα ἢ καὶ πρὸς τὸ κρατερῶς καὶ
 μὴ ἀναιμένως, ὑπεδύεσθαι, καὶ συνίστασθαι καὶ
 συναθροῖν. πρὸς τὰς ἐπιτιθεμένας ἐκάστο-
 τε μετὰ τῷ κυροῦ. καὶ διωαθαίπως οἰκονομεῖν
 τε καὶ φέρειν γενικῶς τὰ ξυμπύπτοντα πάντ' ἐρ-
 γάδῃ, καὶ μὴ τῶν προσηκόντων ἐκάστοις ὀλι-
 γωρεῖν ἀμηγέπη, καὶ ἅμα εἶπον ἐρεῖν, ὃ καὶ
 ἴσως ἐρεῖν αἰχύνουσιν ἄντις, καὶ ἴσως ὅλως ἀμ-
 φι-

οιγονοῖν αἰχύνοντο, πρὸς τὸ τῷ ἡθους καὶ πῶν
 τροπῶν ἀλικυνέες. καὶ πάσης προσπαθείας ἐ-
 αὐτῷ καὶ καπηλείας ἀνώτερος ὁ παντάπασί μου
 ὡς ἀληθῶς, ὑποβόλαιον καὶ ἀποδυναμύοντα,
 ὡς τε καὶ μόνον ἐρεῖν, καὶ μόνον ἐν ᾧ θέσται,
 ἐρρώσο. καὶ τὸν ὑμέτερον ἀδελφὸν καὶ συλλαγωνι-
 στήν καὶ συλλέξαντα πρὸς ὅπερ παρὰ τῆς μεγά-
 λης ἐκκλησίας αὐτῷ κεχάριται, δηλονότι, τὸ
 τῷ ῥήτορας ὀφείκειν, τὸν καὶ ἱερόθεον ἀσμένως
 ὑποδέξαι. εἶδει γὰρ σε χαρῆναι καὶ δὴ φραν-
 θῆναι ἐπὶ τῇ τῷ ἀδελφοῦ παραγορεύσει, εἶδε
 ποιούτας αἱ ἐκκλησίαι προτιμῶν καὶ προσιδάναι
 ὡς ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἂν ἀνωρθοῖντο τὰ ἡμέτερα,
 διὰ τῷ χαῖρε καὶ δὴ φραίνου ἐπὶ πειούτοις κα-
 λωπίσμασι τῷ γένους ἡμῶν. μηκὺς χειγνιῶντος
 ζ' φθίνοντος.

Τῷ ὀσιοτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευμα-
 τικοῖς πατρῷσι κυριώτιστα τῷ ἐλλογιμα-
 τάτῳ. δόξω ἐν χίρῳ.

Θεοφάνης Μετροφάνη τῷ Θεοφιλεστάτῳ.

Ο Μέν τὴν δικαιοσύνην τῷ παραγμάτων προ-
 δίδους, πρόσδηλον τῆς πῶν καλῶν διευμέ-
 τοι θῆρας, Θεοφιλέστατε πάτερ. ἐπεὶ καὶ πάντα
 καλὰ ἐν καιρῷ αὐτῶν, ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐδίδα-
 ξεν, ὅσοι δ' αὖ γε καὶ τὰς λόγους λειποτακ-
 τήσαστες φέροντες ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν σμικρολα-

M 2

γίαις

γίαις τισὶν, οἷς αἰεὶ παραμένειν ἀνάγκη ἔ-
 χουσιν ἄξειπον, καὶ ἔσσηλασίω τινά, πῶν
 πρότερον ἐκείνων ὄντων λογισμῶν πεπόνθα-
 σιν, εἰ καὶ μὴ δοκῇσι καθάπαξ ἀνήροτεν καὶ ἀ-
 κατέργασον τὴν τῆς διανοίας καταλίπειν χώ-
 ρον, ὡς καὶ οἱ βαρὺ γειόν τινα καὶ λιπαρὰν τε
 διάδα σφέτεραν καταχερσώσωτες, καὶ συγχα-
 ρήσαντες ὀξυβρίσαι καὶ ὕλομανῆσαι πῶν ἀνο-
 ρήτων. ὅθεν ἔδει εἶχ' ὡς ἐπιστάται τινὲς βά-
 σκυτοι καὶ τυρῶνικοι παντάπασιν ἀμβλώσαν-
 τες τὸ πρὸ τοῦ μεγαλοφυῆς καταλίπειν ἀρχόν,
 καὶ περὶ τῆς ἐπεισοδιαδικῶν φροντίζειν, ἀλλὰ
 μὴ περὶ τῆς αὐθυπάρκτων διὰ τὸ μὴ μεταπα-
 ρασκοδῆς ἀκμαζούσης, καὶ διανοίας ἀσείεσθαι προ-
 νήματος, τῇ πῶν ὄντων ἐπιχολάζειν θεωρίᾳ.
 ἥς οὐδὲν τίποτ' αἶν ἄλλο γένοιτο κατ' ἀνθρώπου
 ἥδον, ὡς ὅταν τις ἑαυτῇ γενόμενος ὅλος, καὶ
 τοῖς τῆς σοφίας συνουσίας ἀρμοῖς ἐπικύσειν,
 εἰς αὐτὸν ἐκδημον καὶ ἀμέλειον ἐδρασμόν, ὡς ἐν
 μοναυλίᾳ ὑπόλυτον ἐπόπτην ἀφήσῃ πρὸς ἑυ-
 παντα τὸν κόσμον, διαίρων ὁμαλῶς τῷ σφθαλ-
 μῷ, καὶ καταδεύμενος τὰς ἀμνησθήτως ἀρμο-
 νίας, καὶ θειοτάτην ἐπαφὴν ἐφαπτόμενος, μὴ
 κατοχλάζων καθάπερ τὸν ἀπέρωντον δίαυλον,
 ἀλλ' οἶον πρὸς τινα πομπήν, ἀκύμανά τε καὶ ἑμ-
 μουσον ἐκδημῶν, ἀνήνυτον μὲν, ἄπονον δὲ. καὶ
 ἀλίσσον μὲν, ἠδύσον δὲ μετὰ μεγάλης τὴν τοῦ
 παντός ἐστίαν ἀνακουφίζει καὶ τὰ τῆς θεωρίας
 ἀναπέταυνύει λαίφῃ, ἐπιξενούμενος καὶ κατα-
 τρυφῶν, ἄττ' αὖ δοκῇ, καὶ ἂν βέλτεστα τοιαύτου
 τοί-

τοίνυν ὡς τὸ πάττειν εἰδὼς θαυμάσιε, παραι-
 νῶν ἡμᾶς ὅρον ἀρέξει φιλίας τῆς ἀρέξης, οὐ
 τῆς ἐχούσης τὸ χρήσιμον, οὐδὲ τὸ ἡδὺ, ἀλλὰ
 τῆς δ' ἀρετῆς, καθότι καὶ ἐκάστη τῶν ἀρετῶν
 κατ' αἰριοτέλλω, φιλία ἐστὶν αἰτία τὸ γὰρ
 ἀγαθὸν πᾶσιν ἐστὶν ἐρασὲν, ὅθεν καὶ ἡ τοιαύ-
 τη φιλία καὶ ἀντιφιλία καὶ ἀντιπροαιρεσις δι-
 ἀλλήλος λέγεται. φίλον μὲν γὰρ τὸ φιλέμενον
 τῷ φιλεῖντι, φίλος δὲ τῷ φιλεμένῳ καὶ ἀντιφι-
 λῶν, ὥςτε αὕτη ἐν ἀνθρώποις μόνη φιλία, ὡς
 μόνη προαιρέσεως αἰδομένη, αἱ δ' ἄλλαι καὶ ἐν
 τοῖς θηρίοις, οἷον τὸν ῥόχιλον τῷ κροκοδεί-
 λῳ, καὶ τὰς διοδείας τοῖς μάντεσι. καὶ παύ-
 σαι ὃ τοίνυν τέτοις χαίρων, καὶ ταῦτ' ἐπι-
 δεικνύμενος, καὶ παραινῶν, καὶ ποιῶν, ὡς δυ-
 νάμενος πάντ' ἀνακρίνειν τῷ πνέματι.

Εἰς ἐπιγραφήν.

Τῷ αἰδεσιμωπάτῳ καὶ Θεοφιλεστάτῳ ἐπι-
 σκόπῳ, κυρίῳ μητροφάνει, ὡς ἡμετέρῳ διαπό-
 τη καὶ πατρὶ ἐν κυρίῳ.

Τῷ Θεοφιλεστάτῳ καὶ σοφωπάτῳ τε καὶ λογιωπάτῳ ἐπι-
 σκόπῳ κυρίῳ μητροφάνει Θεοφάνει ἀ... ἐν κυ-
 ρίῳ χαίρειν.

Εὕχω τὸ νικᾶν σε τοῖς φιλικοῖς, Θεοφιλέστα-
 τε ἡμέτερε ἐν χειρὶ πατρὸς καὶ διαποτα,
 M 3 ἐν

ἐν τῷ ἀρότερος προσεπισέλλειν, αὐτῷ σε δ'
 ἂν τί ταύτης τῆς προθυμίας οὐδὲν τῶν ὄντων
 ἐν κόσμῳ, ἀλλὰ φιλίων ἀληθεινὴν, παράγμα
 τῶν ἀνθρώπων νῦν μάλιστα, καὶ παρ' ὀλίγοις δι-
 εισκόμην. καὶ ταύτης ἡμῖν αἰτίας, ἔτε συγ-
 γένεια γένους, οὔτε κοινωνία πατρὶδος, οὔτε,
 ὅφησιν ὁμηρος, ὁμηλικία ἐρατεινὴ, ὅσον ὁμοῖο-
 πία καὶ τὸ πῶς αὐτοῖς χεῖρειν, ὃ μάλιστα πῆ-
 γνυσι πᾶς φιλίας καὶ βεβαιότατος ἐργάζεται.
 ταύτη γε πόινυν ἡμῖν ὁρθοδοξίας, καὶ ὃ τῷ θεῷ
 νόμου θέσμους. ὑπὸ ὧν ἄποστολοι μεγαλοφυ-
 χία ἑαυτὰς φραξάμενοι, ποσούτοις πολέμοις
 συρράγέντες, ἀρκοῦσαν εἶχον παράκλησιν τὴν
 τῶν ἀγώνων ὑπόθεσιν, καὶ γὰρ ὑπὲρ οἰκίας,
 ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δεσποτικῆς δόξης ἐπάχον, ἄ-
 περ ἐπάσχον. οὕτω καὶ ἡμεῖς ὅταν μὴ δι' οἰκεί-
 αν σκαιότητα, ἀλλὰ διὰ τὴν δύσβειαν καὶ δι-
 καιοσύνην πάσχομεν, ἀλύειν ἐκ ὀφείλομεν.
 ἀρκεῖ γὰρ ἡμῖν πρὸς κόσμον καὶ πρὸ τῶν μελ-
 λόντων σιθάνων, ἢ τῶν ἀγώνων ὑπόθεσις, ἀλ-
 λ' ἡσυχάζοντες ὑμεῖς, οὐ τῇ δυνάμει τινά, ἀλ-
 λά τῇ μελλήσει ἀμυνόμενοι καὶ μόνοι ἐκ ἀρχό-
 μενοι τὴν αὔξησιν τῶν ἐναντίων, διπλασιο-
 μένην δὲ καταλύοντες, καίτοι ἐλιγέδε ἀσφα-
 λεῖς εἶναι, ὡς ἄρα ὁ λόγος τῷ ἔργου ἐκράτει.
 εἰ ἔν καὶ τινες ἄλλοι, νομίζομεν καὶ ἡμεῖς, ἄ-
 ξιοι εἶναι τοῖς πέλας λόγου προσκνέγκειν. ἀλ-
 λ' ὥς τε καὶ μεγάλων τῶν διαφορόντων καθε-
 στώπων ἐπ' αὐτοῖς οἱ τὸν θεὸν ὁμολογῶντες εἰ-
 δέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνεύμενοι. τῷ, τε γὰρ δια-
 πτύ-

πτύειν τὰ παρ' αὐτῷ κελευθέντα, τῷ, τε ἐτέ-
 ρος παρασκιάζειν βλασφημεῖν αὐτὸν, νόθους
 ἑαυτὸς ἀπελέγχουσιν. τοιοῦτος ὁ βερρόϊας, ὁ
 παρὰ δύναμιν μὲν πολμητοῖς, παρὰ γνώμην
 ἢ κινδυνότοῖς, καὶ ὅν τοῖς κινδύνοις δὲλπις.
 ὃς ἂν μὲν ἐπινοήσῃ, μὴ ἐπεξέλθοι οἰκείων
 εἶρεσθαι ἡγεῖται, ἂν δ' ἂν ἐπέλθοι κήσσηται
 ὀλίγῳ παρὸς τὰ μέλλοντα τυχεῖν παράξοι. ἢ
 δ' ἄρα τῷ πείρᾳ σφαλεῖν, ἀντελπίσας ἄλλα
 ἐπλήρωσε τὴν χεῖραν. μόνος γὰρ ἔχει τε ὁμοίως
 καὶ ἐλπίζει, ἂν ἂν ἐπινοήσῃ, καὶ ταῦτα μετὰ
 πόνη καὶ κινδύνου δι' ὅλην αἰῶνος αὐτῷ μηχανό-
 μφος, ὥς τε καὶ τι αὐτὸν ξυμελὼν φαίη πε-
 φυκῆναι ἐπὶ τῷ μήτε αὐτὸν ἔχειν ἡσυχίαν,
 μήτε πὺς ἄλλας ἀνθρώπους, εἰάν ὁρθῶς ἂν εἴ-
 ποι. ὧν ἂν τις εἰδ' ἀλόγων ζώων ἀγέλλῃ ἐγ-
 χειρίσῃ, μὴ τι γε λογικῇ ἀνθρώπων. ὥς
 ἀνθρώπους τετραγωδημένους ἐπὶ πάσης ὁρθῆς
 πίστεως. κακῶν δρωμένων μυρίας σκανδαλί-
 ζειν ψυχὰς οὐ παύεται. τῆς σῆς τοίνυν εἰς
 ὧ τίσε καλέσας ἀξίᾳ προσειπὼ μεγαλονοί-
 ας. τὴν μὲν ἀκριβῆ πῶν πλημμελημάτων αὐ-
 τῷ δίκῃ, τῷ ἀδικάσῃ δικαστηρίως δηλώσαι,
 καὶ γὰρ οἶόν τε αὐτὸν ἐντὸς τὴν ἀξίαν ὁπο-
 δεῖναι τίσιν. κινηθῆναι ἢ ἀμῆναι τῶν καὶ ὁπο-
 σοβῆσαι, εἴπερ φρονοῦμεν ταῦτα, εἴ τι τῇ οἰ-
 κείᾳ ὑπολήψει βοηθῆσαί τε τῇ βερροϊότων ἐκ-
 κλησία ἔνεκε θεῶ καὶ ἀληθείας, τυραννεί-
 σης παρ' αὐτῷ. καὶ γὰρ βία καὶ τυραννίδι, ἀλλὰ
 κείδοι καὶ προσκλήσῃ ἢ πῶν ἀνθρώπων σωτηρία

κατὰ τὸν λόγον κατασκέλεται. διὸ καὶ τὸ
κύρος ἔχει ἕκαστος τῆς οἰκείας σωτηρίας, ἵνα καὶ
οἱ σεφαναύμφοι. καὶ οἱ τιμωρέμφοι, δικαίως
ὑπόμενοι, ὅπερ ἤρωται. ἔρρωσο καὶ ἡμῶν
μέμνησο ἐν ταῖς πρὸς κύριόν σου ἐντολίξουσιν.

Θιοφάνης κ.,... τῷ σπουδαιοτάτῳ κυρίῳ ἐρμωδῶρῃ
ἐν κυρῷ χαίρειν.

Εἰ μὲν καὶ ἄλλω τινὶ τύχῃ βάσκανος ἐπικω-
μάζη, τίμοι λέγειν. ἐμοὶ δ' ἀντικρυς
ἄρτι νῦν ἐπεκώμασα ἄλλ' ἡδὺς ἂν εἴη ὡς τὰ
τῷ πρᾶγματος ἂν ἄλλα. ἰδοὺ γὰρ κατὰ πλά-
πωνα ὁ πρῶτος, καὶ ὁ δεύτερος, ὁ δὲ τρίτος πᾶς
μὴ τῷ τοίνυν σε πείσῃ, βέλτιστε, μὴ καὶ τοι-
ῦτον ἕκαστον εἶναι, οἷσπερ ἡδεταί ξυμῶν, μέ-
ξουσιν παρακατέχειν σπύλλοντα, καὶ τὸ μηδὲν
ἄγαθον προσάπτοντα. ὡς τε μηδρὺ ἢ τῶν δεόν-
των ἐκείναι, ἢ τῶν μὴ δεόντων ἐλλίπειν. κατὰ
τῷ γὰρ ἔχουσι καὶ ἀποτελέσματα τὴν ὁμοιότη-
τα, πρὸς τὰ προσεχῆ αὐτῶν αἰτία. ἢ τοίνυν
ἐσχάτη μακαρότης τῆς καθ' ἡμᾶς φύσεως,
ἐν τῇ τῷ νῦν ἐργεῖα συνίστατο οὕτω τῷ φι-
λοσόφῳ καὶ τῷ ἐνάτῳ τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ,
καὶ ἐν τῷ 5' τῶν ἡθικῶν λέγοντος. καὶ πρὸς γε
πάντων τῆς αὐτοαληθείας οὕτω διδασκούςσης,
αἴτιη ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν
μόνον ἀληθεῖ ὅς καὶ δεσπότην, τὴν πρῶτην καὶ
καθαρτάτην ἀλήθειαν. ἢ γὰρ καθαρὰ ἐνέρ-
γεια

γεια τελειότερα ἐστὶ, τῆς μεμιγμένης δυνάμει.
 οὐ γὰρ ἦν ὄν, ἀλλ' ἦν τῷ ὄντος, ταῖς γραμμι-
 καῖς ἀναγκαῖς διάτινων ἐπισοδιωδικῶν κτλ. κτλ.
 υς τὸ εἶδος, κατ' ἐδὲν ἄρα ἴδιον, καθὸ δη-
 λονότι τὸ ὑπὸ τῷ νῦ δυνάμει ὅπως δηποτῶν
 λαμβάνεται. ἐκ γὰρ τῷ ὧ ἐστίν, ἢ ὅπερ ἐστίν
 ἐγκείσθαι, ὅθεν καίτινες ἄπο τῶν ἀριστερῶν
 λαγίνων τὰς ἀφορμὰς ἐξαιτλῶντες, ἐκ τῆς ἀ-
 φετερικῆς διοπτίας τὰ παραδείγματα διδόν-
 σιν, ἅπερ οἷα σκιαὶ σώματων παρέπονται. εἰ
 καὶ ἡ παιδούσις καὶ τὸ ἔδος ἰχὺν ἔχουσι φύσε-
 ως, ἐξ ὧν πάντως συμβαίνει, τῶν ἄπο νεότη-
 τος ταῖς ψυχαῖς ἔντε τυπομένων, οὕτως ἰχ-
 ρως ἔχεται, οἷα εἰ φυσικῶς ἂν καὶ καθ' ἑαυτὰ ἦν
 φανερά, εἰ τὰ καὶ ἡ τῆς οἰήσεως ἀρόληψις, ὕ-
 δρας τι πολυκεφαλώτερον καὶ χεῖρον θηρίον
 ἐπιφυῖν, οὐκ εἰ τῷ μεγάλῳ φωτὶ ἀπενίξιν,
 μηδ' ἀξίμεσιν ὀμμασιν τὰ ἄπο ῥήματα δοξά-
 ζειν. ἀλλὰ τὴν τῆς φιλοφροσύνης ὑπερβολὴν,
 ἀδυνείας ὑπερόχλιν φαντάζονται. ὥστε οὐκ
 ἰχάτης ἂν ἦν μαρίας, εἰ τις ἰδιώτης ὦν, τὰ
 παρὰ φιλοσόφου ἀποβαλλόμενα, ψάδῃ πάντως
 ἐνόμιζεν, εἰ ταῦτα νοεῖν ἐκ ἡδύνατο, ἔπει καὶ
 πολλῶν πλέον ἰχάτης ἀμαθίας ἐστίν, εἰ τις ἀ-
 θεόθεν ἀγγέλων διακονέντων ἀπεκαλύφθησαν
 ὑποπτόσθαι ψάδῃ. ὅτι μὴ λόγῳ δυνατὸν τὰ
 ποιαῦτα ἀνερδυνᾶσθαι. ὁ γὰρ ἡμέτερος κοῦς ἔ-
 πως ἔχει πρὸς τὰ ποιαῦτα, ἀφανότατα τῇ ἑαυ-
 τῶν φύσει εἰσὶν, οἷα δὲ τὰ τῶν ιουδαίων
 ἔμματα πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ ταῦτα ἐμπαδῶν κα-
 θι-

Διστάμνος τίσι μὲν ὁ δισμὸς τῷ σώματι, ἄλ-
 λους δὲ ἢ ἀπλῶς λεγομένη ἀνάγκη. πολλοὶς
 δὲ καὶ ὅτι ἀμελίας καὶ ῥαθυμίας γένοιτ' ἂν ἢ εἰς
 ταῦτα ζημία, ὡς τ' ἄνδρ' αὐτῶν ῥοπῆς
 ἐπὶ τὴν τοιαύτην τῆς ἀληθείας ζήτησιν ἀδυνα-
 τὸν εἶναι εἰλθεῖν. ἀλλ' ἐλάχιστοι πάνταςιν, ὑ-
 πιέναι ἐρένται καὶ τῇ τῆς αὐτῶν φύσεως δύσει
 ὡς θ' ὑπολαμβάνειν τῇ ἑαυτῶν γνώσει, δύνα-
 θαι πᾶσαν τὴν τῶν πραγμάτων οὐσίαν μεθεῖν.
 καὶ τὸ δοκεῖν αὐτοῖς, νομίζοντες εἶναι πᾶν ἀλη-
 θεῖς. τὸ δ' ἐναντίον δὲ μὲν δοκεῖ ψεύδος καὶ τοι-
 πὴν ἀγαθὴν ἐφείσιν, ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων
 διανοαῖς τῷ θεῷ φυσικῶς ἐγκυφίσαντος, καὶ
 διὰ τῆτο, ἐτ' ὁρθῶς τὰ πράγματα πέττονται,
 ἔτε καλῶς διοικῶσιν, ἐπειδὴ ἀπάντων πρὸς τι
 τέλος πεταγμένων, καὶ τῆς τάξεως τὴν κλῆσιν
 ἀνάγκη πρὸς τὸ αὐτὸ λαμβάνεσθαι. τότε γάρ
 τῶν πραγμάτων ἕκαστον ἄριστ' ἂν διατεθῇ,
 ὅταν ἀρμοστικῶς πρὸς τὴν οἰκίαν τίθεται πίξις,
 καὶ τὴν ἰδίαν ἀπλανῇ φυλάττει προσηγορίαν,
 διὸ καὶ πρὸς τὴν τοιαύτην ἀναξοπὴν καὶ τὴν τῆς
 αἰσάτης καὶ τῇ χαμῶς βδελύγματος καὶ αἰρέσει
 καὶ ἡ θεία σοφία σάρκα ἐνδύσα, ἑαυτὴν ἐλη-
 λυθέναι μαρτυρεῖ. ἐγὼ εἰς τῆτο ἐλήλυθα καὶ
 εἰς τῆτο γεγέννημαι εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρ-
 τυρήσω τὴν ἀλήθειαν. ὡς τε καὶ καινὸν ὄνομα
 δέδωκε, καὶ πάντας διδάκτεις θεῷ πεποίηκε.
 καὶ εἰς καινὸν πολιτείαν κατέστησε, καὶ τῆτο δη-
 λότερον ἢ τὰ πράγματα τῷ εἶναι ἔχει, θάπε-
 ρον ἄρα πῶς ἐνακτίων προσηύδαίσε δειφίλτα-

τε,

τε, καὶ τὸ λοιπὸν ἀποθεῖσθαι, τὸ τῆς ἀληθεί-
 ες ἐναντίον, ἀφορίζεσθαι ψεύδος, ὃ τῇ δ'λα-
 βείᾳ πρῶτως ἐναντίον ἐστίν. ἥτις λεῖ καὶ δ'σέ-
 βεια ἐνομαζέται, καὶ τὸ ἐναντίον τῷ ψεύδει, τὸ
 τῆς δ'σεβείας ὄνομα κεῖσθαι καὶ ἐν οἷς ἀγαθοῖς
 ἐσπαργήσωμαι, καὶ πρὸς ἀγαθὸν ὑφιλότερον ὑπὸ
 τῆς θείας προνοίας τεταχθαισε νοῦμεν, ὡς
 τε καὶ τὸν νῦν ἔδει πρὸς τι μείζον ἀνακληθῆ-
 ναι τῶν. ἐφ' αὐτὸ δυνάτον τὸν λόγον φθάνειν ἐν
 τῷ παρόντι, ἢ οὕτως ἐπιθυμεῖν, ἀλλ' ἐ τῇ
 μαθήσει, καὶ τῇ σπουδῇ πρὸς ἄλλο τι περῆσαι
 ὃ τὸ τῆς παρούσης ζωῆς καὶ πάντα εἶδους ἐστίν ἐ-
 πέκεινα, καὶ τὸ μάλιτα ὀρθοδόξῳ καὶ ἀνορθό-
 τῳ δόξῃ, ἢ τις τὰ πνέυματικά καὶ αἰώνια ἀ-
 γαθὰ ὑπὶ χνεῖται, ἢ ὡς περ οἱ πυρρήνως δια-
 τὰ τῶν δακτύλων πίεσματος πρὸς ἑρμῶν ἀφεθῆς
 οἷα ἢ βέλους ἐντέχνου τοξότου χειρὶ πρὸς τὸν ἀ-
 νῶ σκοπὸν ἀποτεξάμενος, καὶ τὸν ἑρμῆν ἐς τὸ
 παντελὲς ὁ θεῖος καὶ πρῶτος λόγος ἀναιρήσει-
 ται, καὶ ἀπὸ κινήσεως εἰς εἰρήνην μεταξέψει τὴν
 σὴν πολιτείαν, ἵνα μὴ τιχῶλυ καὶ ταῖς ἰγνύ-
 ας παρ' ἐπ' αὐτὸν δῶρημα τέλειον καταβαίνειν
 εἰώθῃ ἐφ' ἡμᾶς. ταῦτα τοίνυν ἔγω γε, ὁ πρὸς
 τὴν σὴν ψυχὴν ἀνακεκραμένος διὰ τῆς καλῆς
 ἐπισολῆς, καὶ θείῳ πρὸς σὲ ἀνέφθικον πυρὶ,
 καὶ διαπέφλειγμα πρὸς σὲ τὴν καρδίαν, ἐξερῶ-
 ξάμαι εἰπως ἐνῆν καὶ αὐταῖς ἀνσαι τὰς πνέυ-
 ματικάς δέλτας ἀνέωξα. καὶ ἀποκάλυψάσθαι τὰ
 κρύφια. τὸ δὲ τῆς πρῶτης φιλοσοφίας ὅρας
 ἐστίν, καὶ τῶν ὑμῶν ἔχοντων. ἡμεῖς δὲ κα-
 τὰ

τόπε καὶ πρὸς τὴν ὑπέρειαν βαδίζοντες, ὡς οἶόν τε ἦν τὸν πόσον ἐνεδείξαμεν, σὺ δὲ ταῦτα πίστευε, ἄρξαι, δράμε, διακαρτέρισον, καὶ εἰ μὴ φθάσης, ἀλλὰ τόγε προκόψαι ἡδύ. ὃς γὰρ δι-
σεβῶς ἀνιχνῶει τὰ ἄπειρα, εἰ καὶ ποτὲ μὴ ἐπιτιγχάνοι, αἰεὶ μὲν τοι προκόπτει τῷ προί-
ναι, καὶ ταῦτα τῷ μέλλοντι ταμιδέσθω πνέ-
ματι. εἴης ἔν ἑρρώμῳ. ὑγιαίνων ψυχῇ τε
καὶ σώματι, τῆς θείας σοι χάριτος αἰεὶ συμερ-
γέσης, εἰς ἅπαν ἀβέλητον, τιθεμένης ἀτέ-
λεσον. ποσειδεῶνος θ' ἀρχομένου.

Θεοφάνης α' . . . . μιχαήλῳ ἢ ἑρμοδώρῳ τῷ
λητάρχῳ.

Οὗ μὲν ἐγὼ γε κόρον ὀφείλαβεῖν σε τῷ βα-
σκαίνειν, βεγυνὴς ἀνδρόπαυρον κατ' ἐμ-
πεδοκλέα, ἢ μάλλον ἐρεῖν, κάμηλον ἄρα μόλις
ταῖς κατ' ἡμῶν κακηγορίαις ἐτῶ πρὸς ἡμᾶς
πράγματ' ἔχειν, καὶ διαπληκτίζεσθαι τὸν αἰεὶ
χρόνον ἐνέξει λαβόντα τὸ κακορραφεῖν, καὶ ἡδὴ
λοιπὸν ἐνεάσαστα. καὶ γὰρ καὶ πάντων εἶναι
φασὶ τῷ χρόνῳ κόρον, καὶ ἦγε τοιαύτη κατ'
ἀνθρώπων σκεδὴ καὶ τῷ βίου πόροισι καὶ ἀμιγ-
λα, πῶντι καματηρὸν καὶ πολύμοχθον. ἐπεὶ
δ' εἴοικας τὸν παλαιὸν ἡμῖν ἀποδεικνύειν ἀλη-
θῆ λόγον, ὡς ἄρα οὐποθ' ὁ φθόνος γηρήσκει,
ἀλλ' αὖξει μᾶλλον γε μὴν τῇ ἡλικίᾳ καὶ συμ-
πρόεσι, καὶ σιωπᾷ τται σοι κατ' ἡμῶν ἐπισο-
λί-

λίδεια ἀπειπῇ, πάσης ἀμαθίας καὶ ψάδους
 καὶ ἀναιχλυτίας ἔμπλεια δοκεῖ βέλτιστον. καὶ
 οὐκ ἂν ἡμᾶς ἀπεικός εἴη δαυτέρως ἐπιόντας ἀ-
 μύνασθαι, καὶν εἰ παρὰ φύσιν καὶ παρ' ἔθους τῷ
 θ' ἡμῖν ὡς ῥάδιον καθορᾶν τὰς εἰδοτάς ἡμᾶς
 νῦν δὴ θ' ἡμᾶς ἐκβιάζη δῆλος ἐγκρατής καὶ ἀν-
 δραπόδου ἀτιμίας, μὲν ἄλλα καὶ ἡμῶν βελο-
 μενος ὡς δ' ἀμέλει δοκεῖς καὶ δυνάμενος, ἐ-
 ξωπῶν ἡμῖν εἰωθότων πειρᾶσθαι, ἀποποιμεν τ'
 ἂν εἴημεν καὶ πτωτάπασιν βραδεῖ; καὶ ψυχροί-
 τισι τὴν γνώμην, εἰ σε μή τι γε εἰδότος λέ-
 γειν. ὅμως γε μὴ καμνοντος ἐν τοῖς ποταμοῖς,
 ἀλλ' αἰετὶ θερμότερον ἐξάπτωντος καὶ φιλοπα-
 νέντος τῷ καὶ ἡμᾶς φθόνῳ, ἡμεῖς ἰχυρότε-
 ροι παρὰ τὸ λέγειν ὄντες, καὶ δικαιότεροι παρὰ
 τὸ μάχεσθαι, κατὰ γὰρ καὶ σὺ, εἴπερ καὶ διά-
 βολος καὶ συκοφάντης καὶ τὴν ἀνόκλησιν τῆς
 σῆς ἐπιφαίνει τοῖς ἐμοῖς, ἀλλ' ὅμως καὶ ἄκωσ
 ἀποσμαρτυρεῖς. εἰ δὲ σκιαμαχεῖν ἡμῖν ἀ-
 τεχνῶς συμβαίνειν κατὰ γὰρ σοι, κατιδόσιν ἀ-
 κριβῶς, ἄττασοι τῇ γραφίδι τὸ θράσος καὶ ὁ
 φθόνος μεταμανίας κατερας ἐχορήγησεν ἀ-
 φίκετο δὲ παρὰ ἡμᾶς ἐκεῖθεν, ὅθεν ἀπέσει-
 λας ἐκεῖνο σε τὸ μιαιροψάδοχαμμάτιον. καὶ
 θαυμάζειν μοι ἔπεισι πῶς εἰς πᾶσιν ἀναι-
 δείας χωρῇ, τυφλὸς ὢν ἀντικρυς παρὰ τὰ καθ'
 ἡμᾶς, αὐτὸς δὲ κλήφειν ὑπολαμβάνων καὶ
 λήσσειν σοφίζόμενος, καὶ τί περὶ τῶν ἡ-
 μῶν ἔμελλε. τί δὲ δικαίως ἐντολῶν ἦν ἡμῖν
 θυχεῖν, εἰ μὴ σωήδειμθι ἑαυτοῖς οὐκ

28ω-

μένοις ὥσπερ ἂν εἰ καὶ καταμεθύνοντων, ἡ κλε-
 πῶν, ἡ ἄλλων ὧν τινων ἐν φαύλων, αὐτοὺς
 μὲν ἐξαμμάτους προδιδάσκων ἀρετὴν ἀνθρώ-
 πους, βαρὺ δάοντο τῷ τὸ τινες, οἱ σωλήδεσαν
 ἑαυτοῖς ἐνεχομένοις τῇ κακηγορίᾳ. περὶ μὲν
 ἐν ὧν τῇ ἀληθείᾳ συνηγορήσαμην καὶ συνη-
 γορῶμην, διδασκαλικῆς παρὰ τῆς τῷ θεῷ
 μεγάλης ἐκκλησίας τυχόντες καθέδρας, καὶ
 θεοκύρηκος σφραγίδα τῇ τῷ πλεταρχικοῦ
 πνδύματος φωτισικῇ δυνάμει σφραγιζέντες,
 καὶ ἐτι συνηγορήσομεν θεῷ διδόντος ἡμῖν πρὸς
 πᾶσι τὴν δικαιοσύνην, καὶ εἰ σοί γε πτωπύπασιν
 ἀνταρῶς προσπειποῖται, καὶ μίσλιν πλῆττομένη
 σοι τὴν καρδίαν ἐκ τέτων, καὶ συμπίπτειν αἰ-
 τιοῖσιν γιγνόμεθα πλεῖς ἄχθῃ καὶ θῶν μετρί-
 των, ὅσαι ἡμέραι χεδὸν ἐπιφορτίζοντες σοι
 κατωμαδόν, ἀπ' ἀνθρώπου ἀνθρώπου, ἂν εἴ
 ἀνθρώπων προώλλω τὴν καὶ εἰώλλω γυνέσθαι,
 καὶ πάσης ἀλλότριον δόξης, ἐφετὸν τῷ πᾶ-
 λαιοι, καὶ πάντα ἔσπον εἰς τὰ ἐπὶ ὄνησας,
 καὶ αἰεὶ πανεῖς καὶ πειρᾶς, περὶ τοίνυν τῷ ἡ-
 μετέρῃ βίου, εἴτε ἀρετῆς αὐτῷ μέλει, εἴτε
 κακίας ὡς αὐτὸς λέγοις, ἀλλοις πισδύειν ἐ-
 χόμεν τὴν κλίσιν, τοῖς βέλτιον ἢ κατὰ σε κρέ-
 νειν δυνάμενοις, καὶ ἀπαθέστερον, καὶ ὀπορῶν-
 τως εἴ αὐτῶν ἐχομεν, καὶ σέργομεν οἷς ψη-
 φίζονται. ἐρρέτω δ' ἄδρας, καὶ σύ γ' εἰ βέλτε-
 ρέτα τῷ σε βραβδύτῃ ἐρμῇ τῷ παλιγκαμπή-
 λε ρήγνυθαι συγχωρῶμεν, πισδύειν δέ σοι
 τὴν περὶ τέτα κλίσιν, καὶ τῇ τῆς σῆς ἀβλεψίᾳ
 βα-

βασκανίας, ἔκ τινος ἡμῶν αὐτῶν ποιέμεθα,
 καὶ αὐτὸς σὺ, σοί γ' αὐτῶ ἦν ἂρ' ὁ ποιῆν σω-
 φρονίης ἐκ ἂν πισύροις τὴν περὶ ἡμῶν καὶ τῶν
 ἡμετέρων συσταγμάτων κρίσιν κατ' ἡμῶν
 μεμνηνώς, καὶ τὸ αὐτὸς σε αὐτῶ κάλλιστα συ-
 νειδώς, εἰ καὶ ὁπιῖν ἀναφέροις καὶ κρίνειν ἔ-
 χοις· ὅτι δ' οὐκ ἐφ' ἡμᾶς ἡ παρασκώλητοι ἐκ
 τῆς παρώτης ἐπιστολῆς, καὶ ὁ σκοπὸς ἦν ἐν σκο-
 πῷ βάλλων, ὅπως ἂν εἴη σοι κομιδὴ, πειρά-
 ζαι πείθειν καὶ κλέπτειν καὶ σοφίζεσθαι, καὶ
 μάλ' ἐπόνεις καὶ πονεῖς τῇ δεινότητι ταύτης
 τῆς βασκανίας καὶ ἀπατῆς κατ' ἡμῶν. σὺ γὰρ
 εἰ ὁ πολλὰς ἀναιδεῖ καὶ πλατεῖ σώματι, κα-
 ταΐξων ἡμῶν ὀνομασί, καὶ μὴ κρύπτων μη-
 δὲ συσκιαζόμενος ἐπὶ πολλῶν μαρτύρων, οἱ
 παράχρημα τῶν σῶν λόγων, καὶ τῆς σῆς βα-
 σκανίας καὶ ὕβρεως ἡμῖν αὐτάγγελοι γίνονται,
 καὶ μάλισ' ἀπ' αὐτῶ γε, οὐ πωπάσασθαι
 ἢ κρίσις ἀπειθῆς καὶ ἀδέκαστος, καὶ οὐ φειδῶ
 πάντως μεμνηθῆναι κατ' ἡμῶν ἐνεδρεύσεως, καὶ
 γέλωτ' ὄφλων, ὅτι δὴ μὴ ταῦτά σοι καὶ τὸν λό-
 γον, βεκολεῖς καὶ παιδίοις καὶ τοῖς ἐξ ἀγορᾶς
 εὐσύνοπτα, καὶ ἀλώσιμα καὶ σαυήθη, σὺ γὰρ
 ὁ σκευωφόμενος ταῦτα, καὶ νύττων ἐξ ἀφανῆς
 εἰ καὶ μὴ λαυθάνοις τῶ τῷ φθόγου κίνῳ φθο-
 νέμενος λέγων, καὶ ἡμεῖς γ' ὁμῶς παρορῶντε-
 δεῖν κόνουμ, ἀλλ' ἐπειδή σοι μάλισ' ἀναιδέες
 σερον κατ' ἡμῶν χορεύετε, καὶ συγγραφεῖς ψευ-
 δέσι βάλλοντ' ἔγνωμεν, καὶ κατ' ἡμῶν τοὺς
 εἰδότες ἡμετέρους διδάσκοντε, ἐκ ἀνεκτὸν ἡ-
 μῖν

μῖν ἔδοξε τῷ λοιπῷ φέρειν, εἰδ' ὥσπερ ἀγνο-
 ῦμενον, καὶ ἀπορόσκοπόν σε καὶ βάλῃ ἐνεργεῖν
 κατ' ἡμῶν συγχωρεῖν, ἵνα δὴ μὴ κἀντὶ τοῦτο,
 ὑβρίσῃς μάλιστ' καὶ περιττόν τι φρονῆς, ὡς
 νικῶν κατ' ἡμῶν καὶ περιγινόμενος καὶ βέλτων ἐξ
 ἀφανῶς δοκεῖς ἀγνοεῖσθαι τε, καὶ λυθάνειν,
 ἀλλ' ἐσύ γε, ὠβέλτιστε, ἔχ' ἔπω δεινὸς εἰ καὶ
 ἄληπτος, εἰδὲ λυθάνεις βασκαίνων, εἰ δὲ
 λυθάνεις ἐν πεῦθον ἀκρατῆς ὦν σεαυτῷ, ἔ-
 δια τῷ τοι μεθύων πολλὰ καὶ ἀκολασταίνεις, δῆ-
 λος γε ὦν ἐνῦν εἶναι πλεῖστον ἀκραταθεὶς τῷ
 πάθει τῷ φθόνῳ καὶ παραπαίων αὐτόθεν ἀλώ-
 σιμος εἶ, ἔ' πολλ' ἐλέγχων δέημεθεῖς, αὐ-
 τόθεν πολλὴν ἡμῶν τὴν ἐωλοκρασίαν τῆς πα-
 ροιμίας καταχεόμενος, καὶ τὸ δὴ γελοῖόν τοι αὐ-
 τὸς μάλισ' ἐνεχόμενος, οἷς καταμέμνη καὶ ἐπι-
 τιμῶν, τῷ κακολέγειν ὑπ' ἀμαθίας νῆ τῆς
 λόγης, καὶ ἀτέχνου καὶ ἀδιοικήτου τῆς χρήσε-
 ως, ἀλλ' ὅτι γε περὶ ἡμῶν σε τὸ βασκαίνον
 καὶ πικρίας ἀπάσης μετόν, ἐκ τῆς σῆς βρυέ-
 σης καρδίας προῦλθε γραμματίον μανδραγό-
 ρα τινὰ πεποκώς, ἢ τῷ τῆς λήθης καταχών
 τάματος, ἐπιλέλυτε τῶν σεαυτῷ τῶν τ' ἐν βου-
 τίαις καὶ ἰθὺς ἐξ ἧς ὡς ὁ περὶ θερός σε διαμαρ-
 τύρατο ἀληθέστατα, τί κοῖνεις πρὸς ταῦτα πε-
 ρὶ σεαυτῷ, τινὰ τὴν δίκην ἐπάγης; τίνα
 τὴν ποινὴν; ἐγὼ σοι ἐρῶ δι' ὀλίγα, ἀραῖς
 ταῖς ἀνηκέσταις σοι, καὶ δίδωμαις σιωδικαῖς
 πεδιδθήσῃ τρεῖς κατάρατον μίανσμα. ὅπ' γε
 μέλλει σιωαθροισθῆναι τὴν σιωδόν, εἴτ' ἐν
 τῷ

τῷ ἀφαινομένῳ ὅρει, εἴτ' ἐκ θεῶ καὶ κῆθεν λή-
 ψη τὰ ἐπί χειρα τῶν ἔργων σε, καὶ γὰρ ἡμέ-
 τερα ἐπέδηλ' εἰσιν τοῖς ἐνοῦσι ἡμῶν, καὶ οἷς
 συνέσμεν πάντα χεῖ, καὶ μάλιστα τοῖς πνεύμα-
 τικοῖς, ἐκ πάντων ἢ τῷ διασώτηρι τῷ οἰκουμε-
 νικῷ πατρὶ ἀρχῇ, καὶ τότε ἐπιδηλώτερα γινώσκου-
 ται ὅτι αὐτὰ βοᾷ τὰ ἀράγματα τοῖς δεικνύου-
 σι, καὶ σὺ μὴ ἀκούεις, ἐπιφράττων τῷ πνεύ-
 ματι κρότῳ καὶ τῇ βροντῇ ταῦτα, καὶ ὅσον αὐτὰ
 περὶ ἡμᾶς δῆλον ποιεῖται τοῖς ὁρώσι. καὶ
 εἰ σὺ μὴ ὁρῇς μύων ὡς εἴρηται βασκανία τῷ
 ὀφθαλμῷ καὶ ἄχθῃ πιέζοντά σοι τὴν καρδίαν
 ταῦτα δοκεῖς, ἀλλὰ καταπαύσοις τὴν ὀφρύν καὶ
 τὸν φθόρον καταθήσοις οἶδα τὰ χεῖως, ἔδει
 γὰρ σ' ἐπιγινώμονα εἶναι τῆς σαυτὲ ἀμαθίας,
 καὶ ποιεῖν μαρτυρεῖν εἰ καὶ ἀπηνάγκησας, καὶ
 πειραθῆναι ἡμῶν εἰ οἶοίτ' ἐσμὲν καὶ τὸς ὑπὲρ σε
 διδάσκων, ὥστερ σὺ πάλιν τὸς ὑπὸ σε, καὶ
 εἰ μὴ σὺ γὰρ περὶ τῶν οὕτω δόξης, καὶ συγ-
 χαρήσαιο μέγιστα τῆς σοφίας εἶναι ταῦτα καὶ
 τῆς πραγματικῆς. φάσκειν σε τῷ λοιποῦ μαλ-
 νεῖναι, καὶ περὶ τὰ μηδενὸς ἀξία λόγου, καὶ
 φαῦλα μᾶλλον ποιεῖν καὶ ἔειπεν. ἐπεὶ δὲ οὐχ
 οὕτω πεποίηκας ὡς ἐταμὸς ἐξ ἀμαθίας καὶ ἀσπ-
 ρόνους δῆλος ἐκείνῃ τῷ λαοκλήρει, τὰ ἀνα-
 ἥ καταδεικνύεις καὶ πάντα συγχέεις μὴ εἰδὼς
 τὸ βέλτιστον, ὡς οὐ μὴ ποτὲ τῷ φαίντις ὡς
 ἀεισθέλης μὲν γ' αὐτὸς φησι ἐν τοῖς μετα ταῖς
 φυσικαῖς, ὡς αἰνέμεθα ἑτέρων πρὸς ἑτέρας, ἐ-
 πισήμην ἐπεσημης, τῷ ἀκαθάρτῳ εἶναι ἄλ-

N

λιν

λῶν ἄλλης ὡς τῷ βέλτιον καὶ τιμιώτερον εἶναι
 τῶν ὑποκειμένων. ὁ δὲ πλάττων, ἀνέλτ' ἄλ-
 λων πολλὰ τε καὶ ἐν πολλοῖς τὰ αὐτῷ ἄγ' ἐν
 τῇ ἐπιτομίδι φησὶ εἶδαι πάντας καὶ ἀκούσας, καὶ
 καὶ μέγας διακρίσεις, πᾶν διάγραμμα καὶ ἀριθμῶ-
 συσῆμα καὶ ἀρμονίας σύστασιν, ἀπασιν πῶν
 τῶν ἀστρων περιφοράν, ἀναλογίαν ποίαν οὐ-
 σαι ἑπ' ἅντων σαφῶς, ἐπὶ δὲ λέγει τὸν περὶ πᾶν
 μαθημάτων ἐπισήμονα, ὧν καὶ ἡμεῖς ἐπιστήμο-
 νες, ὡς εἴ τις ἄλλος, ἀλλ' ἔτιον, σὺν θεῷ ὁ λό-
 γος καὶ σὺ βέβαιον καὶ ὅσον εἶδος τ' εἶ. σὺ δὲ
 τῷ αὐτῷ βιβλίῳ τὸν περὶ τῶν ὀκτῶ σεπτῶν,
 ὡς αὐτὸς φησὶ οὐρανίων περιόδων θεωρῶντα,
 ἀλλὰ μὴ καὶ τὸν ὑστέρον τῆς γεωργικῆς, καὶ καυ-
 τικῆς οἶους τῆς κατὰς βασιλείας, ἀνατολᾶς
 τινος καὶ δύσεως ἡσέων πρὸς τὸ καίριον τῆς χρε-
 ιᾶς ἐπιδιδάσκοντα, κατ' ἐμπειρίαν δὲ τίνα ταύ-
 τε ἀναλόγησον. ὧν ὅτι γε ἡμεῖς ἀλλήλοισι καὶ
 τύφῳ δῆλον, καὶ εἰ μὴ τῇ σῇ βασιλευσίᾳ
 ἀλλ' ἡμῖν μὲν ἄχει τῆδε συχναφροσύνη, βρα-
 χείας δὲ ἅττα πρὸς μακρὰ τὰ σα ταχὺ καὶ αἰς
 ἡμᾶς ἕκοντα, ἡμῖν μὲν τοι καὶ ταῦτα ἀπέχρη-
 σεν ἐμφηναίως τὴν ἀμαθίαν, καὶ ἅμα διανοίας
 σὰ φαυλὸν, πρὸς δὲ τὸ ἐξῆς, τὸ περὶ τῆ αὐτοῦ δι-
 τασοῖ τῆς κινήσεως, ἡμεῖς φάμεθα οὐδὲν, ἄλλως
 δὲ παλείμεν αὐταῖς καὶ τῶν ἐκείνων σα κατα-
 γελᾶν, καὶ δὲ ἀντίγραφε καὶ μάλα θερρῶν
 αἰς ἡμᾶς ἕκτε ἐδωκίαν πρὸς γε ταῖ σα ἀντιγρα-
 φοντας. ἴσμεν γάρ πως ὅσαν ἐν πλείω γράφης,
 ποσῶν καὶ μάλλον ἀχρημονήσεις, εἰ δέ τις καὶ
 δο-

δόξεις τί λέγειν, ὅτι οὐκ ἄλλοις ἢ ἁμαθίαι τε
 ὁμοῖα καὶ μαροῖς δόξεις, οἱ δὲ μάλα ἴσμεν, οἷ-
 ὦν ἡμῖν ἀνδρῶν τῆς δόξης ἔχοντι μέλει, ἀλ-
 λ' ὅτι δι' αὐτὴν βλασφημίας, ἡμῶν μὲν ἐχ-
 ῖα, ἔτι γὰρ οὐδ' ἡμῖν προσόντα ἐρεῖς, φλυα-
 εῖσει δὲ τὴν ἄλλως, καὶ σαυτὸν μόνον ἀχημονεῖς
 τὴν σαυτὴ σκαλοῖται καὶ ἐτι μάλλον ἐπιδείξει,
 ἡμῖν δὲ σε τὰ ποιαῦτα ἴσα καὶ κίνα μελίται
 οὐτινὸς ὑλακαῖς λελόγισαί τε ἤδη, καὶ αὐ-
 ρις λογισθήσεται, καὶ ἑτέροις ἀσφαλισθήσεται
 τὰ κατὰ σέ ὡς δεδήλωται. μεταχειτνιῶνος ζ'
 φθίνοντος.

..... Χῖος (1) Μιχαήλ τῷ σοφικῷ ἐν πράττειν.

(1) Hic forte est Hippolytus Chius, cuius alias
 litteras superius edidimus.

ΕΣ ρώμην ἐληλυθώς ἄρτι, μόγις ῥοθαλμαῖς
 ἐπειθόμην τὴν τε πόλιν καὶ τὰς συνοικεῦντας
 ἑκατῶν, καὶ τὰ πάλαι περὶ αὐτῶν περὶ ῥωμῆ-
 μέγα αὐτοῖς παραβάλλον, οἷα γὰρ ἐξ οἷων,
 ἀλλὰ ρώμην μὲν καὶ ρωμαῖοις εἰσεῖναι, οὔτε
 γὰρ ἐν πολέμῳ κατὰ γὰρ τὸν ποιητὴν (Scholion,
 ἴσως λείπει ἐν αὐτῷ μοι ἔτ' ἐν βιβλίῳ) περὶ δὲ
 πᾶν νῦν κατ' αὐτὴν δυναστεύοντα καὶ εἰκὸς ἐ-
 πιστέλλοντα, σωτόμενος ἐρῶ ἄνδρας καὶ ἰδοὺς
 αὐτὸν (εἴ γε δεῖ πῶς τοιούτους ἄνδρας λαλεῖν) λό-
 γῳ μὲν ὅσιον ἐπαγγελλομένους βίον, ἐργῷ δὲ

ἐπίσης κακίας ἰδέα προσημαίνουσα καὶ δεινότη-
 τος ἀρετῆς ἐχθρῆς. ἀφικνείθω γὰρ ἐς ῥώμην
 γασυμένης τις, ἢ καλὸς ἐνδυμίων, καὶ πέ-
 νης, καὶ ἀγνοῆς, καὶ ἀπάσης ἀρετῆς ἢ πόρ-
 ρῳ, οὐδὺς πολυτελῇ ὀνημένος ἐδῆται, καὶ
 πᾶσι περλόπτος, ἐφίππετε ἰβηρικοῦ ἢ καμ-
 πανῶ δια τῆς πόλεως ἐποχέμερος, καὶ πᾶσι
 δαπῶν οἰκετῶν πλήθος ἐπιθεῖν ἄγων ὀφθῆσε-
 ται. πλάτων δέ τις ἢ σωκράτης, πολλὴν χρῶ-
 ρον περὶ αὐτὴν καὶ παλαιπορίαν συμπαλέσας,
 τέλος ὑπὲρ ἀντιπαλίας μακρὰν φέρεται. εἰ
 τις καὶ μικρόν τι παρὰ τῶν σεμνῶν τέτων δει-
 γεῖται, καὶ συκελῆς, ἢ συβαριτικῆς ἀξιοῦ-
 ται ἔραπέως, κολακία μᾶλλον ἢ σοφία πύ-
 τε τυγχάνει. καὶ γὰρ ὁ φιλαλήθης καὶ μὴ κό-
 λακούμενός τις, ὡς ἐναγῆς τι καὶ ὑποβόπαι-
 ος παρὰ τέτοις μισεῖται, ὥστε βοᾶν μοι καὶ
 χετλιάζειν πρὸς τὸ θεῖον ἐπεὶ, ὅταν ἴδω
 ἀνδρὰς καλῆς τε κάγαθους, καὶ ἐς τὰ μάλι-
 στα σοφῆς, πολλὰ ἱματίῳ πονηρῷ καὶ κατα-
 φριμένῳ ἐνέλημένους καὶ τῶν ὑπὸ δημότιον
 ἐνίοτε διακινουμένων τῶς δακτύλης ἐκφαιρόν-
 τας, πῇ δὲ καὶ τῆς ἀναγκαίας ἔσθης ὑποβοῶν-
 τας, καὶ ὅλγρον δεῖν προσαιτεῖν ἡναγκασμέ-
 νους, καὶ ἐμὸν ἔλκος, ὡς καλεῖται καὶ ἐν
 ταυτοῖς ἐκ ἀρκούσιον ἀνταρτῶν ἐκ κακοδαίμονων
 ἀσπιδάων ἐκ ῥώμης συμφορὰς δεξιόσιν. οἱ ἢ
 μὴ γένονται τῇ παρὰ τὴν ἐλπίδα ἐλπίδα, ὑπὸ ὄφα-
 λερὰς ἐλπίδος καὶ κοινῆς φιλοτιμίας προδόντι,

οὕτω δαλοφρεπῇ καὶ ἀνελοδύστερον ἐλέσθαι βίαν,
ἐρρώσο, ἐκ ρώμης ἰελίου σ' ἰσαμένου.

Ἰωάννης σοφῶ ῥωβέρτω εὐπράττειν.

Τὴν μὲν ἐπιπύκτιαν τὴν σὴν, ὡς θαυμάσιον,
καὶ περὶ τὰς λόγους ἐμπειρίαν, τὸτο μὲν
παρὰ πολλῶν ποθόμενος ἐγὼ, τὸτο δ' ἐντυ-
χῶν σοι καὶ γὰρ καὶ προσδιαλεχθεὶς, καίπερ
ὀλοχρανίου γενομένης τῆς ἡμῶν σιωπουσίας, ἰ-
κανὸν μέν ἐν καὶ τῷ φύσιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ πα-
ρασηῆσαι. ἐμοὶ δὲ σε ταῦτ' ἄλλα, καὶ τῶν λό-
γων ἢ χάρις, καὶ τὸ δόφνός σε καὶ κόσμιον τοῦ
ῥόπου πιδυτὸν ἐξήνεγκε δαίγμα τῆς σῆς καλο-
καγαθίας, ὥστε με ὑπὲρ ἀγαπᾶν σε ἤδη καὶ
θαυμάζειν. κράσσω δὲ καὶ πρὸς τ' ἄλλα αὐτῇ
πρὸς με δειργετήματα, πλείων χάριν εἶδε-
ται τῷ τοιαύτης ἐμοὶ φιλίας αἰτίῳ γενημένῳ,
καὶ δ' αὖτις τὴν σὴν ἐπιστολὴν ἐκομισάμεν,
καὶ μόνον ἐθαύμασα ἀλλὰ καὶ ἐναβρυνόμην, ἡ-
ρακλεὶς λέγων ὡς πολλήν τ' ἀνδρὸς ἢ καμψότης
καὶ μεγαλόνοια. καί σε μαδίᾳ καὶ μάτην ὡς χα-
φεις, ἀλλ' ἕνα τῶν παλαιῶν ἐπὶ τοῖς ἐχρησαι κα-
κεῖνα, πῶς τ' ἐ; ὅς τις καὶ παρ' ἔλλησι καὶ
λατίνοις ποσῶτον πηγὴν νέκταρ ἀφθόνηος ἐξέ-
χεας, καὶ οὐκ ἔστιν ἐφ' οὔτις ἀφικόμενος οὐκ αἰ-
εὶ τὸ σὸν ὄνομα ἐπὶ σοφίατε, καὶ ἐπιεικείᾳ, θρυλ-
λέμενον καὶ ὑπερυψιαζόμενον, καὶ τοι τὸ
μὲν περὶ τὴν πᾶσιν οὐδοκιμεῖν φωνήν, καὶ

μὴ τοῖς ἄλλοις ἐξίσῃ καθίστασθαι. μέγα μὲν
 καὶ λαμπρόν, καὶ παράδοξον δ' ἴσως, τὸ δὲ πε-
 ρὶ τὴν ξένω ὡς ἂν τις εἴποι, καὶ τοῖς πλείστοις
 ἄβατον, λέγω δὲ τὴν ἐλλωικὴν, πσῶτον διονεγ-
 κεῖν, ὡς τε τὰ μὲν ἐπαυορθεῖσθαι τῶν βιβλί-
 ων, τὰ δὲ τυπεῖν καὶ ἐξηγεῖσθαι, ἅλλα ψυγα-
 γωγεῖν καὶ διασαφεῖν αὐτῶν, ἐλλωικῶς πε-
 φράζοντα, δοκεῖν ἐν τῇ μεσογίᾳ τῆς ἀττικῆς
 ἔαφῆναι, τῷτο ἤδη πάσῃ, ὑπερῶς θαύμα-
 τος ὑπερβολὴν, ἔχῃ ἥνικα δὲ πρὸς τ' ἄλλα σε
 ἀγαθὰ καὶ θεῖα δωρήματα, μακαρίσεις δ' αἰ-
 τισ, καὶ τῷτο, ὁποδήμησας γάρ σου τῆς πατρί-
 δος καὶ ἐπὶ ξένω ἐλθὼν ἀνδρὶ πιούτῳ καὶ π-
 λικέτῳ συντυχεῖν ἡξιώθης, λέγω δὴ τῷ πάν-
 τως σοφῷ νικολάῳ τῷ κρῶσσῳ. τῷ ὄντι γάρ
 ὁ ἀνὴρ οὗτος, εἰκάντις ἐστὶ καὶ εἰδωλὸν τῆς πα-
 λαιᾶς ἐλλάδος, καὶ τῶν ἐπὶ λυκέργῃ καὶ δημο-
 σθένει ἄξιος συνεξετάζεσθαι, τοῖς ἐλλογι-
 ματάτοις, ὡς καὶ σὺ φῆς αὐτὸν μὲν τοὶ διὰ θαύ-
 ματος ἄγειν καὶ ὑπερεπαινῶν, ὦ ῥωβέρτε, κοι-
 νὸν ἔμοι γε πρὸς τὰς ἄλλους ἅπαντας τῶν ἀν-
 θρώπων ἐστίν, οἷς αὐτὸς τῷ εὐ λέγειν αὐτὸν
 πρὸς ἀφορμὰς ὁσημέραι καλοκαγαθία καὶ εὖ-
 πων χρηστότητι παρεχόμενος, δίκαιός ἐστι καὶ
 παρ' ἐμοῦ τῷτο ὁπολαμβάνειν τὸν ἔρανον οὐ
 μαδίᾳ τῷ χάριν οὐδεμίαν ὁποδιδόναι αὐτῷ πει-
 ρωμένου διὰ ταύτων, οὐδ' ἐν ἐπαινέτου τάξιν
 καθιστάντος ἐμαυτόν. ἔχῃ οὕτως ἀνόητος ἐγώ,
 ὡς τε μὴ τιμῆς ἀπάσης κρείττω ἡγεῖσθαι τὰ
 κατ' αὐτὸν, ἄλλω μὲν γὰρ ἀλλότῳ τῶν δοκεῖν
 των

πῶς εἶναι καλῶν ἐδῶκε, φησὶν, ὁ θεὸς, ὡς ἐφ'
 ἐν ἡγήτῳ στυγνίσθαι καὶ μεγαλαυχεῖν ἔξει-
 τῶ κεκτημένῳ δικαίῳς, αὐτὸς μὲν τοι καὶ ταῦτα
 πάντα συλλαβὼν ἔχει, ὧ παρ' ἵδα μὲν σω-
 βῆ λαχεῖν πῶν ἐν ἐλλάδι πόλεων ἐκ τῶν δια-
 τημοτάτων, προγόνοις δὲ χρῆσθαι πῶν πολι-
 τῶν τοῖς γνωστῶτάτοις, χρημάτων δὲ περιου-
 σίαν καὶ πλεον, ἄλλος μὲν ἂν τις θαυμάσιε
 τῶν ἀποπώτερον διατεθειμένων. αὐτὸς δὲ τὸν ἀ-
 ληθινὸν τε ἅμα καὶ ἀκέραιον πλεον ἀσπασά-
 μενος, πῶς λόγους φημί, καὶ τὴν πολιτικὴν
 φιλοσοφίαν, ἐφ' οὗτω μέγα πορεύβῃ ἀρετῆς τε
 καὶ δόξης, ὡς τε τῆς ἐν λόγοις δεινότητος πα-
 ρὰ πᾶσιν ὁμολογώμενος αὐτὸν τὰ πρῶτα
 ἀνηρεῖσθαι, καὶ ταῦτα μὲν ἔχω λέγειν ἐγὼ, ἄ-
 περ ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῷ καὶ μεγάλων ἀξιώσε-
 ων, οὔτε μέρος ἐστίν, ὅτε πολοσημόριον. ἀλλ'
 οἷδε ὅσοι με μυθικώτεροι καὶ διπορώτεροι εἰσι.
 μείζονας αὐτῷ ὠδὰς καὶ χάριτας ἄσπετον, ὡς
 ἔχων διατελεῖ. ἐγὼ δὲ ποτὶ ἄτε δύναμαι. ἔρ-
 ῶσο. ἐμὲ δὲ ἀδυνάστα καὶ πονήρως ἔ-
 χοντα ἴδι, ὅσημέραι δὲ καθάρτικῶν φαρμά-
 κων γαστρίῳ, καὶ ἄλλα ποιεῖται, οὐδὲμίαν
 δίδωσιν ἐκδοσιν, ἐνθα καὶ μικρὰ δεῖν ὑπὸ
 τῶν μεριμνῶν καὶ τῆς συνεχέος ἀχολίας κατα-
 τέπηχ' ὁ δήλαιος. πῶς δὴ χάριν, ὥσπερ ἐφ'
 δεῖν εἰπὼν, ἐδεμίᾳ χολῇ οὐδὲ καταμικρὸν ἔχ
 ὅπως τῷ κόμφως γράφειν, ἢ ἄλλως περὶ λο-
 γος φιλοτιμεῖσθαι. ἀλλ' οὐδ' ὅπως δὴ τοῖς φιλ-
 κείοις ἔξις μοι διὰ χαρμμάτων ἐρτυχεῖν. σὺ δὲ

μοι σύγνωθι, τὴ μὴ σοι ὑποσείλαντι ἐκ τῆ παρὰ
 χῆμα ὑποκείδῃναι, ποριχομένῳ τῇ αἰτίᾳ τῆς
 νόσου, ἢ τις ἐστὶ πάθος παρ' ἰατροῖς, ἀπιψία,
 ἢ ὄξυρεγμένα, ἢ ὅλως ἀδένεια σωματικὰ καλῶμε-
 νοι, ὄγγος διαφῆς, καὶ μαλαὶ δυσανατοί. περὶ
 δὲ τῶν προσπεμφθέντων βιβλίων τὴ πέψα ἀν-
 δρέειν, εἴπερ εἰσὶ κίβδηλά τε καὶ πονηρὰ κόμμα-
 τος, ὡς ἔφηθα, ἐκ αἶδα. οὐ οἶδα, ὅτι ἐκ τῆς
 ἐλλάδος ταῦτα παρήνευκε, καὶ ὅτε διὰ τιμῆς
 ἦγον, ἐὼ δὴ λέγειν ὅσον ταῦτα τετίμηκον. ἡ-
 μῖς δὲ τὰ πολλὰ ἐάσωτες χαίρειν, χρυσία
 δόσωμεν δέκα. σκούδα, παρὰ τοῖς κοινοῖς ὀ-
 νομαζόμενα καὶ τόσα δὴ πέμπετε, καὶ τοι γ'
 ἐκείνος ἔριπλάσια ἀπητήσατο. σράβωνα, καὶ
 τὸν χρονογράφον, τὰ πρακτικὰ τῶν συνόδων,
 καὶ τ' ἄλλα μοι τῶν βιβλίων ὅσα ἐστὶν ἀξιόλο-
 γα, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς αὐτόθι ἀφικομένους, Θεοῦ
 συλλαμβανομένου, παραθήσω τῷ ἐλλογίμῳ
 ρήτορι, ὅτῳ καὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἀνεθέμην, τῷ-
 τον μετ' ὅσης ταπεινοφροσύνης, καὶ δειλοφρε-
 πῆς τιμῆς, τῷ χεῖρε κύσον ὑπὲρ ἐμῆ. προση-
 ρῆδω καὶ νικόλαος ὁ ἡμέτερος καὶ μάρκος.
 Ἐκ παπᾶβίου, μνηχιῶνος πέμπτη φθί-
 ρος.

Μητροφάνους ἀρχιερέως μονεμβασίας παρσκήνησις
 πρὸς τὸν λαόν,

Οἱ Μαί μὲν ἡμᾶς, ὧ φιλόχειροι, καὶ φιλόθε-
 οὶ χειρισταροί, καὶ λίαν πισότατοι τῆς πε-
 λυμνῆ-

λυμνήτε ἡμῶν αὐθεντίας ἡ πῆς. γεγνημένης
 εἰρήνης ἀγγελία, ὡς καὶ ἡμᾶς αὐτὸς κατέλαβε.
 καὶ διέθηκε τὰς ψυχὰς, ὡς αἱ δύο γὰρ τζα-
 σιοὶ ἐνταῦθα παραγκνόμενοι, ἔξειπον ὅτι πα-
 ρὰ τῷ ἀσεβεῖς τέρκε ἀπεσπλημένοι εἰσὶν τῷ αὐ-
 ποδιῶξαι ἕνεκα ἐκ πωπὸς τόπῃ τῆς ἐκ λαμφο-
 τήτης ἡμῶν αὐθεντίας. ὅσας ἂν πειραταῖς ὅ-
 ρωσιν ἐπιτάτῃς, ὁποτέρῃ αὐτὰς ἐν τῇ ἀφελ-
 κῇ, τῆς εἰρήνης τέως δὴ γενομένης, ὡς μὴ ὥφει-
 λον. ἐπὶ γὰρ ἡμέτερον κακὸν γέγονε φασὶ ἥ ὅτι
 τὴν δυσυχέσαστην φῶ καὶ ἔπιτάλαινα παρὶδὰ ἡ-
 μῶν σὺν τῷ ἀθλίῳ ναυπλίῳ ὁ κάκισ' ὁπολέ-
 μιος τύραννος ὡς λύβρον τε καὶ δώσει τὰς πε-
 ρειφανεῖς τ' ἂν κατέλλαβε πόλεις. οὔτε γὰρ πλῆ-
 θος χρημάτων, οὔτε τῶν πολιτιμῆτων κτημά-
 των οὐδέν, ὅτε πόλεις ἐτέρᾳ τὴν ἀδαμάντισον
 ἐκείνου ψυχὴν κατεμάλαξέ τε καὶ κατεφράυνεν
 ἀλλ' ὡς ἐγλυκύπατος. διὸ καὶ
 μὴ θέλῃσα ἡ γαλιουστὰς καὶ φιλόσπλαγχνος
 μήτηρ ἡμῶν, φημί δὲ τὴν θεοφύλακτον αὐθεν-
 τίαν ἐλθεῖν τῇ ψυχῇ παρεχώρησε μὲν τῷ λα-
 βεῖν ἐκεῖνοι τὸν ἄθεον τὰς πόλεις αὐτὰς οὕτω
 κεκὰς. ἡμᾶς δὲ ἅπαντας ἐπὶ τὰ κῦθηρα ἐ-
 παναξείητε καὶ μετοικίσειε. ταῦτα μὲν ἀκού-
 σαντες παράτε τῶν ἀθέων τῶτων τζαουσίων, καὶ
 παρ' ἄλλων πολλῶν τῶν ναξίας ὡς ἀφικόμε-
 νων, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν κόνιν ἤραμον καὶ σπα-
 ραττόμενοιτε τὰς παρείας καὶ τὰς ἑίχας πηλοῦν-
 τες ἐς ἵππον ὑποβρύχεια οἱμοὶ τίς δώσει ἡ-
 δωρ τῇ κεφαλῇ καὶ τῇς βλεφάροις με πηγὴν
 δα-

δακρύων· καὶ κλαύσαντες τὴν πᾶγκοινων ἡμῶν
 συμφορὰν, οἱμοὶ τῶν συμβάσαντων ἔνεκα. ἐν
 ὑπολείψει δὲ τὰ ἡμέτερα· καὶ ὅτι ἦν παρὶ λάβομεν
 ἡδὴ παρὰ τῶν προγόνων· ἡμῶν φίλῳ πατρίδα
 ἁμαρτῶσι φεῖ· ἡμετέροις δὲ πολέσασμεν ἔτι, οὐκ ἔ-
 τι δὴ πόλις ἡμῶν οὐκ ἔτι, ἢ βασιλεῖς ἰδρύ-
 σωτο καὶ πατρίάρχαι συνεστήσαντο, καὶ συνό-
 δοις ἀγίων πατρῶν ἐκλείσας, ἀπὸ λίδος δῆτα
 ἡμεῖς καὶ ἀπάτριδες, καὶ τίς ταῦτ' ὑπομῖναι
 διωθήσεται ποσειδῆος γενέσθαι πατρίδος ἑξώρι-
 σον, τίς ὑποδέξασθαι διωθήσεται ἐν τῇ αὐτῇ οἰ-
 κίᾳ μισοφόνος τε καὶ ἀσεβεῖς τέκνους, ἔδειξεν ἡ-
 τῶς ἔδειξεν. ἀλλὰ κρεῖσσον σὺν τῇ πατρίδι δια-
 νεῖν· τίς λιθίνῳ ἔχων καρδίαν ἐξελεῖν βε-
 λήσεται, ἀρετὴ ἀκέρση τῆς φωνῆς ἐλκομένου χει-
 ρὲ βοώσης μέγα, λαόσπου, πᾶς περὶ εἶσθαι,
 πᾶς δ' ἀπελεῖν γε πολυᾶτε· τὸν ἐμὸν περι-
 καλὴ καὶ θεοδόμητον ἀφέντες ναὸν τὸν γέμοντα
 δόγματα δισεβείας διδασκάλων·

σπῆλαιον ἀνόμων λεγῶν
 ταῦτα μὲν ὀλοφυρόμενος στυάζων καὶ μεταξὺ ὀ-
 θυρόμενος ταυτὶ δήμου τὰ λύπης γέμοντα χεῖμα-
 τα ἐξέπεμψα, ἔτι παρὰ ψυχῆς χάριν· τίς
 ὅτι ἂν λόγος εἴρεται ποσαύτης συμφορᾶς ἰα-
 τρὸς, ἀλλ' ἵνα πᾶσαν ὄκνον ἀφέντες ἀναλάβη-
 τε τὰς κόπας εἰς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐλάβετε,
 καὶ μὴ ἀνάγκησθε ὑποσβεσθῆναι καὶ τὴν πίστιν,
 ἢ ἔχετε ὑπὲρ τῆς θεοδοξίας ἡμῶν αὐτοκτονίας
 μὴ περιέσθαι τὴν πόλιν ἡμῶν· τίς ἐν ποιή-
 σαι περὶ σώσασθαι ταύτην, ἔδειξεν πάν-

τως

πρὸς μαθεῖν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὑ-
 μῖν ὑποθήσεται. πλὴν τῷτο ἀναμνήσκομην ὅτι
 τὰ χεῖρα ὑμῶν ἐστὶν τῷ ὑποσεῖλαι ἄνδρας ἰκα-
 νὰς ἐν τῇ ὑψηλοτάτῃ ἡμῶν αὐθουρίας ληθο-
 μένους χάριν τῷ ἀπελθεῖν ἡμᾶς γὰρ ἐν ἄλλῃ
 τινὶ τόπῳ, ἃ μὴ γένοιτο κύριε, καὶ μὴ ἐς τὰ
 κύθηρα ἐπεὶ ἀνικτὸς ὁ τόπος, καὶ λιμώδης τῇ
 ἐπιβώδῃ, καὶ διψώδῃ τὰ μάλιστα, καὶ τὸ
 χεῖρ, ἃ βέβαιος, καὶ μετα τῶν ἄλλων καὶ
 τῷτο δὴ μείζον πάντων κακὸν τὸ, ἐς παροικί-
 ας πεσεῖν. εἰ γὰρ καὶ μὴ καταρχὰς οἱ πατ-
 ῆρες ἐλάθετοί γε ἡμεῖς, ἀλλ' ὅτι οἱ παῖδες ἡμῶν
 ἐπὶ τὸν τε ἐπείτα ἀναμφιβόλως πεσόνται, μέλ-
 λοντες τοῖς ἐκεῖ παροίκους γάμῳ νομίμῳ δια-
 ζευχθῆναι. τίνα δὲ τόπον ζητήσομεν εἰποιτε,
 καὶ τὴν τῶν πολλῶν ἀρίστων ἀνδρῶν γεώμεν
 συμβηλόμεν καὶ ἡμεῖς τὴν τῶν κορυφῶν. ἐπιτή-
 διος γὰρ πᾶσιν ἡμῖν ὁ τόπος ἐκεῖνος, ὁ πολ-
 λὰς ὁδὸς ἔχων πρὸς τὸ ζῆσαι ἡμᾶς ἀνὰ κα-
 μάτων πολλῶν. ἐξελέξατε ἐν ὅσον τάχος πρὸς
 τῆς ἐξελεύσεως ἡμῶν ὅς ἂν ἀξίους ὑμῖν ἄν-
 δρας δοκεῖ περὶ τὴν σὺν τέτοις δὲ ἔστω
 καὶ ὁ πάντα ἀεισος κύριος γεώργιος ὁ κορί-
 θιος, ἰκανὸς ὢν ἔργῳ καὶ λόγῳ τὰ μέγιστα ἡμᾶς
 ἐφελῆσαι, οὐκ ὀκνήσω δὲ καὶ αὐτὸν τὰ εἰκότα
 ποιῆσαι. πείσατε δὴ κατὰ τάχος, ἃ γὰρ ὑ-
 πὲρ χρημάτων, οὐχ ὑπὲρ δόξης, ἃ ὑπὲρ
 ἄλλῃ τινὸς πολεμεμέδα, ἀλλ' ὑπὲρ τῷ προ-
 πατορικῷ κτήματος τῆς ἀποφιλεσάτης πατρίδος
 ἀλλὰ τί δὲ τὸ αἷμα ὑμῶν ἐκχύσατε ταύτης ἔ-

νε·

ἴκα, σῆτε φιλοπάτριδες, ἀδελφοί, καὶ τὰ εἰκότα
 ποιήσατε θελήματι τοῦ μεγαλοπρεπὲς ἡγε-
 μῶνος ἡμῶν. ἀντιστάθιτε τοῖς πολεμίοις καὶ μὴ
 ὡς κατὰ δίκην γε ὑποχωρήσετε, μένετε ἐν τῇ
 πατρίδι οἱ καλοὶ τοῦ ἐλκομένου χριστοῦ ἀγωνισαί,
 μὴ ἀκηδιάσητε, καὶ γὰρ ὁ πᾶς ὁ κόσμος ἀφα-
 νισθῆσεται μέλλει, τί θαυμαστόν καὶ ἡμᾶς
 μέρος ὄντας τῷ κοινῷ πάθει
 ἀναμένουσιν ἡμᾶς οἱ πῶν μαρτύρων χοροὶ οἱ
 σέφανοι ἔτοιμοι τῶν ἀγίων, ἔτοιμοι οἱ τῶν ἁ-
 γίων χοροὶ ὑμᾶς ὑποδέξασθαι. οἶδα γὰρ
 ὅτι πάντες ἅγιοι διὰ μεγάλων πόνων τῶν σε-
 φάνων κατηξιώθησαν. οἱ μὲν γὰρ ἐμπαιγμῶν
 καὶ μασίγων πείραν ἔλαβον, ἄλλοι δὲ ἐπει-
 ράσθησαν, ἐπείσθησαν, ἐν φόβῳ μαχαίρας
 ἀπέθανον. μακάριος τοίνυν ὁ πλεονάσας ἐν
 τοῖς παθήμασιν ὅτι ἐκ ἀξία, τὰ παθήματα
 τῶν νῦν καιρῶν πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν εἰς
 ἡμᾶς ἀποκαλυφθῆναι. εἰ μὲν οὖν ἦν δυνατόν
 αὐτόν με παραγενέσθαι, εἰδὲν ἂν ἔγραφα ἡμῖν,
 ἀλλ' ἐπεὶ ἔχ' οἶός τε ἦν. ἀνάγκη τοί γε νῦν ἐλ-
 θεῖν με ἐπὶ τὰ χράμματα παρακαλῶντα ὑμᾶς
 τοῦ ἐτελέσαι ὅσα ἄνωθεν εἴρηται, ἵνα καταξιώ-
 θῶμεν εἶρεν τινα ἔσθον τοῦ καρπῶσαι ἐνώ-
 πιον κυρίου καὶ εἶρεν ἔλεος. δευδύσατε αὐτῷ κατὰ
 τὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἧς γέ-
 νοιτο πᾶσιν ἡμῖν ἐντυχεῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ ᾧ
 ἡ δόξα εἰς τὰς αἰωνῶνας ἀμήν. σικαννῆτος καὶ
 ἐμοῦ γεωργίου κόμητος τοῦ κορινθίου, ὁ ἡμέ-
 τερος διαπότης τὰ ἄνωθεν εἰρημένα γέγραφε
 ὑμεῖς

ὕμεις ὀφείλειν δεῖ τῷ συμπονεῖντι
 καὶ συναλγεῖντι τοῖς ἡμῶν συμβάμασιν τε καὶ
 πάθεισιν καὶ τῷ ἐποίμῳ ὄντι ὑπὲρ ὑμῶν πάντα
 πόνον ὑπομείναι· ἐρῶσθε, καὶ θεὸς ὁ πάντα
 κυβερνῶν εἰς ἀγαθὸν αὐτὰ μεταβάλοιτο.

Τιμώτατε χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης τῆς
 θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἡμέτερε ἐν
 ἀγίῳ πνέματι περιπόνητε· δι' αἱ μοι εἰσὶν
 ἐνδελεχεῖς εἰς θεόν, τῷ ὑγιαίνειν τὴν νου
 νέχειαν κατ' ἄμφω, εἰς ἡμετέρῳ πνέματι
 καὶ ὑποφρονούνῳ ὑγραίνοντι καὶ αὐτὸς ἐλεῖ· θεὸς
 ἀναχαπτὸν τὴν ὑδροχὴν δὲ λαβέσκατε ἐν τοῖς
 τῆς ψυχῆς περὶ φέρωδέλοις, ὡς μήτε λέγειν
 ἢ γραφεῖν ἀμνημόνῳ πν τίθεται· λαδοίμεν ὅ
 ἂν ἐμαυτῷ, ἢ τῆς τοιαύτης χρυσῆς σειρᾶς ἐπι-
 λήσομαι· ἐπεὶ δὲ γνήσιόν τε πάντοτε κατὰ πά-
 ρα κεντρήμεθα, ὡς μήτε λόγῳ, μήτ' ἔργῳ τὴν
 ἐξουσίαν ἀπολιπεῖν μὴ πόροθυμον εἶναι σοὶ τοῖς
 ἀπὸ γράσει· διό γὰρ μάλα μάλλον ἡμῖν ἀγαλμα-
 ματίζεσθαι παρέσι τοῖς φίλοις κακῶν, οὓς ὁ
 τῆς καλοκαγαθίας ἐρως ἐτεκνήνατο· καὶ
 ὡς χρυσὸν καὶ πολυόλβον ἐγκολπίον ἀειδήλως
 ἀπεδείξατο, οὓς καὶ θεὸς εἰς πολυχρονίους δι-
 αφυλάττων καθὼς ἡμεῖς δὲ χόμεθα ὡς ἂν οἱ
 φίλοι τὴν ἀλλήλων τρέξουντο καλοήθειαν, ἢ
 τοῖς φίλοις χρεῶν, καὶ γὰρ τοὶ ἀγαθῶν ἀγα-
 θῶδες ἢ παροιμίᾳ φησὶ· ἀλλ' ἐν ὡς ἐρασμι-
 ῶτατε, ἢς ἂν ἔχοις χεῖρως διαπελῶν πρὸς ἡ-
 μᾶς,

μας, μὴ κατόικει πρὸς φίλῃς φιλέτης φί-
λων, γράφειν, ἃ χρὴ χρεῶν εἶδέναι φίλοις,
ἀλλ' ὡς τάχιστα τὴν ἀφίξιν ἡμῖν δῆλωσιν, τῷ οἰ-
κονομικῷ διασώτῃ. καὶ ὅπως τε ἔχων κηρεῖ.
ἀγαν γὰρ ἡμεῖς ἐκ πάλαι καὶ μέχρι τῶ νῦν ἐ-
ποδῶμεν εἰδέναι ὅ ποτ' ἀφναίε καὶ τῷ ἀπ' ἀρ-
χῆς ἀπεκδεχόμεθα παρὰ σὲ. πλὴν οὐκ οἶδ'
ὅπως τῷ ἐκ ἔλαχον, ζώοις τοιγαρὲν τὸν χρῶ-
σιν βίαντε καὶ δυδαίμονα ἐπ' ἀπείρης λυκά-
βαντας. ἔρρωσο καὶ ἡμῶν ἐνάλλαξ φίλει, καὶ
ὦν ἂν δέη, πρὸς οἰκίῃς θαρρῶν γράφει.

Καὶ εἰ ὁ παναγιώτατος ἡμῶν διαπότης ἔ-
λαβε τὸ παράτιον τῆς ἐπισκοπῆς θαυμαστοῦ
καθ' ὃ ἐπροσγράφη, καδικετεύομεν δῶναι αὐτῷ
τοῖς μοναχοῖς τῷ μετῴρῃ.

λαοῦσης διονύσιος.

Ἐπιγραφή. Τῷ ἐντιμωτάτῳ μεγάλῳ καρποφύ-
λακι τῆς ἀγιωτάτης τῆς Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησι-
ας τῷ ἐρασμίῳ καὶ καὶ πάντα ἀείσω φίλῃ,
ἀνὰ χεῖρας δοδεῖν.

Διονυσίου τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ.

Τὸ μὲν δ' ἔχει σε ἐδήλωσεν ἡμῖν ἡ πᾶν
γραμμάτων σε παρουσία, ἐφ' ᾧ τὰ μέγ-
εα ἀφρανθήμεν, καὶ τῆς ἀνίας ἐκουφίσθημεν;
τὸ δ' ἐπεὶ τὰς ἐπιστάλας γράφειν, καὶ τοιοῦτον

σε χαράκιτι χρᾶσθαις καὶ μάλλ' ἀπαρίσκει
 μοι, παρὰ γὰρ τῶν κέκονα καὶ τῶν πάλαι θείων
 αἰδρῶν ἐκείων ῥύθμον, λιβαίνουτέ φημι τῷ
 πάνυ, καὶ βασιλείου καὶ ὀξυγασίου, καὶ συ-
 κισίου τοῦ Δισπειρίου, δοκεῖ μοι τὰ τῆς ἐπιστολῆς.
 τίνυναι αἷς πέχισα ἐκτέφον τὸν σαυτῷ ἔσπον,
 καὶ τὰς πῶν ἀττικῶν προσλαμβάνει συλλαβάς
 καὶ χρὴ τῶν τὰς λέξεις, φύγε δὲ τὰς τῶν
 ποιητῶν, ἃς μὲν τοῖς λόχοις διαπῶν, ἥκιστα
 δὲ τὰς ἐπιστολαῖς.

Ε Μοί μὲν, παναγιώτατε δέσποτα, τὸ τοῖς ἡ-
 γουμένοις ὑπέκειν, ἄγαν προσφιλές, τοῖς
 δὲ αὐτῶν ἐντάλμασιν ἀόκνως τε καὶ προθύμως
 ὑπεριτεῖν, πάνυ ποθεινόν. τῆτο γὰρ με πρῶ-
 τος καὶ πρῶτος αἱ κρυφαῖοι, αἰδεσίμως τε καὶ
 αἰνέσιως κατέχειν καὶ τυρεῖν παραινῶσι. καὶ
 θεδὸν ἢ πρὶν εὐκλος παρὸς κέντρον ἀφάρσας. ἀλ-
 λ' ἐπεὶ πολλὰ μεταξὺ αὐτῶν σκιοῦνται, δια-
 λασσάτε ἡγύστα, ἀλλῶς τε θεὸς καὶ διὸς τι πᾶν
 καὶ ταχέστων τῶν αὐτῶν κρατέων ἐμποδῶν μοι
 ὑπάρχει, τῷ μὴ δύσους τὸ ἐντέλλομέν σοι δια-
 κύσας, συγγνώμην τοῖς θέλοσι μὲν, μὴ δυνά-
 μιναις δὲ, παραχεῖν ἡμῖν τὴν φιλανθρωπῆν
 σε καθικελεύσμεν ψυχὴν. εἰ δὲ γέ τι πῶν ἀ-
 καχεῖται τῶν ἡμῶν ὑπερβάττει ἡμετέρων τὴν ἐκ-
 κλησίαν φημι, ὥς τε καὶ τῶν ἡμετέρων χρήσεις,
 πῶν οἷον κοκῶπας πρὸς ἐλεφάντα παραβαλλομέ-
 νων, διὰ τὸν ἀγίου σε ρεάμματος ἡμῖν αὐτῷ
 δῆ-

δήλωσον, τοῖς τῶν πάντων ὑποφρονῆσαι γλη-
χομένοις καὶ ὡς ὑμᾶς ἀφίξασθαι ὅσον πάχος
εἰ καὶ φορτικόν καὶ κινδυνώδες, τῶντι προαι-
ρημένοις. καὶ ταῦτα μὲν ἄλλις. περὶ δὲ τῶν χαρι-
μάτων τῶν τοῖς ἐνθαῦθα πεμφθέντων σοι τῇ
τῷ παρόντος ἐβδόμῃ ἐντίμως ἀπαγνωσθῆναι
ἐποίησάμεν. ἔρρωσο, παναγιώτατε πατὴρ, ἡ-
μῶν μνημονόοις εὐδικηλῶς τοῖς ἡγμένοις ὑ-
πέκειναι προαιρημένων.

Superior Epistola scripta est, ni fallor, a Ga-
briele Severo Archiepiscopo Philadelphiæ. Vide su-
perius pag. 113.

Ο Σιώτατε κύρ μελέτιε καὶ τῆς ἐμῆς ταπει-
νότητος υἱέ ποθεινέ, χάρις εἰπ σοι καὶ εἰ-
ρήνη καὶ ἐλεως ὑπὸ θεοῦ παντοκράτορος. ἐλθόν-
των πρὸς ὑμᾶς ὅτε ἰωάννης, καὶ πέτρος, οἱ κύ-
ριοι, καὶ τὸ μοναχικὸν χῆμα δοθῆναι αὐτοῖς
κατακεκοσάντων, ἀσμένως αὐτὰς προσεδέχθη-
μεν, καὶ τὴν αἵτησιν αὐτῶν χειρῶν ἀρεσκομέ-
νῳ εἰδότες, καὶ τὰ ζέον τῆς ἀγάπης αὐτῶν κα-
λῶς ἀνιχνεύσαντες, ῥασοφορεῖν αὐτὰς ἐποίη-
σαμεν, καὶ περ διέτιον διὰ πείρας τῆς μονα-
χικῆς πάντα διετέλει, οἷγε καὶ προθύμως ὑ-
ποχέμεντες ἀπὸ κινδύνα ἀναβολῆς, πρὸς τὴν τῷ
καὶ θεοουσιῶν μόνῃ τὴν ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει τυγχά-
σαν ἀπελθεῖν, καὶ τὰ ἐλθοῖσιν τῆς μονα-
χικῆς ἐκπληρῶσαι διὰ πίξεως. ἀλλ' ἐπειδὴ
πό-

πορευόμενος . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .

Cetera desiderantur.

F I N I S.

93

.....

.....

.....

I
L E G G E N D A
D E L L A
S A C R A I M M A G I N E
D I S A N T A M A R I A
D E L L' I M P R U N E T A . (a)

In Christi nomine . Amen .

A L Nome di Dio . Amen . Qui appresso
si farà memoria di tutto e quanto è
possibile , come ebbe principio la Tavo-
la ,
A

- (a) Questa leggenda è estratta da un Codice MS. della Libreria Riccardiana , nel quale sono pure due altre Leggende simili , ma alquanto variate , scritte dalla medesima mano , benchè con inchiostro diverso : lo scritto è del secolo quartodecimo , e non è forse molto meno antico della Memoria del ritrovamento della sacra Immagine , scritta circa il 13-5. e riportata da *Giovan Batista Casotti* nelle Memorie della Chiesa dell' Impruneta , stampate a Firenze nel 1714. benchè questa non sia molto concorde con quelle . Delle tre Leggende io ho scelto questa , che in ordine è seconda , perchè mi pare più breve , e più corrente , e che
con-

la, (a) e Figura, di Nostra Donna, di Santa
Ma-

contenga minori anacronismi; dove le altre sono di più ancora ritocche, e fatte loro giunte in margine, e in fine. Il Codice è segnato n. XX. ed è nel Pluteo O. Ordine III. nel quale si contiene ancora il Filostrato del Boccaccio, e il Dialogo di Filomeno e Pulidoro. La dicitura di questa Leggenda è rozza, semplice, e malconnessa; ed io l'ho conservata senza alterazione, se non che l'ho ridotta all'ortografia moderna, quando l'ho potuto comodamente fare, e senza levarle l'aria d'antico. Tanto più volentieri la pubblico, quanto è stata ignota al lodato Casotti, diligente ricercatore per altro di queste memorie; onde è che scrive tralle altre: *E dunque ugualmente incerto il tempo in cui fu primieramente esposta al culto de' Fedeli questa venerabile Effigie, e quello del suo miracoloso ritrovamento; perchè siccome è ignoto il tempo della erezione del primo antichissimo Oratorio, così non si sa precisamente quello della fondazione di questa Pieve.* Si può aggiungere, che non ho veduto alcun altro, che ne faccia menzione, e avendone interrogato l'istesso Sig. Dottor Anton Maria Biscioni, versatissimo in queste notizie nostre, siccome nelle altre, ha detto di non l'aver mai veduta.

- (a) Nota qualmente si chiama Tavola, come ancora più sotto: pure si potrebbe dire Tavola, anche caso che dipinta fosse in terra

cot-

Maria in Pruneto, (a) secondo molte iscrizioni antiche, e secondo in comune parlare di molti ricordi d' antichi uomini di detto paese; (b) e per memoria di chi principio di tanta devozione fu: e per reverenzia di detta nostra Santissima Vergine *Maria*, Advocata de' peccatori.

Nel tempo, che per divina miseratione

A 2

ne

cotta, come osserva il Signor Dottor *Pier Francesco Foggini* nelle Memorie di questa Santa Pittura, stampate in Firenze nel 1740.

(a) Questo luogo nel secolo XI. e XII. si diceva *Piveta*; nel secolo XIII. si trova detto *Pinita*, *Peneta*, *Pieneta*, *Penete*, *Poneta*, *Pianeta*, *Praneta*, *Pruneta*, *Prunetis*, e *Impruneta*, come si può vedere appresso *Giovanni Batista Casotti* nelle Memorie citate di questa Sacra Immagine. Il nostro Anonimo lo dice sempre *Pruneto*.

(b) Osserva essere ciò quasi contrario a quanto dice il *Casotti*, il quale non dubita di scrivere così: *In questa maniera è venuta da remotissimo principio fino a' dì nostri, non già per le sole bocche del volgo, come una voce popolare, ma in bronzi, in marmi, in fogli, l' antichissima tradizione di ciò, che si è tenuta costantemente fino a qui intorno a questa mirabolosa Immagine ec.* Il nostro Autore Anonimo non ha saputo molte di queste cose, e dice pure anche esso di avere consultate le scritture antiche, e le tradizioni.

IV

ne nell' Apostolica Sedia sedea la buona memoria Papa *Vrbano* Secondo, anno Domini mille novantacinque, (a) provide e ordinò fare passaggio, per acquistare la Città santa di Gierusalem. E bandito la Croce contra alli infedeli nella nostra Fiorentina Città per parte di detto Santo Padre *Vrbano*, molti e infiniti nostri Cittadini, e Contadini, andarono al detto santo viaggio di Terra Santa (b); e per tutte le provincie del popolo Cristiano; e per la grazia di Dio
ra-

- (a) Il passaggio di oltre mare fu stabilito nel Concilio di Clermont l' anno MLXXXXV. essendo stata presa Gerusalemme da' Saracini nel MLXXXIX. Passarono poi in Palestina i Crociati, e Gerusalemme fu acquistata nel MIC. Nella prima Leggenda in vece di MLXXXXV. si dice anno MLXXXVIII. con notabile anacronismo.
- (b) Che molti Fiorentini prendessero la Croce, e passassero in questa occasione in Terra Santa, l' affermano tutti i nostri Storici, e specialmente il *Villani Lib. IV. Cap. XXIII.* e l' *Ammirato* all' anno 1093. il quale anticipa questo passaggio oltre mare due anni, ed il *Tasso* fa il medesimo. Si può vedere appresso il Signor *Giuseppe Cerracchini* nella Cronologia de' Vescovi Fiorentini, che vi è chi ha detto essere passati oltre mare i Fiorentini in numero di duemila cinquecento.

racquistarono detta Città, e tutta Terra Santa, per la Santa Chiesa Romana, e popolo Cristiano, e con grande vittoria, letizia, e festa, di detto acquisto, e perdono di colpa e pena di tutti i peccati, (a) data e conceduta da detto Santo Padre, e così ciascuno ritornando alle loro patrie e abitazioni. *Deo gratias. Amen.*

Alquanti divoti e fedeli Cristiani del Piviere di detta Santa *Maria* in Pruneto, (b) ritornati da detto santo viaggio, (c) alluminati da Dio, come appresso si dirà, (furono in tutti cinque, di cinque delle infrascrutte famiglie di detto Pieve, uno per ciascuna fami-

A 3

glia ;

(a) Allora si cominciarono a cangiare le Penitenze Canoniche nell' Indulgenze, che si dispensano in diversa maniera in oggi, come osserva il *Van-Espen*, e si ricava da *Natale Alessandro*, e dal *Fleary*, siccome da tutti quei, che hanno scritto di questo Concilio, e di questa prima Crociata.

(b) Dice bene essere stati del Piviere di *S. Maria* in Pruneto; perchè di questa Pieve si trovano memorie fino del MXXXX. come si può vedere appresso il *Casotti*. Ma questo Autore pare prenderlo in diverso senso.

(c) Ancora la prima Leggenda pare che indichi che tornassero dopo la presa di Gerusalemme, la quale seguì nel MLC, e la terza l'afferma chiaramente; onde sempre più si fita male a Cronologia, come si vedrà.

VI

glia ; in prima *Stefano* vocato *Mazuolo*, per memoria dell' antica sua famiglia del popolo di *S. Stefano* a *Pazzolatico*, (a) volgarmente chiamati *Mizuoli da Verviano*; uno della famiglia *da Montecchio*; uno della famiglia *de' Casini*; uno della famiglia *de' Salini*; e uno della famiglia *de' Brandi* (b): collegati insieme con

(a) La prima Leggenda legge *Pezzolatico*. In Bolla d' *Adriano IV.* del MCLVI. si dice *Patbolatico*.

(b) La prima Leggenda pone ancora altri nomi, cioè, uno della famiglia *da Fabioli*, e uno della famiglia *da Doglia*; e confondendo le più antiche memorie, che sono quelle di questa Leggenda seconda, che io pubblico, dice che questi insieme co' nominati nel Testo, furono i primi a *principiare i nuovi fondamenti di detta Pieve*, dove era anticamente istato detto *Oratorio*; e *Ramitorio*; e che *Mazuolo da Verviano* fu quello, che ritrovò, e udì voce, *Non mi dare da detta figura*; quasi che esso fosse presente al ritrovamento della Tavola, e non fosse l' autore dell' antico *Oratorio*; come dice la Leggenda antica: poichè si vede questa prima Leggenda essere molto alterata, e avere aggiunte molte cose, che si recitano nel Prologo del Libro de' Capitoli della Confraternita di *S. Maria* dell' *Impruneta*, istituita nel 1340. come si dice in questa prima Leggenda, e in quel Prologo, lo che viene

con perfetta carità in detto sanro viaggio , per rivelazione divina fatta a detto *Stefano* in Terra Santa , nel luogo proprio , dove nostro Signore *Gesù Cristo* nacque , cioè nella Chiesa di Santa *Maria* di Bettelem (a) . Ritornati , come di sopra si dice , tutti ad insieme , si trovarono in detta Chiesa di Santo *Stefano* , come fu di piacere di detto *Mazuele* ; imperocchè fu come Padre a tutti suoi compagni detti , e perchè era di vita assai laudabile , e perchè era il più antico di tutti . Pervenuti in detta Chiesa , furono con gran festa ricevuti da Prete *Buono* (b) Rettore di detto luogo ; e di subito detta Messa , e comunicati tutti insieme , finita la

A 4

Mes-

- ne interpretato dal *Casotti* , riformata , supponendo che sia molto più antica , senza dire il fondamento di così opinare contro l'espressione chiarissima dell' antico Autore.
- (a) Che in Bettelem vi sia la Chiesa di Santa *Maria* , non ne ho trovata memoria nè nel *Tevenot* , nè in *Cornelio Magni* ; ma questi parlano de' tempi nostri.
- (b) Si vede che in quelle parti si solevano porre nome *Buono* ; onde Monte Buoni , cioè *Mons Boni* ; come *Podium Bonitii* , Poggio di Bonizo , Poggibonzi . Non farebbe gran cosa che questo Prete *Buono* fosse della famiglia *Buondelmonti* , che erano Signori di Monte Buoni .

VIII

Messa, detto *Mazzeo* in presenza di detto Prete *Buono* (uomo di santa vita era) e di tutti i suoi cari compagni, con grande devozione rivelò a tutti la volontà di Dio a lui fatta in detta Betelem, come lui con detti compagni dovevano essere tutti adinsieme al servizio di Dio in vita Eremitica; (a) e come e dove in luogo salvatico dovevano abitare e servire a Dio per salute di loro anime, cioè dov'è oggi la detta Pieve di Santa *Maria*, (b) come si doveva fare uno Romitorio (c) con Cappella a onore di nostra Donna, e fare una Tavola con figura

- (a) Le Religioni Mendicanti ebbero origine nel secolo XI. al più; e *Giovanni Foca* racconta che in questo secolo vi erano alcuni Romiti nel Monte Carmelo, da' quali poi probabilmente ebbe origine l'Ordine Carmelitano. Ma i Romiti erano cominciati già *ab antiquo*, e una specie di quelli si era rinnovellata nel secolo X. da S. *Romualdo* in Camaldoli. Nel secolo XI. si istituì pure in Toscana l'Ordine Vallombrosano da S. *Giovanni Gualberto*, benchè non di Romiti, ma che poteva servire d'incitamento a menar vita religiosa.
- (b) La Pieve di S. *Maria* vi era ancora in quel tempo, come si è osservato sopra.
- (c) Il Romitorio vi è ancora in oggi, ma è dedicato a Santo *Stefano*, e si dice in Bis-

ra di Santa *Maria*; e che detta rivelazione era da Dio manifestata al nostro Messer lo Vescovo di Firenze (a): e più, come detto Prete *Buono* doveva essere loro Padre spirituale delle loro anime; e come detta Figura di nostra Donna per a tempo sarebbe riservata

A 5

da

fonica; e ancora si conserva ama che vi stesse un Romito, come si può vedere appresso il *Casotti*, benchè nell' iscrizione appostavi s' indica non che questo Romito fosse quello che fondò questo luogo, cioè, *Mazuolo*, ma bensì altro Romito, che avesse parte nel ritrovamento della Sacra Immagine. E cosa certa che la Chiesa di S. *Stefano* in Bifonica vi era nel MCLVI. poichè di essa si fa menzione in Bolla di *Adriano III.* di questo anno. Il nostro Autore ha forse confuso il Romitorio con la Chiesa di S. *Maria*; oppure si può dire che il Romitorio fosse dedicato a S. *Stefano*, per essersi risolti a farlo nella Chiesa di S. *Stefano* a Pazzolatico; e per avere avuto a nome *Stefano* il primo institutore; e per avere cominciato ad eseguire il giorno dell' invenzione di S. *Stefano*.

- (a) Bisogna dunque che Iddio gli avesse ancora revelato d' averlo revelato pure al Vescovo di Firenze, o sivero che il Vescovo avesse detto ciò a *Mazuolo*, acciò lo potesse sapere; ma questo secondo non pare che fosse, per quanto si dice nel seguito di questa Leggenda.

da Dio ; e di luogo isterile e prunoso , (a) per avvenire sarebbe fertile e abbondante , per molti ed infiniti miracoli , che Iddio dimostrerebbe per la reverenzia della gloriosa Vergine *Maria* . (b) Vdite tutte queste cose il detto Prete *Buono* , e detti compagni , con infinite lagrime gittando per devozione , e tutti abbracciati adinsieme , e laudando , e grazie a Dio rendendo ; e di poi messi ginocchioni a piè di detto Sacerdote , promettono a lui , e a Dio , essere e seguire quanto per detto *Mazuolo* era detto . E fu tanto noto a tutti parenti e amici di tutto il paese concorrenti a detta Chiesa per

- (a) Da questa narrazione si conosce che l' Autore ha creduto un certo ritrovamento di questa Sacra Immagine fatto ne' tempi posteriori , onde quelle parole : *E come detta figura di nostra Donna per a tempo sarebbe riservata da Dio* . E questo più distesamente si narra nella prima Leggenda ; ma non ha già mai creduto che questo ritrovamento seguisse , quando si cominciò la Chiesa dell' Impruneta , come si vedrà da quel che segue .
- (b) Pare che l' Autore Anonimo voglia darci ad intendere che *Pruneto* , fosse detto da' pruni ; quando si fa chiaramente che è detto da' pini , come si è accennato sopra , e s' indica ancora nelle altre Leggende ,

per molte ragioni e cagioni; e ciascheduno a Dio rendeva grazia, e fu grande popolo così uomini e donne, trovandosi a dette cose, che non farebbe credibile; e laudaro Dio.

Dopo le dette revelazioni manifestate a tutti i sopradetti, con grande fervore, e reverenza di Dio, a detta Chiesa di S. Stefano ritornati, per adempiere per operazioni, e mettere ad effetto, il detto *Mazuolo* con suoi fratelli in *Cristo Iesu*; e pregando il detto Prete *Buono*, che celebrasse Messa, e Sacrificio a Dio, fare quanto era piacere d'esso Idio di disporre loro anime e volontà a perfezione, fare quanto loro desideravano. Celebrando esso Sacerdote la Messa di Santo *Stefano*, con l'orazione della Santa Croce, e di nostra Donna; imperocchè detto di la Chiesa Santa fa della invenzione di detto Santo *Stefano*, cioè a di tre di Agosto, anno vero MLXXXXVII. (a) dell' Incarnazione di *Iesu Cristo*. E finita detta Messa, detto Sacerdote ebbe a confortare detto *Mazuolo*, e i compagni: tutti a un animo concorrente di subito mossi con

- (a) Questo è contrario all' indizio dato sopra, che quando questi tornarono di Terra Santa, fosse già presa Gerusalemme; essendo seguita questa presa nel MIC.

XII

con grandissima devozione, e vennero tutti insieme al Reverendo in Christo Padre per la grazia di Dio Vescovo Fiorentino, il quale aveva nome *Santo Podo*, (a) di nazione Lombardo, il cui venerabile corpo, e sepultura, è appresso all'altare di *Santo Zenobio*. Pervenuti al detto *Santo Podo*, fatta tutti la debita reverenza con grande festa e letizia ricevuti, di subito il detto *Santo*
ma-

(v) *San Podo*, o *Poggio*, Vescovo di Firenze, morì nel MII. onde non poteva essere vivo nel MIIC. Le due altre Leggende, altre volte citate, che pure esistono nello stesso Codice di questa, nella Libreria Riccardiana, non hanno *Podo*, ma *Ardingo* Vescovo di Firenze, il quale resse questa Chiesa dall'anno MCCXXX. fino al MCCIII. onde ne pur questo si confà col tempo, che si vuole qui che seguisse un tal fatto. E se vogliamo che fosse il Vescovo *Rodino*, da alcuni chiamato ancora *Ardingo*, repugna parimente a questo la Cronologia, poichè visse nel DCCCLIII. Del resto se si retraesse questo tempo a *S. Podo*, e che si credesse, che questi buoni uomini fossero andati in Terra Santa in quel tempo, e che il nostro Autore sbagli a dire che vi andassero per la prima Crociata, la narrazione farebbe più giusta, e potrebbe stare colle memorie del MXL. che si hanno della Chiesa dell' Im-
pru-

manifestò tutta a piena detta rivelazione, da Dio fatta a detto *Mazuolo*; imperocchè il medesimo di, e ora, lui aveva dall' altro *Idio*, e nostra Donna, manifestato tanto e quanto, a detto *Mazuolo* era da Dio rivelato. (a) Vdite tutte le predette cose, detto Prete *Buono*, e *Mazuolo*, e Compagni, e alquanti Cappellani di detto Vescovo, ragunati nella Cappella di detto Vescovo, e lui incominciando, *Te Deum laudamus &c.* e con orazione di nostra Donna e dello Spirito Santo. Finite tutte orazioni, *Amen*.

Per la grazia di Dio si provide a quanto era di bisogno, principalmente del luogo; dove è ora al presente detta Pieve, e donato fu da cui si apparteneva, e graziosamente per amore di Dio e di nostra Donna. (b) E i detti Prete *Buono*, e *Mazuolo* e com-

prunera. Se poi questo fatto succedè in verità sul finire del secolo XI. bisogna dire, che era Vescovo di Firenze *Ranieri*, il quale resse questa Chiesa fino al MCXIII. per lo spazio di anni XLII.

(a) Il racconto di simili rivelazioni fatte sempre nello stesso tempo a più d' uno, e specialmente anche al Superiore, è frequentissimo in tali Leggende.

(b) Probabilmente fu donato da' Signori *Buon-
delmonti*; onde essi ne hanno ancora l' *ius
patronatus*.

XIV

e compagni, ritornati al detto Messer Santo Pado Vescovo nostro (a), e notificandoli della limosina a loro fatta, per potere fare Romitorio, e Cappella, come di sopra si dice, per rivelazione da Dio fatta a detto Vescovo e *Mazzeolo*; renduto di ciò grazia a Dio, il detto Messer lo Vescovo mandò a detti non picciola limosina per fare detto luogo, e con sua benedizione partendosi, e detto Vescovo dicendo, che presentemente dessono effetto a quanto bisognava, per la grazia di Dio si cominciò a fare detto Romitorio, e Cappella, a di 24. di Marzo MLXXXXVII. e finito a di primo di Maggio MLXXXXVIII. (b) E fatte tutte predette cose, detto Messer lo Vescovo visitò detto Romitorio con molti Parlati, e fu noto nel paese detta andata di detto Vescovo, e fu gran popolo concorrente in detto luogo, e questo fu a di otto di Maggio detto anno. E la cagione fu principalmente, che mentre che si fece detto Romitorio detto Messer lo Vescovo se fare e dipignerè la Tavola di
no.

(a) Quindi, e da quello che sotto dice si, si conosce che l' Autore di questa Leggenda è un Fiorentino.

(b) Nella prima Leggenda si dice, che questa fabbrica fu cominciata nel MLXXXX. il di VIII. di Settembre.

nostra Donna, (a) come lui ebbe per rivelazione da Dio; e dipintore ne fu uno grande servo di Dio, e di santa vita, nostro Fiorentino, (b) il quale aveva a nome *Luca*, santo volgarmente chiamato (c); e quando faceva figura di nostra Donna, prima confessandosi e comunicando, e ne alcuno prezzo pigliando; e questo servo di Dio era molto fin-

- (a) Nella terza Leggenda si dice che il Pittore cominciò a dipignere il dì VIII. di Dicembre MIIIC. e finì la Tavola a dì 24. di Marzo; ma nella prima si ha che la terminò il dì primo di Febbrajo dell' anno MLXXX. Tanta diserepanza è in queste Leggende.
- (b) Questo fa vedere, che nel secolo XIV. non si credeva che la Tavola di S. *Maria* dell' Impruneta, fosse una pittura di Greca mano, e anteriore al Concilio Efesino, come hanno immaginato gratis alcuni moderni, e il *Casatti* in specie, o che fosse portata in Toscana da S. *Romolo*, e da' primi Predicatori in essa dell' Evangelio.
- (c) Ecco che questa Istoria conferma mirabilmente la saggia congettura de' dotti *Bollandisti*, e del *Tillemont*, e di altri eccellenti Critici, i quali pensarono che la credulità che S. *Luca* Evangelista fosse Pittore, e che si trovino molte Madonne da lui dipinte, è nata dall' equivoco del nome di qualche Pittore chiamato *Luca*, e tanto più se que-

XVI

singolare servo di detto santo *Podo* Vescovo . E provveduto quanto era di bisogno alla Cappella di detto Romitorio di paramenti , e messale per potere celebrare ; ragunato il popolo di detto luogo , e molti Sacerdoti di detto paese a processione andando incontro a detto Vescovo con grande festa, e canti, e orazioni per infino . E in detto luogo Messer lo Vescovo avendo detta Tavola benedetta , e iscoperta da detto Vescovo , e lui dicendo al popolo come per rivelazione da Dio allui , e a *Mazualo* fatta , e quella era Advocata de' peccatori , e principalmente di detto paese ; e per l'advenire l' altissimo Iddio dimostrerebbe molti , e infiniti miracoli . Finite tutte le dette cose detta Tavola con grande devozione , e molte

sto Pittore era nominato Santo , come in questa Leggenda si dice . A questo *Luca* Santo , Pittore Fiorentino , si dee credere che alluda la lettera de' Fiorentini scritta nel MCCCLXXXV e riportata dal *Casotri* , ove si dice che credesi questa sacra Immagine essere stata dipinta da *S. Luca* ; o almeno così si dee benignamente interpretare , per salvare il decoro di tanta Repubblica . Ne osta che sia piaciuto al *Vasari* che la Pittura rinascesse in Firenze con *Cimabue* , poichè questo si può intendere dell' arte più perfetta , e più bella .

te infinite lagrime, molti, quando fu data a detto Prete *Buono*, e *Mazuolo*, e alquanti Sacerdoti, seguitando processionalmente pervennero a detto Romitorio, e detto Messer lo Vescovo celebrato Messa, e finita, e con detta Tavola dando la benedizione, e concedendo molte indulgenze in detto luogo; (a) e poi ponendo detta Tavola nella Cappella di detto Romitorio sopra l' altare; e saputo e certo era, come frate *Mazuolo* co' sui Compagni, loro buono fervore, die loro di vita Eremitica. (b)

- (a) In quel tempo non usava darsi l' indulgenze nella maniera, che si è fatto dopo.
- (b) Da tanti sbagli, anacronismi, e fatti incoerenti, che si narrano in questa Leggenda, si conosce essere ella apocrifa e suppositizia; e se alcuna cosa di vero vi si contiene, essere malagevole a separarlo dal falso. Se io avessi a dire il mio sentimento, questo sarebbe, che può sussistere questa narrazione riducendola in questi limiti cioè: che la Pieve di S. Maria dell' Impruneta vi era fino da' principi del secolo XI. e che sulla fine di detto secolo certe devote persone, essendo ritornate di Palestina, fabbricarono il Romitorio, e Cappella di S. Stefano, e vi faceessero fare una Pittura della Santissima Vergine, la quale sia posteriormente stata trasferita nella Chiesa Pieve di S. Maria dell' Impruneta; e questo forse

ac-

XVIII

accadesse nel secolo XII: e pure nel XIII. quando essendo morti tutti i fondatori del Romitorio, esso fu trasandato e negletto; poichè nella prima Leggenda così sta scritto quello, che può servire di supplemento a questa Leggenda più corta: *La grande devozione in detto luogo incominciava, e pigliando grande reverenzia per amore di nostra Donna, e per la buona e santa vita di detti fervi di Dio Romiti; infra poco tempo fatti orticelli attorno con fonte a pie di detti orti, e Pini posti, e altr fruttiferi alberi, e così seguitando per continuo detto luogo, e devozione mantenendo per popolo concorrente; e viventi detti Eremiti con alquanti loro discepoli per infino quasi negli anni Domini 1140. come piacque a Dio chiamare a se all' eterne patria, e venendo una grande pestilenza in detto paese, passarono di questa vita tutti i detti Romiti, e loro discepoli; e per questa cagione di detto Romitorio, e luogo rimase disabitato. E in poco tempo cadendo e rimanendo per modo, che detto luogo non rimase se non certe mura, e coperta di detto Oratorio e Cappella per modo, che detta preziosa Figura di nostra Donna fu riservata per grande permissione di Dio, per modo che detta figura non potè mancare per alcuno modo, per infino a tanto, quanto fu il piacere di Dio. E perchè in detto paese era assai fatica ciascuno battezzarsi, e andare alla Propositura di S. Martino a Strata, provvidefi come per innanzi si dirà &c. Quindi per quello, che riguarda il ritrovamento della Sacra Immagine, fir-*
met-

mette a quanto si dice nel Prologo de' Capitoli della Compagnia dell' Impruneta, e vorrebbe fare ad intendere che in occasione di questo rinnovamento fu edificata la Pieve di S. Maria dell' Impruneta; mossi essendovi popoli ancora dall' incomodo di andarsi a battezzare a S. Martino a Strada; cose tutte insufficienti, potchè la Pieve dell' Impruneta dal 1040. in qua vi è sempre stata, e vi era ancora nel 1059 quando fu privilegiata da Niccolò II. e nel 1158. che le furono confermati i privilegi da Adriano IV. e nel 1291. quando Niccolò IV. confermò la privilegio. Di qui si conosce falso che S. Martino a Strada fosse Propositura innanzi la Pieve dell' Impruneta, mentre sino nel 1158. era quello suffraganeo di questa, come apparisce dalla Bolla di Adriano IV. Queste ragioni, e l' incoerenze, e gli assundi, che si trovano in tale racconto, fanno vedere che alcuna cosa, che si narra nel citato Prologo de' Capitoli della Compagnia, non può sussistere; potchè ancora lì dicesi essere stata cominciata la Pieve, quando si ritrovò la Santa Immagine, che è cosa falsissima, se pure è vero nulla di quanto in queste Leggende raccontasi. Bisognerà dunque dire, che ritrovata la sacra Effigie, fu questa trasferita nella Chiesa di S. Maria dell' Impruneta, dove crescendo le grazie di Dio, e la devozione de' popoli, si arricchì sempre più quella Pieve, sino a che fu ridotta nello splendido stato, in cui si trova di presente. Si conosce che manca qualche parola in fine di que-

questa Leggenda, poichè l'ultimo verso non ha senso nessuno, onde supplirò ciò con quanto si recita nella terza Leggenda, che dice così: *Fatto detto Romitorio e Altare, il detto Mazuolo co' suoi quattro, ritornati a detto Vescovo, addomandò per amare di Dio, e di nostra Donna, addomandanda di grazia di pigliare abito di vita eremitica. Detto Vescovo veggendo in loro buono fervore, se fare quello abito, che intorno a ciò si richiede; e lui benedicendo, e investendo ciascuno, incominciando a detto Mazuolo, e facendolo padre di detti suoi fratellini in Cristo; e detto Prete Buono padre loro spirituale confermando. Ritornando tutti insieme a detto loro nuovo Romitorio &c.* Del resto, come che io abbia detto che la copia di questa Leggenda, da me data in luce, sia d' intorno allo scadere del secolo XIV. pure la Leggenda sembra alla dicitura, e allo stile, molto più antica; e può essere benissimo de' principi del detto secolo; benchè non si possa dire il medesimo della prima Leggenda, che è interpolata, e contiene delle aggiunte posteriori al MCCCLXXV. Si conosce dalla Lettera de' Fiorentini del MCCCLXXXV. che questa Leggenda era in quei tempi nota a pochi, siccome è stata ignota a tutti fino al dì d' oggi; onde io tanto più volentieri l' ho pubblicata, per far sapere cose da parecchi secoli in qua non sapute.

ANT. SEBAST. BRAZZINUS

Bibliopola Florentinus.

Viris eruditionis amantibus S. D. *4. p. Lvi*

QUum haud semel a plerisque vestrum Catalogum operum, quae Io. Lamius, Ecclesiasticae Historiae in Florentina Academia Professor, & Riccardianae Bibliothecae Praefectus, publici iuris fecit, & optatum & requisitum fuisse perspectum sit, rem gratam iucundamque vobis me facturum esse existimavi, si quasdamque lucubrationes hactenus ille edidit, aliaque ad eas spectantia, heic ordine recens rem; quod quidem & mihi percommodum continget, quum ita ea molestia liberabor, qua crebris interpellationibus in dies adficior.

Catalogus Operum IO. LAMI Professoris Florentini.

I. De recta Patrum Nicaenorum Fide, Dissertatio. Venetiis apud Io. Baptistam Recurti, 1730. in 4. Haec Dissertatio dicata est Violanti Beatrici, Magnae Etruriae Principi, Carmine Epico in Epistolae modum praefixa.

B

In

XXII

In ea veteres Ecclesiae Patres ab accusatione Tritheismi adversus *Io. Clericum* vindicantur. Scripta fuit ab Auctore partim in Italia, partim in Germania. Huius Dissertationis *Caput XIX.* quod Tritheismi historiam complectitur, a *Io. Christoph. Harembegio*, in suis *Otiis Gandershemensibus* peculiari Tractatu impugnatum est anno 1740. Quare ab Auctore edita est

II. *Responsio ad Io. Christoph. Harembegii Observationem XII.* Italice, in *Ephemeridibus litterariis Florentinis*, anno 1741. n. 20.

III. *De recta Christianorum in eo, quod mysterium Divinae Trinitatis adinet, sententia Libri VI. Florentiae 1733. apud Tartinium & Francium, in 4.* Opus Iesu Christo Dei Filio dicatum, in quo historia dogmatis de Trinitate Divina contextitur, & illud a Platoniceis ad Christianos derivatum non esse demonstratur. Scripsit illud Auctor Massiliae, & Lutetiae Parisiorum; Florentiae autem supremam manum admovit, & numeris omnibus absolvit, adiecitque in calce

IV. *Μιχαὴλ τοῦ Γλύκα τιμωλῶ μοναχῷ Κυρῷ Μαξίμῳ τῷ Σμενιώτῃ, περὶ τοῦ ὁποῖος ἦν ὁ Ἀδάμ ἀπ' ἀρχῆς κατὰ γεδόξαν ὁμοῦ καὶ λαμπρότητα, λόγον, idest, Michaelis Glycae ad honorabilem Monachum Domi-*

vinum Maximum Smeriöten de gloria & claritate, qua a principio Adamus coruscavit, Orationem, Graece, cum sua Interpretatione Latina, ex Codice MS. Riccardiano erutam. Ut autem illud opus de Divina Trinitate a maleferiatorum hominum calumniis vindicaretur, editus est ab Auctore.

V. *De eruditione Apostolorum liber singularis, in quo multa, quae primitivorum Christianorum litteras, doctrinas, scripta, placita, studia, conditionem, censum, mores, & ritus, attinent, exponuntur & illustrantur; Critice sacra iuvatur & promovetur; prima B. Pauli Apostoli ad Corinthios Epistola passim edisseritur; plura proferuntur inedita, apteque Dissertationes duae interseruntur, quarum prima est*

VI. *De re vestitaria Christiani hominis primitivi; altera*

VII. *De Codicibus MSS. Novi Foederis, qui in Bibliothecis Florentinis adservantur. Ad Nereum Corsinium S. R. E. Diaconum Cardinalem Amplissimum. Florentiae anno 1738. Ex Typographio Bernardi Paperinii, in 8. Opus hoc Ephemerides litterariae Venetae indigne elevarunt, quibus ab Anonymo responsum est edito Syngrammate, cuius titulus:*

VIII. *Paragrafo da aggiungerfi alle Novelle Letterarie di Venezia del dì 18. Ottobre*

XXIV

1738. *In Roveredo, a spese della Compagnia.* Contra hoc Syngramma, & librum *De eruditione Apostolorum*, insurrexere quidam, latitantes sub nomine *Atromi Thraseomachi Catabri*, & ediderunt Epistolas VI. Italice anno 1741. Auctorem nostrum indigne habentes; quos tamen late confutavit Anonymus, libro inscripto atque edito, cuius titulus:

IX. *Dialoghi d' Aniceto Nemesio in difesa e confutazione delle stolte e indegne lettere, che contro il libro De eruditione Apostolorum del Signor Dottore Giovanni Lami, Pubblico Professore Fiorentino, diedero in luce &c. Roveredo 1742. in foglio.* Hac occasione, quum quidam contra *Lamium*, quem Dialogorum auctorem putabant, varia molirentur, ab eo

X. *Epistola ad Ephemeridum litterariorum Florentinarum Auctores* Italice data, atque edita est, in ipsis Ephemeridibus anni 1743. n. 12. qua cum praedictorum Dialogorum, tum aliorum libellorum, auctorem se esse negavit. Sed ut *Atromi Thraseomachi* Epistolas citius confutaret Auctor, antequam Dialogi illi in vulgus prodirent,

XI. *Epistola*, sub titulo *Appendicis ad Ephemerides Bernae*, die 3. Martii 1742. Italice; & altera

XII. *Epistola*, sub eodem titulo, pariter

ter Italiae, data die 19, eiusdem mensis aequo
anni, vulgatae fuerunt, quibus Auctor, ante-
quam Epistolas *Thraseaemachi* vidisset, quum
quid continerent ex Ephemeridibus littera-
riis Venetis intellexisset, eas confutare, &
se defendere, adgressus est.

XIII. *Chronologia virorum eruditione prae-
stantium, qui a mundi conditu ad annum Christi
MD. floruerunt. Florentiae apud Tartinium &
Franchium, in 8.* Hoc opus, quod adhuc
sub praele est, scribere coepit Auctor Lu-
retiae Parisiorum, Florentiae autem absol-
vit.

XIV. *Applausi Poetici per le nozze
dell' Illustrissimo Signor Marchese Cavalier Vin-
cenzo Maria Riccardi con l' Illustrissima Si-
gnora Marchesa Maria Maddalena Ortenzia
Gerini. In Firenze 1733, per li Tartini &
Franchi. In foglio.* Haec collectio est car-
minum diversorum, Graecorum, Latinorum,
Italicorum, & Gallicorum, varios Auctores ha-
bentium; quorum quaedam Graeca, Latina,
& Italica, nostri Auctoris sunt, qui hanc col-
lectionem adornavit.

XV. *Dissertazione sopra le Ciste Misti-
che, antiquarium opusculum editum Romae
inter Specimina Dissertationum Academiae
Etruscae Cortonensis, Tomo I. anno 1735.*

XVI. *Io. Meursii opera omnia XII. vo-*

XXVI

Luminibus comprehensa. Ioannes Lamius Florentinus Professor recensuit, & perpetuis observationibus illustravit. Florentiae apud Tartinium & Franchium 1740. in folio.

XVII. *Deliciae Eruditorum, seu veterum ἀνecdότων opusculorum Collectanea. Florentiae 1736. & sequentibus, Tomi XV. in 8. quibus continentur.*

XVIII. *Michaelis Glycae Epistolae X. Graece ac Latine, Ioanne Lamio Interprete; ex Codice MS. Riccardiano, quibus inserta est*

XIX. *Dissertatio de Resurrectione carnis adversus Philosophos, & Thomam Burnetium praecipue. Item*

XX. *Dissertatio de Statu Daemonum. Praefixa est primo volumini*

XXI. *Dissertatio de Michaelis Glycae, & eius scriptis.*

XXII. *Dissertatio de Maximo Margunio, & eius Scriptis, secundum volumen praecedit. Hae Glycae Epistolae, duobus Tomis continentur, quorum primus Bernardino, alter Vincentio Mariae, Marchionibus Riccardiis nobilissimis, dicati sunt. In calce autem primi Voluminis*

XXIII. *ὅρος πίστεος ἀποδοξίας, hoc est, Definitio fidei Catholicae, Graece ac Latine, ex MS. pariter Riccardiano editur.*

In

In calce vero secundi voluminis proferuntur

XXIV. *Epistolae quaedam Maximi Margunii Cytherorum Episcopi*, Graece, ex Codice MS. Marchionis Scipionis Maffei Veronensis, V. Cl.

XXV. *Leonis Vrbevetani Chronicon Pontificum & Imperatorum*, ex Codice MS. Riccardiano, duobus voluminibus comprehensum; quorum primum P. Salvatori Ascanio Dominicano; secundum Eminentissimo Principi Kiliano Lambergio S. R. E. Cardinali, inscribitur. Eduntur simul

XXVI. *Diplomata Pontificum, Imperatorum, Regum, Principum, Rerumpublicarum &c.* cum in hisce, tum in aliis *Deliciarum Eruditorum* voluminibus. Inseruntur item

XXVII. *Tractatus de vestibus, quibus utuntur Episcopi & Sacerdotes in celebratione Missarum*, ex Codice MS. Riccardiano.

XXVIII. *Lettere di Papa Gregorio IX. a Messer Federigo Secondo Imperadore*, ex Codice MS. pariter Riccardiano.

XXIX. *Ioannis ab Insula de gestis & factis memorabilibus Francorum liber*, ex Codice MS. Riccardiano.

XXX. *Alani Quadrigarii Epistolae duae*, ex Codice MS. Riccardiano.

XXXI. *Selecta & Chronologica rerum*

XXVIII

Imperatoribus, Regibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Vicariis, Capitaneis, Missis, seu Nunciis, Civitatibus, & Populis, in Etruria gestarum Synopsis, Iuane Lamio Autore.

XXXII. Lettere due d' Innocenzio III. ex Codice MS. Riccardiano.

XXXIII. Lezione fatta per gli Principi della Migna con volontà de Roma de Curado figliuolo dell' Imperador Federigo suo padre, e per sua volontà e consentimento ad essere Imperadore appresso lui. Ex Codice MS. Riccardiano.

XXXIV. Lettera di Papa Clemente a tutti i Parlanti di Spulento, che predicassero la Croce contro il Re Manfredi, che guerreggiava la Chiesa di Roma. Ex Codice MS. Riccardiano.

XXXV. Ambasciata di Genova a Federigo Secondo Imperadore, e Risposta di detto Imperadore. Ex Codice MS. Riccardiano.

XXXVI. Copia de' nomi de' Padroni di quelle Galee, che i Pisani perdettero alla Melora, essendone Capitano, e Condottiere Vagolino, Conte di Donoratico, nell' anno MCDLXXXVIII. a dì VII. d' Agosto. Ex Codice MS. Riccardiano.

XXXVII. Nisene Heraclensis Expositio
tio

de in Epistolam I. B. Pauli ad Corinthios, ex Codice MS. Mediceo-Laurentiano, Graece ac Latine, Io. Lamio Interprete. Tomus Io. Francisco Stuppanio, Pontificio apud Magnum Etruriae Ducem Oratori clarissimo, nuncupatus est. In eo praemittuntur

XXXVIII. *Memorabilia Ecclesiae Corinthi*, & inferuntur

XXXIX. Ερωτήσεις ἰβ' τοῦ αἰδαιατομωλάτου Καρδινάλιου τῆς Λωρηνς Κυρίου Κλαυδίου τῆς Γουίσης, καὶ ἀνταποκρίσεις πρὸς ταῦτα Ἑλλήνων, Hoc est, *Interrogationes XII Reverendissimi Cardinalis a Lotbaringa Domini Claudii Guisae, & ad eas Graecorum Responsiones*, Graece ac Latine, Io. Lamio interprete, ex Codice MS. Riccardiano. Item

XL. *Libri, qui Christianismus Rationabilis inscribitur, brevis confutatio*.

XLI. *Laurentii Bonincontri Historia Sicula*, ex Codice MS. Riccardiano, tribus Formis comprehensa; quorum primus Dominico Aquinivae, Aragonae Atriæ Duci Excellentissimo; secundus, Vincentio Marco de Beauvau, Amplissimo Primati Lotharingae; tertius Paulo Victorio, Equiti Florentino, dicatus est. Praemittitur

XLII. *Vita Laurentii Bonincontri*. Inferantur

XXX.

XLIII. *Paſſa Conventa inter Saladinum Regem Saracenorum, alioſque Principes Saracenos, & Populum Piſanum, anni MCLXXIV. Ex Codice MS. Riccardiano.*

XLIV. *Libro del Prioriſta di Piſa, detto Cronica Antianorum. Ex Codice MS. Riccardiano.*

XLV. *Diplomata & Inſtrumenta varia.*

XLVI. *Catalogus familiarum Florentinarum, quae Gibellinae erant. Ex Codice MS. Riccardiano.*

XLVII. *Proceſſus & Sententia contra Florentinos lata & data ab Henrico Imperatore de Lucemburgo. Ex Codice MS. Riccardiano.*

XLVIII. *Epistoſa Ioannis XXII. Papae, Miſiſtro Hospitalis Sancti Iohannis Ieroſolymitani, & Mercatoribus & Societati Perutiorum de Florentia, ex Membrana αὐτογράφω Dominorum Perutiorum.*

XLIX. *Diario di Giovanni Lelmi dal MCCCII. al MCCCXVIII. Ex Codicibus MSS. Dominorum de Roſſia, Patriciorum Miniatenſium. Item*

L. *Frammento d' Iſtoria Fiorentina ritrovata tra certi ſcartabelli da Bindaccio di Michele di Conſiglio di Michele Bindaccio di Meſſer Conſiglio de' Cerchi. Ex Codice MS.*

Ric-

Riccardiano. Item

LI. Priorista Fiorentino. Ex Codice MS. Vgolini Gryphonii, Equitis Florentini.

LII. Maximi Margunii Episcopi Citherrum Epistolae, Graece ac Latine, ex Codice MS. Marchionis Scipionis Maffei, Philippo Elmio interprete, quarum nonnullae post partem II. Epistolarum Glycae editae sunt. In eodem Tomo sunt ex eodem Codice.

LIII. Dionysii Cateliani Episcopi Citherrum Epistolae, Graece.

LIV. Arsenii Archiepiscopi Monembasiae Epistolae, Graece.

LV. Antonii Eparchi Epistolae, Graece.

LVI. Ieremiae II. Patriarchae Constantinopolitani Vita, Lamio Auctore.

LVII. Descriptio brevis Monasteriorum Montis Atho, eodem Lamio Auctore.

LVIII. Catalogus Librorum Cardinalis Bessarionis, ex Codice MS. Riccardiano. Dicatus est Tomus Excellentissimo Principi D. Barptolemaeo Corfinio, Siciliae Proregi.

LIII. Gabrielis Severi Archiepiscopi Philadelpbiae Epistolae Graece, ex Codice MS. Marchionis Scipionis Maffei.

LX. Variorum Graecorum recentiorum Epistolae, Graece. II autem sunt, qui sequuntur:

An-

XXXII

Andreas Londanus eques D. Isephani.
Andreas Spiras.
Anonymus.
Athanasius Patriarcha Alexandrinus.
Cbrius.
Constantinus Lucaris.
Constantinus Patricius.
Daemonioannes.
Dionysius.
Emmanuel Pegas.
Franciscus Coccus.
Franciscus Daportus.
Georgius Balsamon.
Georgius Carophiles.
Georgius Lampadarius magnae Ecclesiae.
Gerasimus Hieromonachus.
Hermodorus.
Hierotheus Metropolitae Monembasiae.
Hippolytus Metropolitae Cbii.
Iacobus Patriarcha Constantinopolitanus.
Jeremias II. Patriarcha CP.
Jeremias Tzancarelos Hieromonachus.
Ioannes.
Ioannes Bonapheus.
Ioannes Nathanael Sacerdos.
Ioannes Sozomenus Cyprius.
Leontius Cyprius Hieromonachus.
Leontius Hieromonachus.
Manuel

Mat-

Marcus Morezenus Sacerdos.
Maximus Archidiaconus Alexandriae.
Maximus Hieromonachus.
Meletius Monachus.
Meletius Pegas Patriarcha Alexandrinus.
Metrophanes Hieromonachus.
Metrophanes Pontifex Monembassiae.
Metrophanes Rhacendytorum & Melanios.
Michael Blasius.
Michael Parastates.
Nathanael Grifos Hieromonachus.
Nicephorus Hieromonachus Chortophylarum.
Nicephorus Parasches Hierodiaconus.
Nicolaus Marinus.
Nicolaus Protonotarius Choniates.
Nicolaus Rhodius Sacerdos.
Paulus Madaciis.
Petrus Arcudius.
Simeon.
Synefius Hellanticus.
Theophanes.
Theophanes Monachus.
 Hic Tomus merito dicatur D. De la Cant-
 ne Sainte Palais, Parisiensis. Hae autem om-
 nes Epistolae recentiorum Graecorum des-
 criptae fuerunt ex Codice MS. laudati Mar-
 chionis Maffei.
 LXI. Charitonis & Hippophili Hodo-
 pericon, tribus Tomis comprehensum.
 quo-

XXXIV

quorum primus D. *Ioanni Giralidio* Equiti Florentino; secundus D. *Gerio de Arena Martellino*, Equiti pariter Florentino; tertius autem D. *Caietano Antinorio*, Equiti itidem Florentino, nuncupatus est. Hoc opus descriptionem itineris cuiusdam per Etruriam continet, ex quo, sumta occasione, plurium Etruriae locorum historia contextitur. Inferuntur

LXII. *Historia Empuli Etruriae oppidi*, Italice, ex Codice MS. Riccardiano.

LXIII. *Excerpta ex Ordine Sandaliorum*, ex Codice MS. Riccardiano.

LXIV. *Vita S. Zenobii Episcopi Florentini a Simpliciano scripta*. Ex Codice Mediceo-Laurentiano.

LXV. *Lettera di Girolamo Roffia da Sanminiato a Antonio degli Agli*. ex Codice MS. Riccardiano.

LXVI. *Nota de' Fiorentini a Cavallo, che rimasero morti o presi nella sconfitta di Montecatini*. Ex Codice MS. Magliabechiano.

LXVII. *Nota de' Prigioni di Firenze, che furono presi da' Lucchesi nella sconfitta d'Altopascio*. Ex Codice MS. Magliabechiano.

LXVIII. *Nota di Libri e Cartapecore, che si conservavano nel Palazzo della Signoria di Firenze*. Ex Codice MS. Riccardiano,

Alia

Alio autem Deliciarum volumine continentur

LXVIII. *Paullus Attavantius De Origine Servorum B. Mariae*, iterum editus.

LXX. *Dominici a Corellia Theoticon*, Liber tertius & quartus ex Codice Mediceo-Laurentiano.

LXXI. *Alberti Advogadrii Vercellensis de Religione & Magnificentia Cosmi Medicis Libri II.* Ex Codice MS. Mediceo-Laurentiano.

LXXII. *Timothei Maffei Veronensis adversus detractores Magnificentiae Cosmi Medicis, Dialogus*. Ex Codice MS. Mediceo-Laurentiano.

LXXIII. *Philippi Redditi Oratio ad Petram Medicem in magnanimitate sui parentis imitationem*. Ex Codice MS. Riccardiano.

LXXIV. *Memorie di Cosimo Medici il Vecchio, e altro frammento d' Istoria Fiorentina*. Ex Codice MS. Riccardiano.

LXXV. *Acta Apocrypha D. Romuli Episcopi Fesulani*. Haec opera, ut dixi, uno volumine continentur, quod D. Io. Baptistae Deotallevio Bonadratae, Marchioni Ariminensi, dicatum est.

LXXVI. *Catalogus Codicum Manuscriptorum Graecorum*, Graece ac Latine, Philippo Elmio Interprete. Ex Codice MS. Marchionis Maffei.

Pie-

XXXVI

LXXVII. *Pietosa Ponte, Poema di Senone da Pistoia in morte di Messer Francesco Petrarca, composto nel MCCCLXXIV. Ex Codicibus MSS. Riccardiano, & Expertiano a Tomus, qui haec duo postrema opuscula complectitur, D. Aloisio Iosepho Expertio, Praefuli Romano, inscriptus est. Addita sunt in fine.*

LXXVIII. *Franci, seu Francisci Sarchetti Florentini ode Italica in obitum Francisci Petrarcae.*

LXXIX. *Sonetto di M. Antonio da Ferrara al Petrarca, castigatius editum ex Codice MS. Riccardiano.*

LXXX. *Sonetto del Conte Ricciardo al Petrarca, iterum editum.*

LXXXI. *Risposta di Ser Minghino Mezzani di Ravenna al Petrarca, ex Codice MS. Riccardiano.*

LXXXII. *Sonetto di Matteo di Landozzo degli Albizzi al Petrarca, ex Codice MS. Riccardiano.*

LXXXIII. *Leggenda della Sacra Immagine di Santa Maria dell' Impraneta. Ex Codice MS. Riccardiano.*

LXXXIV. *Ragionamento, in cui si tratta quanto le donne abbiano cooperato all' aumento delle scienze, e delle belle arti. Hi Deliciarum Eruditorum Tomi, quibusdam litte-*

ra-

ariis concertationibus occasionem dederunt; primusque omnium in primum volumen insurrexit, quamquam censuram typis publici iuris non fecit, *Ang. Mar. Riccius*, Litterarum Graecarum in Academia Florentina Professor; cuius obiectionibus satisfecit.

LXXXV. *Prologus Galeatus* Parti primae Chronici *Leonis Urbevetani* praefixus, Deinde *P. Fidelis Soldani*, Monachus Vallumbrosanus, quaedam, quae a nostro Autore de *S. Zanobio* Florentino Episcopo dicuntur, Epistola edita impugnavit; cui respondit.

LXXXVI. *Dialogo del Reverendissimo Sig. Abate Giuseppe Clemente Bini*, Sacerdote, Dottore in Sacra Teologia, Oratore e Poeta Fiorentino, Accademico Fiorentino, Apatisa, Fittargita &c. in risposta alla Lettera seconda del P. Maestro D. Fedele Soldani Vallombrosano, con cui pretende di confermare alcuni fatti riguardanti *S. Zanobi Vescovo di Firenze*. In Colonia appresso Wolfgango Stadt 1742. in 4. Insuper *Ant. Franc. Gorius*, publicus Historiae in Florentina Academia Professor, iniuria alicubi in *Deliciis Eruditorum* se castigari protestatus est, edito brevi Syngrammate, cui respondit.

LXXXVII. *M. P. Viri incomparabilis ad*
C . . . . . *Ei-*

XXXVIII

Fidelem Soldanum Monachum Valtimbrosianum Paraenesis. In Deliciis autem Eruditarum, seu Hodoeporico, comprehenduntur etiam

LXXXVIII. Epistolae duae Colucii Solutati, ex Codicibus MSS. Riccardianis; &

LXXXIX. Vita di Vincenzio Durantì da Santa Croce, Canonico Fiorentino, e Vescovo d'Orvieto, scritta dal Sig. Canonico Salvino Salvini.

XC. Epistolae quaedam Reipublicae Florentinae. Non pauca autem sunt, quae Lamius de suo, praeter Praefationes atque Observationes, in vulgus prodit in operum Meursianorum voluminibus; & quae hic recensere labet.

XCI. De legibus Romanorum ab Atheniensibus & Spartanis acceptis, Dissertatio, contra Io. Baptistam de Vico, Neapolitanum.

XCII. Ad Meursii Themi Atticam et Sam. Petito Supplementum.

XCIII. Archontum Atheniensium Historiae Supplementum.

XCIV. Michaelis Pselli in Canticum Canticorum Latina Interpretatio.

XCV. Eusebii in Canticum Canticorum Latina Interpretatio.

XCVI. Polychronii in Canticum Canticorum Latina Interpretatio.

XCVII. Methodii De libero arbitrio Latina Interpretatio.

Con-

XCIII. *Constantini Prophyrogenetae Tactics, Graece ac Latine.* *Meurfus* huius operis exiguum tantum fragmentum Graece ediderat; *Lamius* univēsum opus, paucis lacunis exceptis, ex singulari Codice MS. V. Cl. Marchionis *Maffei* restituit, & Latinam interpretationem adiecit. Addidit insuper

XCIX. Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασιλεῦσι αἰονίῳ βασιλέως Ρωμαίων, στρατηγικὸν περὶ ἔθνων διαφόρων ἔθνων, καὶ ὡς ἕκαστον αὐτῶν μάχεται, καὶ πῶς δὲ αὐτῷ ἀντιμάχεται. *Constantini in Christo Rego aeterno Imperatoris Romanorum Strategicon de variatum gentium moribus, & quomodo unaquaque earum pugnat, & quomodo ei pugnando resistere oportet;* ex Codice MS. Mediceo-Laurentiano, addita Latina Interpretatione.

G. *Leonis Imperatoris Tactics a Meurfio edita, & a Lamio ex Codice MS. Mediceo-Laurentiano absolutissimo nunc demum suppleta, & restituta.*

CI. *Io. Meursii Historiae Danicae continuatio, haecenus inedita.* Ex Codice MS. Regio Hafniensi, & cum commentariis luvulentissimis in universam Danicam *Meursii* Historiam, V. Cl. *Ioannis Grammii*, Serenissimi Danorum Regis a Bibliotheca.

CII. *Io. Meursii, & eruditorum Virorum ad Io. Meursium Epistolae, haecenus*

ineditae, ex Codicibus MSS. Batavia, & Hafnienfibus, suppeditantibus V.V. CC. Iō. Grammio, & Abrahamo Gronovio.

CIII. *Iulii Africani Cesti*, Graece ac Latine, Lamio interprete, haftenus inediti; ex Codicibus Vpsalensi, suppeditante V. C. Andrea Norrelio, & Mediceo-Laurentiano. Et haec quidem in Meursianorum operum voluminibus.

CIV. *Ephemerides litterariae Florentinae* ab anno 1740. Tomi 4. in IV. Hoc opus excogitavit Lamius, & una cum aliis sociis exsequutus est; donec anno 1743. mense Iulio solus remansit harum Ephemeridum auctor; quarum occasione variis controversiis agitur; quumque civis quidam Brixienfis adversus Ephemeridas istas scripisset; edita est.

CV. *Responsio* in ipsis Ephemeridibus anni 1740. n. 20. Sed quum interim Leo Pascoli Perusinus, Ephemeridum Florentinarum Auctoribus minitari in suo quodam libro ausus esset, & ab illis se male habitum quereretur, sub titulo Appendicis ad Ephemerides Bernenses prodiit.

CVI. *Inrisio* quaedam libri *De Tiberi navigato & navigabili Leonis Pascoli*, & operum aliorum vitiligatorum, qui putidis libellis editis Academiam Furfuream Florentinam

tinam maledictis proscindere, aut contem-
re, & traducere, veriti non fuerant, in 4.

1740. mense Decembri. Verum antequam
hoc Syngramma ederetur, aliud praecesser-
rat sub eodem Bernae titulo, illudque erat

CVII. *Censura* quaedam Epigramma-
tum Italicorum *Iacobi Martinengi*, qui in
eorundem Praefatione *Lamium* oblique per-
stringere ausus fuerat; quare *Lamius* eum
concidit etiam in Praefatione tertiae. Partis
Historiae Siculae *Laurentii Bonincontri* in *De-
licitiis Eruditorum* Anno 1740. At quum *Leo
Pascolius* adversus *Lamium* amplius debaccha-
tus fuisset, duodecim Italica Epigrammata
contra illum ab Anonymo edita fuerunt, cum
titulo insequenti:

CVIII. *Saggio d' Encomi al Sig. Abate
Leoné Pascoli. In Pechino, a spese della Socie-
tà* 1741. in 8. Quum vero hoc eodem an-
no *Laurentius Mebus* adversus *Lamium*, *Ephemerida*que litterarias, acriter insurrexisset;
Lamius quidem eiusmodi criminationes despe-
xit, sed *Ephemeridum* Auctores ediderunt

CIX. *Risposizioni ad Laur. Mebus
censuras*, quae insertae sunt ipsis *Ephemeridi-
bus* anni 1741. n. 51. & anni 1742. n. 1.
4. 6. 8. At *Ioseph Rigaccius* Bibliopola Flo-
rentinus, *Lamium* a *Laurentio Mebus* oppu-
gnari indignatus, nomen suum praefuit

XLII

quidam *Lamii* defensionem, quae primo *Epistolarum Colucci Salutati* volumini adnexa est, atque ita inscribitur:

CX. *Iosephi Rigacci ad suum priorem Epistolarum Colucci Salutati Volumen Appendix. Coloniae Allobrogum. Typis Petri Wolfangi 1742.* Quum autem *Lamius* ultroneam Canonici Panhormitani, *Iohannis de Ioanne*, viri eruditissimi, contra calumniatores defensionem in *Ephemeridibus* litterariis suscepisset; & contra eum criminatores partes *Benedictus Patus Roccafortis*, Sacerdos Panhormitanus, edito libello substituisse; ultus est *Lamium*, qui iam in ipsis *Ephemeridibus* anni 1743. n. 43. bonum illum Sacerdotem inruserat, Anonymus quidam Syngrammate publici iuris facto cum hoc titulo:

CXI. *Risposta alla Lettera Apologetica dell' Abate Benedetto Patti toccante la inibizione alla pubblicazione del Codice Diplomatico del Canonico Giovanni di Giovanni fatta dal Marchese N. N. Napolitano.* Ast Florentinarum *Ephemeridum* Auctores etiam ab *Ioanne Baptista Moreali* Saxolensi Medico, & Regii Lepidi cive, oppugnati fuerunt, quod hic suum opus de *Febribus malignis*, & contagiosis inscriptum ab illis anno 1740. elevatum, & lepida ironia derisum fuisse doleret; eius tamen libro, in quo adversus

Au-

Auctores illos censoriam virgam sumit, sub
Ioannis Belmontis nomine latitans quidam
respondit, dignisque sarcasmissis prae fractum
& resipiscere nolentem concidit

CXII. *Epistula ad Ioannem Lamium Genevae data anno 1743.*

CXIII. *Α'νακρέοντος Τεῖς μέλη . Anacreontis Teii Carmina, addita in fine partim
Henr. Stephani, partim Eliae Andreae, Latina,
eodem versuum genere, interpretatione. Io. Lamius recensuit. Florentiae. 1742. in 12.
Quum haec editio in Ephemeridibus litterariis
Florentinis, quae singulis Trimestribus
vulgantur, reprehensa fuisset, Lamius eam
defendit, eiusque*

CXIV. *Responso ad Ephemeridum illarum
Auctores, exstat in aliis Ephemeridibus
Hebdomadariis, anni 1742. n. 34.*

CXV. *Memorabilia Itolorum. Eruditione
praestantium, quibus vertens saeculum gloriatur.
Tomus I. Florentiae 1742. in 8. Dedicatus est
Celsissimo Principi Iosepho Mariae ex Comitibus
Tonensibus, Episcopo Gurcensi.*

CXVI. *Dissertazione sopra i Serpenti Sacri.
Inserta est inter Specimina Dissertationum
Academiae Etruscae Cortonensis, Tomo IV.
Romae 1742.*

CXVII. *Lettera al Sig. Avvocato Giovanni Baldasseroni sopra la Collezione de' Co-*

XLIV

soni, intitolata Polycarpus. Edita est in Ephemeridibus litterariis Florentinis anni 1743. num. 19. 20. 32.

CXVIII. Lettera al Sig. Avvocato Giovanni Baldasseroni, in cui se gl' indirizza una Dissertazione composta dal Signor Lami sopra l' età e il nome di un Vescovo Fiorentino, citato, senza indicarsi il nome, nel Decreto di Graziano. Exstat in Ephemeridibus praedictis anni 1743. num. 37. 38.

CXIX. Spiegazione di un Diptico d' Avorio dell' Eninentissimo Sig. Cardinale Angelo Maria Quirino. Interca est dictis Ephemeridibus anni 1742. num. 49.

CXX. Descrizione d' un Bassorilievo Greco, rappresentante un S. Stefano Protomartiro. Exstat in iisdem Ephemeridibus anni 1743. n. 27.

CXXI. Carmina Graeca, Latina, & Italica, varia, quae sparsim edita sunt.

Quoniam vero multa Diplomata, ut diximus, ab Auctore nostro, in Deliciis Eruditorum sparsim edita sunt, eorum quoque series, hic breviter exposita, Eruditis, rei Diplomaticae, & Historiae, studiosis, grata & utilis fuerit.

857 Placitum Vassorum Imperialium pro Episcopo Lucensi.

941 Placitum Vgonis, & Lotharii Regum pro Epi-

- Episcopo S. Lucensis Ecclesiae .
- 992 Gilla Comitissa, & Vuido Comes eius
filius, donant Monasterio Strumenfi .
- 1001 Vgo, & Lotharius Comites donant Mo-
nasterio S. Mariae de Monteplano .
- 1006 Lotharius Comes donat Monasterio S. Sal-
vatoris Ficecli .
- 1011 Leo Iudex vendit Vgoni cuidam bona
quaedam non procul a S. Genesio .
- 1015 Henricus Imperator concedit privilegium
Monasterio S. Salvatoris de Septimo .
- 1017 Gresolfus & Gilla iugales, & Gherar-
dus, & Teudelinda iugales, donant Mo-
nasterio Strumenfi .
- 1017 Vuido Comes donat Monasterio Strumenfi .
- 1017 Bonifacius Marchio donat Monasterio
Fontanae Tbaonis in Alpibus sito .
- 1021 Dominicus de Sparina donat Monasterio
Strumenfi .
- 1026 Corradus II. Imperator donat Monaste-
rio Fontanae Tbaonis .
- 1029 Vuido Comes donat Monasterio Stru-
menfi .
- 1029 Benedictus Episcopus Portuensis, Petrus
Episcopus Castri Felicitatis, & Gonsre-
dus Episcopus Volaterranus, indicant in-
ter Episcopum Arretinum & Senensem .
- 1048 Viltelmus Comes donat Monasterio S. Sal-
vatoris de Septimo Hospitale .

XLVI

- 1051 Leo Pontifex Privilegium concedit Monasterio Sanctae Mariae in Gradibus in Diocesi Arretina.
- 1053 Vgo Comes donat Monasterio S. Petri in Palatiolo.
- 1072 Venditio facta a Petro Vgoni Comiti.
- 1074 Placitum Comitissae Matildae.
- 1075 Ildebrandus, Nero, & Vgo donant Capellam S. Victoris Bertae Abbatissae.
- 107... Privilegium Gregorii VII. Monasterio Passigiani concessum.
- 1083 Vgicio Comes donat Monasterio S. Mariae de Mantignano.
- 1089 Vgo Comes donat Monasterio S. Mariae de Morrona.
- 1090 Vgo Comes, & Cilia eius uxor, donant Monasterio S. Salvatoris de Septimo.
- 1096 Vgo Comes donat Monasterio S. Mariae de Montepiano.
- 1096 Vgicio Comes instituit Hospitium peregrinorum de Corticellis.
- 1097 Vgo, Reinerius, Lotherius, & Bulgarus Comites donant Ecclesiae S. Gillii de Tempasio.
- 1097 Comites Vgo, Reinerius, Bulgarus, & Lotherius iudicant in causa Monasterii de Fontebona.
- 1098 Matilda Ducatrix donat Hospitali S. Michaelis Archangeli sito in loco Bum-bia

bianco iuxta Rhenum.

1099 *Mathilda Ducatrix donat Monasterio Fontanae Thaonis in Alpibus.*

1100 *Vuido Comes donat Monasterio Strumensi.*

1100 *Martinus filius Leonis vendit Monasterio Strumensi.*

1103 *Opizzus Legatus Dominae Comitissae Matildae iudicat.*

1104 *Mathilda Ducatrix donat Monasterio Fontanae Thaonis in Alpibus.*

1104 *Vgo Comes donat Hospitali de Ficida.*

1104 *Vgo Comes donat Monasterio S. Salvatoris de Septimo.*

1105 *Benedictus filius Rustichi permutat quaedam bona cum Iohanne Presbytero, & Rectore Hospitalis de Rosacio.*

1105 *Vgo, & Lotherius Comites concedunt Privilegia Ecclesiae S. Mariae de Fine.*

1107 *Mathilda Ducatrix sententiam fert pro Monasterio de Ficida.*

1108 *Vgo Comes donat Hospitali de Ficida.*

1108 *Vgo Comes donat Hospitali de Ficida.*

1109 *Vgo Comes donat Monasterio S. Mariae de Morrona.*

1109 *Vgo Comes vendit Monasterio S. Mariae de Morrona.*

1109 *Privilegium Paschalis Papae Petro Presbytero concessum.*

XLVIII

- 1113 *Cecilia Comitissa restituit bona diversis Ecclesiis .*
- 1115 *Epistola Pastoralis II. Papae ad Ademarum Abbatem Vallumbrosanum .*
- 1115 *Vuido Comes confirmat bona Monasterio Strumenfi .*
- 1118 *Henricus V. Imperator Privilegium donat Hospitali S. Michaelis sito in Bum-biano iuxta Rhenum .*
- 1119 *Imillia Comitissa Castrum Empuli condit .*
- 1121 *Callistus II. privilegia dat Monasterio S. Mariae de Morrona .*
- 1131 *Imillia Comitissa, & Vuido Comes vendunt Monasterio Strumenfi .*
- 1131 *Arduinus Comes donat Ecclesiae Pisanae .*
- 1136 *Sententia Bentonis Iudicis in lite inter Vbertum Archiepiscopum Pisanum, & Vicecomitem, aliosque .*
- 1143 *Privilegium Coelestini Papae Monasterio S. Hillari in Episcopatu Faesulano concessum .*
- 1144 *Guido Cardinalis, & Vbalдинus eius frater, donant Castellum Montisalti Ecclesiae Romanae .*
- 1148 *Privilegium Eugenii III. Monasterio S. Hillari in Episcopatu Faesulano concessum .*

- 1150 *Eugenius Tertius concedit privilegia Ecclesie S. Mariae ad Montem.*
- 1152 *Monasterium Morronae vendit Villano Archiepiscopo Pisano.*
- 1152 *Homodeus Rector Hospitalis de Rosari pignori dat Guidoni Rectori Hospitalis S. Iacobi de Teupassio.*
- 115... *Privilegium Alexandri III. Monasterio Passiniani concessum.*
- 1170 *Privilegium Friderici Imperatoris Domini de Buggiano concessum.*
- 1181 *Privilegium Lucii III. Papae Monasterio S. Hillari in Episcopatu Faesulano concessum.*
- 1185 *Vuido Comes donat Monasterio Strumense.*
- 1187 *Privilegium Henrici VI. Imperatoris Monasterio S. Salvii concessum.*
- 1187 *Privilegium Henrici VI. Imperatoris concessum Ficciolensibus.*
- 1188 *Privilegium Clementis III. Monasterio S. Hillari in Episcopatu Faesulano concessum.*
- 1190 *Henricus Testa legatus Imperatoris in Tuscia solvit debitum Ildebrando Episcopo Volaterrano.*
- 1191 *Privilegium Henrici VI. Vallumbrosana concessum.*
- 1191 *Privilegium Henrici VI. Monasterio S. Hil-*

- Hillari concessum.*
- 1191 Privilegium Henrici VI. Monasterio Pas-
siniani concessum.
- 1191 Privilegium Henrici VI. Monasterio Pas-
siniani concessum.
- 1193 Privilegium Henrici VI. Monasterio Pas-
siniani concessum.
- 1194 Privilegium Caelestini III. Papae Con-
ventui S. Benedicti Placentino concessum.
- 1194 Carolstinus Tertius Papa concedit Privile-
gia Ecclesiae S. Genesii.
- 1195 Privilegium Caelestini III. Ecclesiae St
Praxedis Romae concessum.
- 1198 Privilegium Innocentii III. Monasterio
Mallifumbrosae concessum.
- 1198 Innocentius III. Papa concedit privilegie
Hospitalli de Alpofsu.
- 1199 Sententia inter Monasterium de Ficeclo,
et detentores eius bonorum.
- 1205 Innocentius Tertius Papa concedit privi-
legia Ecclesiae S. Genesii.
- 1206 Privilegium Innocentii III. Abbati de
Strumis Arretinae Dioeceseos concessum.
- 1208 Privilegium Monasteria de Crispino in
Dioecesi Faventina ab Innocentio III.
concessum.
- 1209 Privilegium Ottonis IV. Civitati Pisan-
nae concessum.
- 1209 Privilegium Ottonis IV. Monasterio Fon-

tanae Taonis concessum.

- 1209 Privilegium Ottonis IV. Monasteriis Val-
lumbrosanis concessum.
- 1214 Pax & concordia inita inter Arretinos
& Castellionenses.
- 1216 Privilegium Friderici II. Imperatoris
concessum hominibus Castri S. Miniatis.
- 1220 Privilegium Friderici II. filiis Guidonis
Guerrae Comitis concessum.
- 1223 Capitula quaedam Statutorum Congre-
gationis Vallisumbrosanae.
- 1226 Privilegium Henrici II. Monasteriis Val-
lumbrosanis concessum.
- 1228 Privilegium Gregorii IX. Monasterio S.
Hillari in Episcopatu Faesulano concef-
sum.
- 1229 Privilegium Gregorii IX. Papae Conven-
tui S. Michaelis de Podio S. Donati Sen-
nensi concessum.
- 1230 Epistola Gregorii IX. ad Archipresbyter-
um Senensem pro Conventu de Cultu
bono.
- 1231 Homines de Camporena se subdunt di-
tioni, & Iurisdictioni communis Castri
S. Miniatis.
- 1231 Piccolinus Comes subdit suam partem Ca-
stri de Tonda ditioni, & Curiae Ca-
stri S. Miniatis. In hoc Instrumento men-
dosc interdum scribitur Gonda pro
Tonda.

EM

- 1238 *Epistola Alexandri IV. ad Archiepiscopos Episcopos &c. per Romandiolam, & Sardiniam constitutos.*
- 1239 *Ioanna Comitissa, & Guido, & Simon Comites restituunt bona Monasterio Strumensi.*
- 1241 *Sententia Ardengi Episcopi Florentini.*
- 1243 *Bulla Innocentii IV. ad Scottum Abbatem Caenobii S. Salvatoris de Spongia.*
- 1248 *Epistola Innocentii IV. ad Archipresbyterum Florentinum.*
- 1249 *Epistola Innocentii IV. Papae ad Abbatem Vallisumbrosae.*
- 1250 *Electio Abbatis Monasterii Strumensis.*
- 1253 *Epistola Innocentii IV. Papae ad Abbatem Vallisumbrosae cum tribus aliis Epistolis ad eundem Abbatem hoc eodem anno directis.*
- 1253 *Epistola Innocentii IV. Papae ad Abbatem de Septimo, & Plebanum de Centoia, & Priorem S. Michaelis Berteldis.*
- 1254 *Epistola Alexandri IV. ad Abbatem Vallisumbrosae.*
- 1254 *Epistola Alexandri IV. ad Abbatem Vallisumbrosanum.*
- 1254 *Epistola Alexandri IV. ad Magistrum Petrum Henrici Canonicum D. Petri Romae circa Monasterium S. Hillari in*
Epi-

Episcopatu Faesulano.

- 8254 *Epistola Alexandri IV. ad Priorem de
Pozzale Perusinae Diaecesis quoad Ab-
batem Vallumbrosanum.*
- 8255 *Epistola, & Sententia Alexandri IV.
pro Abbate, & Monasterio Vallumbro-
sano.*
- 8255 *Constitutio Alexandri IV. de exactioni-
bus faciendis.*
- 8256 *Epistola Alexandri IV. ad Abbatem Val-
lisumbrosae.*
- 8257 *Epistola Alexandri IV. ad Thesaurum
Abbatem Vallisumbrosae.*
- 8257 *Epistola Alexandri IV. ad Abbatem, &
Conventum Vallisumbrosae.*
- 8257 *Epistola Alexandri IV. ad Abbatem Mo-
nasterii Vallisumbrosae.*
- 8257 *Epistola Alexandri IV. ad Abbatem &
Conventum Monasterii Vallisumbrosae.*
- 8258 *Epistola Alexandri IV. ad Archiepisco-
pos Episcopos Priores &c. per Lombar-
diam, & Tusciam constitutos.*
- 8259 *Epistola Alexandri IV. ad Episcopum
Florentinum.*
- 8259 *Epistola Alexandri IV. Papae ad Abba-
tem Vallisumbrosae.*
- 8260 *Epistola Alexandri IV. ad Abbatem Val-
lisumbrosae.*
- 8261 *Epistola Alexandri IV. ad Thesaurum Ab-*

batem Monasterii Vallisumbrosae.

- 1266 *Pacta conventa inter Civitatem Pisanam
& Commune Castelfranci.*
- 1267 *Epistola Alexandri IV. ad Episcopum
Volaterranum.*
- 1269 *Privilegium Rodulphi Tusciae Vicarii Mo-
nasterio Passiniani concessum.*
- 1269 *Privilegium Conradi II. Imperatoris
Pisanis concessum.*
- 1272 *Privilegium concessum ab Henrico Tusciae
Vicario Pontonariis de Castelfranco.*
- 1277 *Comes Simon Palatinus in Tuscia conce-
dit privilegium Monasterio Strumensti.*
- 1284 *Decretum Lucensium quoad Communita-
tes quasdam Vallis Arni inferioris.*
- 1287 *Commune de Pagnana statuit confinia
cum Comuni de Marcignana.*
- 1297 *Ildebrandinus Episcopus Arredinus conce-
dit quadraginta dies Indulgentiae Ec-
clesiae S. Fidelis de Strumi.*
- 1297 *Confinia constituta & descripta inter Flo-
rentinos, & Sanminiateses.*
- 1297 *Iacominus de Alfani de Florentia vene-
dit Comuni S. Miniatis quasdam pos-
sessiones.*
- 1299 *Concessio Indulgentiae quadraginta die-
rum facta Ecclesiae S. Fidelis de Stru-
mi.*
- 1303 *Pacta iungenda a Volaterranis cum Com-
mu.*

muni S. Miniatis . . . . .

- 2303 *Pacta in eunda a Sanminiatenfibus cum aliis Civitatibus Tufciae . . . . .*
- 2310 *Inftitutio Subditatus in Ecclefia S. Viti Terrae S. Crucis . . . . .*
- 2311 *Ildebrandinus Arretinus Epifcopus conce- dit Indulgentiam quadraginta dierum iis , qui contribuerint pecuniam male acquifitam ad reftaurandum Hofpitale Ropienfe . . . . .*
- 2313 *Carolus Comes de Battifolla reftituit Turrim quamdam . . . . .*
- 2318 *Privilegium Florentinorum Communitati Caftrifranci conceffum . . . . .*
- 2322 *Sententia inter Plebanum S. Mariae ad Montem , & Rectores Ecclefiarum qua- rumdam Caftrifranci , & S. Crucis . . . . .*
- 2328 *Commune S. Miniatis folvit annuum cen- fum Carolo Duci Calabriae . . . . .*
- 2329 *Pacta conventa inter plures Civitates , & Communia Etruriae . . . . .*
- 2347 *Pacta conventa , feu patius Privilegia conceffa a Florentinis Terrae S. Mi- niatis . . . . .*
- 2355 *Privilegium Caroli IV. Imperatoris Pi- fanis conceffum . . . . .*
- 2355 *Privilegia duo Caroli IV. Imperatoris conceffa Caftro S. Miniatis . . . . .*
- 2377 *Florentini Sententiam ferunt in contro-*

LVI

- versis Communitatum Montis Taurarii
& Castrifraci, & Communitatum Mon-
tis Lupi, & Caprariae.*
- 1389 *Laudum inter Communitates S. Crucis,
Castrifraci, & Ficecli.*
- 1400 *Florentini componunt controversias ven-
tentes inter Commune Ficecli, & Mo-
nasterium S. Michaelis Archangeli de S.
Cruce.*
- 1400 *Florentini componunt discordias verten-
tes inter Communitates Castrifraci
Ficecli, & S. Crucis.*
- 1401 *Privilegium Ruperti Imperatoris Floren-
tinis concessum.*
- 1415 *Supplex libellus Communitati Castri Franci
porrectus.*
- 1428 *Brede Martini V. pro Monasterio S. Mi-
chaelis Archangeli de S. Cruce.*
- 1442 *Balthassar Episcopus Lucanus erigit in
Prioratum Ecclesiam Terrae S. Crucis.*
- 1453 *Stephanus Trenda Episcopus Lucensis re-
format Ecclesiam Terrae S. Crucis.*
- 1463 *Pius Secundus Papa concedit Privilegia
Ecclesiae S. Genesii Terrae S. Miniatis.*
- 1487 *Innocentius Octavus Papa concedit insti-
tutionem Canonorum in Ecclesia S. Ge-
nesii Terrae S. Miniatis.*
- 1564 *Alexander Guidiccionius Episcopus Luca-
nus confirmat Statuta Capituli Ecclesiae
Ter-*

Terrae S. Crucis.
 1372 Pius V. Papa concedit Privilegia Eccle-
 siae Terrae S. Miniatis.

Opera quae ab aliquibus IO.
 LAMIO perperam tri-
 buuntur.

Praeter ea, quae iam superius commemora- p. XXI.
 vimus, quaeque cum aliis indubitatis con-
 iunximus, ne materiae nexus solveretur,
 sub numeris, scilicet, VIII. IX. LXXVII.
 LXXXIII. CVI. CX. alia quoque Lamio ab
 aliquibus tribuuntur, at falso, ut
 CXXII. *I Pifferi di Montagna, che an-
 darono per sonare, e furono sonati, di Cesellio
 Filomastige. A Leida 1738. in. 8.* At pluries
 editum fuit hoc opus quod quidem prodiit,
 ut responderetur quatuor Sermonibus *L. Se-
 ctani Q. Fil.* Quum autem ab eodem *Seetano*,
 quintus etiam Sermo editus fuisset, ei a-
 liisque respondit

CXXIII. *M. Thymoleontis adversus im-
 probos litterarum osiores Meni pea I. Londini
 1738. in 4.* Quum vero Anonymus quidam
 sextum Sermonem *Settano* illi supposuisset,
 reiectus & confutatus est hic a

LVIII

CXXIV. *M. Thymoleonis adversus Mute-
niam Lycorosten. Menippea II. Londini 1742.*
in 4.

CXXV. *Istoria delle cose operate nella
China da Mr. Carlo Ambrogio Mezzabarba,
Patriarca di Alessandria, Legato Apostolico in
quell' Impero, e di presente Vescovo di Lo-
di, scritta dal P. Viani, suo Confessore e com-
pagno nella predtta Legazione, opera data
adesso la prima volta alla luce. A Parigi
in 8.*

CXXVI. *Memorie per servire alla Vita
del P. Abate D. Guido Grandi Camaldolese,
Professore di Matematiche in Pisa. In Massa
1742. in 4.*

CXXVII. *Observationes in Bullam S. D.
N. Benedicti XIV. P. M. qua ritus Sinici iterum
damnantur. Bononiae 1742. in 8.*

CXXVIII. *Lettere Gualfondiane del Sig.
Giuseppe Clemente Bini Sacerdote Fiorentino,
sopra qualche parte dell' antichità Etrusca, all'
Illustrissimo Signor Drake Cavaliere Inglese. In
Firenze 1744. Hae Epistolae insertae etiam
sunt Ephemeridibus litterariis Florentinis
anni 1744. n. 2. 3. 4. 5. 6. 11. 12. 13.
14. 15.*

Ope-

Opera LAMII quae sub praelo sunt.

Sub praelo autem sunt nonnulla etiam ex
iis, quae supra recensuimus num. XIII. XVI.
XVII. & praeterea

CXXIX. *Memorabilia Itatorum Eruditio-
ne praestantium, quibus vertens saeculum glo-
riatur, Tomus secundus.*

CXXX. *Memorabilia Sanctae Ecclesiae
Florentinae, Tomus primus in folio.*

CXXXI. *Novelle letterarie del 1744.
Tomo V.*

CXXXII. *Dissertatio qua Glossarium
Graecobarbarum Ia. Meursii corrigitur, & in-
lustratur.*

Opera quae LAMIVS paravit praelo quamprimum subie- cturus.

CXXXIII. *Dissertatio de Antipodibus.*

CXXXIV. *Michaelis Glycae Epistolarum
Pars tertia.*

CXXXV. *Laurentii Bonincontrii Histo-
riae Siculae Pars quarta.*

CXXXVI. *Nicetae Heracleensis in Epistolam I. ad Corinthios Enarrationis Partes secunda, & tertia.*

CXXXVII. *Epistolarum Dionysii Cateliani, Arsenii Monembaeiensis, Antonii Eparchi, Gabrielis Severi, aliorumque Graecorum recentiorum, Latina Interpretatio.*

CXXXVIII. *Charitonis & Hippophili Hodoeporici Pars quarta, & quinta, & sequentes.*

CXXXIX. *Memorie di Pescia di Francesco Galeotti.*

CXXXX. *Dissertatio de censu Daemonum iuxta veteres Theologos & Philosophos.*

CXLI. *Dissertatio de Angelorum, & Daemonum sede & ministeriis.*

CXLII. *De Dei, Angelorum, & Daemonum praesentibus Dissertatio.*

CXLIII. *Dissertatio de Mundi anima secundum Platonicos.*

CXLIV. *Historia opinionum de mente humana.*

CXLV. *Catalogi Codicum MSS. qui in Florentinis Bibliothecis existunt.*

CXLVI. *Continuatio Editionis Anastasi Bibliothecarii, quam Ioannes Vignolius, Custos Bibliothecae Vaticanae susceperat, & ex parte publici iuris fecerat, sed morte praeventus absolvere non potuit.*

CXLVII. *Philippi Vexillini Pistoriensis*
ad

ad Reverendissimum Dominum Ant. Puccium Aristitem Pistoriensem de calamitatibus suae patriae.

CXLVIII. *Istoria di Bartolommeo Cerretani.*

CXLIX. *Ad statutum Florentinum ubi de Patarenis, & Frustatis agitur, Dissertationes duae.*

CL. *Orationes, & Dissertationes, & Carmina varia.*

Erit fortassis, cui Catalogus hic res etiam minutiores, & tenues, exilesque, nimis curiose scrupuloseque persequi, & recensere, videatur, quod quidem ipse tempestiva subspicione praesenseram: nibilo tamen minus haud me id de sententia deduxit, sed, uti proposueram, omnia, etsi exigua, & levia, ac minutalia quoque ipsa, ut cum Tertulliano loquar, exacte subtiliterque enumerare volui; nam & horum distincta cognitio litteratis hominibus alicui usui esse potest. Quum vero ad manus meas pervenerint quaedam notitiae studiorum, & vitae in litteris, & liberalibus disciplinis, a Ioanne Lamio, cuius operum Catalogum edidimus, transactae, haec eas in concinnam seriem digestas in medium proferre animum induxi, rem iucundam multis, qui eas desiderant, me facturum arbitratus.

Ioan-

LXII

Ioannes Benedicci F. Caroli N. Lamius, in Sancta Cruce, Etruriae oppido, inter Florentiam & Pisas ad Arnū sito, anno MDCXCVII. VI. Id. Febr. ortus est. Bimulus patre vita functo orbatuſ est, quare tutela eius, & educationis cura, ad matrem *Claram Stellam Baldacciam*, & patruos, atque *Antonium Franciscum* in primis, delata fuit. Hi puellum litteris imbuendum curarunt, praeceptoresque pro natali solo satis idoneos, qui eum domi erudirent, conduxerunt. Fuerunt hi *Thaddaeus Thaddaeus*, *Barptolemaeus Durantius*, *Vincentius Fortinius*, populares omnes, ex ordine Clericorum. Nihilo tamen minus & scholas publicas ille frequentavit, quibus *Bartolius* quidam a Sancta Maria ad Montem, proximo oppido, ludimagister praesidebat; atque ita in Latinis Graecisque litteris, historiaeque cognitione, aliquantum progressus est. Anno MDCCX. Pratum, Etruriae urbem, puer Collegii Ciconinii, quod Iesuitae moderantur, alumnus futurus, missus fuit, ubi sub *Iovanne Piullo Sebastiano* Iesuita, aliisque, scribendi veritia, & Latinae linguae eruditione, amplius excultus est; at quum eius corpus viresque litterarii labores nimis attenuassent, in patriam anno inſequenti, mense Iunio, ſaluti conſulturus iterum ſe recepit. Hic, ſtudia
per

per menses aliquot intermisit, licet ab lē-
 ctione librorum difficulter abstraheretur ;
 in coelestibus litteris evolvendis , per-
 legendisque Sanctorum Patrum , & Ecclesia-
 sticorum Scriptorum commentariis , volu-
 ptatem incredibilem captans . Tandem o-
 missam consuetorum studiorum rationem viam-
 que iterum insistens , & multas cognitiones ,
 quarum paene oblitus fuerat , in memoriam
 per se ipse revocavit , & sub *Francisco Ma-*
ria Lamio , publico ludimagistro , in Rhet-
 orica , & Latina Poësi assidue se exercuit ;
 donec ille sacerdotio non multo post auctus ,
 in Villam Salettam , Ecclesiam illam Anti-
 stes moderaturus , se transtulit . At *Joannes*
 in studia , egregiasque artes , toto iam pon-
 dere proclivis , Philosophiam ediscere voluit ,
 adeoque Ficeclum , oppidum IV . M . P . a
 Sancta Cruce distans , quotidie se confere-
 bat , *Carolus Felicem Lamium* , Ordinis Fran-
 ciscani Cucullatum , patrum suum , Dialecti-
 cam docentem auditurus ; elementa vero
 Geometriae , & reliquas Philosophicas tra-
 ctationes per se ipse legendo , librisque con-
 tente incumbendo , aliquatenus percipit . In-
 terea tamen Ecclesiastica studia non negligē-
 bat , & Latinam , Tuscanicamque poesim
 perpetim colebat , antiquosque varii argu-
 menti Scriptores versabat , & perlegebat ad-
 sidue .

LXIV

fidue. Sed & ex domesticis conloquiis plurimum utilitatis capiebat, quum eius patrum, perspicaci & vivido ingenio praediti, de veteri recentique historia, de rebus Physicis & Theplogicis, dissertare pro virili audent, & huiusmodi sermones etiam convivales esse vellent. Huiusmodi exercitamentis instructus & eruditus *Ioannes* Pisas, ut in illustri illo Atheneo Iurisprudentiae aliisque doctrinis, operam daret, anno MDCCXV. profectus est, ibique Ius Civile a *Iosepho Scarlatio*, *Stephano Maria Fabruccio*, *Francisco Maria Cessinio*, aliisque didicit; Ius autem Pontificium edifferentes *Ioannem Paullum Guatterium*, & *Lazarum Benedictum Melioruccium*, audivit. *Carolus* autem *Taglinium*, & *Vanghettium* in Physica; in Geometria *Guidonem Grandium*, praeceptores habuit. Ad *Paschasii* quoque *Innettii* Medicinam profitentis, & *Virginii Valsecbii* sacras litteras interpretantis, auditoria interdum accedebat, donec anno MDCCXIX. Magistratibus insignibus rite decoratus est, & insequenti Florentiam profectus, ut Pragmaticus evaderet. Verum quum in studia amoeniora & elegantiora, quam Iurisprudentia sit, eius animus proclivis esset; ea tralatitie tractata, varia & multiangi eruditione animum exornare studuit, & linguam Graecam ab *Ant. Mar. Salvini* plenius edidit.

Sao-

Sanctos Patres fere omnes evoluit, Theologos & sacrarum litterarum Interpretes legit, antiquos Philosophos, & Platonicos imprimis, scriptis dissertationibus enarravit, optimos quosque auctores cum Graecos, tum Latinos, & recentioris etiam aetatis, inspexit atque perpendit; virorum doctorum amicitias coluit, litterarios coetus frequentavit, in quorum quosdam etiam cooptatus est, & in omnibus sui ingenii, & studiorum luculenta specimina praebeuit. Lexicon vocum Graeco-Etruscarum, *Salvinio* suadente, interea contexuit; & disputationum etiam, & carminum, extemporalitate laudem quaesivit, ita ut & Mediceis Principibus carus evaserit. In Gallica quoque lingua se exercuit; Hispaniensis autem tantum delibavit, quantum libris eius gentis intelligendis sufficeret. Anno MDCCXXVI. quum librum de reſta Nicaenorum Patrum fide, *Io. Baptistæ Caracciolo*, Clerico Regulari Theatino, ἐπευδιώνῃ, scripsisset, Genuam a Comite *Io. Luca Pallavicino*, ut suae Bibliothecae praeesset, evocatus est; eaque in urbe inter Arcadas Coloniae Ligusticae adscriptus fuit. Anno, qui insequutus est, mense Julio in Germaniam cum eodem *Pallavicino* contendit, & Vindobonae sex mensibus commoratus, virisque eruditis cognitis, in Italiam

liam Genuamque anno MDCCXXVIII. mense Martio regressus est; quum absolutum in Germania de recta Patrum Nicaenorum fide librum Venetiis transiens typis ibi excudendum curavisset; tandemque mense Maio longioris peregrinationis cupidus Genevam petiit, & inde in Gallias penetravit; moresque hominum multorum & urbes vidit, & Lutetiam Parisiorum, in qua duobus fere annis subsistit, admiratus est. In Galliis versans Latinum Poema duobus libris distinctum de ortu Serenissimi Dolphin *Ludovici XV.* filii cecinit; Chronologiam Virorum eruditione praestantiam concinnavit; sex de secta Christianorum quoad divinam Trinitatem sententia libros scripsit; Telemachi casus ex lingua Gallica in Italicam convertit; Carmina Italica pariter deduxit, quae acriori stilo conscripta in lucem nondum prodierunt; Ebraicas litteras attigit, & doctis litteratisque viris congressus est. Verum, quum annus iam MDCCXXXII. verteret, mense Aprili, post regna illa, Belgium Bataviamque etiam, lustrata, Florentiam redux ingressus, nihil habuit solemnius, quam litterarios suos labores continuare; quare editionem libri de recta Christianorum quoad Trinitatem fide, cui a peregrinatione quiescens supremam manum admovebat, procuravit: at spe Cathedralis

drum in Pisano Athenaeo oblinendi deiectus;
iam Romam, quo evocabatur, cogitabat;
quum Bibliothecae Riccardianae Praefectus
a Dynastis praestantissimis *Riccardiis* renun-
ciatus est, qui etiam curarunt, ut in Florentino
Lyceo publicum Ecclesiasticam historiam do-
cendi munus & Cathedram, suprema Princi-
pis auctoritate, occuparet. Tunc creditam
sibi Bibliothecam ordinavit, Indices neces-
sarios contexuit, in litteraria exercitia
intentus incubuit, doctorum exterorum ad se
aeventantium amicitiam inivit, coetibus eru-
ditis assidue interfuit, ut *Florentinorum*, *Fur-*
fureorum, & *Apathistarum*; adolescentes insti-
tuit & erudit, epistolare commercium cum
litteratis hominibus per Europam exercuit, lu-
cubrationes plurimas publici iuris fecit, opera
& monumenta inedita vulgavit, maximas ac fre-
quentes litterarias controversias sustinuit, cri-
minationes & persecutiones incredibiles ob-
stantiorem sinceriolemque doctrinam passus
est; denique laboribus Palladiis indefinenter
exercitus corpus paullo infirmius reddidit;
vires fregit, oculos hebetavit, & numquam
tamen propterea laudem & commendatione-
nem non meruit. Quae post annum MDCC-
XXXIII. in eruditionis stadio *Lamius* egerit,
singillatim recensere supersedeo, quod ex
Catalogo eius operum, quem exhibui, fa-
cile

LXVIII

eile fit ea omnia vel coniectare, vel intel-
 ligere.

Qui plura de *Lamio*, & eius vita, & feri-
 ptis, nosse desiderat, consulat Carmen eius libro
De recta Patrum Nicaenorum fide praefixum; &
 eiusdem libri finem: Praefationem operis *De*
recta Christianorum in eo, quod Mysterium Divinae
Trinitatis adinet sententia; & opus ipsum pag.
 49. Dissertationum Academiae Etruscae Corto-
 nensis Tomum I. pag. 72. Epistolam nuncupa-
 toriam & Praefationem Primae Partis Epistola-
 rum *Michaelis Glycae*; Epistolam nuncupatoriam
 secundae Partis eorumdem Epistolarum, & se-
 cundae Partis Chronici *Leonis Vrbevetani*; Prae-
 fationem Primae Partis eiusdem Chronici; &
 Partem ipsam primam pag. 131. Libri *De Eru-*
ditione Apostolorum Caput Primum; *Charitonis &*
Hippophili Hodoeporicon; *Aniceti Nemefii* Dia-
 logos; Memorabilia Vitae *Guidonis Grandii*; Me-
 morabilia Italorum eruditione praestantium; E-
 pistolam Nuncupatoriam, & Praefationem pri-
 mi Voluminis operum *Io. Meursii*; Ephemerides
 litterarias Florentinas; Ephemerides litterarias
 Venetas; Acta Eruditorum Lipsiensia; Epheme-
 rides litterarias Parisienses &c. Quaedam in Ca-
 talogo, ut Adnotationes, & Observationes ad
 opuscula nonnulla, tamquam leviora, consulo
 omisimus.

